

รายงาน
การประชุมข้าหลวงประจำจังหวัด
พุทธศักราช ๒๔๗๘
ณพระที่นั่งอนันตสมาคม

พระบรมเสาศันสาทร (สง่า คุปตารักษ์)

เลขานุการที่ประชุม เวียงเวียง

ขพ๑๓๐

44/๑.๐๐92

รายงาน
การประชุมข้าหลวงประจำจังหวัด
พุทธศักราช ๒๔๗๘
ณพระที่นั่งอนันตสมาคม

พระบรมศาสนาสาทร (สง่า คุปตารักษ์)

เลขานุการที่ประชุม เวียงเวียง

๓
สารบัญ

รายงานการประชุมข้าหลวงประจำจังหวัด

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ประชุมแต่วันจันทร์ที่ ๓

จนถึงวันเสาร์ที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๘

รายพระนามและนามผู้เข้าประชุม หน้า ๑

คำท่อนรับและเปิดประชุม หน้า ๑

เรื่องซึ่งพิจารณาในที่ประชุม

ประเภท (ก) เรื่องทั่วไป

ระบอบรัฐธรรมนูญ

เรื่องที่ ๑ เรื่องอำนาจหน้าที่ข้าหลวงประจำจังหวัด

เท่าที่เกี่ยวกับผู้แทนราษฎร หน้า ๕

เรื่อง ๒

เรื่องกำหนดหน้าที่ผู้แทนราษฎร

และผู้แทนตำบล หน้า ๑๕

เรื่องพิเศษ

เรื่อง ๓

เรื่องหลักเกณฑ์หรือศาสนา

ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๓ หน้า ๑๗

เรื่อง ๔

เรื่องสำรวจข้าราชการ

ที่รับราชการมาครบ ๒๕ ปี หน้า ๒๐

ประเภท (ข) เรื่องของกระทรวงมหาดไทย

การปราบปรามโจรผู้ร้าย

เรื่อง ๕

เรื่องการปราบปรามโจรผู้ร้าย

หน้า ๒๒

การปกครองท้องถิ่น

เรื่องที่ ๖	เรื่องคณะกรรมการจังหวัด คณะกรรมการอำเภอเกี่ยวกับหน้าที่ และความรับผิดชอบ	หน้า ๓๒
เรื่องที่ ๗	เรื่องคณะกรรมการจังหวัด	หน้า ๓๗
เรื่องที่ ๘	เรื่อง การดำเนินงานผ่านคณะกรรมการ จังหวัด	หน้า ๓๕
เรื่องที่ ๙	เรื่องเงินรางวัล กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน	หน้า ๔๑
เรื่องที่ ๑๐	เรื่องกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน	หน้า ๔๔
เรื่องที่ ๑๑	เรื่องการแข่งขันจังหวัดและอำเภอ	หน้า ๔๘
เรื่องที่ ๑๒	เรื่องการปรายปรามผู้ลักลอบ เล่นการพนัน	หน้า ๕๒
เรื่องที่ ๑๓	เรื่องฐานะปลัดอำเภอ	หน้า ๕๕
เรื่องที่ ๑๔	เรื่อง เงินเดือนเสมียนพนักงาน ซึ่งทำหน้าที่เก็บเงินค่าน้ำอำเภอ	หน้า ๕๗

เรื่องที่ ๑๕	เรื่องผ่อนผั้นผู้ ค้างเงิน รัชชูปการ	หน้า ๕๘
เรื่องที่ ๑๖	เรื่อง ขอเพิ่มเงินรองจ่าย ประจำอำเภอ	หน้า ๖๑
เรื่องที่ ๑๗	เรื่อง สักวาฬหนะ	หน้า ๖๒
เรื่องที่ ๑๘	เรื่อง กรรม ปันของหลวง ประจำอำเภอ	หน้า ๖๔
เรื่องที่ ๑๙	เรื่อง การประชุมราษฎร	หน้า ๖๖
เรื่องที่ ๒๐	เรื่อง ตำรวจสำมะโนครัว	หน้า ๖๗
เรื่องที่ ๒๑	เรื่อง การ เลื่อน ชั้นเงินเก็บ	หน้า ๖๘
<u>การตำรวจ</u>		
เรื่องที่ ๒๒	เรื่อง ตำรวจสันติบาลออกไป ปราบปรามผู้ร้าย	หน้า ๖๙

- เรื่องที่ ๒๓ เรื่องขอให้จังหวัดจ่าย เครื่อง
เขียน แขนงพิมพ์ ยารักษาโรค
และเครื่องพันอานการให้แก่
ตำรวจสันติบาล หน้า ๗๒
- เรื่องที่ ๒๔ เรื่องตั้งพลตำรวจเป็นนายสิบ
ตำรวจตรี หน้า ๗๔
- เรื่องที่ ๒๕ เรื่องขอกการสั่งจับผู้ร้ายหลบหนี หน้า ๗๖
- เรื่องที่ ๒๖ เรื่องการสั่งจับผู้ต้องหาอันเกี่ยว
กัความผิดที่โจทก์อาจเลิกคดีได้ หน้า ๗๗
- เรื่องที่ ๒๗ เรื่องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ
คนเข้าเมือง หน้า ๗๘
- เรื่องที่ ๒๘ เรื่องหญิงไทยภรรยาจีนออกไป
ทำงานต่างประเทศจะต้องมีใบอนุญาต
กลับหรือไม่ หน้า ๘๐
- เรื่องที่ ๒๙ เรื่องกำลังตำรวจ หน้า ๘๑
- เรื่องที่ ๓๐ เรื่องควรให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำการ
ปราบปรามมีเครื่องแบบเครื่อง
หมายหรือหนังสือติดมือ หน้า ๘๖
- เรื่องที่ ๓๑ เรื่องรปถ่ายผู้หลบหนีคดีอาชญา หน้า ๘๘
- เรื่องที่ ๓๒ เรื่องการคุมขังผู้ต้องหาในคดี
อาชญา หน้า ๙๐

เรื่องที่ ๓๓

เรื่องการพิมพ์ลายนวมอ

หน้า ๘๒

การอัยการ

เรื่องที่ ๓๔

เรื่องคาเขยเตียงพะยาน

หน้า ๘๔

เรื่องที่ ๓๕

เรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจและ

หน้าที่อัยการส่วนภูมิภาค

หน้า ๘๖

เรื่องที่ ๓๖

เรื่องควรมีอัยการในจังหวัดให้มาก

กว่าจำนวนผู้พิพากษา

หน้า ๑๐๐

การราชทัณฑ์

เรื่องที่ ๓๗

เรื่องการราชทัณฑ์

หน้า ๑๐๑

เรื่องที่ ๓๘

เรื่องเรือนจำควรรายปีได้เตียงตัว

เองและควรเลิกการประมูลอาหาร

เตียงนักโทษ

หน้า ๑๐๗

เรื่องที่ ๓๙

เรื่องควรเปลี่ยนผู้คุมเรือนจำเป็น

ตำรวจบ้าง

หน้า ๑๐๘

เรื่องที่ ๔๐

เรื่องควรเลิกโทษโยย กักขังของจำ

กัวยเครื่องพันธนาการ

หน้า ๑๑๒

เรื่องที่ ๔๑

เรื่องขอให้ล้างมลทินนักโทษที่ประ

พฤกษิคนที่เมษพันธโทษออกจาก

เรือนจำแล้ว

หน้า ๑๑๓

การสาธารณสุข

เรื่องที่ ๔๒	เรื่องแพทย์ไปทำการบำบัดโรค ที่บ้านคนไข้	หน้า ๑๑๔
เรื่องที่ ๔๓	เรื่องเนื้อสัตว์ ที่เป็นอาหาร	หน้า ๑๑๗
เรื่องที่ ๔๔	เรื่องอบรมนางผดุงครรภ์	หน้า ๑๑๘
เรื่องที่ ๔๕	เรื่องขอเพิ่มแพทย์	หน้า ๑๒๒
เรื่องที่ ๔๖	เรื่องเสมิย่นสาธารณสุข	หน้า ๑๒๔
เรื่องที่ ๔๗	เรื่องการใช้พระราชบัญญัติการ สาธารณสุข	หน้า ๑๒๕

การโยธาเทศบาล

เรื่องที่ ๔๘	เรื่องการจัดระเบียบทาง	หน้า ๑๒๗
เรื่องที่ ๔๙	เรื่องทาง, การฝังเมืองและการ- ก่อสร้างอาคาร	หน้า ๑๓๓
เรื่องที่ ๕๐	เรื่องคำถามลักษณะการท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการก่อสร้างทาง ๆ	หน้า ๑๔๘

เบ็ดเตล็ด

เรื่องที่ ๕๑	เรื่องเปรียบเทียบความสัมพันธ์และการ- ประสานงานระหว่างกรมการอำเภอ กับตำรวจ	หน้า ๑๕๓
--------------	---	----------

ช

เรื่องที่ ๕๒	เรื่องควรกำหนดเวลาให้ข้าราชการ- การหัวเมืองอยู่ประจำท้องที่	หน้า ๑๕๗
เรื่องที่ ๕๓	เรื่องแก้ไขระเบียบการเกี่ยวแก่ บรรยาบรรณ	หน้า ๑๕๘
เรื่องที่ ๕๔	เรื่องอนุมัติสำหรับข้าราชการ	หน้า ๑๖๐
เรื่องที่ ๕๕	เรื่องควรปรับปรุงคุณภาพแห่ง รายงานประจำปี	หน้า ๑๖๒
เรื่องที่ ๕๖	เรื่องการลาหยุดของข้าราชการ ส่วนภูมิภาค	หน้า ๑๖๔
เรื่องที่ ๕๗	เรื่องระเบียบการสอบสวน เรื่องราวและฎีกา	หน้า ๑๖๕
เรื่องที่ ๕๘	เรื่องการสอบสวนพิจารณา เรื่องราวร้องทุกข์	หน้า ๑๗๓
<u>การเทศบาล</u>		
เรื่องที่ ๕๙	เรื่องสภาจังหวัด	หน้า ๑๗๔
เรื่องที่ ๖๐	เรื่องคำถามคำขอเกี่ยวกับ สภาจังหวัด	หน้า ๒๑๗
เรื่องที่ ๖๑	เรื่องวิธีจัดตั้งเทศบาลเมือง เทศบาลตำบล	หน้า ๒๒๒
เรื่องที่ ๖๒	เรื่องคำถามคำขอเกี่ยวกับ เทศบาลตำบล	หน้า ๒๓๐

ช

เรื่องที่ ๖๓	เรื่องคำถามคำทอขบัญญัติ เมื่อกเกล้า	หน้า ๒๔๒
--------------	--	----------

ประเภท (ค) เรื่องของกระทรวงอื่น ๆ

กระทรวงกลาโหม

เรื่องที่ ๖๔	เรื่องสำรวจจำนวนและชนาภมา	หน้า ๒๔๔
เรื่องที่ ๖๕	เรื่องการลาของทหารและการลา ของทหารคามอำเภอทั้งถิ่น	หน้า ๒๔๗
เรื่องที่ ๖๖	เรื่องขอให้และนัราษฎรเกี่ยวแก่ การอาชีพ	หน้า ๒๕๐
เรื่องที่ ๖๗	เรื่องเข็ญคดีคดีต่าง ๆ	หน้า ๒๕๒
เรื่องที่ ๖๘	เรื่องอุปสรรคเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ การจับสัตว์น้ำ	หน้า ๒๕๖
เรื่องที่ ๖๙	เรื่องสนามบิน	หน้า ๒๖๐

กระทรวงเกษตราธิการ

เรื่องที่ ๗๐	เรื่องพระราชบัญญัติและกฎกระทรวง เกี่ยวกับกรรมของกันโรคระบาดสัตว์	หน้า ๒๖๔
--------------	---	----------

เรื่องที่ ๗๑	เรื่องมีองค์กันโรคระชากส์ควี่	หน้า ๒๖๖
เรื่องที่ ๗๒	เรื่องขอให้รับพรายโรคลักส์ควี่— ลงแกง	หน้า ๒๖๘
เรื่องที่ ๗๓	เรื่องขำรุงพันธุส์ควี่	หน้า ๒๗๐
เรื่องที่ ๗๔	เรื่องการจำกักขยง	หน้า ๒๗๒
เรื่องที่ ๗๕	เรื่องการขำรุงพันพูฝ้าย	หน้า ๒๗๕
เรื่องที่ ๗๖	เรื่องการขำรุงและแจกพันธุส์ควี่	หน้า ๒๘๑
เรื่องที่ ๗๗	เรื่องการรักษาและทำคินนา	หน้า ๒๘๔
เรื่องที่ ๗๘	เรื่องราชฎรบุกรุกขัยของถือ— กรรมสิทธิ์คินซึ่งเป็นที่ขัยส์ควี่น้ำ	หน้า ๒๘๕
เรื่องที่ ๗๙	เรื่องขัยส์ควี่น้ำจะตกเป็นกรรม— สิทธิ์ของเอกชนโดยเลียงกฎหมาย	หน้า ๒๘๖
เรื่องที่ ๘๐	เรื่องกำหนดกทาเควี่ของมือขัยส์ควี่น้ำ	หน้า ๒๘๗
เรื่องที่ ๘๑	เรื่องสร้างทำนบเพื่อประโยชน์แก่— การทำนา	หน้า ๒๘๘
เรื่องที่ ๘๒	เรื่องระเบียบการขำไม้ส่วนภูมิภาค	หน้า ๒๙๐
เรื่องที่ ๘๓	เรื่องกาัรักษาคินน้ำลำธารและขำไม้	หน้า ๒๙๖

กระทรวงเศรษฐการ

เรื่องที่ ๘๔	เรื่องขอยื่นทกความเห็นทิจวม การไปรษณีย์โทรเลข	หน้า ๒๙๘
--------------	--	----------

ญ

เรื่องที่ ๔๕	เรื่องขยายโครงการณัไฮรมณีย์	หน้า ๒๕๕
เรื่องที่ ๔๖	เรื่องการคลังจอมสิน	หน้า ๓๑๓
เรื่องที่ ๔๗	เรื่องการรถไฟ	หน้า ๓๑๕
เรื่องที่ ๔๘	เรื่องการแก้ท่า	หน้า ๓๒๑
เรื่องที่ ๔๙	เรื่องการเก็บเรือมิส่งคนโดยสาร	หน้า ๓๒๕
เรื่องที่ ๕๐	เรื่องสำรวจภาวะแห่งการค้าและ เศรษฐกิจ	หน้า ๓๓๐
เรื่องที่ ๕๑	เรื่องคลังสินค้า	หน้า ๓๓๒

กระทรวงการคลัง

เรื่องที่ ๕๒	เรื่องแก้ไขวิธีเก็บเงินรัฐบาล	หน้า ๓๓๓
เรื่องที่ ๕๓	เรื่องแก้ไขพระราชบัญญัติอากร แสตมป์	หน้า ๓๓๖
เรื่องที่ ๕๔	เรื่องคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ไม่ยอมให้นายตรวจสรรพสามิตคึกเขิก คำวินิจฉัยห้ามในเวลาออกตรวจ— ราชการ	หน้า ๓๓๘
เรื่องที่ ๕๕	เรื่องขอให้นายตรวจสรรพสามิต ใช้ม้าเป็นพาหนะในการไปตรวจ ท้องที่	หน้า ๓๔๐

เรื่องที่ ๙๖	เรื่องเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ	หน้า ๓๔๒
เรื่องที่ ๙๗	เรื่องค่าพาหนะย้ายครอบครัว	หน้า ๓๔๕
เรื่องที่ ๙๘	เรื่องหนังสือสำคัญแสดงการจ่าย เงินเดือนครั้งที่สี่	หน้า ๓๔๗
เรื่องที่ ๙๙	เรื่องขอความเห็นเรื่อง ผั้นและสุรา เดือน	หน้า ๓๔๙
เรื่องที่ ๑๐๐	เรื่องผู้ รักษานุญาตจำหน่ายสุรากลาง ประเทศในเขตที่ ๒๕ กิโธเมท จำหน่ายสุราก็มีกลิ่นทางฝั่งซ้าย ไม่มีผิดตามกฎหมาย	หน้า ๓๕๐
เรื่องที่ ๑๐๑	เรื่องแก้กฎข้อบังคับระเบียบการคลัง	หน้า ๓๕๔

กระทรวงการต่างประเทศ

เรื่องที่ ๑๐๒	เรื่องเจ้าหน้าที่ฝ่ายสยามจับกุมผู้ กระทำความผิดในเขตที่ฝรั่งเศส	หน้า ๓๖๑
เรื่องที่ ๑๐๓	เรื่องขอให้เจ้าหน้าที่ชายแดน สอดส่องเรื่องขบวนการผู้ถูกใหม่ ๆ ของประเทศใกล้เคียงแล้วโฆษณา ให้ประชาชนทราบ	หน้า ๓๖๓
เรื่องที่ ๑๐๔	เรื่องขอให้ข้าหลวงประจำจังหวัด หรือผู้แทนเป็นผู้ กำกับดูแล ทำสำเนาฐานในการแปลงสัญชาติ	หน้า ๓๖๕

ฎ

กระทรวงธรรมการ

เรื่องที่ ๑๐๕	เรื่องการศึกษาแผนกโรงเรียน รัฐบาลและประชาบาล	หน้า ๓๖๖
เรื่องที่ ๑๐๖	เรื่องแก้ไขพระราชบัญญัติประถมศึกษา	หน้า ๓๖๘
เรื่องที่ ๑๐๗	เรื่องทอริณสังฆ	หน้า ๓๗๑

สำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่องที่ ๑๐๘	เรื่องแห่งโครงการ	หน้า ๓๗๓
เรื่องที่ ๑๐๙	เรื่องธงชาติ	หน้า ๓๗๖
เรื่องที่ ๑๑๐	เรื่องการเคารพและยกย่องเพลงชาติ	หน้า ๓๗๘
เรื่องที่ ๑๑๑	เรื่องโฆษณาการ	หน้า ๓๘๘
เรื่องที่ ๑๑๒	เรื่องควรตั้งสำนักงานโฆษณาการ ขึ้นทุกจังหวัด	หน้า ๔๐๒
เรื่องที่ ๑๑๓	เรื่องควรมีสู่โฆษณาการประจำตำบล และมีเครื่องรับวิทยุสำหรับจังหวัด และอำเภอ	หน้า ๔๐๓

เรื่องที่ ๑๑๔ เรื่องการประมวลสถิติพยากรณ์
ในทางเศรษฐกิจ หน้า ๔๐๖

เรื่องที่ ๑๑๕ เรื่องเครื่องหมายคณะกรรมการ
ตรวจเงินแผ่นดิน หน้า ๔๑๘

คำปึกประชุม หน้า ๔๒๐

ดัชนีผู้เขียนหนังสือ

๔๒๐ กษัตริย์ กรมพระมหาดไทย หน้า ๒๑๐

๔๒๐ กษัตริย์ กรมพระชินสีห์ หน้า ๒๑๐

๔๒๐ กษัตริย์ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน หน้า ๒๑๐

๔๒๐ กษัตริย์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต หน้า ๒๑๐

๔๒๐ กษัตริย์ กรมพระยาเดชาดิศร หน้า ๒๑๐

๔๒๐ กษัตริย์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช หน้า ๒๑๐

๔๒๐ กษัตริย์ กรมพระยาสุโขทัยธรรมมาธิราช หน้า ๒๑๐

๔๒๐ กษัตริย์ กรมพระยาพิชัยญาติ หน้า ๒๑๐

๔๒๐ กษัตริย์ กรมพระยาเดชาดิศร หน้า ๒๑๐

รายพระนาม และนามผู้เข้าประชุม

๑. หลวงประดิษฐมนูธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒. พระคุณธรรณปรีชาไวท์ รัฐมนตรีช่วยว่าการในทางการเมืองสำหรับกระทรวงมหาดไทย
๓. น.ต. หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น. รัฐมนตรีช่วยว่าการในทางการเมืองสำหรับกระทรวงมหาดไทย
๔. พระยาสุวีเสนา ปลัดกระทรวงมหาดไทย
๕. หม่อมเจ้าสกลวรรณภากร ทวีปรีชยากระทรวงมหาดไทย
วรรณ
๖. พระยาสุรียานุวงศ์ประวิค อธิบดีกรมมหาดไทย
๗. พ.อ. พระยาฤทธิอัคเนย์ อธิบดีกรมราชทัณฑ์
๘. พ.ต.อ. พระยาอนุสร- อธิบดีกรมตำรวจ
ธรรการ
๙. พระยารรณการิย์นิพนธ์ อธิบดีกรมอัยการ
๑๐. พระพิศาลสุขุมวิท อธิบดีกรมโยธาเทศบาล
๑๑. พระยาบวรวิทย์เวชชการ อธิบดีกรมสาธารณสุข
๑๒. พ.ต. หลวงเชวงศักดิ์- เลขานุการรัฐมนตรีว่าการ
สงคราม กระทรวงมหาดไทย
๑๓. ผู้แทนกระทรวงกลาโหม

๓๑. หลวงศรีราชรัถยา ข้าหลวงประจำจังหวัดชลบุรี
๓๒. พระนิกรบดี ข้าหลวงประจำจังหวัดจันทบุรี
๓๓. พระยาประเสริฐสุนทรสาภัย
ข้าหลวงประจำจังหวัดฉะเชิงเทรา
๓๔. พระยาสุรมหาเกษตร์ ข้าหลวงประจำจังหวัดชลบุรี
๓๕. หลวงศรีนรานุบาล ข้าหลวงประจำจังหวัดชัยนาท
๓๖. หลวงทรงสรวการ ข้าหลวงประจำจังหวัดชัยภูมิ
๓๗. พระยาอมรฤทธิธำรง ข้าหลวงประจำจังหวัดสุพรรณ
๓๘. พระยาอนุบาลพาย์พิถ ข้าหลวงประจำจังหวัดเชียงใหม่
๓๙. พระทวีประศาสน์ แทน ข้าหลวงประจำจังหวัด
เชียงราย
๔๐. พ.ต.อ. พระนรากรบริรักษ์ ข้าหลวงประจำจังหวัดจันทบุรี
๔๑. น.ท. พระประยูทธชลธีร.น. ข้าหลวงประจำจังหวัดตราด
๔๒. พระสมักรสโมส ข้าหลวงประจำจังหวัดกาฬ
๔๓. หลวงบรรณสารประสิทธิ์ ข้าหลวงประจำจังหวัดนครนายก
๔๔. พ.ต.อ. พระกล้ากลางสมร ข้าหลวงประจำจังหวัดนครปฐม
๔๕. พระพนมนครานุรักษ์ ข้าหลวงประจำจังหวัดนครพนม
๔๖. พระยากำจรพาย์พิศ ข้าหลวงประจำจังหวัดนคร
ราชสีมา
๔๗. พระยาสุรราชภูวธานี ข้าหลวงประจำจังหวัดนครศรี
ธรรมราช

๔๘. พ.ท. พระเจนกระบวนหัด ข้าหลวงประจำจังหวัดนครสวรรค์
๔๙. พระบริหารเทพธานี ข้าหลวงประจำจังหวัดนนทบุรี
๕๐. พระพิชิตบัญชาการ ข้าหลวงประจำจังหวัดนครราชสีมา
๕๑. พระปฐมเทวภิบาล ข้าหลวงประจำจังหวัดหนองคาย
๕๒. พระเกษมศรีสรรพกิจ ข้าหลวงประจำจังหวัดน่าน
๕๓. นายถิมหลี ศรีวิวัฒนา แทน ข้าหลวงประจำจังหวัดบุรีรัมย์
๕๔. พระศรีนครคาม ข้าหลวงประจำจังหวัดปทุมธานี
๕๕. หลวงภูวนารถนรานูบาล ข้าหลวงประจำจังหวัดพระยาวชิรธรินิ
๕๖. พ.อ. พระศรีราชสงคราม ข้าหลวงประจำจังหวัดปราจีนบุรี
๕๗. พระบริรักษ์ภูธร ข้าหลวงประจำจังหวัดชัยนาท
๕๘. พระณรงค์ฤทธิ ข้าหลวงประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๕๙. พระยาสุนทรพิพิธ ข้าหลวงประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๖๐. พระภูมิพิชัย ข้าหลวงประจำจังหวัดพิจิตร
๖๑. ขุนประสงค์สุขการี ข้าหลวงประจำจังหวัดพัทลุง
๖๒. พระอนุমানสารกรรม ข้าหลวงประจำจังหวัดพิจิตร
๖๓. พระยาสิทธิชัยบรินทร์ ข้าหลวงประจำจังหวัดพิษณุโลก
๖๔. พ.อ. หลวงอาจสรศิลป์ ข้าหลวงประจำจังหวัดเพชรบุรี

๖๕. พระศรีพลรัตน์

๖๖. พระพายัพพิริยะกิจ

๖๗. ขุนอารีประชารัถย์

๖๘. หลวงอังคณานุรัถย์

๖๙. พระพิบูลย์บริหาร

๗๐. ขุนไมตรีประชารัถย์

๗๑. พระบูรพทิศอาทร

๗๒. นายอุดม บุญประกอบ

๗๓. พระชาติตระการ

๗๔. พ.อ. พระรามณรงค์

๗๕. หลวงพำนักนิกรชน

๗๖. พระประชากรบวิรัถย์

๗๗. พระสำเร็จนฤปการ

๗๘. หลวงวิวิธสรการ

๗๙. หลวงบริบาลนิคมเขตต์

๘๐. พระสาครบูรณารัถย์

๘๑. พระพิพิธภักดี

๘๒. หลวงวุฒิราชภูริรัถยา

ข้าหลวงประจำจังหวัดเพชรบูรณ์

ข้าหลวงประจำจังหวัดแพร่

แทน ข้าหลวงประจำจังหวัด-
ภูเก็ต

ข้าหลวงประจำจังหวัดมหา-
สารคาม

ข้าหลวงประจำจังหวัด-
แม่ฮ่องสอน

ข้าหลวงประจำจังหวัดยะลา

ข้าหลวงประจำจังหวัดระนอง

ข้าหลวงประจำจังหวัดระยอง

ข้าหลวงประจำจังหวัดร้อยเอ็ด

ข้าหลวงประจำจังหวัดราชบุรี

ข้าหลวงประจำจังหวัดลพบุรี

ข้าหลวงประจำจังหวัดลำปาง

ข้าหลวงประจำจังหวัดลำพูน

ข้าหลวงประจำจังหวัดเลย

ข้าหลวงประจำจังหวัดสกลนคร

ข้าหลวงประจำจังหวัดสงขลา

ข้าหลวงประจำจังหวัดสุคฤ

ข้าหลวงประจำจังหวัดสมุทร-
ปราการ

๘๓. หลวงบุเรศวร์บำรุงการ ข้าหลวงประจำจังหวัดสมุทร-
สงคราม

๘๔. หลวงนรกิจกำจร ข้าหลวงประจำจังหวัดสมุทร-
สาคร

๘๕. พ.ท. พระพิชัยสรเพลง ข้าหลวงประจำจังหวัดสระบุรี

๘๖. พระสนิทประธานันท์ ข้าหลวงประจำจังหวัด-
สวรรค์โลก

๘๗. หลวงอรณวิจิตร-
จรรยาวัณษ์ ข้าหลวงประจำจังหวัดสิงห์บุรี

๘๘. พระยามมราชภักดี ข้าหลวงประจำจังหวัด-
สุพรรณบุรี

๘๙. พระบริบูรณ์วณิชราชฎี ข้าหลวงประจำจังหวัด-
สุราษฎร์ธานี

๙๐. พระศรีพิชัยบริบาล ข้าหลวงประจำจังหวัดสุรินทร์

๙๑. หลวงวิโรจน์รัฐกิจ ข้าหลวงประจำจังหวัดอ่างทอง

๙๒. พระยาอุดรธานี ข้าหลวงประจำจังหวัดอุดรธานี

๙๓. พระประสงค์เกษมราชฎี ข้าหลวงประจำจังหวัด-
อุตรดิตถ์

๙๔. หลวงวิมลประชาภัย ข้าหลวงประจำจังหวัดอุทัยธานี

๙๕. พ.ต.อ. พระขจัดทำรุณ-
กรรม ข้าหลวงประจำจังหวัดอุบล-
ราชธานี.

คำต้อนรับและเปิดประชุม

เริ่มต้น หลวงประดิษฐ์มนูธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้กล่าวคำต้อนรับและเปิดประชุม ดังต่อไปนี้

ท่านข้าหลวงประจำจังหวัด และท่านทั้งหลาย

นับตั้งแต่ประเทศสยามได้เปลี่ยนแปลงการปกครอง จากสมบูรณาญาสิทธิราช มาเป็นการปกครองตามระบอบรัฐธรรมนูญนั้น ระยะเวลาครบรอบ ๓ ปีในวันที่ ๒๗ เดือนนี้แล้ว ในระหว่าง ๓ ปีนี้ การได้เปลี่ยนแปลงไปหลายอย่าง คือ เปลี่ยนรูประบอบการปกครองของประเทศ เปลี่ยนรูปการปกครองส่วนภูมิภาค เปลี่ยนรูปการปกครองท้องถิ่น โดยจักรเย็บเทศบาล อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงในวิถีทางดำเนินในการปกครอง การจักรเย็บราชการพลเรือน การวางแผนหรือโครงการของรัฐบาลเหล่านี้ ซึ่งถ้าหากว่าได้เชิญท่านข้าหลวงประจำจังหวัด ซึ่งเป็นผู้บริหารราชการในส่วนภูมิภาคต่าง ๆ มาประชุมพร้อมกันกับผู้แทนกระทรวงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อซักถามความเข้าใจต่อกัน ปรึกษาหารือกัน แก่ความข้องใจต่าง ๆ ซึ่งผู้ที่อยู่ห่างไกลอาจเกิดความเข้าใจผิดเช่นนั้น ก็ย่อมจะเป็นประโยชน์แก่การที่ระบอบบริหารราชการให้เป็นไปโดยเรียบร้อย

ฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงขอแสดงความยินดี ต้อนรับท่าน ทั้งหลาย
ซึ่งได้มาประชุมในคราวนี้ อันเป็นการประชุมข้าหลวงประจำจังหวัด
ครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของสยาม พร้อมทั้งขออำนวยความสะดวก ให้ท่าน
ทั้งหลายปราศจากโรคภัยไข้เจ็บมีร่างกายสมบูรณ์ ที่จะได้ช่วยกัน
ดำเนินการประชุมนี้ให้สำเร็จไปด้วยดี

ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมข้าหลวงประจำจังหวัดฉบับนี้ และ
ขอให้ที่ประชุมดำเนินการตามระเบียบวาระต่อไป

ประเภท (ก) เรื่องทั่วไป

ระบอบรัฐธรรมนูญ

เรื่องที่ ๑

ข้อความเข้าใจ เรื่องอำนาจหน้าที่

ข้าหลวงประจำจังหวัด เท่าที่เกี่ยวกับผู้แทนราษฎร

ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กล่าวว่า แต่เดิมมา
ในจังหวัดต่าง ๆ มีผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเวลานั้นเรียกว่าข้าหลวง
ประจำจังหวัด เป็นผู้แทนของรัฐบาลอยู่ในจังหวัดนั้น ครั้นบัดนี้
มีผู้แทนราษฎรซึ่งผู้แทนตำบลได้เลือกตั้งขึ้นมา จึงทำให้เกิดความ
เข้าใจผิดไปว่า ผู้แทนราษฎรเกี่ยวข้องกับกิจการในหน้าที่ของข้า
หลวงประจำจังหวัด อำนาจหน้าที่ของข้าหลวงประจำจังหวัดก็เกี่ยว
กับผู้แทนราษฎรนั้น ถ้าพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
สยามแล้ว ก็จะทราบได้โดยแจ่มแจ้ง

ข้าหลวงประจำจังหวัดนั้น เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร มี
อำนาจและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบราชการบริหารแห่ง
ราชอาณาจักรสยาม การแต่งตั้ง ลอกถอนข้าหลวงประจำจังหวัด

จะต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ส่วน
การปลด ไล่ออก จะต้องมีการไต่สวน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
จะทำตามอำเภอใจไม่ได้

ผู้แทนราษฎรนั้น มีอำนาจและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็น
เป็นอำนาจทางนิติบัญญัติ และเป็นอำนาจคนละชั้นกันกับข้าหลวง
ประจำจังหวัด เพื่อประโยชน์แก่ข้าหลวงประจำจังหวัดที่ระบอบกิติ
หน้าที่อันเกี่ยวกับผู้แทนราษฎรจะได้กล่าวให้ทราบว่า อำนาจและ
หน้าที่ของผู้แทนราษฎรนั้น คืออย่างไร อนึ่ง ในวันนี้ ได้เชิญ
ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรมาหนึ่งประชุมด้วย ถ้าที่ประชุมมี
ความสงสัยประการใด ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้แทนราษฎร ก็อาจขอ
ความเข้าใจจากท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรได้

เหตุที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิด มีอยู่ ๒ อย่าง คือ

๑. เป็นด้วยวิธีเลือกตั้งผู้แทนราษฎร โดยกำหนดเขตต์
การเลือกตั้งตามเขตต์จังหวัด อย่างหนึ่ง

๒. เป็นด้วยเข้าใจความหมาย ตามมาตรา ๔๐ แห่งรัฐ
ธรรมนูญ ซึ่งให้อำนาจสภาผู้แทนราษฎรในการควบคุมราชการ
แผ่นดินคนละภาคเคลื่อนไป อีกอย่างหนึ่ง

ในเรื่องกำหนดเขตต์การเลือกตั้ง โดยถือเขตต์จังหวัด ทำให้เข้าใจผิดว่า ผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนจังหวัดของคนโดยเฉพาะ
แท้จริง ความในมาตรา ๒๐ แห่งรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ว่า ผู้แทน

ราษฎรเป็นผู้แทนของปวงชนชาวสยาม ซึ่งเป็นผู้แทนส่วนรวม
หาใช่เป็นผู้แทนแต่ละเฉพาะผู้ ที่เลือกคนขึ้นมา หรือกล่าวอีกนัย
หนึ่งว่า หาใช่ผู้แทนเฉพาะจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งไม่

วิธีเลือกตั้งผู้แทนราษฎร โดยให้ราษฎรในจังหวัดหนึ่ง ๆ
รวมกันเลือกผู้แทนราษฎรโดยตรงก็ดี หรือให้เลือกโดยผ่านทางผู้
แทนตำบลก็ดี เหล่านี้เป็นแต่เพียงวิธีการในการกำหนดเขตการ
เลือกตั้ง จะเห็นได้ว่าในรัฐธรรมนูญไม่ได้อำนาจไว้เลยว่าจะให้ทำ
การเลือกตั้งโดยถือเขตค่ออย่างใด รัฐธรรมนูญให้โอกาสที่จะตรา
กฎหมายเลือกตั้ง และให้กำหนดเขตการเลือกตั้งตามที่เห็นสม
ควร กล่าวคือ แม้จะไม่ถือตามเขตจังหวัดที่เป็นอยู่ในเวลานี้
ก็ได้ เช่น กฎหมายเลือกตั้งสมัยแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๕ ให้รวม
เขตทั้งหลาย ๆ จังหวัดเข้าเป็นเขตแห่งการเลือกตั้งแห่งหนึ่งเป็นต้น
ยิ่งกว่านั้น จะใช้วิธีเลือกตั้งผู้แทนราษฎรตามอาชีพของคน เช่น
ผู้มีอาชีพในทางกสิกรรม ก็เลือกผู้มีอาชีพในทางกสิกรรมด้วย
กัน หรือผู้ที่แพทย์ ก็เลือกผู้มีอาชีพในทางแพทย์เช่นนั้น อาจ
ทำได้ทั้งสิ้น

เมื่อวิธีกำหนดเขตแห่งการเลือกตั้ง ไม่ทำให้ผู้แทนราษฎร
เป็นผู้แทนของจังหวัดโดยเฉพาะ แต่เป็นผู้แทนของปวงชนชาว
สยามเช่นนั้นแล้ว ปัญหาต่อไปจึงมีว่า ก็ในเวลานี้ ใครเล่าจะเป็น
ผู้แทนของปวงชนในจังหวัด ถ้าพิจารณาตามพระราชบัญญัติ
ระเบียบเทศบาลมาตรา ๕๔ วรรค ๒ อันเกี่ยวกับสภาจังหวัด ประ
กอบถัยมาตรา ๘ ก็จะได้เห็นว่า ผู้แทนราษฎรของปวงชนในจังหวัด
ได้แก่สมาชิกสภาจังหวัดกันเอง

ฉะนั้น สภาจังหวัดจึงมีหน้าที่ ที่จะให้คำปรึกษาหารือตาม
พระราชบัญญัติ กิจระเยียบเทศบาล ฉะเพาะแต่ในกิจการ ของจังหวัด
เท่านั้น ส่วนผู้แทนราษฎรซึ่งได้ริบเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกา
ลงวันที่ ๑๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๐ ก็เป็นที่ปรึกษาพิเศษ
สำหรับสภาจังหวัด โดยมีหน้าที่ให้คำปรึกษาในเมื่อสภาจังหวัด
มีข้อขัดข้อง แต่ผู้แทนราษฎร เป็นผู้ที่ได้ริบการเลือกตั้งมาจาก
จังหวัด จะต้องมี การเกี่ยวข้องกับราษฎรในจังหวัดด้วย ซึ่ง
ข้าหลวงประจำจังหวัดควรจะให้ ความสะดวกตามสมควร และจะได้
กล่าวในภายหลัง

ในเรื่องความหมายตามมาตรา ๕๐ แห่งรัฐธรรมนูญ อาจทำให้
เข้าใจผิดได้ว่า ผู้แทนราษฎรแต่ละคนมีอำนาจหน้าที่ควบคุม
ข้าหลวงประจำจังหวัด เพราะรัฐธรรมนูญมาตรานี้ให้อำนาจสภา
ผู้แทนราษฎรในการควบคุมราชการแผ่นดิน

มาตรา ๕๐ แห่งรัฐธรรมนูญมีข้อความอยู่ ๒ ววรรค ซึ่งต้อง
อ่านมาตรา ๕๑ ประกอบด้วย อำนาจหน้าที่ควบคุมราชการแผ่นดิน
นั้น คือ สภาย่อมทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะลงมติความไว้วางใจในรัฐมนตรี
เป็นรายตัวหรือทั้งคณะ ซึ่งหมายความว่า เป็นการควบคุมราชการ
แผ่นดิน และรัฐมนตรีรายตัวหรือทั้งคณะเป็นผู้ รับผิดชอบ สภา
ผู้แทนราษฎร จะลงมติ ไม่ไว้วางใจ แก่ข้าหลวง ประจำจังหวัดไม่ได้
ถ้าข้าหลวงประจำจังหวัดทำผิด รัฐมนตรีจะต้องเป็นผู้ รับผิดชอบ
ต่อสภาผู้แทนราษฎร และสภาผู้แทนราษฎรอาจลงมติไม่ไว้วางใจใน
รัฐมนตรี รัฐมนตรีก็ต้องลาออก

ส่วนข้อความในวรรค ๒ ก็ไ้ระบุอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภา
 ผู้แทนราษฎรไว้ชัดว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละคนจะใช้
 อำนาจควบคุมราชการแผ่นดินได้อย่างไร ความในคัตยคมมีว่า ในที่
 ประชุม สมาชิกทุกคนมีสิทธิที่จะกระทู้ถามรัฐมนตรี ในข้อความ
 ไท ๆ อันเกี่ยวกับราชการในหน้าที่ได้ จึงเห็นได้ว่า สมาชิกสภา
 ผู้แทนราษฎรมีสิทธิที่จะกระทู้ถามรัฐมนตรี แต่ไม่มีสิทธิที่จะ
 กระทู้ถามข้าหลวงประจำจังหวัด ผู้ที่มีสิทธิกระทู้ถามข้าหลวง
 ประจำจังหวัดไ้ดังนี้ คือ สมาชิกสภาจังหวัดคามพระราชบัญญัติ
 จั้กระเบียชเทศบาล แต่ในการที่จะปฏิบัติก็ต่อผู้แทนราษฎรในเรื่อง
 ข้อเท็จจริงนี้ ไ้เคยมีคำสั่งของกระทรวงมหาดไทยอยู่แล้ว ซึ่ง
 ถ้าข้าหลวงประจำจังหวัดสามารถที่จะให้ความสะดวกไ้ ก็ควรที่จะ
 ช่วยเหลือเพื่อความสามัคคีกับผู้แทนราษฎร

เท่าที่กล่าวมาแล้ว คงสรุปความลงไ้ว่า สมาชิกสภา
 ผู้แทนราษฎรมีอำนาจหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ และควบคุมราชการ
 แผ่นดิน ซึ่งเป็นราชการส่วนรวม ไม่ใช่ราชการส่วนของจังหวัด
 โดยเฉพาะ ถ้าหากต่างฝ่ายต่างเข้าใจต่อหน้าที่ของตนไ้แล้ว เรือง
 ก็ไม่มีปัญหา แต่อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ ข้าหลวงประจำ
 จังหวัดย่อมต้องติดต่อกับผู้แทนราษฎร เพราะฉะนั้น ถ้าจะให้
 ความสะดวกในสิ่งใดไ้ ก็ควรกระทำเพื่อรักษาความสามัคคีให้
 มั่นคงไว้ ถึงแม้ว่าผู้แทนราษฎรจะไม่มีสิทธิกระทู้ถามก็ไ้ แต่
 ถ้าข้าหลวงประจำจังหวัดเห็นว่า คำถามของผู้แทนราษฎรเป็นเรื่อง

สอดถามข้อเท็จจริง ซึ่ง ไม่ใช่เป็นการลับ พอที่จะชี้แจงให้ได้
 ก็ควรขอ เพื่อชี้แจงให้ทราบ หวังว่า เมื่อทางฝ่ายผู้แทนราษฎร
 เข้าใจในอำนาจหน้าที่แล้ว ก็คงจะไม่เหลื่อมล้ำกับอำนาจหน้าที่
 ของข้าหลวงประจำจังหวัด แต่เป็นธรรมดาอยู่เองในชนหมู่มาก
 ย่อมมีการปฏิบัติผิดกันออกไป. และในเรื่องนี้ย่อมไม่มีทางอื่น นอก
 จากว่า ถ้าหากจังหวัดใดประสบเหตุ ก็ขอให้แจ้งให้ทราบใน
 เมื่อเสร็จการประชุมคราวนั้น ข้าพเจ้ายินดีที่จะช่วยทำความเข้าใจ
 ระหว่างข้าหลวงประจำจังหวัดกับผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้น ๆ ผู้ใด
 มีข้อสงสัยอย่างไรในเรื่องนี้เกี่ยวกับผู้แทนราษฎร ขอไปปรึก
 ขอกให้ทราบ ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรพร้อมที่จะช่วยชี้แจง
 ให้แจ่มแจ้ง

ไม่มีข้าหลวงประจำจังหวัดใด ๆ ยังข้องใจในเรื่องนี้อีก ผล
 ของการข้อความเข้าใจเรื่องอำนาจหน้าที่ข้าหลวงประจำจังหวัด
 เท่าที่เกี่ยวกับผู้แทนราษฎรก็เป็นอันยุติลงเพียงนี้.

๔ ๑
เรื่องที่ ๒๒

ข้อหาหรือเรื่องกำหนดหน้าที่

ผู้แทนราษฎรและผู้แทนตำบลสำหรับปฏิบัติกรงาน
ติดต่อกับคณะกรรมการจังหวัดและคณะกรรมการอำเภอ

ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อหาหรือในเรื่องนี้มีใจความว่า นายตั้งแต่ประเทศสยาม
ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบราชาธิปไตยเข้าสู่ระบอบ
รัฐธรรมนูญแล้ว ได้เกิดมีผู้แทนตำบลและผู้แทนราษฎรตามพระราช
บัญญัติการเลือกตั้งขึ้นมา หน้าที่ของผู้แทนตำบลและผู้แทนราษฎร
ที่จะต้องปฏิบัติเพื่อประสานกับประชาชน ตลอดจนข้าราชการฝ่าย
บริหารนั้น ยังไม่มีระเบียบขวางไว้เลย ต่างฝ่ายต่างกระทำไปคาม
ฉกตโนนัตของตน จึงเรียกได้ว่า ยังไม่เป็นประโยชน์ต่อประเทศ
ชาติโดยบริบูรณ์ ข้อหาหรือข้อที่ประชุมว่า จะเป็นการสมควรหรือยัง
ที่จะให้มีระเบียบกำหนดหน้าที่ขึ้นไว้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยขอให้ข้าหลวงประจำจังหวัด
นครศรีธรรมราชผู้ เป็นเจ้าของปัญหา อธิบายความมุ่งหมายต่อที่
ประชุมในเรื่องนี้

ที่ประชุมในที่ประชุม

ข้าหลวงประจำจังหวัดนครศรีธรรมราชฯ แจ้งว่า เท่าที่ฟัง
 คำอธิบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งข้อความเข้าใจ
 ในเรื่องอำนาจหน้าที่ ข้าหลวงประจำจังหวัด ที่เกี่ยวกับ ผู้แทนราษฎร
 ในเรื่องก่อน ก็พอเป็นที่บรรเทาความสงสัยได้แล้ว แต่ไม่ว่าการ
 การใด ถ้าหากจะหวังผลในระหว่างคนหลาย ๆ คน ให้ปฏิบัติกิจการงาน
 ในทำนองเดียวกัน ก็ควรที่จะต้องมีระเบียบไว้ให้แน่ชัด จึงขอเสนอ
 ให้วางระเบียบกำหนดหน้าที่ให้ทราบว่า ผู้แทนราษฎรจะควรปฏิบัติ
 หน้าที่ของตนอย่างไร และข้าหลวงประจำจังหวัดซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่
 ทางฝ่ายบริหารจะปฏิบัติกิจการอย่างไร เมื่อฝ่ายใดปฏิบัติการไปก็หรือ
 ขกพร้องอย่างไรก็ย่อมมีทางที่จะทราบได้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า ทางกระทรวง
 มหาดไทยได้ดำริที่จะวางระเบียบในเรื่องนี้เหมือนกัน แต่ระเบียบ
 ที่จะวางไปสำหรับใช้เฉพาะเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารเท่านั้น ในส่วน
 ทางผู้แทนราษฎร กระทรวงมหาดไทยจะเป็นผู้สั่งการไม่ได้ ฉะนั้น
 จึงใคร่จะขอรับเรื่องไว้พิจารณา จะเห็นกันอย่างไร

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมเป็นอันตกลงให้มอบเรื่องนี้ไว้แก่กระทรวงมหาดไทย
 เพื่อพิจารณา เมื่อตกลงให้มีระเบียบอย่างไรแล้ว ขอให้แจ้งไป
 ให้ทราบในภายหลัง.

เรื่องพิเศษ

เรื่องที่ ๓

ข้อความเข้าใจเรื่องเหล่ากำเนิดหรือศาสนา

ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑

ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า ท่านทั้งหลาย
ย่อมทราบแล้วว่า ประชาชนชาวสยามย่อมสืบเนื่องมาจากเหล่า
กำเนิดต่าง ๆ กัน และการถือศาสนาก็ต่างกัน

ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๕๖ ซึ่งประกาศใช้ใน
สมัยสมบูรณาญาสิทธิราช ได้กำหนดไว้ว่า บุคคลที่ไ้กำเนิดใน
พระราชอาณาจัก์สยามเป็นคนไทย ไม่มีกรรมแห่งเหล่ากำเนิด หรือ
ศาสนา และในรัฐธรรมนูญมาตรา ๑ วรรค ๒ ก็ได้บัญญัติไว้ว่า
“ประชาชนชาวสยามไม่ว่าเหล่ากำเนิดหรือศาสนาใด ย่อมอยู่ใน
ความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน” ความวิงวอนที่ประสงค์
ของรัฐธรรมนูญ ไม่อยากจะแบ่งชั้นแบ่งพวก แต่ในจังหวัดต่าง ๆ
ย่อมมีคนที่ถือศาสนาต่าง ๆ กัน เหตุนี้ จึงอยากขอให้ข้าหลวง
ประจำจังหวัดทั้งหลายกำชับเจ้าหน้าที่ว่า วิถีปฏิบัติการอันเกี่ยวแก่
เรื่องการรกรกทะเบียนนั้น ข้างแห่งอารจะเข้าใจผิดและลงสัญชาติผิด

ไปได้ เช่น บุคคลที่เกิดในจังหวัดทางใต้ ถึงแม้จะถือศาสนาอิสลามก็ตาม แต่มีสัญชาติเป็นไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติจะต้องถือว่า เป็นคนไทย บังคับสยาม ทั้งนี้ ขอให้ปฏิบัติตามกฎหมายสัญชาติให้เคร่งครัดด้วย

นอกจากนี้ ขอบอกขอชี้แจงว่า ความจริง ถ้าเรูกตามหลักวิชาว่าด้วยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ จะเห็นได้ว่าประเทศที่เจริญมาอันเรา จะหาคนชาติเดียวกัน ๆ ไม่ได้ ตามหลักวิชาว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ จะมีก็แต่คนป่าเท่านั้น ที่ไม่ได้มีการผสมพันธ์อีกยี่สิบ ส่วนในประเทศสยาม ประชาชนชาวสยามส่วนมากเป็นบุคคลที่ผสมมาแล้ว การที่เป็นคนผสมดังนั้น ไม่ใช่เป็นแค่เฉพาะในประเทศสยาม แม้แต่ในยุโรปก็เช่นเดียวกัน นักปราชญ์บางคนถึงกับกล่าวว่า การที่จะถือว่าประเทศใดเจริญ จะหิยการผสมแห่งเหล่ากำเนิดมาเป็นเครื่องวัดความเจริญได้ก็ด้วยแสดงว่ามีภารกิจระหว่างฝูงชนในประเทศนั้นมาก เพราะฉะนั้น ขอให้ท่านทั้งหลายระลึกถึงหลักข้อนี้ไว้ นโยบายของรัฐบาลต้องการที่จะ รวบรวมประชาชนชาวสยาม ไม่ให้มีคนมีรู้สึกถือเหล่ากำเนิดกำเนิด เพราะเหตุว่าคามธรรมชาติหาถือได้ไม่ ขรรคาผู้หนึ่งอยู่ ณ ที่นั้นเป็นส่วนมาก ก็คงจะมีเลือดผสมมาแล้วไม่มากนักขอ การที่จะถือว่าเราทุกคนเป็นไทยแท้โดยไม่มีเลือดผสมเลย ย่อมเป็นไปได้ เมื่อความจริงเป็นเช่นนั้น ก็ควรพยายามกำหนดนโยบายขอให้ประชาชนเกิดการถือเหล่ากำเนิด ถือความต่าง

ศาสนา และถ้าหากสามารถทำได้ ประเทศชาติก็จะเจริญมั่นคงแข็งแรงยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้น ขอให้กำชับเจ้าหน้าที่คามจังหวัดด้วย

คามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๘๖ บุคคลใดที่เกิดในจังหวัดใด ๆ ก็ตาม แม้จะเป็นจังหวัดชายแดน ก็ถือว่าอยู่ในพระราชอาณาจักร ถ้าได้กำเนิดแต่บิดาเป็นคนไทย ควรลงทะเบียนว่าเป็นคนไทย บังคับสยาม เว้นไว้แต่จะมีสัญญาทางพระราชไมตรีขังไว้เป็นพิเศษ กฎหมายสัญชาติมีมาก่อนรัฐธรรมนูญ ส่วน นาย ขาย ของรัฐบาลก็อยากที่จะประสานความเย็นปึกแผ่นของประชาชน เพื่อความมั่นคงแข็งแรงของประเทศสืบไป

ข้อความเข้าใจเรื่องสำรวจข้าราชการ

ที่รับราชการมาครบ ๒๕ ปี

ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กล่าวว่ คณะกรรมการ
จังหวัดและคณะกรรมการอำเภอ นั้นเป็นข้าราชการพลเรือน ความ
มั่นคง ของ ข้าราชการพลเรือนได้กล่าวแล้ว ว่ามีอยู่ตาม พระราช
บัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน กล่าวคือ เมื่อจะปลดหรือไล่ออก
จักต้องมีการ ใ้ส่วนก่อน เจ้ากระทรวงจะทำการอำเภอไม่ได้
เว้นไว้แต่ ในกรณี ที่ จะปลด ออกรับ บำนาญตามความ ในมาตรา ๓๔
แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน เจ้ากระทรวงมี
อำนาจที่จะทำได้โดยมิต้องใ้ส่วน ในเมื่อข้าราชการผู้ จะถูกปลดมี
ลักษณะต้องตามที่ยัญญัติไว้ ในพระราชบัญญัติว่า เห็นอำนาจ

ข้าราชการที่รับราชการมาครบ ๒๕ ปี ย่อมเข้าเกณฑ์การปลด
ฐานรับราชการนาน และเจ้ากระทรวงอาจสั่งปลดโดยมิต้องใ้ส่วน
คณะรัฐมนตรีเห็นว่า การที่จะให้เจ้ากระทรวงทำไปโดยผลการ

ยอมไม่สมควร จึงให้สอบสวน โทษวิฉิสารวร แล้วจึงให้ทนาย
 เมื่อปรากฏว่า ผู้ที่วิฆาชากรมากรบ ๒๕ ปี เป็นผู้ที่ไม่สามารถ
 โทษมีเหตุผล อันสมควรแล้วจึงจะอนุญาตให้ปลดได้ ส่วนผู้ที่
 สามารถและปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามระเบียบและวินัย ระบุหน้าที่ให้
 คงวิฆาชากรต่อไป ทั้งนี้ กติขัยเป็นการเพิ่มความมั่นคงให้แก่
 ข้าราชการยิ่งขึ้น ขอท่านทั้งหลายช่วยชี้แจงทำความเข้าใจแก่ผู้
 อยู่ในบังคับบัญชาให้ทราบว่า ไม่ควรจะมีควมวิตกอย่างใดเลย
 หากยังสามารถและปฏิบัติหน้าที่เป็นผลดีอยู่แล้ว เจ้ากระทรวง
 ระบุกวนไม่ได้เป็นอันขาด.

ประเภท(ข) เรื่องของกระทรวงมหาดไทย

การปราบปรามโจรผู้ร้าย

เรื่องที่ ๕

ข้อความเข้าใจเรื่องการปราบปรามโจรผู้ร้าย

ของปลัดกระทรวงมหาดไทย

ปลัดกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า การปราบปรามโจรผู้ร้าย เป็นกิจสำคัญ^๔ของกระทรวงมหาดไทยแต่ไหนแต่ไรมา และยังคงเป็นกิจสำคัญไม่ยิ่งกว่าการอื่นในขณะนี้ ด้วยความปรากฏจากสถิติใน พ.ศ. ๒๔๗๖ ว่า การโจรผู้ร้ายได้เกิดชุกชุมขึ้นในบางจังหวัดมากผิดปกติ ทางกระทรวงเห็นเป็นการสมควรอย่างยิ่ง ที่ต้องตั้งกรมการขึ้นสอดส่องเหตุโจรกรรม หารือทางแนะนำในวิธีปราบปรามโจรผู้ร้าย ทั้งพิจารณาหาทางประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาคและระหว่างเจ้าหน้าที่กึ่งราชการกรมการคณะนี้ ได้ดำเนินการเป็นลำดับมา โดยอาศัยหลักการจากวิธีปฏิบัติงาน ซึ่งเจ้าหน้าที่คณะกรรมการจังหวัดต่าง ๆ ได้ปฏิบัติกันไปแล้วด้วยกัน หรือมีวิธีการอื่นเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างไร แล้วรวบรวมเป็นคำแนะนำออกเป็นคำสั่งกระทรวงส่งไปทุก ๆ จังหวัด เพื่อให้เจ้าหน้าที่พยายามแก้ไขข้อบกพร่องที่มีอยู่แล้ว ถ้าจังหวัดใดเห็นวิธี

การอย่างอื่นมีอยู่อีกขอให้เสนอมายังกระทรวง ทั้งให้รายงานการ
 รั้งกำลังชอกครวทของที่ให้กระทรวงทราบด้วย

ผลที่ได้มีปรากฏว่า ทางจังหวัดต่าง ๆ ได้พยายามแก้ไข
 ค่าเนนคาคำแนะนำที่กระทรวงส่งไปจนเป็นเหตุ ให้โจร ผู้ร้าย บาง
 จังหวัดลดน้อยลงเป็นลำดับ แต่บางจังหวัดยังดำเนินการปลั้งผลาก
 จากหลักการที่กระทรวงได้วางไว้แต่เดิมหรือที่มีขึ้นใหม่ กระทรวง
 มหุกไทยก็ได้มีคำสั่งที่กั้วไป โดยอาศัยทรวงสอบจากราย
 งานเหตุอุกฉกรรจ์ที่คณะกรรมการจังหวัดส่งมา จังหวัดก็ได้แก้ไข
 ข้อบกพร่องเหล่านั้น จนในที่สุดสถิติคดีอุกฉกรรจ์ประจำเดือน
 มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ ก็ยี่เดือนเมษายน ปีนี้ ลดลงกว่าในเดือน
 เดียวกันในปีก่อน ๆ มาก ทั้งนี้ ก็เนื่องด้วยคณะกรรมการจังหวัด
 กรรการอำเภอและตำรวจได้ร่วมกำลังร่วมมือที่ระบรายปรามโจรผู้
 ร้ายยิ่งขึ้นกว่าแต่เดิมนั่นเอง

นอกจากนี้ ยังได้ปรากฏอีกเป็นบางจังหวัดว่า จำนวนผู้ใหญ่
 บ้านและราษฎรได้ออกทำการช่วยเหลือในการปราบปรามโจรผู้ร้าย
 จนได้ผลเป็นที่น่ายินดี หวังว่าจังหวัดอื่นซึ่งยังไม่มีผู้ช่วยเหลือ
 เป็นพิเศษก็จงกล่าวแล้ว กระทรวงอิการแนะนำให้กระทำบ้าง เหตุ
 การณ์โจรผู้ร้ายในจังหวัดนั้น ก็คงสงบลงยิ่งกว่าที่เป็นอยู่ในเวลานี้
 กระทรวง มหุก ไทย สนใจ คอย พิจารณาอยู่เสมอ ที่จะให้
 ข้าราชการวัดและผู้ช่วยเหลือในการปราบปรามโจรผู้ร้าย ให้สม
 ทั่วยความอุทิศสาหะษากันต่ออันตรายนั้น ๆ เงินรางวัลสนับสนุนในการ

ปรายปรามโจรผู้ร้าย เป็นขี้อภัยสำคัญที่กระทำให้ เจ้าพนักงานก็
 ราษฎร ให้ความมือช่วยเหลือนั้นเป็นอ อย่างดี แต่เฉพาะใน พ.ศ.
 ๒๔๗๗ เป็นความจำเป็นที่กระทรวงมั่งขประมาณ ๕ หมื่นเศษน้อยกว่า
 ปีก่อน ๆ มาก การให้ประกาศสินชลรางวัลจึงจำต้องพิจารณาให้
 แต่เฉพาะที่จำเป็นโดยแท้เท่านั้น แต่ใน พ.ศ. ๒๔๗๗ กระทรวงไค
 งประมาณเพิ่มขึ้นอีก ๔ หมื่นบาท จึงได้คิดเฉลี่ยแบ่งไปให้ใช้ตาม
 จังหวัดต่าง ๆ โดยถือเกณฑ์ว่า ในชั้นต้นให้ตั้งเงินไว้ จังหวัดละ
 ๓๐๐ บาท และเพิ่มให้ทุกจังหวัด ตามจำนวนคดีออกฉกรรจ์ใน
 พ.ศ. ๒๔๗๗ เรืองละ ๓๐ บาท แต่ทั้งนี้ เมื่อรวมกันแล้วจะต้องไม่
 น้อยกว่าเงินที่จังหวัดได้รับอยู่แล้วในปีที่แล้วมา ส่วนจังหวัดชาย
 แดนที่มีเหตุพิเศษ ก็ได้คิดเพิ่มให้จากเกณฑ์กล่าวแล้วอีกจังหวัด
 ละ ๓๐๐ บาท และเมื่อเพิ่มให้แล้วยังไม่ถึง ๔๐๐ บาทก็ได้อีกเพิ่มให้
 เป็น ๔๐๐ บาทเป็นอย่างต่ำ ถ้าปรากฏว่าบางจังหวัดเมื่อถือตามเกณฑ์
 ว่า เมื่อปีที่แล้วได้เท่าใดให้เท่าเท่านั้นแล้ว ยังค้างคดีเกณฑ์มาก
 มาก ก็ได้ลดลงตามส่วน ก็จะเห็นได้จากจำนวนเงินที่ได้แบ่งเฉลี่ย
 มาให้จังหวัดแล้วนั้น

นอกจากนี้ ยังมีเงินอีกก้อนหนึ่ง ซึ่งจะได้อีกเป็นรางวัลแก่
 กำนันผู้ใหญ่บ้านทุกจังหวัดที่เข้มแข็งก่อการปรายปรามโจรผู้ร้ายอีก
 โสภหนึ่ง หลักรูปแบบรางวัลนั้น กรมมหาดไทยจะได้เสนอที่ ประชุม
 ต่อไป ทั้งนี้ ย่อมเป็นกำลังเพิ่มความสะดวกในการปรายปราม
 ทมจังหวัดยิ่งขึ้น

การโรกรวมเท่าที่ปรากฏใน พ.ศ. ๒๔๗๒ โดยมากมักจะเป็นของ
 ด้ว้นักไทยที่หลบหนีจากเรือนจำไปกระทำโรกรวม กระทรวง
 จึงได้พิจารณาและสั่งให้จังหวัดที่ปรากฏว่ามีนักไทยที่หลบหนีจาก
 เรือนจำไปกระทำโรกรวมคัดเลือกนักไทยสำคัญ ๆ ขอย้ายมาฝาก
 จังว้วยังกองเรือนจำมหันตโทษบางขวาง โดยให้ตำรวจสันติบาล
 ไปรับมายังและทางจังหวัดคุมส่งมายัง เพื่อเป็นการกักต้อนภาวะ
 ความหนักใจในการปราบปรามโรผู้ร้ายของจังหวัดส่วนหนึ่ง เรืองน
 ถ้าต่อไปปรากฏว่า จังหวัดใดมีนักไทยที่ไม่นำไว้โรอาาหลบหนี
 ไปเที่ยวกระทำโรกรวมได้ ก็ควรคัดเลือก รายงานขอย้ายส่งมา
 การโรกรวมเนื่องจากนักไทยหลบหนีเรือนจำ ก็จะได้ลดน้อยลง เป็นคำ
 ค้อยไป

การปราบปรามโรผู้ร้าย เมื่อได้ปรากฏว่า จังหวัดใดมี
 ผู้ร้ายชุกชุม กระทรวงจะได้พิจารณาจักส่งตำรวจสันติบาลออกไป
 กระทำการช่วยเหลือร่วมมือด้วยเสมอ ที่ระเช่น ที่ได้จักส่งไปแล้ว
 ในพ.ศ. ๒๔๗๒ ในการที่กระทรวงจักส่งตำรวจสันติบาลไปร่วมมือ
 ช่วยเหลือในการปราบปรามด้ว้นัก ขอให้ระลึกว่า การกระทำดังนี้
 เพื่อเพิ่ม รวมกำลังกายกำลังใจ ร่วมภาระกันปราบปรามโรผู้ร้าย
 ซึ่งกำลังทำการซึกเหิมให้สงบลง และเพื่อรักษาความสงบ
 สุขของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ขอให้เจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาค
 และท้องถิ่นจงร่วมมือประสานงานกับตำรวจสันติบาลให้กลมเกลียว
 ยิงชน

ในกาลต่อไป ถ้าคณะกรรมการจังหวัด และ เจ้าหน้าที่ผู้
 ปรายปรามได้พยายามเร่งรัดร่วมมือกันช่วยเหลือในการปรายปราม
 จนให้ราษฎรเห็นใจ เจ้าหน้าที่ทั้งคณะกรรมการจังหวัดและอำเภอ
 ได้หาโอกาสประชุมราษฎร เพื่อพบปะแนะนำหรือสั่งสอนให้ราษฎร
 รู้จักศีลธรรมอันดีประกอบด้วยแล้ว เป็นที่เชื่อมั่นได้ว่าการโร
 ผู้ร้ายต้องสงบลงแน่นอน วิธีการดังกล่าวแล้วนี้กระทรวงได้ส่ง
 คำสั่งไปทุกจังหวัด เพื่อเป็นทางปฏิบัติแล้ว

อนึ่ง เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นกำลังสำคัญในการปรายปรามโร
 ผู้ร้ายมาก ถ้าไม่มีความจำเป็นอย่างอื่นบังคับแล้ว ควรจะเบียด
 กเสียดไว้ สิ่งใดที่ควรยกได้ ก็ควรยกเสีย ให้ตำรวจได้กระทำ
 งานเฉพาะแต่ในการปรายปรามโรผู้ร้ายอันเป็นหน้าที่โดยตรงของ
 ตำรวจเท่านั้น กระทรวงก็ได้ดำริที่จะเพิ่มกำลังตำรวจให้อยู่เหมือนกัน
 แต่ด้วยความจำเป็นที่งบประมาณมีไม่เพียงพอ ทั้งนี้ขอให้ระลึกว่า
 การนี้เพื่อประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าอื่น

ในเรื่องการปรายปรามโรผู้ร้ายนี้ มีข้อสำคัญที่ควรระลึกถึง
 อีกข้อหนึ่ง คือ การงานของอัยการ งานอัยการนั้นเป็นอุปกรณ
 อันสำคัญในการปรายปรามโรผู้ร้ายส่วนหนึ่ง ถ้าได้พยายาม
 ให้อัยการได้มีสมรรถภาพ และมีจำนวนเพียงพอแก่การงานแล้ว
 ก็จะได้ผลดีในราชการส่วนนี้เป็นอันมาก ทุกท่านคงทราบแล้วว่า
 กิจการในหน้าที่อัยการ มีอยู่ มาก และจำนวนอัยการในส่วน
 ภูมิภาคไม่สู้พอแก่การงาน ฉะนั้น ควรระลึกถึงความ ข้น

ควรมีให้อัยการได้ปฏิบัติงานในหน้าที่โดยเต็มมือ งานอื่นๆ อันมิใช่
อยู่ในหน้าที่โดยตรงของอัยการถ้าไม่จำเป็นจริงๆ แล้วก็ไม่ควร
ให้อัยการทำ ทั้งนี้ ขอให้พิจารณาถึงปริมาณ การงานของอัยการ
กับจำนวนของอัยการที่มีอยู่ในจังหวัดนั้น ๆ เป็นประมาณ ขอให้
ระลึกถึงผลในการที่ให้งานของอัยการดำเนินไปด้วยดีเป็นสำคัญ

เมื่อปลัดกระทรวงมหาดไทยซักถามความเข้าใจโดยลงแล้ว ข้า
หลวงประจำจังหวัดต่าง ๆ ได้เสนอความเห็นเกี่ยวแก่เรื่องนี้ คือ

๑. ข้าหลวงประจำจังหวัด สกลนคร เสนอว่า ในเรื่องการ
ปราบปรามโจรผู้ร้าย ความสำคัญระหว่างชั้นอำเภอกับตำรวจเป็น
ขั้นที่สำคัญอย่างหนึ่ง การโยกย้ายนายสิบตำรวจภายในเขต
จังหวัดเดียวกัน กรมตำรวจวางหลักการไปว่าทาง อ.ก.พ. จังหวัด
ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ให้หารือข้าหลวงประจำจังหวัด แต่เพื่อ
ประโยชน์ในการประสานงานระหว่างตำรวจ กับอำเภอต่อไป เห็นควร
ให้เป็นอำนาจของ อ. ก. พ. จังหวัด

๒. ข้าหลวงประจำจังหวัดอุดรธานี เสนอว่า ทางจังหวัดอุดร
ได้เคยร่วมมือกับเจ้าคณะมณฑล ขอพระภิกษุที่สามารถในการ
อบรมศีลธรรมและมีอิทธิบาทที่จะแนะนำสั่งสอนบุคคลในทางที่ดี ให้

ออกไปประจำตามหมู่บ้านต่าง ๆ ซึ่งราษฎรในหมู่บ้านนั้นมีความประพฤติ
เป็นพาลเกร โภชนิกรมการอำเภอคอยร่วมมือช่วยเหลือ ปรากฏ
ว่าได้รับผลดี เช่น ผู้ร้ายบางคนกลับใจเป็นคนดีก็ได้ก็มี จึงเห็น
จำเป็นวิสัยที่นำกระทำ และถ้ารัฐบาลระสนธิสนุนโดยร่วมมือกับเจระ
สมาคม จะเป็นประโยชน์ในการปราบปรามโจรผู้ร้ายยิ่งขึ้น

๓. ข้าหลวงประจำจังหวัดสงขลา มีความสงสัยเรื่องอำนาจ
สั่งการเกี่ยวกับตำรวจประจำอำเภอในการปราบปรามโจรผู้ร้าย โดย
กล่าวว่า เมื่อได้พิจารณาพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบบริหาร เทียบ
กับหลักการที่ปฏิบัติแล้ว หัวหน้าสถานีตำรวจประจำอำเภออาจไม่
ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของนายอำเภอยกตัวอย่าง เช่น ถ้านายอำเภอ
สั่งให้หัวหน้าสถานีตำรวจออกตรวจราชการตามท้องที่ ฉะนั้น
สถานีตำรวจไม่ยอมปฏิบัติตามก็จะมีผิดฐานขัดคำสั่งหรือไม่

๔. ข้าหลวงประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เสนอว่า ขอให้
มีระเบียบหรือสถิติแสดงว่า อำเภอใดปราบปรามโจรผู้ร้ายดี เลว
หรือยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงไร เพื่อใช้เป็นหลักพิจารณาในเวลาที่จะ
ขึ้นเงินเดือน เลื่อนชั้นนายอำเภอ เพราะจะทำให้อำเภอต่าง ๆ พา
กันแข่งขัน หากขาดหลักการอันนี้เสียแล้ว จะทำให้ปราบปรามโจร
ผู้ร้ายเสื่อมลงได้ การปราบปรามโจรผู้ร้ายของแห่งตำรวจกับอำเภอ

ร่วมมือกันทำการปรายปราม ปรากฏว่าถึงกับเสียดายเอาชีวิตเข้าแลก
 ครั้นเมื่อจังหวัดรายงานมายังกรมตำรวจ ทางกรมตำรวจพิจารณา
 ให้ความเมตตาความชอบ ฉะเพาะนายและพลตำรวจเท่านั้น ส่วนกรมการ
 อำเภอหายไป จึงใคร่จะขอให้มีการหรือสถิติทั้งงานไว้ด้วย

๕. ข้าหลวงประจำจังหวัดสิงห์บุรี ใคร่จะขอความผ่อนผันให้
 อัยการจังหวัดไปกุสุมาณที่ที่เกิดเหตุโจรกรรมและฆาตกรรม หรือ
 ช่วยไต่สวนคดี ฉะเพาะในบางกรณีที่ข้าหลวงประจำจังหวัดเห็น
 สมควร

๖. ข้าหลวงประจำจังหวัดกำแพงเพชร ขอฝากความสังเกต
 ในเรื่องเจ้าพนักงานน้อย แต่ใครผู้ร้ายมากขึ้น

๗. ข้าหลวงประจำจังหวัดเพชรบุรี เสนอว่า การพนันเป็น
 บ่อเกิดของผู้ร้าย ควรหาวิธีปรายปรามการพนัน โดยเพิ่มโทษผู้
 เล่นให้หนักหรือส่งตัวไปขังอยู่ในเชกที่อื่นนั้นกำหนด

๘. ที่ปรึกษากระทรวงมหาดไทยรับสั่งว่า เพื่อประกอบ
 การพิจารณาของที่ประชุมนี้ ข้าพเจ้าขอกล่าวความในรายงานการ
 ปรายปรามโจรผู้ร้ายในประเทศพม่า ค.ศ. ๑๙๑๕ ซึ่งครั้งก็มี
 พ.ศ. ๒๔๗๗ ฉะเพาะคนที่สำคัญอันอาจเป็นสถิติ และเป็นประโยชน์
 แก่นโยบายไต่คดี กล่าวคือ รายงานนั้นแยกประเภทของผู้ร้าย
 ออกเป็น ๒ ประเภท ประเภทที่หนึ่ง เรียกว่า ผู้ร้ายซึ่งจับก็้อง

เพิ่มขนเนองจากความอ่อนกำลังของตำรวร คือ ผู้ร้ายที่ไม่เป็น
 ลักษณะอาชญาแท้ หมายถึงผู้ร้ายการพเนินเป็นคั้น ผู้ร้าย
 เดี่ยวแก่การพเนินนั้น หากตำรวรออกทำการครวรจับไม่เท่าใด ก็
 ย่อมได้จำนวนในประเภทนี้มาก ส่วนอีกประเภทหนึ่งได้แก่ผู้ร้าย
 ชรรวมตาหรือผู้ร้ายโดยทั่วไป การปราบปรามไรผู้ร้ายในพระมา
 ใน ค.ศ. ๑๗๓๕ ก็ช้นกว่าแต่ก่อนมาก ทั้งนี้ เนื่องด้วยได้ใช้
 ตำรวรสมัครที่เงินเดือนสูง และช้นนี้ เจ้าหน้าที่ยืนยันเป็นอันมาก
 ก็ยังกล่าวด้วยว่า การมีตำรวรซึ่งได้ยอมรับเพื่อทำการตำรวรเป็น
 อาชีพ และโดยรู้ สักมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนโดยเต็มที
 นั้น ย่อมเป็นกัไว้ทางให้แก่ประชาชนพลเมือง เป็นเหตุให้การ
 ร่วมมือระหว่างราษฎรกับเจ้าหน้าที่สนธิสนมยิ่งขึ้น ทั้งมีผลในทาง
 สัมรรถภาพเป็นอย่างดี ทำให้จำนวนผู้ร้ายลดลงมาก นอกจากนี้
 เจ้าหน้าที่ได้สรุปไว้ในรายงานด้วยว่า ในการพิจารณาคดีผู้ร้ายนั้น
 ควรแยกการเมาสุราออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ (ก) เมาสุราแล้วไปทำ
 ร้ายโดยไม่ได้ตั้งใจไว้ก่อนเมา (ข) เมาสุราเพื่อย้อมกำลังใจคนให้
 มีใจทำร้าย ถ้าได้แยกการเมาสุราออกเป็น ๒ ลักษณะดังกล่าวแล้ว
 จะเป็นประโยชน์แก่การปราบปรามไรผู้ร้ายเป็นอันมาก

มติของที่ประชุม

ข้อเสนอนี้ข้อ ๑ และ ๒ มอຍให้กระทรวงมหาดไทยรับไว้พิจารณา

ข้อส่งสี่ข้อ ๓ ที่ประชุมเห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วย
ระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยามมาตรา ๕๔ มีความ
ชัดว่า "คณะกรรมการอำเภอ นั้น ประกอบด้วยนายอำเภอ
ปลัดอำเภอและหัวหน้าส่วนราชการบริหารฝ่ายพลเรือนต่าง ๆ ซึ่ง
เป็นเจ้าหน้าที่ประจำอำเภอ โดยนายอำเภอเป็นประธาน" หัวหน้า
สถานีตำรวจเป็นหัวหน้า ส่วนราชการบริหารฝ่ายพลเรือนในอำเภอ
นั้น ย่อมอยู่ในคณะกรรมการอำเภอด้วย เมื่อหัวหน้าสถานีตำรวจไม่
ปฏิบัติตามคำสั่งนายอำเภอ ก็ต้องมีคามผิดคามพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน

ข้อเสนอข้อ ๔ ทางกรมตำรวจมีสถิติอยู่แล้ว ส่วนการ
พิจารณาความก็ความชอบที่เกี่ยวแก่ข้าราชการ ๒ กรมซึ่งทำการ
ร่วมมือกันก็ได้ พิจารณาโดยรอบคอบอยู่แล้ว

ข้อเสนอข้อ ๕ กรมอัยการไม่ขัดข้อง เห็นอันให้จังหวัด
จัดการได้เมื่อเห็นสมควร แต่ก็ไม่ทำให้งานทางแผนกอัยการ
เสียไป

ข้อเสนอข้อ ๖ และ ๗ ที่ประชุมรับทราบไว้.

การปกครองท้องถิ่น

เรื่องที่ ๒

ข้อความเข้าใจเรื่องคณะกรรมการจังหวัด คณะกรรมการอำเภอเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบ ของกรมมหาดไทย

อธิบดีกรมมหาดไทย กล่าวว่า เหตุผลที่ควรข้อความเข้าใจกันในเรื่องนี้ เนื่องจากบางจังหวัดได้ส่งข้อหารือเข้ามา และกระทรวงมหาดไทยได้ทบทวนไปแล้ว แต่เพื่อที่จะให้เข้าใจทั่วถึงกัน จึงเป็นการสมควรที่จะนำข้อความเหล่านั้นมาชี้แจงให้ทราบอีกครั้งหนึ่ง ข้อความที่ควรข้อความเข้าใจได้ทำเป็นบันทึกไว้ละเอียดแล้วหวังไว้ว่าข้าหลวงประจำจังหวัดทุกคนคงได้อ่านทั่วกัน ถ้าหากมีข้อสงสัยอย่างหนึ่งอย่างใดก็ขอให้ถามจะได้ชี้แจงให้ทราบ

บันทึกที่อธิบดีกรมมหาดไทยกล่าวถึง ข้อความดังนี้

๑. คณะกรรมการจังหวัดและคณะกรรมการอำเภอ

คณะกรรมการจังหวัดนั้นประกอบด้วยข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นประธาน กับปลัดจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการบริหารฝ่ายพลเรือนต่าง ๆ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ประจำจังหวัด

คณะกรรมการอำเภอประกอบด้วยนายอำเภอเป็นประธาน กับ ปลัดอำเภอและหัวหน้าส่วนราชการบริหารฝ่ายพลเรือนต่าง ๆ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ประจำอำเภอ.

๒. หน้าที่และความรับผิดชอบ

คณะกรรมการจังหวัดและคณะกรรมการอำเภอ มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม มาตรา ๓๔, ๒๒

ในการปฏิบัติราชการของคณะกรรมการจังหวัด และคณะกรรมการอำเภอ ความปกติจะต้องมีการประชุมปรึกษาราชการว่าควรจะปฏิบัติอย่างไร แต่ให้พึงเข้าใจว่า กิจกรรมที่กระทำเข้าประชุมนี้ ต้องเป็นกิจกรรมที่มีปัญหา หรือมีสาระสำคัญอันจะพึงวินิจฉัยให้ากลักษณะของกิจการนั้นว่าควรจะได้ริบความเห็นชอบด้วยกันก่อน แล้วจึงควรสั่งหรือปฏิบัติกิจการนั้น เพื่อกันความพลั้งพลาด แต่ว่าการใดที่เป็นกิจการสามัญระเบียบหรือแบบแผน ทำอยู่เป็นประจำแล้ว ไม่จำเป็นต้องนำเข้าที่ประชุมปรึกษา

การประชุมของคณะกรรมการจังหวัดขึ้นไปในทางปรึกษาหารือซึ่งกันและกันว่า กิจการเช่นนั้นควรจะปฏิบัติอย่างไร หากมีความเห็นแตกต่างกันไปบ้าง ผู้เป็นประธานควรชี้แจงให้เห็นเหตุผลอันควร ก็อาจจะตกลงกันเป็นเอกฉันท์ การประชุมเช่นนี้ก็ทำนอง

เกี่ยวกับการประชุมปรึกษาราชการที่ปฏิบัติกันมาแล้ว ระเบียบการประชุมไม่เหมือนกับข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร

ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยามบัญญัติว่า ในการบริหารราชการแผ่นดิน คือ ความที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ กรมการจังหวัดแต่ละคนจะต้องรับผิดชอบในหน้าที่ของตน คือ

๑. กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งคนสังกัด และ
๒. รับผิดชอบร่วมกันในราชการทั่วไปต่อรัฐบาล

ตามใน ๑. กิจการของราชการ ส่วนใด เจ้าหน้าที่ของราชการส่วนนั้นกับผู้ที่สั่งการคนใดคนหนึ่งหรือทั้ง ๒ คน จะต้องรับผิดชอบต่อกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งบังคับบัญชาราชการส่วนนั้น สุกแต่คนใดจะได้ใจใจกระทำผิดหรือเดินเลื้อ เป็นอันว่า อัยการจังหวัดเสนอความเห็นสั่งปล่อยโจรผู้ร้ายโดยเดินเลื้อข้าหลวงประจำจังหวัดก็สั่งเห็นชอบโดยเดินเลื้อ อัยการจังหวัดและข้าหลวงประจำจังหวัดเท่านั้น จะต้องรับผิดชอบต่อรัฐบาล กวียเป็นกิจการเฉพาะในหน้าที่ของตน หรือสรรพสามิตจังหวัด เสนอขอทำสัญญาผูกขาดให้แก่ผู้ที่ไม่สมควรรับจำหน่ายสุรา ข้าหลวงประจำจังหวัดก็เดินเลื้อสั่งอนุญาตให้ทำสัญญาไป เป็นเหตุเสียหายแก่รัฐบาล สรรพสามิตจังหวัดและข้าหลวงประจำจังหวัดเท่านั้น จะต้องรับผิดชอบต่อรัฐบาล เพราะมีระเบียบทางการว่า เป็นหน้าที่ของตนโดยเฉพาะ

คำใน ๒ มีความมุ่งหมายจะขอร้องกันมิให้หัวหน้าส่วนราชการ
 ปลักคนเสียจากความรับผิดชอบในราชการทั่วไปโดยถือเสียว่าคน
 มีหน้าที่อยู่แต่เฉพาะราชการส่วนของคนแล้ว ก็ไม่ต้องเหลียวแล
 ถึงกิจการอันอื่นจะเสียหายแก่ราชการ เป็นการสมควรอย่างยิ่งที่ข้า
 ราชการซึ่งรวมกันอยู่ในส่วนภูมิภาคจะต้องช่วยกันระมัดระวัง เหนือ
 การอันจะเสียหายแก่รัฐบาล ประเทศชาติของคน เป็นต้นว่า
 มีเหตุเป็นที่เชื่อแน่ว่า มีผู้กระทำการเลวร้ายขึ้นก็ กบฏกบฏ
 หรือมีโจรจะมาปล้นสถานที่ราชการก็ดี คณะกรรมการจังหวัดมิได้
 ประชุมหารือร่วมมือกันระมัดระวัง ก็อาจจะรับผิดชอบร่วมกัน
 ในการที่เกิดเหตุร้ายนั้นขึ้น

ส่วนความรับผิดชอบของกรมการอำเภอตามมาตรา ๒๓ ก็มี
 นัยเช่นเดียวกัน

ในกรณีที่ข้าหลวงประจำจังหวัดหรือนายอำเภอไม่สามารถที่
 จะปฏิบัติราชการได้ และมีใ้ตั้งกรมการจังหวัดผู้ใดให้กระทำ
 การแทน มาตรา ๓๐, ๒๔ ให้ผู้ที่อยู่ ในคณะกรรมการจังหวัดหรือ
 คณะกรรมการอำเภอผู้มีอาวุโสตามระเบียบแผนปฏิบัติราชการ
 แทนได้ เวลานั้นยังไม่มามีระเบียบแผนขึ้นใหม่ จึงจำเป็นต้อง
 ปฏิบัติตามข้อบังคับลักษณะปกครองหัวเมืองชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๖๕
 ไปพลางก่อน

เมื่ออธิบดีกรมมหาคไทยซัดความเข้าใจขบลงแล้ว ข้าหลวง
 ประจําจังหวัดจันทบุรี กล่าวว่ ตามข้อบังคับลักษณะปกครองหัว
 เมืองชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๖๕ มีบัญญัติไว้ว่า ถ้าข้าหลวงประจําจังหวัด
 ไม่สามารถปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดจังหวัดทำการแทนหากปลัด
 จังหวัดไม่อยู่ ก็ให้อัยการจังหวัดทำการแทน สมมุติว่า ถ้า
 ข้าหลวงประจําจังหวัดไม่อยู่ และทั้งปลัดจังหวัดกับอัยการ
 จังหวัดก็ไม่อยู่ ด้วยพร้อมกัน การที่จะให้ผู้มีอาวุโสทำการแทน
 คำว่าอาวุโสในที่นี้หมายถึงอาวุโสในทางอายุตัวหรือในทางตำแหน่ง
 หน้าที่ หรือในทางอายุเวลาดาราชการ

อธิบดีกรมมหาคไทยชี้แจงว่า โดยฉะเพาะในกรณีเช่นที่
 กล่าวนี้ ยังไม่มีระเบียบวางไว้ กรมมหาคไทยจะได้วางระเบียบ
 สั่งไปในภายหลัง แต่ถ้าในระหว่างนี้ไม่มีเรื่องเกิดขึ้นก็ให้ปฏิบัติการ
 อนุโลม โดยถืออายุตัวเป็นเกณฑ์ก่อน แต่ทั้งนี้ ให้พึงเป็นที่เข้าใจ
 ไว้ว่า เมื่อข้าหลวงประจําจังหวัดไม่อยู่ จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับ
 ลักษณะปกครองหัวเมืองชั่วคราว โดยให้ปลัดจังหวัดทำการแทน
 ถ้าปลัดจังหวัดไม่อยู่ ต้องให้อัยการจังหวัดทำการแทน แม้ปลัด
 จังหวัดหรืออัยการจังหวัดจะมีอายุน้อยก็ไม่เป็นข้อยกเว้น ต่อเมื่อ
 ทั้งสองตำแหน่งนี้ไม่อยู่ จึงให้พิจารณาอาวุโสแห่งอายุต่อไป

เรื่องที่ ๗

ข้อหาหรือเรื่องคณะกรรมการจังหวัด

ของจังหวัดอุบลราชธานี

ข้อหาหรือในเรื่องนี้มีใจความว่า คำว่า "คณะกรรมการจังหวัด" ตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. ๒๔๗๐ มาตรา ๓๘ นั้น หมายถึงหัวหน้าส่วนราชการซึ่งประจำอยู่ที่จังหวัดทุกแผนก (นอกจากทหาร คูลาการ) หัวหน้าส่วนราชการเหล่านี้มีหน้าที่เป็นคณะกรรมการจังหวัดด้วยกันทั้งสิ้น แต่หัวหน้าส่วนราชการบางแผนก เช่น พนักงานป่าไม้ แจ็งว่าเป็นข้าราชการส่วนกลาง ไม่เกี่ยวเป็นคณะกรรมการจังหวัด จึงเป็นปัญหาเกิดขึ้นว่า ระเบียบหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าตำแหน่งใดเป็นคณะกรรมการจังหวัดโดยวิธีใด

หัวหน้าส่วนราชการฝ่ายพลเรือนต่อไปนี้ ตำแหน่งใดบ้างเป็นคณะกรรมการจังหวัด

๑. อัยการจังหวัด ๒. คลังจังหวัด ๓. สรรพากรจังหวัด
๔. สรรพสามิตจังหวัด ๕. อรรณการจังหวัด ๖. สาธารณสุขจังหวัด
๗. ผู้บังคับกองตำรวจภูธร ๘. พศก ๘. นายไปรษณีย์หมวก
๑๐. พนักงานป่าไม้ ๑๑. พนักงานที่ดินและโลหกิจ ๑๒. สารวัตรตรวจการเดินรถและนายสถานีรถไฟ ๑๓. ที่ปรึกษากการเทศบาล
๑๔. ผู้ช่วยโยธาเทศบาล

มติของที่ประชุม

การพิจารณาว่า ตำแหน่งใดเป็นคณะกรรมการจังหวัด จะต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

๑. ตำแหน่งนั้นต้องเป็นข้าราชการประจำในส่วนภูมิภาค
๒. เป็นหัวหน้าการในส่วนภูมิภาค
๓. มีใ้คอยู่ในบังคับบัญชาของราชการส่วนกลาง หากอยู่ในความบังคับบัญชาของราชการส่วนกลาง แม้ตำแหน่งนั้นจะประจำในส่วนภูมิภาค ก็ไม่เป็นคณะกรรมการจังหวัด
๔. ตำแหน่งต่าง ๆ เท่าที่ตามนี้ ต่อไปนี้ เป็นกรรมการจังหวัด ก. อัยการจังหวัด ข. คลังจังหวัด ค. สรรพากรจังหวัด ง. สรรพสามิตจังหวัด จ. อรรถการจังหวัด ฉ. สาธารณสุขจังหวัด ช. ผู้บังคับกองตำรวจจังหวัด ซ. เจ้าพนักงานที่ดินและโลหกิจ ญ. โยธาเทศบาลจังหวัด ฎ. เสมียนตราจังหวัด
๕. ต่อไปนี้ ไม่เป็นกรรมการจังหวัด ก. พัดักี้ เพราะไม่ใช่หัวหน้าการตามกฎีกา จักระเบียบราชการสำนักงาน และกรมในกระทรวงมหาดไทยโดยผู้บัญชาการเรือนจำเป็นหัวหน้า ข. นายไ้พระณีย์หมวก เพราะไม่อยู่ในบังคับบัญชาของจังหวัด ค. พนักงานขี้ไม้ เพราะไม่อยู่ในบังคับบัญชาของจังหวัด ง. สารวัตรตำรวจ การเดินรถและนายสถานีรถไฟ เพราะไม่ขึ้นอยู่กัจังหวัด จ. ที่ปรึกษาการเทศบาล เพราะไม่ใช่หัวหน้าการในภูมิภาค ฉ. ผู้ช่วยโยธาเทศบาลจังหวัด เพราะไม่ใช่หัวหน้าการในส่วนภูมิภาค

ข้อหาหรือเรื่องการส่งงานผ่านคณะกรรมการจังหวัด
ของจังหวัดชัยนาท

จังหวัดชัยนาทเสนอว่า ความประสงค์ของทางราชการที่จัดให้มีคณะกรรมการจังหวัดและคณะกรรมการอำเภอขึ้นไว้ ก็เพื่อจะประสานงานและให้ร่วมมือกันทำกิจการให้ลุล่วงไป ทางกระทรวง ทบวง กรม จึงได้ส่งงานไปยังคณะกรรมการจังหวัด แล้วคณะกรรมการจังหวัดจึงส่งต่อไปยังคณะกรรมการอำเภอ แต่บัดนี้ มีบางกรมบางกระทรวง ส่งงานตรงไปยังหัวหน้าแผนกการ เช่นการก่อสร้างให้เกิดความไม่สามัคคีปรองคองในหมู่คณะกรรมการจังหวัด ข้อหาหรือว่า จะมีทางแก้ไขอย่างไรได้บ้าง

รัฐ มนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย ขอให้ข้าหลวงประจำจังหวัดชัยนาทอธิบายความมุ่งหมายข้อที่ประชุมในเรื่องนี้

ข้าหลวงประจำจังหวัดชัยนาทกล่าวว่า กรณีของเรื่องเกิดจากข้างกรม บางกระทรวงส่งงานตรงไปยังหัวหน้าแผนกการในส่วนภูมิภาค โดยข้าหลวงประจำจังหวัดไม่ทราบ แล้วหัวหน้าแผนกการนั้นจึงทำคำสั่งฯ ส่งไปยังอำเภอ ถ้าหากทางอำเภอไม่ยอมปฏิบัติก็อาจเป็นเรื่องไม่ปรองคองเกิดขึ้น จึงใคร่จะขอให้วางหลักการลงไว้ว่า งานชนิดใดควรส่งไปยังคณะกรรมการจังหวัด งานชนิดใดควรส่งไปยังหัวหน้าแผนกการ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า ^A ^X เรื่องนี้อา
 เกิดจากขางกระทรวง ทบวง กรมเข้าใจระเบียบการสั่งงานคลาด
 เคลื่อนไป ในส่วนกระทรวงมหาดไทยนั้นได้ระมัดระวังเป็นอย่างดี
 แล้ว เมื่อปรากฏว่ายังมีขางแห่งเข้าใจผิดเช่นนั้น กระทรวงมหาดไทย
 ระขอรับความเห็นไว้ ทำความตกลงกับกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ
 ว่าจะเห็นอย่างไร

มติของที่ประชุม

ให้มอบเรื่องนั้นไว้แก่กระทรวงมหาดไทยเพื่อทำความตกลง
 กับกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ

ข้อความเข้าใจเรื่องเงินรางวัลแก่น ผู้ใหญ่บ้าน

ของกรมมหาดไทย

อธิบดีกรมมหาดไทยกล่าวว่า ได้มีข้อเสนอที่จะขอให้แก่น ผู้ใหญ่บ้าน ได้รับผลประโยชน์ เป็นเงินเกินนอกจากเงินส่วนลดจากค่าภาษีอากรนั้นนานมาแล้ว กระทรวงมหาดไทยก็มีใ้คั้งงอนใจ ได้พยายามหาช่องทางตลอดมา แต่ในที่สุดเรื่องก็เป็นอันต้องระงับไป ด้วยเกี่ยวข้องกับภาระที่จะต้องจ่ายเงินเป็นจำนวนมาก ในชั้นนั้นคงเพียงแต่อนุญาตให้จ่ายเงินค่าพาหนะให้คามกฏข้อบังคับว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินค่าปราบปรามโจรผู้ร้าย

ใน พ.ศ. ๒๔๗๗ นี้ กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือร้องขอไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อขอตั้งเงินไว้จำนวนหนึ่ง สำหรับจะใช้จ่ายเป็นรางวัลแก่นแก่น ผู้ใหญ่บ้าน ที่ทำความดีความชอบสมควรได้รับรางวัลเป็นพิเศษ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้อนุญาตให้ตั้งงบประมาณได้เป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท

หลักการในการที่จะจ่ายเงินรางวัลแก่นแก่น ผู้ใหญ่บ้านนั้น ได้ถือไว้ว่าแบ่งรางวัลออกเป็น ๓ ประเภท คือ

- (๑) รางวัลในการปราบปรามโจรผู้ร้าย
- (๒) รางวัลในการโยธา เช่น บำรุงถนนหนทาง
- (๓) รางวัลในการบำรุงอย่างอื่น เช่น การศึกษาการอาชีพ

เงินรางวัลนี้จะได้แยกออกเป็นรางวัลสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
ภายในจังหวัดนั้นเอง คือ เป็นการประกวดระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้านใน
จังหวัดเดียวกันและรางวัลสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นส่วนรวมทุก
จังหวัด ซึ่งเป็นการประกวดรางวัลสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทั่วประเทศ
ราชอาณาจักร

ในประการแรกจะไ้ให้จังหวัด เป็นผู้ส่งจ่าย ตามจำนวนในวง
เงินที่ระไ้กระไปทั้งจ่ายให้ ส่วนในประการหลัง กระทรวงมหาดไทย
จะเป็นผู้จ่ายเป็นรางวัลของกระทรวง รางวัลทั้งนี้จะไ้แบ่งเป็น
รางวัลที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓

กำหนดระยะเวลาการจ่ายเงินรางวัลระไ้แบ่งจ่าย ปีละ ๑ หรือ
๒ ครั้ง แล้วแต่วงเงินที่ไ้รัยอนุญาต

อนึ่ง ขอข้อมความเข้าใจว่า เงินรางวัลนี้เป็นคนละนัยกับ
เงินรางวัลปรายปรามไรผู้รัยซึ่งกำนันผู้ ใหญ่บ้านมีสิทธิที่ระไ้รัย
ความนี้แห่งข้อบังคับนี้ และไม่กระทบกระเทือนถึงเงินส่วนลคที่
กำนันผู้ ใหญ่บ้านไ้รัยอยู่เดิมแล้ว

ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทย จะไ้ทำ เป็นข้อบังคับ วางระเบียบ
การจ่ายเงินรายนี้ ต่อไปโดย จะต้องตกลงหลักการ กับกระทรวงการ
คลังอีกชั้นหนึ่งก่อน

เมื่ออธิบดีกรมมหาดไทยข้อความเข้าใจลงแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กล่าวว่า เท่าที่อธิบดีกรมมหาดไทยได้แถลงแล้วนั้น ก็ด้วยความมุ่งหมายจะให้ที่ประชุมทราบว่า ได้คำริจะให้เงินรางวัลชนิดประเภทหนึ่ง เพื่อจ่ายแก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนระเบียบข้อนี้เกี่ยวกับเงินรางวัลรายนี้ กระทรวงมหาดไทยจะไปที่ส่งไปในภายหลัง นอกจากนี้ ทางจังหวัดภาคใต้เสนอข้อบังคับมาให้พิจารณาฉบับหนึ่ง เรียกว่า ข้อบังคับการให้บำเหน็จแก่ผู้ช่วยเหลือราชการ ซึ่งจังหวัดภาคใต้คงปฏิบัติมาแล้ว และปรากฏว่าได้มีผลกิติวิธีที่จังหวัดภาคใต้กระทำคือ พยายามหาทุนไว้จำนวนหนึ่งสำหรับซื้อสิ่งของให้เป็นบำเหน็จรางวัลแก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเห็นว่าเป็นวิธีการทำนองเดียวกันกับความคำริของกระทรวงมหาดไทย จึง ใคร่ จะ ขอ ริบ ข้อ บัง คับ การให้บำเหน็จผู้ช่วยเหลือราชการของจังหวัดภาคใต้พิจารณาร่วมกับระเบียบเรื่องเงินรางวัลกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่อไป .

ข้อหาหรือเรื่องกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ขวงจิวหวัดอุจครดิคคี่, สุรายฉูร์ธานี, นครปฐม, แพร่และตราด

จังหวัดอุจครดิคคี่, สุรายฉูร์ธานี, นครปฐม, แพร่และตราด มีความเห็นตอ้งกันว่า หน้าทีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทีระคองปฏิบัติ มีมากมายหลายอย่าง เป็นคั่นว่าในการเก็บภาษีอากร การสาขาวณ ประโยชน์ การทะเบียนสำมะโนครัว การอาชีพและเหตุแปลกปลาก คลงคณมีหน้าทีเกือวทีวกับความอาสาญา ทียังคองทำกัการอื่นเกือว แก้วราชกรของกระทรวงทระวงกรมอื่นอึก กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมี ภาระเกือวกับเจ้าหน้าทีของรัฐบาลหรือมากกว่าขางแผนกไปเสี่ยอึก

รัฐบาลไค้บำรุงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไท้ยกเว้นเงินรัชชูปการ และยกเว้นภาษีอากรปีหนึ่งไม่เก็น ๖ บาท และไค้ส่วนลคอากร ค่านา ค่าน้ำ ค่ารัชชูปการ เป็นคั่น สำหรัยในภาคเหนือ กำนัน ไค้ส่วนลคภาษีอากรปีหนึ่งคนละ ๓๐-๔๐ บาท ส่วนผู้ ใหญ่บ้านไค้ ไร่ไร่ปีละ ๘-๑๐ บาท

กำนัน ผู้ใหญ่บ้านไปราชการทีไหน ๆ ก็ไม่ไค้ค่าพาหนะ นอกจากจะไปชัณสุกรพลคคพ หรือไปเสี่ยชัยผู้ ร้ายอุกฉกรรวิทเจ้า พนคงานจะส่งให้ไป ส่วนราชการอื่น ๆ แม้แต่อำเภอส่งให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมาทีอำเภอก็ไม่ไค้ค่าพาหนะ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านยอมชาก ทุนและหมกเขคองไปเพืองไค้ นำเห็นออก

กำนัน ผู้ใหญ่บ้านคนโตได้รับราชการทหารคำรวมาแล้วการ
ยกเว้นเงินรัชชูปการก็เป็นพับไป เพราะผู้ที่เป็นทหารและตำรวจ
มาแล้วไม่ก้องเสีย การเป็นเช่นนี้ ทำให้ผู้เข้ใจผิดไปว่าผู้
เป็นทหาร ตำรวจมาแล้ว กลับสู้พวกที่ไม่ได้รับราชการทหาร
ตำรวจไม่ได้

ส่วนเงินอากร ผู้ใดก้องเสียภาษีอากรจึงได้รับยกเว้น
เงิน ๖ บาท ถ้าไม่มีหน้าที่ก้องเสียภาษีอากร ก็ไม่ได้รับยกเว้น
คงเป็นพับไปเช่นกัน

นอกจากนี้ ตามคำขอล่าง ๆ มีผู้แทนตำบลขึ้นอีกส่วนหนึ่ง
แม้ว่าพระราชบัญญัติจะมีไว้กำหนดหน้าที่ให้กระทำการบริหารด้วย
กติกากันบ้าง แต่ก็เรียกใช้ให้ช่วยเหลือเป็นประโยชน์แก่ราชการ
กบ้าง พวกกิจการอื่นจึงเกิดมีข้อข้องใจขึ้นแก่กำนัน ผู้ใหญ่
บ้าน ผู้หน้าที่ ๆ จะบริหารตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครอง
ท้องถิ่นว่า ตนคงเป็นผู้มีกำหนดไม่สู้จำเป็นเสียแล้ว คล้าย
กับตุ๊กตาสีหรือตุ๊กตอกตึงเสียทีเดียว แม้ข้าหลวงประจำจังหวัดจะ
ได้พยายามแนะนำชี้แจงหนักๆ ให้ทราบ ก็ไม่ได้ผลสมหวัง

อาศัยด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้วนี้ จึงขอหารือว่า

๑. ควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีเงินเดือนเหมือนหนึ่ง เป็นข้าราชการ
๒. จ่ายค่าพาหนะ และเบี้ยเลี้ยงเดินทางในเวลาไปราชการ
เพราะรายที่ไม่เกี่ยวข้องแก่ราชการที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ส่วนลด

๓. ถ้ามัน ผู้ใหญ่บ้านคนใดไม่ต้องเสียเงินรัฐชูปการ เงิน
ภาษีอากรสัก ให้ผู้นั้นมีสิทธิรับเงินทดแทน โดยจ่ายเงินให้ผู้นั้น
เท่าราคาค่ารัฐชูปการหรือเงินค่าภาษี และถ้าไม่มีหน้าที่จะต้องเสีย
เงินทั้ง ๒ อย่างก็กล่าวแล้ว ก็ให้จ่ายให้ผู้นั้นทั้งสองประเภท

๔. ถ้าทางราชการไม่มีความประสงค์จะใช้ที่ดิน ผู้ใหญ่บ้าน
ต่อไป ก็ควรคิดทอนแก้ไขเสียโดยเร็ว หากมีความจำเป็นที่ยังจะ
ต้องใช้ ก็ควรหาทางบำรุงน้ำใจให้เกิดความนิยมในตำแหน่งหน้าที่

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยขอให้อธิบดีกรมมหาดไทย
แสดงความเห็นในเรื่องนี้

อธิบดีกรมมหาดไทยกล่าวว่า ตามข้อหารือ ๔ ประการข้าง
กันนี้ ข้าพเจ้าขอเฝ้าความเพื่อตกลงกัน คือ

ในข้อ ๓ ซึ่งเสนอให้กำหนด ผู้ใหญ่บ้านมีเงินเดือนเหมือนหนึ่ง
ข้าราชการนั้น กระทรวงมหาดไทยได้ดำริให้มีเงินรางวัลคงที่ได้
ข้อความเข้าใจให้ทราบแล้ว เห็นควรยกจ่ายเงินเดือนไว้ก่อน

ในข้อ ๒ ขอให้จ่ายค่าพาหนะและเบี้ยเลี้ยงเดินทางในเวลาไป
ราชการ เห็นควรช่วยเฉพาะค่าพาหนะ แต่จะต้องทำความตกลงกับ
กระทรวงการคลังก่อน ส่วนค่าเบี้ยเลี้ยงยังไม่ควรจ่าย

ในข้อ ๓ ขอให้จ่ายเงินทำราคาหรือทำค่าภาษีอากรแก่กำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งไม่มีหน้าที่ต้องเสียเงินรัชชูปการหรือภาษีอากรนั้น
กรมขอเรื่องให้กระทรวงมหาดไทย ทำความตกลงกับกระทรวง
การคลังต่อไป

ในข้อ ๔ เกี่ยวแก่นโยบายการเทศบาล กรมขอเรื่องให้
กระทรวงมหาดไทยคำริแล้วแจ้งให้ทราบในภายหลัง

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมอนุมัติกคามหลักการข้างต้น.

เรื่องที่ ๑๑

ข้อหาหรือเรื่องการแบ่งชั้น จังหวัดและอำเภอ
ของ จังหวัดแพร่

แต่ก่อนกระทรวงมหาดไทยได้เคยดำริจะแบ่งชั้นจังหวัด และ
อำเภอออกเป็นชั้น ๆ ตามความสำคัญแห่งท้องที่และภาระงาน จะให้
เจ้าพนักงานประจำท้องที่ได้เงินเดือนตามชั้นของท้องที่ ในที่สุดก็
ก็ไม่ได้ทำหรือไม่ได้ทำ แต่สังเกตการแต่งตั้งเจ้าพนักงานประจำ
ท้องที่ ก็เห็นว่าโดยมากได้มีการแต่งตั้งคนที่สามารถมากไว้ใน
จังหวัดหรืออำเภอที่สำคัญ หรือให้มีเจ้าพนักงานมากในท้องที่มาก
เป็นการแบ่งชั้นอยู่ในใจของผู้บังคับบัญชาชั้นสูง ไม่มีหลักฐาน
แสดงให้เห็นที่ทราบกันว่า จังหวัดหรืออำเภอไหน เป็นชั้นใด
แต่บางกระทรวงได้กำหนดแล้ว เช่น กระทรวงการคลัง ได้กำหนด
คลังจังหวัดไว้เป็นชั้น ๆ จังหวัดไหนเป็นคลังชั้นไหน มีคำสั่ง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นหลักฐาน แม้จะไม่ได้กำหนด
ไว้ว่าเจ้าพนักงานที่ประจำตำแหน่งในกองคลัง จังหวัดนั้น ๆ จะ
ต้องได้เงินเดือนชั้นไหน ก็ย่อมเป็นที่ซึ่งทราบกันว่า ผู้ที่ได้อยู่
ในจังหวัดที่ได้กำหนดไว้ว่าเป็นคลังชั้น ๑ มีเกียรติยศกว่าคลังชั้น
ต่ำ ๆ ลงมา และเป็นธรรมเนียมที่ผู้อยู่ในสถานะอันสูงย่อมระมัดระวัง

ใช้ความสามารถในการที่จะไม่ให้น้ำตกลงมา และผู้ที่อยู่ใน
สถานะที่ต่ำกว่า ก็พยายามที่จะ ขำเพื่อบุคคล ให้เป็นผู้พร้อม จะ ไปสู่
สถานะอันสูง เป็นทางล่อให้แข่งขันหาความก็กันอยู่ในตัว น่าจะ
เป็นประโยชน์แก่ราชการดีมาก

เห็นว่า กระทรวงมหาดไทยควรกำหนดชั้นท้องที่จังหวัด
อำเภอ และงานแผนกต่าง ๆ ออกเป็น ๓ ชั้น เทียบกับบุคคล
ท้องที่ การงาน แล้วออกคำสั่งให้เป็นที่ทราบกันไว้ว่า จังหวัดไหน
อำเภอไหน เป็นชั้นใด หรือการงานแผนกใดของจังหวัดไหนเป็น
ชั้นที่เท่าไร เพื่อเจ้าพนักงานที่ประจำจังหวัด อำเภอ หรือแผนก
การนั้น ๆ จะได้ทราบ และขำเพื่อบุคคลให้เหมาะสมแก่ตำแหน่งต่อ
ไป และถ้าผู้ใดได้ไปครองตำแหน่งในท้องที่ชั้นสูงก็จะพากันพอใจ
ถ้าตกลงไป ครองตำแหน่งชั้นต่ำ ก็จะได้ สัจจระวิริง ทำการแก้ตัว
ใหม่ แม้ว่าถ้าจะสามารถจัดชั้นเงินเดือนของผู้ที่รับราชการประจำ
ท้องที่นั้น ๆ ให้เข้ากับชั้นท้องที่ ได้ก็จะได้ประโยชน์ในทางกำลัง
น้ำใจมาก

อธิบดีกรมมหาดไทยกล่าวว่า เรื่องนี้กรมมหาดไทยได้เคย
พิจารณาแล้ว การแบ่งชั้นท้องที่ตามข้อหาหรือเป็นการยากเพราะกำลัง
เงินน้อยและถ้าวางอัตราเงินเดือนตายตัวเป็นรายท้องที่ ย่อมไม่
สะดวกในเวลาที่จะท้องโยกย้ายสับเปลี่ยนข้าราชการ เวลานั้นบรรดา

ข้าหลวงประจำจังหวัดและนายอำเภอย่อมทราบแล้วว่า คนอยู่ใน
ชั้นใด ส่วนความสามารถและคุณวุฒิของผู้ใดมีเพียงใด ย่อม
อยู่ในดุลยพินิจของกระทรวงมหาดไทย ส่วนที่กระทรวงการคลังได้
กำหนดชั้นคลังจังหวัด จะนำมาเทียบกับฝ่ายมหาดไทยไม่ได้ เพราะ
คนน้อยกว่ากัน และผลงานก็ยิ่งหย่อนกว่ากันมาก

ข้าหลวงประจำจังหวัดชั้นชักรู้ว่า ไม่เห็นด้วยในการ
แบ่งชั้นจังหวัดและอำเภอ เพราะระกะระกบตะเทือนถึงผลประโยชน์ของ
รัฐบาลทั้งการกำหนดท้องที่เป็นชั้นนั้นชั้นนี้เป็นการลำบาก ไทยระ
ท้องพิจารณาเกณฑ์ต่าง ๆ เพราะท้องที่หนึ่ง ก็มีความสำคัญไป
อย่างหนึ่ง ซึ่งอาจเปรียบเทียบกันไม่ได้

ข้าหลวงประจำจังหวัดนครนายกกล่าวว่า ข้าพเจ้าขอสนับ
สนุนความเห็นของข้าหลวงประจำจังหวัดแพร่ ในปัจจุบันนี้จะเห็น
ได้ว่า ข้าหลวงประจำจังหวัดใดเงินเดือนเท่ากัน แต่จำนวนราษฎร
ที่ปกครองแตกต่างกันมาก เมื่อการกำหนดชั้นเงินเดือนเป็นราย
ท้องที่ไม่สะดวก เห็นควรจัดให้มีเงินเพิ่มเฉพาะตำแหน่ง เช่น
ท้องที่ใดมีงานมาก พลเมืองมากให้มีเงินเดือนเพิ่มไว้ในตำแหน่ง
นั้น ถ้าผู้ที่อยู่ในตำแหน่งที่มีงานมากต้องย้ายไปอยู่ในตำแหน่งที่
ต่ำกว่า ก็จะไม่ได้เงินเดือนเพิ่มในตำแหน่งที่ต่ำกว่า ทั้งนี้ คงจะ
เป็นที่เรียบร้อยกันไว้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า ในการตั้งแ่ง
 ขั้หลวงประจำจังหวัด กระทรวงมหาดไทยก็ได้คำนึงถึงปริมาณ
 และคุณภาพของท้องที่อยู่แล้วเหมือนกัน ด้วยเหตุว่า แม้ในบาง
 จังหวัดจะมีพลเมืองมาก แต่ปริมาณของงานข้างที่ก็น้อย หรือบาง
 จังหวัดเป็นจังหวัดเล็ก แต่อยู่ติดต่อกับชายแดนและมีเหตุการณ์
 เป็นพิเศษ เพราะฉะนั้น จึงเป็นการยากที่จะจัดลงไป ความเห็นของ
 ขั้หลวงประจำจังหวัดนครนายกที่กล่าวแล้ว เป็นอุปสรรคเกี่ยวแก่
 การตั้งงบประมาณ แต่เป็นความคิดที่กักขังในบางประเทศมีข้างแห่ง
 ที่ทำเช่นนั้น ส่วนในประเทศของเรายังไม่ถึงระดับที่จะกระทำ

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นว่า ในเวลานี้ เห็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า จังหวัด
 และอำเภอใดอยู่ในขั้นใด หากจัดลงตามข้อหาวิธีจะทำให้เงินเกิน
 ของผู้รับตำแหน่งหมุนเวียนกันไม่ได้ จึงยังไม่ถึงเวลาที่ระก้องจัด
 แบ่งขึ้น

ข้อหาหรือเรื่องการปราบปรามผู้ลักลอบเล่นการพนัน
ของจังหวัดมหาสารคาม, ปทุมธานีและหนองคาย

จังหวัดมหาสารคาม ปทุมธานีและหนองคาย มีความเห็น
ต่องันใน^๕เรื่องการปราบปรามผู้ลักลอบเล่นการพนัน สรุปข้อหาหรือ
ลงได้ดังนี้ คือ

๑. พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๔๗๒ มีหลักการไม่สม
แก่กาลสมัย โดยบัญญัติลักษณะการพนันไว้ไม่ครบทุกประเภท
เห็นควรแก้ไขใหม่ โดยไม่ต้องระบุประเภทการพนันลงไว้ให้
เป็นการตายตัว แต่ควรให้ประกาศลักษณะของการพนันได้เป็น
คราว ๆ ทำนองเกี่ยวกับการประกาศยาเสพติดให้โทษ ความ
พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ

๒. งบประมาณสินบลการพนันไม่เพียงพอ ทำให้การปราบ
ปรามไม่ไ้ผล ควรเพิ่มจ่ายให้พอ

๓. ควรจ่ายเงินสินบลการพนัน หรือเงินรางวัลแก่ผู้นำจับ
อย่างน้อยรายละ ๑๐ บาท

๔. ควรให้ใช้ ปันควินน้ำตา ระงับให้ราษฎรแถบที่ไม่มีกรรม
รู้เกรงอิินหาร

รัฐมนตรีนึกว่าการกระทรวงมหาดไทยขอให้กรมตำรวจเข้ม
 อธิปไตยกรมตำรวจเข้มว่า ทางกรมตำรวจรู้สึกอยู่เหมือน
 กันว่า พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๔๗๓ ไม่เหมาะแก่กาลสมัย
 และเพราะเหตุนี้ จึงได้ตั้งกรรมการขึ้นพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขใหม่
 กรรมการได้จัดการจนสำเร็จเป็นรูปแล้ว และได้เสนอร่างพระราช
 บัญญัติใหม่ไปยังคณะรัฐมนตรี เวลานี้ได้ทราบที่กำลังอยู่ที่กรมร่าง
 กฎหมาย หวังใจว่า คงจะเสร็จทันที่จะนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรใน
 สมัยประชุมคราวหน้า ส่วนปัญหาเรื่องเงินสินบลไม่พอจ่าย กรม
 ตำรวจจะให้เรากับกระทรวงการคลัง ในเมื่อถึงคราวตั้งงบประมาณ
 ใหม่

ข้าหลวงประจำจังหวัด มหาสารคามกล่าวว่า ถ้าจะไม่ระบุ
 ประเภทการพนันลงไว้ในพระราชบัญญัติ จะขัดกับการร่างกฎหมาย
 หรือไม่ ทั้งนี้หมายถึงว่า ควรมีหลักการห้ามการพนันไว้อย่าง
 กว้าง ๆ และเมื่อขณะใดเจ้าหน้าที่เห็นเป็นภัยอันร้ายแรงก็ให้มี
 อำนาจประกาศเพิ่มเติมได้

หัวหน้ากองทะเบียน กระทรวงมหาดไทยชี้แจงว่า ความร่าง
 พระราชบัญญัติการพนันฉบับใหม่ ห้ามมิให้เล่นการพนันทุกชนิด
 เว้นไว้แต่จะได้รัยอนุญาต จากเจ้าหน้าที่ก่อน นับว่าอยู่ในหลักเดียวกัน
 นั่นเอง

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นว่า เมื่อเรื่องนี้อยู่ในความดำริของกระทรวง
มหาดไทย จนถึงใ้ร่างพระราชบัญญัติใหม่และข้อความในร่าง
พระราชบัญญัติก็คุ้มครองถึงข้อหาซื้อขายแล้ว ก็ควรรอทูลพระ
ราชบัญญัติใหม่ต่อไป ส่วนเรื่องเงินสินยลกรมตำรวจที่ระขอ
งบประมาณเพิ่มเติมให้แล้ว ควรรอฟังต่อไปอีก

นั้นก็คือ ปล่อยให้เปลี่ยนให้ปลัดอำเภอเป็นนายอำเภอผู้ช่วยโดย
 มีท้องสอยแข่งขัน ซึ่งเป็นการเลื่อนฐานะและระไกรกับความมั่นคง
 มากขึ้น กระทรวงมหาดไทยได้ยื่นงบประมาณไปยังกระทรวง
 การคลัง แต่ยังเป็นอุปสรรคในเรื่องการเงินอยู่ อย่างไรก็ตาม
 กระทรวงมหาดไทยหวังว่าคงจะเป็นไปถึงความดำริในภายหน้า

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมตกลงกันว่า เมื่อมีพระราชกฤษฎีกากำหนดเงินเดือน
 และให้เลื่อนได้โดยมีท้องสอยแข่งขัน ประกอบทั้งนโยบายของ
 กระทรวงมหาดไทยก็จะจัดการเลื่อนขั้นให้ในเมื่อได้งบประมาณแล้ว
 ก็ไม่เป็นปัญหาที่ระก้องพิจารณาต่อไป ให้ผ่านระเบียบวาระเรื่องนี้
 ไปได้.

เรื่องที่ ๑๔

ข้อหาหรือเรื่องเงินเดือน

เสมือนพนักงานซึ่งทำหน้าที่เก็บเงินตามอำเภอ

ของจังหวัดฉะเชิงเทรา

จังหวัดฉะเชิงเทราเสนอความเห็นว่าการเก็บเงินภาษีอากรตามอำเภอ เป็นหน้าที่ของสมุหบัญชี แต่สมุหบัญชีมีภาระงานที่ต้องทำเหลือมือ จึงให้เสมือนเป็นผู้เก็บเงินจากราษฎร เงินเดือนของเสมือนไม่เกิน ๓๕ บาท แต่ต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับจำนวนเงินคงแสน เมื่อเทียบกับพนักงานกุเงินจะเห็นแตกต่างกันมาก โดยพนักงานกุเงินได้เงินเดือนถึง ๖๐ บาท เห็นควรปรับปรุ่งอัตราเงินเดือนเสมือนซึ่งเป็นผู้ช่วยสมุหบัญชี ตามอำเภอเสียใหม่

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า ความข้างหาอื่นเกี่ยวกับอัตราเงินเดือนเสมือนของกระทรวงการคลัง หากกระทรวงมหาดไทยจะขอรับไว้พิจารณา และถ้าเห็นสมควรก็จะเจรจาไปยังกระทรวงการคลัง จะเห็นอย่างไร

มติของที่ประชุม

เป็นอันให้มอบไว้แก่กระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณา และจัดการต่อไปตามสมควร.

เรื่องที่ ๑๕

ข้อหาหรือเรื่องฟ้องสนับผู้คลังเงินราชการ
ของจังหวัดเพชรบูรณ์

จังหวัดเพชรบูรณ์เห็นควรผ่อนผันผู้คลังเงินราชการ ดังนี้

๑. ผู้คลังเงินราชการที่ทำงานโยธา ถ้าไม่ขอรับเบี้ยเลี้ยง
ควรให้ทำงานโยธาเพียง ๗ วัน แทน ๑๕ วัน หากคลังเงินหลาย ๆ
ปีให้ทำงานโยธาเพียง ๑๕ วันแทนจำนวน ๓๐ วัน

๒. ผู้คลังเงินราชการรายใดมีทรัพย์สินสมัค ซึ่งเมื่อหักใช้
ค่าราชการแล้ว ยังมีเงินเหลืออีกไม่เกินร้อยละ ๘๐ ของจำนวน
ที่มีอยู่เดิม หากยอมเสียเงินภายใน ๓ เดือน ควรลดหนี้สินให้ถึง
หน่ง หากไม่ยอมเสียจึงรื้อการยึดทรัพย์ขายทอดตลาดตามพระราช
บัญญัติ

ทั้งนี้ เพื่อปลดเปลื้องหนี้สินของราษฎรไม่ให้ทับถมทวชน ทั้ง
จะทำให้ราษฎรรู้สึกในความอุปการะของรัฐบาลในยามที่มีการวิบัติ
ซึกสิ้นครั้งนควย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า ในเรื่อง
ข้าพเจ้าใครจะชี้แจงให้ทราบว่าการผ่อนผันแก่ผู้คลังเงินราชการ
ปก่าวิโดยวิธีที่จะปฏิบัติทำให้แตกต่างไปจากพระราชบัญญัติเงินราชการ
ปก่าวนั้น จะต้องออกเป็นพระราชบัญญัติออกคณะหนึ่ง และ

ในเวลานี้การแก้กฎหมายจะต้องกระทำเฉพาะแต่ที่จำเป็นก่อน ส่วน
หลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินโยธาแก่ผู้จ้างเงินรัฐชุกการ ทางกรมโยธา
เทศบาลได้กำหนดไว้สำหรับให้ถือปฏิบัติแล้ว ขอให้อธิบดีกรมโยธา
เทศบาลชี้แจง

อธิบดีกรมโยธาเทศบาลชี้แจงว่า หลักเกณฑ์ให้ถือปฏิบัติ
อยู่ในเวลานี้มีอยู่ ๒ ประการ คือ

๑. หน่วยงานให้แก่ผู้จ้างเงินรัฐชุกการ รั้งไปทำเป็นงาน
เหมา เมื่อทำเสร็จแล้วก็ปล่อยตัวไป วัตถุประสงค์ของกฎ
ปริมาณของงานประกอบด้วยคุณภาพของผู้ที่ทำงานนั้นด้วย

๒. ให้ผู้จ้างเงินรัฐชุกการ ทำงานโยธาโดยคิดค่าเบี้ยเลี้ยงให้
เช่น ที่จังหวัดต่าง ๆ ใ้ปฏิบัติอยู่ในเวลานี้

ข้าหลวงประจำจังหวัดขอนแก่น ขอทราบบว่า ตามหลักใน
ประการที่ ๑ เมื่อหน่วยงานให้ทำเป็นงานเหมา หากผู้ นั้นทำ
ไม่เสร็จภายในกำหนด ๑๕ วัน ะให้ทำงานกว่าจะแล้วหรือ
อย่างไร

รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทยชี้แจงว่า หากทำไม่เสร็จ
ภายในกำหนด ๑๕ วัน เมื่อถึงกำหนดก็ต้องปล่อยตัวไป การกำหนด
งานจะต้องใช้ดุลยพินิจอย่ากำหนดให้เหลือกำลังของบุคคลไป

ข้าหลวงประจำจังหวัดสิงห์บุรีกล่าวว่า ได้เคยกำหนดงาน
ทั้งที่วานเหมือนกัน แต่เมื่อผู้ใดทำเสร็จได้ปล่อยก่อนถึงกำหนด
๑๕ วัน และได้ยอมให้เอาลูกเมียเข้ามาช่วยทำงานด้วย เพราะถ้า
ไม่ผ่อนผันดังนี้แล้วก็ยอมไม่ได้แรงงานสมควรประสงค์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กล่าวว่า ตามความเห็น
ของข้าพเจ้า การใช้แรงงานไม่ถือเป็นการลงโทษ บุคคลที่รับ
โทษระก้องมารมีโทษเฉพาะตัว แทนกันไม่ได้ ส่วนการเอาคน
มาทำงานแทนเงินรัชชูปการ ถือเท่ากันเป็นการชำระหนี้อย่างหนึ่ง
จะให้ผู้อื่นมาช่วยทำงานด้วยเห็นว่าไม่เป็นการผิดกฎหมาย

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นว่า เรื่องที่จะผ่อนผันแก่ผู้ค้างเงินรัชชูปการนั้น
ให้ปฏิบัติไปตามทัณฑ์กฎหมายที่มีอยู่ในเวลานี้ก่อน โดยให้ข้า
หลวงประจำจังหวัดใช้ดุลยพินิจตามที่เห็นสมควร.

เรื่องที่ ๑๖

ข้อหาหรือเรื่องขอเพิ่มเงินรองจ่ายประจำอำเภอ

กรมการปกครองของจังหวัดหนองคาย

ตามที่จังหวัดหนองคาย เสนอความเห็นว่า เงินรองจ่ายประจำอำเภอ ซึ่งอนุญาตให้มีได้ตามงบประมาณปีละ ๕๐ บาทนั้น เวลานี้มีราชการที่ต้องใช้บ่อยมากขึ้น ทำให้ไม่พอใช้ ขอหาวิธีว่า ถ้าจะเพิ่มให้มีจำนวน ปีละ ๑๐๐ บาทต่ออำเภอ จะเห็นอย่างไร

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับกระทรวงการคลัง ให้มอบเรื่องไว้แก่กระทรวงมหาดไทย เพื่อทำความตกลงกับกระทรวงการคลังต่อไป.

เรื่องที่ ๑๗

ข้อหาหรือเรื่องสัตว์พาหนะ

ของจังหวัดเลย, นนทบุรี, สุราษฎร์ธานีและชัยนาท

จังหวัดเลย นนทบุรี สุราษฎร์ธานีและชัยนาท มีความเห็น
เกี่ยวแก่การทำควมพิพัสัตว์พาหนะ ดังนี้

๑. ควรเลิกทะเบียนแทนต้นขี้ควมพิพัสัตว์พาหนะ
และใช้ต้นขี้ควมพิพัสัตว์พาหนะ

๒. ควรแก้ไขกฎหมายลักษณะอาชญากรรม มาตรา ๒๘๕ โดย
กำหนดโทษลักสัตว์พาหนะให้สูงขึ้น เป็นจำคุกแก่ ๒ หรือ ๓ ปีจน
ถึง ๑๐ ปี ทั้งนี้ เพราะศาลลงโทษผู้ลักสัตว์พาหนะนั้นน้อยเกินไป

๓. ควรสำรวจสัตว์ลูกคอกแล้ว ทำควมพิพัสัตว์พาหนะเสียให้
หมด เพื่อยั้งกั้นการลักสัตว์

๔. ควรสำรวจสัตว์พาหนะทั้งเก่าและใหม่สักครั้งหนึ่ง โดย
การสำรวจเดิมเป็นเวลาล่วงเลยมากกว่า ๑๐ ปี แล้ว และเจ้าหน้าที่
ได้เพิ่มลคหัททอนทะเบียนเรื่อยมา เข้าใจว่าจำนวนสัตว์จะคลาก
เคลื่อนมาก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ขอให้อธิบดีกรมมหาด
ไทยชี้แจง

อธิบดีกรมมหาดไทยกล่าวว่า เวลานี้ทางกรมมหาดไทยได้
กำริที่ระแก้ไขพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะอยู่แล้วเหมือนกัน และได้
เคยหาหรือไปยังจังหวัดต่าง ๆ โดยขอให้ทางจังหวัดส่งความเห็นมา
ซึ่งได้รับคอบจากจังหวัดเป็นส่วนมาก ข้อหาข้อ ๕ ประการข้างต้น
อาจใช้เป็นหลักสำหรับประกอบการพิจารณาในการที่ระแก้ไขพระราช
บัญญัติสัตว์พาหนะต่อไปได้ ฉะนั้นหากกรมมหาดไทยจะขอรับความเห็น
เห็นไว้พิจารณา จะเห็นอย่างไร

มติของที่ประชุม

เมื่อกระทรวง มหาดไทย กำลังกำริที่ระแก้ไข พระราชบัญญัติ
สัตว์พาหนะอยู่แล้ว ก็ให้มอขข้อหาข้อ ๕ ประกอบการพิจารณา
กับร่างพระราชบัญญัติที่ระแก้ไขใหม่

เรื่องที่ ๑๘

ข้อหาหรือเรื่องกรรมมีป็นของหลวงประจำอำเภอ
ของจังหวัดปราจีนบุรี กับ จังหวัดฉะเชิงเทรา

จังหวัดปราจีนบุรี เห็นควรให้มี ป็นฝ่ายเขียนของหลวงประจำ
อำเภอแห่งละ ๓ กระบอก เพื่อกรรมการอำเภอจะได้ใช้ทำการวิจัยผู้ร้าย
โดยบางคราวพนักงานอำเภอต้องไปทำการปราบปราม แต่ลำพังไม่มี
กำลังตำรวจไปช่วย

จังหวัดฉะเชิงเทรา เห็นควรให้ตั้งกองพระราชบัญญัติและกฎ
กระทรวงเรื่องอาชญา ป็น เพื่อให้อำนาจจังหวัดมอ ป็นของกลางให้แก่
กรรมการอำเภอไว้ปราบปรามผู้ร้าย และเห็นควรให้ทางราชการจ่าย
กระสุน ป็นให้ ก็ยักเว้นเงินค่าธรรมเนียมที่ระต้องจดทะเบียน ป็น
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ขอให้กรมตำรวจชี้แจง
อธิบดีกรมตำรวจ ชี้แจงว่า กรมตำรวจเห็นพ้องด้วยในเรื่อง
ที่จะให้กรรมการอำเภอมี ป็นไว้ปราบปรามผู้ร้าย แต่ในชั้นต้นนี้ใคร
จะทราบก่อนว่า ป็นของกลางของจังหวัดต่าง ๆ มีชนิดใดบ้างและ
เป็นจำนวนเท่าใด

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า กระทรวงมหาดไทยเห็นอกของกรมการอำเภออยู่เหมือนกัน จึงใคร่จะขอให้สำรวจปืนของกลางให้ทราบจำนวนทั้งสิ้น แล้วจะได้เฉลี่ยจ่ายให้เท่า ๆ กัน เมื่อจ่ายปืนให้แล้ว ส่วนกระสุนปืนก็ไม่จำเป็นต้องหา ให้เบิกมาทางกรมตำรวจได้

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมเป็นอันตกลงกันว่า ขอให้กระทรวงมหาดไทยสำรวจปืนของกลางของจังหวัดต่าง ๆ ให้ทราบว่า มีปืนอะไร เป็นจำนวนเท่าใด และในการสำรวจนี้ ขอให้เขียนหน้าที่ของกรมมหาดไทย เมื่อได้จำนวนเรียบร้อยแล้ว ให้มอบแก่กรมตำรวจเพื่อวางระเบียบเรื่องการจ่ายกระสุน

กระสุนปืนที่จะจ่ายให้ ใช้เงินงบประมาณของกรมตำรวจ

เรื่องที่ ๑๗

ข้อหาหรือเรื่องการประชุมราษฎร

ของจังหวัดร้อยเอ็ด

จังหวัดร้อยเอ็ด เสนอว่า การเรียกประชุมราษฎรเพื่อพบปะ
ชี้แจง และทำความเข้าใจหรือเพื่ออบรมสั่งสอน ย่อมเป็นความจำ
เป็น สำหรับ เจ้าพนักงานผู้ปกครองท้องที่ เวลานั้นเท่าที่สังเกต
ไม่ใคร่มีคนมาประชุม หรือมากก็เป็นจำนวนน้อย จะหาว่าผู้ไม่มา
ซัดคำสั่งอันจะปรึชเป็นความผิดตามกฎหมายก็ไม่ฉันทัก และ
ถ้าปล่อยให้เป็นเช่นนั้นต่อไป อาจทำให้การงานเสื่อมโทรม จึงขอ
หาว่า จะควรให้มีพระราชบัญญัติบังคับเจ้าของบ้านหรือผู้แทนไป
ประชุมตามคำนัดหมายของเจ้าพนักงาน และถ้าไม่ไปจะควรให้
มีโทษฐานจกคำสั่งหรือไม่

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นควรให้มีกฎหมายบังคับ เป็นอันให้มอบเรื่อง
ไว้แก่กระทรวงมหาดไทย เพื่อกรมมหาดไทยจะได้ยกร่างพระราช
บัญญัติ แล้วส่งให้กรมอัยการตรวจ

ข้อหาหรือเรื่องสำรวรส่ามะโนครว

ของจังหวัดเลย

จังหวัดเลยเสนอข้อหาหรือว่า

๑. เห็นควรให้สำรวรส่ามะโนครวใหม่

๒. เมื่อสำรวแล้ว ควรให้มีการแจ้งเกิด ตาย และย้าย
ตำบล ตามพระราชบัญญัติกระทรวงสอยสำมะโนครว พ.ศ. ๒๔๖๐

๓. ควรเพิ่มเสมีชนให้อำเภอเพื่อกำหนดอำเภอละ ๑ หรือ

๒ นาย

มติของที่ประชุม

กระทรวงมหาดไทยได้ตั้งกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง เพื่อพิจารณา
หาวิธีการ ที่จะทำการสำรวรส่ามะโนครวให้ เกิดสมรรถภาพยิ่งขึ้น
แล้ว เป็นอันให้มอบเรื่องนี้ไว้เพื่อประกอบการพิจารณา ของกระทรวง
มหาดไทยต่อไป

เรื่องที่ ๒๑

ข้อความเข้าใจเรื่องการเล่นชั้นเงินเดือน
ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า มีข้าหลวง
 บางจังหวัดยังสงสัยในเรื่องการเล่นชั้นเงินเดือน จึงอยากจะขอ
 ทำความเข้าใจไว้ให้ทราบทั่วกันว่า การเล่นชั้นเงินเดือนนั้นมี ๒
 กรณี คือ

๑. การเล่นชั้นเงินเดือนรอบ ปีอย่างหนึ่ง
๒. การเล่นชั้นเงินเดือนในกรณีพิเศษอีกอย่างหนึ่ง

การเล่นชั้นเงินเดือนรอบ ปีสำหรับคอนตันปีนั้น ถือหลัก
 เล่นให้แก่ผู้ที่ได้กระทำหน้าที่ความชอบในการปราบปรามโจรผู้
 ร้าย ก็ผู้ที่ได้ช่วยเหลือบำรุงการทำความดีของราษฎร แต่
 เล่นให้เพียง ๑ ใน ๔ ของจำนวนทั้งหมด นอกจากนี้ ยังเล่นเงิน
 เกินให้แก่ผู้ที่ได้รับตำแหน่งอีกด้วย

ส่วนในกรณีพิเศษ ไม่จำเป็นต้องรอนถึงรอบ ปีเจ้าหน้าที่
 สามารถเสนอได้ทันทีก็ด้วย หากมีหลักฐานก็ให้เสนอไปด้วย
 เพื่อเป็นความสะดวก โดยเฉพาะในเรื่องการปราบปรามโจรผู้ร้าย
 ข้าพเจ้าพร้อมที่จะสนับสนุน บละไม่เฉพาะแต่ฝ่ายตำรวจ แม้
 ฝ่ายกรมการอำเภอเองก็เช่นเดียวกัน

การตำรวจ

เรื่องที่ ๒๒๒

ข้อความเข้าใจ

เรื่องตำรวจสันติบาลออกไปปราบปรามผู้ร้าย

ของกรมตำรวจ

อธิบดีกรมตำรวจกล่าวว่า ความวิธิการที่ได้ปฏิบัติมาแต่เดิม เมื่อตำรวจสันติบาลออกไปช่วยทำการปราบปรามผู้ร้ายที่จังหวัดใด ก็มักจะร้องขอให้มีการประชุมเจ้าพนักงานท้องถิ่น เพื่ชกักต้อขอทราบฐานะและความเย็นใจ ในบางสิ่งบางอย่าง ของท้องถิ่นนั้นจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น เป็นคั้นว่าขอทราบความประพฤติคนในท้องถิ่น, บัญชีคนพาล, แล่นที่, ระยะทาง, การคมนาคม, การสืบจับคนร้ายและหลักฐานทางคดี (สำนวน) มาไว้เป็นทางพิจารณาในอันที่จะกำเนินการสืบสวนจับกุมในชั้นคั้นก่อน

บัดนี้ เห็นว่าความวิธิการที่ ค้องมีการประชุมเจ้าพนักงานท้องถิ่น เช่นนั้น เป็นการเอิกเกริกเท่ากับกระจายข่าวให้ผู้ร้าย รู้ตัวมีโอกาศหลบซ่อนหรือหนีไปเสียจากท้องถิ่น กระทำให้ยากแก่การปราบปราม เพราะโดยมากผู้ร้ายเป็นคนในพื้นที่เมืองนั้นเอง บ่ยอม

มีพรรคพวกที่จะสืบทอดความมุ่งหมายและวิธีกำเนนการของ
เจ้าพนักงานอยู่ ทั้งนี้จึงเห็นควรแก้ไขวิธีการที่ได้ปฏิบัติมาแต่เดิม
นั้นเสียใหม่ โดยทำความเข้าใจกับข้าหลวงประจำจังหวัดต่าง ๆ
ทั่วไปว่า เมื่อตำรวจสันติบาลที่ออกไปช่วยทำการปราบปรามผู้ร้าย
ในท้องที่ใด ได้มาติดข้อขอทราบชื่อความหรือสิ่งใดก็ตามกล่าวข้าง
คั้นนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการสืบสวนปราบปรามผู้ร้ายแล้ว ก็ขอให้
เจ้าของท้องที่รักให้ทันที ส่วนการประชุมเจ้าพนักงานท้องที่ตามวิธ
ที่ปฏิบัติมาแต่เดิมนั้นให้เลิกเสีย

เมื่อได้แก้ไขให้เป็นดังนี้ก็จะได้ผลดีขึ้น กล่าวคือ ไม่ต้องมี
การประชุมกันอย่างที่เป็นมาแล้ว บ้างกับการเอ็ดเกริกไม่ให้ข่าวรู้
ไปถึงผู้ร้าย ย่อมเป็นทางที่เจ้าพนักงานจะดำเนินการปราบปราม
ได้ง่ายขึ้น

เมื่ออธิบดีกรมตำรวจพร้อมความเข้าใจประสงค์แล้ว ข้าหลวง
ประจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, อยุธยา, สุพรรณบุรี, ปราจีนบุรี,
นครราชสีมา, สุพรรณบุรีและสระบุรี ต่างแสดงความเห็นว่า เพื่อ
ความสะดวกแก่ทางปกครองและเพื่อ บังคับการเข้าใจผิดในระหว่าง

เจ้าหน้าที่ด้วยกันเอง เมื่อการรณรงค์ขยายผลออกไปช่วยปราบปราม
ผู้ร้ายในท้องที่ใดเห็นควรขอกให้ข้าหลวงประจำจังหวัดทราบทุกครั้ง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรับรองว่า ถ้าเป็นเรื่อง
การปราบปรามผู้ร้ายธรรมดา กระทรวงมหาดไทยจะแจ้งให้ข้าหลวง
ประจำจังหวัดทราบ แต่ถ้าเป็นเรื่องในกรณีพิเศษก็จะแจ้งให้ทราบ
ความละเอียดไม่ได้ ผลของการเพิ่มความเข้าใจในเรื่องนี้ก็ขึ้นอัน
ยุติ.

ข้อมความเข้าใจ

เรื่องขอให้จังหวัดจ่ายเครื่องเขียน แบบพิมพ์ ข้าราชการโรค
และเครื่องพันธนาการให้แก่ตำรวจสันติบาล

ของกรมตำรวจ

อธิบดีกรมตำรวจกล่าวว่า เท่าที่ปฏิบัติมาแล้ว เมื่อตำรวจ
สันติบาลออกไปช่วยทำการปราบปรามผู้ร้ายในท้องที่จังหวัดใด ต้อง
นำเครื่องเขียน, แบบพิมพ์, ข้าราชการโรค, และเครื่องพันธนาการไป
ด้วยพอสมควร เป็นการเพิ่มภาระเพิ่มค่าขนค่าพาหนะเคลื่อนที่ใน
ภูมิภาคประเทศ ย่อมไม่สะดวกแก่การและเสียผลในทางปกปิดข่าว
อาชญากรรมให้ผู้ร้ายรู้ตัวได้ เห็นควรทำความเข้าใจกับข้าหลวงประจำ
จังหวัดทั่วๆ ไปให้เบิกจ่ายเครื่องเขียน, แบบพิมพ์, ข้าราชการโรค,
และเครื่องพันธนาการให้แก่ตำรวจสันติบาลที่ไปทำการปราบปรามผู้
ร้ายต่างถิ่นให้บ้างตามสมควรแก่ความต้องการ ซึ่งไม่เป็นการ
สิ้นเปลืองมากมายอย่างไรนัก (แบบพิมพ์นี้ใช้กันได้เป็นส่วนมาก)
เมื่อได้แก้ไขให้เป็นที่น่าจะเป็นการดีก็ควรที่จะพิจารณา ค่าแรงขน
ค่าพาหนะ และสะดวกแก่การเคลื่อนที่ ทั้งนี้ หมายความว่าขอให้

จังหวัด ส่งตามอำเภอให้ปฏิบัติด้วย เพราะบางคราวตำรวจสันนิบาต
 ไม่ได้แวะไปยังศาลากลางจังหวัด และเมื่อไ้^Aไ้^Kจ่ายของสิ่งใดให้ไป
 แล้ว ขอให้จังหวัดออกมาแจ้งกระทรวงมหาดไทย เพื่อจะได้จัดการ
 ทักขณีย์^Aคำสั่งของเหล่านั้นให้

ไม่มีข้าหลวงประจำจังหวัดผู้ใด^Aใจ^Kข้องใจในเรื่องนี้ เป็นอันให้
 เรื่องนี้ผ่านไปไ้^Aไ้^K.

ข้อความเข้าใจเรื่องตั้งผลตำรวจเป็นนายสืบตำรวจตรี
ของกรมตำรวจ

อธิบดีกรมตำรวจกล่าวว่า ปรากฏว่าคณะกรรมการจังหวัด
เช่น จังหวัดเชียงใหม่ เป็นกันไต่ออก คำสั่งตั้งผลตำรวจ เป็นว่าที่
นายสืบตำรวจตรี เพื่อบรรจุตำแหน่งที่ว่าง โดยอาศัยอำนาจ
ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยที่ ๔/๒๔๗๑ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน
พ.ศ. ๒๔๗๑ เป็นหลัก

ข้อนี้ ทางกรมถือว่าเป็นการเลื่อนชั้นเงินเดือน ข้าหลวงประจำ
จังหวัดไม่มีอำนาจจะสั่งการก็ได้ เพราะข้อบังคับที่กล่าวนี้ต้องยก
เลิกไปโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๐
มาตรา ๓๐ ซึ่งกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ในเรื่องนี้กระทรวงมหาดไทยก็มีหนังสือแจ้งให้ข้าหลวงประจำจังหวัด
บางจังหวัดทราบแล้ว จึงขอความร่วมมือเข้าใจข้าหลวงประจำจังหวัด
ต่าง ๆ ไว้ เพื่อเป็นทางดำเนินการทั่ว ๆ กัน

ข้าหลวงประจำจังหวัดเชียงใหม่ชี้แจงว่า การตั้งผลตำรวจ
เป็นว่าที่นาย สืบ ตำรวจ ตรีที่ จังหวัด เชียงใหม่ นั้น เป็นการตั้ง

ในระหว่างที่ยังไม่ได้วางระเบียบ ทั้งเป็นการจำเป็นที่ระต้องม
 นายสืบคำรวร เวลานี้กรมคำรวรได้วางระเบียบแล้ว จะได้ปฏิบัติกา
 ไรที่องค์การพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๐
 และระเบียบต่อไป

เนื่องจากการข้อความเข้าใจในเรื่องนี้ ข้าหลวงประจำ
 จังหวัดสุราษฎร์ธานี, นครนายก, สงขลา, สิงห์บุรี, อุตรธานี,
 จันทบุรีและมหาสารคาม ต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่า
 คำรวรชั้นประทวนมีฐานะเทียบเท่าเสมียนพนักงาน แต่อำนาจการ
 โยกย้ายและการให้ความดีความชอบอยู่กับคำรวรโดยตรง ไม่เป็น
 ไป ตามมติของคณะกรรมการจังหวัดหรือคณะกรรมการอำเภอ ส่วน
 การปราบปรามไรผู้ร้ายต้องรับผิดชอบร่วมกัน การแยกอำนาจการ
 โยกย้ายและการให้ความดีความชอบไว้คนละทางเช่นนี้ ไม่เป็นผลดี
 แก่ราชการเลย เห็นควรแก้ไขโดยให้เป็นหน้าที่ของ อ.ก.พ. จังหวัด
 จะเป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า รู้สึกเห็นใจกับ
 ข้าหลวงประจำจังหวัด ฉะนั้นจะขอรับข้อเสนอนี้ไว้พิจารณาต่อไป.

เรื่องที่ ๒๕

ข้อความเข้าใจเรื่องบอกการสั่งจับผู้ร้ายหลบหนี

ของกรมตำรวจ

อธิบดีกรมตำรวจกล่าวว่า คำสั่งจับผู้ร้ายหลบหนี ข้ำหลวง
ประจำจังหวัดควรบอกการสั่งจับไปยังผู้กำกับการสายด้วย เพราะ
กองกำกับการสายมีกำลังตำรวจกองตรวจ ซึ่งมีโอกาสช่วยสืบจับ
ผู้ร้ายหลบหนีของจังหวัดต่าง ๆ ทุกจังหวัด

ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือกันปราบปรามผู้ร้าย ซึ่ง
เป็นอยู่เวลานี้มีคำสั่งจับอยู่แต่ในจังหวัดของตน และจังหวัดที่เข้าใจ
ว่าผู้ร้ายจะหลบหนีเข้าไป มิได้สั่งไปยังกองกำกับการสายทุกราย
จึงควรบอกการสั่งจับไปยังกองกำกับการสายทุกราย จึงจะได้ผลก.

เรื่องที่ ๒๖

ข้อความเข้าใจเรื่องการส่งจับผู้ต้องหา
อันเกี่ยวกับความผิดที่โจทก์อาจเลิกคดีได้

ของกรมตำรวจ

ตามที่จังหวัดส่งจับผู้ต้องหาในคดีเช่นนั้น เมื่อตำรวจสันติบาล
จับตัวจำเลยได้ ควบคุมส่งไปให้ทางจังหวัดที่ส่งจับแล้ว โจทก์มัก
ขอเลิกคดีเสียไม่คิดโทษที่ว่ากล่าวเอาความแก่จำเลยต่อไป เป็น
อันว่าการที่ตำรวจสันติบาลจับตัวจำเลยส่งให้ นั้น ต้องเสียค่าพาหนะ
และกำลังตำรวจควบคุมโดยใช้เหตุ ทั้งนี้เป็นโอกาสให้บุคคลที่
รู้ผลลาคเอาเปรียบแก่ทางราชการ นำคดีที่เป็นความผิดต่อส่วนทวิ
มาขอให้ตำรวจปล่อยทางจับจำเลยส่งไปเนือง ๆ คดีเหล่านี้มักเกิดขึ้น
ในเรื่องบุกรุกหรือ หลานสาว หนี ออกจากบ้านก็มัก แจ้งความ ต่อเจ้า
หน้าที่ขอให้สืบจับโดยกล่าวหาว่า ยักยอกทรัพย์ แต่ครั้นได้ตัวแล้ว
ก็ยอมความกันเช่นนั้น เป็นต้น จึงควรทำความตกลงกับข้าหลวง
ประจำจังหวัดในที่ประชุมแก่ใจถาวรเสียใหม่คือ เมื่อมีคดีเหล่านี้
เกิดขึ้นอีกขอให้สอบสวนพิจารณาให้ถ่องแท้ก่อนว่า เรื่องใดควร
สั่งให้จับจำเลยส่งไปหรือไม่ควร และถ้ามีการเลิกคดียอมความกัน
ในเมื่อจับจำเลยส่งให้แล้ว โจทก์จะตั้งวิธีผิดชอบใช้ค่าพาหนะใน
การที่ตำรวจควบคุมส่งจำเลย มิฉะนั้นตำรวจก็จะกลายเป็นเครื่อง
มือของคนทีผลลาคออกอุบายใช้เล่นได้ง่าย ๆ อย่างที่เป็นมาแล้ว

เมื่อปฏิบัติดังนี้ จะเป็นการประหยัดรายจ่ายเงินค่าพาหนะมิให้
สิ้นเปลืองไปโดยไม่จำเป็น และทั้งจะเป็นการขอมกำเนิดจำรายอีก
ส่วนหนึ่งด้วย

ที่ประชุมได้ อภิปรายกันในเรื่องอำนาจ การสั่งจับตัวจำเลย ส่ง
ไปในเมื่อมีผู้ร้องขอ และอำนาจการเลิกคดีของโจทก์จำเลย ผล
ที่สุดที่ประชุมเป็นอันรับทราบไว้ว่า เมื่อมีผู้ร้องขอให้จับตัวจำเลย
ส่งไปต่างประเทศ หากมีหลักฐานที่ระบองจับส่งไปตามทางการ
ส่วนการขอมความเพื่อเลิกคดีของโจทก์จำเลย เมื่อกฎหมายเปิด
ช่องให้ขอมความกันไว้ก็ต้องเปิดโอกาสให้มีเสรีภาพ.

เวียงที ๒๐๗

ข้อหาหรือเรื่องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง
ของจังหวัดพังงา

จังหวัดพังงาเสนอว่า พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๗๖
จากบทบัญญัติ ซึ่งบัญญัติให้นายเรือต้องกันลูกเรือมิให้ขึ้นจากเรือ
ก่อนให้เจ้าพนักงานตรวจ การที่ไม่มีขบวนขบวนที่กักตัววัน เป็น
เหตุให้เกิดผลเสียชกย คือ

๑. เมื่อเรือถึงท่า ยังไม่ได้แจ้งความ ลูกเรือขึ้นเสียก่อน
อาจเสียเปลี่ยนแปลงคนอยู่ในอาณาเขตคงไปเป็นลูกเรือแทน
๒. ลูกเรือที่ขึ้นบกก่อนอาจเป็นผู้ต้องห้ามตามพระราชบัญญัติ
๓. รัฐบาลเสียประโยชน์โดยขาดค่าธรรมเนียม
๔. อาจมีคนไม่พึงปรารถนาเข้ามาทำลายความสงบ

จึงเห็นควรแก้พระราชบัญญัติโดยเพิ่มขบวนขบวนที่กักตัวแล้ว
ขุดเว้นเฉพาะเรือที่มกทำเป็น เช่น นำขาคมนอหรือรวมการขยับเขย
เป็นการผูกเค้นเป็นต้น

อธิบดีกรมตำรวจชี้แจงว่า กระทรวงมหาดไทยได้ตั้งกรรมการ
ชี้แจงคตทง เพื่อดูพิจารณาแก้ไขพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง ซึ่ง
ขณะนั้นกำลังดำเนินการอยู่แล้ว ถ้าจะขอรับข้อหาข้อไว้ประคองการ
พิจารณาจะเห็นอย่างไร

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมเป็นอันอนุมัติให้มอบเรื่องไว้แก่กระทรวงมหาดไทย
เพื่อพิจารณาประกอบการแก้ไขพระราชบัญญัติ.

เรื่องที่ ๒๘

ข้อหาหรือเรื่องหญิงไทยภรรยาจีน
ออกไปต่างประเทศต้องมีใบอนุญาตให้กลับหรือไม่

ของจังหวัดพังงา

จังหวัดพังงาเสนอข้อหาหรือว่า หญิงไทยที่เป็นภรรยาจีน
เมื่อออกไปต่างประเทศจะต้องมีใบอนุญาตให้กลับหรือไม่

จังหวัดพังงาเห็นว่า ถ้าเรียกคนจีนเป็นคนต่างประเทศ เมื่อ
หญิงไทยแต่งงานกับจีน ก็ควรต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการ
แต่งงานคนต่างประเทศ ร.ศ. ๑๑๖ จึงควรนับว่าเป็นผิวเดียวกันตาม
กฎหมาย หากแต่งงานกันไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติ หญิงก็
ไม่ควรโอนชาติไปตามสามี

ตามระเบียบ ถ้าหญิงไทยไม่มีใบอนุญาตให้กลับ เวลาเข้า
ประเทศต้องเสียเงิน ๑๐๐ บาท หากไม่มีเสีย หญิงนั้นจะไปไหน ถ้า
สามีอยู่ในเมืองไทย จะบังคับให้สามีตามออกไปก็ได้หรือ

ความมุ่งหมาย ของรัฐบาล นำระเบียบกันคนต่างกั้วเข้าเมือง
ไม่ใช่จำกัดขั้กลงไปจนถึงคนไทยที่เกิดในสยาม จึงควรแก้ไข
หลักการนี้

มติของที่ประชุม

เป็นเรื่องเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองที่ระแก้ไข เป็น
อันให้มอภระทรวงมหากไทยรับไว้พิจารณา.

เรื่องที่ ๒๓

ข้อหาหรือเรื่องกำลังตำรวจ

ของจังหวัดสระบุรีและจังหวัดเพชรบูรณ์

จังหวัดสระบุรีเสนอว่า กำลังตำรวจจังหวัดและอำเภอมีน้อย
เมื่อจังหวัดใดต้องการกำลังหนุนมักจะชักข้อ: จึงเห็นควรจัดการ
ดังนี้

๑. รวมกอง กากบิ การและกองตรวจเข้าเป็นกองตำรวจภาค
แล้วถอนเจ้าหน้าที่ในกองกากบิการที่ขยับไปเฉลี่ยเป็นตำรวจจังหวัด

๒. ตำรวจจากคนที่ปฏิบัติการได้ในท้องถิ่น เพราะปลัดคน
เก่าออก และเกณฑ์คนใหม่เข้ามา ต้องฝึกหัดกันอยู่ ๖ เดือน
การปราบปรามก็อ่อนลง ถ้ารวมเป็นภาคได้ จะได้ตั้งโรงเรียน
พลตำรวจอย่างในกรุงเทพฯ

๓. ต้องใช้ตำรวจรักษาสถานที่ รักษาทางรถไฟ สายโทรเลข
และใช้ในการสรรพสามิตกักกันอื่น ๆ จึงควร

ก. เพิ่มตำรวจรักษาทางรถไฟ

ข. เพิ่มตำรวจสรรพสามิตกัก

จังหวัดเพชรบูรณ์เสนอว่า ตำรวจประจำอำเภอและกิ่งอำเภอ
มีน้อยเช่น มีนายสิบ ๓ นาย พลตำรวจ ๖ นาย เพียงใช้เฝ้าที่พัก

ของตำรวจเองก็หมดคนเสียแล้ว ไม่มีโอกาสได้ออกตรวจตาม
ท้องที่ บางแห่งนายอำเภอหรือปลัดอำเภอถึงกับต้องเอาเงินของ
รัฐบาลไปเก็บไว้ที่บ้าน เพราะเก็บไว้เพื่อทำการไม่ปลอดภัย จึง
เห็นควรกำหนดจำนวนนายสิบ ผลตำรวจ ให้มีตามอำเภอดังนี้

นายสิบ ๓ นาย

ผลตำรวจ ๓๐ นาย

เราตำรวจกล่าวว่า ตามข้อหารื้อของจังหวัดสระบุรี ข้าพเจ้า
ขอขอบว่า การที่ให้มิกองกำนันการก็ได้โดยเห็นว่าเป็นเพิ่มกำลังตำรวจ
ให้เพียงพอกับความต้องการของทุกจังหวัดไม่ได้ จึงให้มิกอง
กำนันการไว้เป็นกำลังช่วยเหลือใน ๓ หรือ ๔ จังหวัด ในสายนั้นๆ
ถ้าจะแบ่งเป็นกองตรวจภาค ๔ หรือ ๕ ภาค จะทำให้เขตท้องที่กว้าง
ไป การส่งกำลังไปมาก็ยิ่งลำบากและไม่ทันเหตุการณ์

การตั้งโรงเรียนผลตำรวจตามจังหวัด เกี่ยวแก่การเงินยังจัด
ไม่ได้ ส่วนเรื่องคนเกณฑ์ทางกรมตำรวจได้พยายามอบรมและฝึก
หัดสั่งสอนไม่เกิน ๑ เดือนก็ใช้ได้ และใช้ช่วยกันไปกับคนเก่า
ซึ่งได้กระทำกันมาช้านานแล้ว

การเพิ่มตำรวจตรวจทางรถไฟ ควรใช้ตำรวจตรวจท้องที่นั้น
เอง เว้นไว้แต่จะมีเหตุการณ์พิเศษเกิดขึ้น จึงจัดตำรวจอินสมทบ
ไปเป็นพิเศษ

ส่วนการสรรพสามิตต์ กรมสรรพสามิตต์เคยจ้างตำรวจ
ไว้ฉะเพาะแล้ว แต่ในบางคราวเคยชอกำลังตำรวจท้องที่ไปสมทบ
ถ้ามีตำรวจพอก็ควรจัดให้ไป หากไม่มีพอก็ชี้แจงให้ทราบ

ข้อหาหรือของจังหวัดเพ็ชรบูรณ์ ข้าพเจ้าขอชี้แจงว่า กรม
ตำรวจได้พยายามขอเพิ่มตำรวจอยู่เสมอ คงได้เพิ่มบ้างเท่าที่ได้รั้งข
ประมาณ จึงต้องเคลื่อนย้ายเท่าที่เห็นจำเป็น โดยเฉพาะในจังหวัด
เพ็ชรบูรณ์ ตำรวจมีน้อยถึงอำเภอชนแดนกับอำเภอวิเชียร เพราะ
ท้องที่เหล่านี้ไม่ปรากฏว่ามีเหตุการณ์ร้ายแรงอย่างไร กำลังตำรวจ
ทั้งจังหวัดก็มีอยู่ ๓๐๘ คนนับว่าไม่น้อยอยู่แล้ว

ข้าหลวงประจำจังหวัดสระบุรี, ระยอง, ตาก, นนทบุรี และ
จันทบุรีมีความเห็นค่อนข้างว่า ตำรวจของกำกับการนั้นไม่ขึ้นแก่
จังหวัด เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นทางจังหวัดขอกำลังไปมักขัดข้อง
เห็นควรให้ยุบของกำกับการแล้วเคลื่อนย้ายตำรวจไปประจำตามจังหวัด
จะเหมาะกว่า

ข้าหลวงประจำจังหวัดพิจิตรเห็นว่า เมื่อเพิ่มกำลังตำรวจ
ไม่ได้เพราะเกี่ยวแก่การเงินสักเคืองแล้ว จังหวัดใดมีกรมกอง
ทหาร หรืออยู่ใกล้กรมกองทหารควรขอกำลังทหารไปช่วย

ผู้แทนกระทรวงกลาโหมบอกว่า การขอค่าจ้างทหารไปรักษา
การแทนค่าเวลานั้น ได้เคยปฏิบัติกันมาแล้วที่นครสวรรค์ แต่
ต้องมีเหตุการณ์จำเป็นและต้องเป็นครั้งคราวไปใช้ขอไปช่วย งาน
ประจำ มิฉะนั้นแล้ว ทหารก็จะกลายเป็นตำรวจไป

ข้าหลวงประจำจังหวัดนครปฐมกล่าวว่า การปราบปราม
โจรผู้ร้ายที่จะเป็นผลดี บ่อยมอยู่ที่สมรรถภาพของเจ้าพนักงาน
ตำรวจกองกำลังการที่ออกไปจับผู้ร้ายเป็นผู้ที่ไม่ชำนาญ ทั้งที่
เคย จึงขอสนับสนุนความเห็นของจังหวัดสระบุรีที่จะให้ยุบกอง
กำลังการ แล้วเฉลี่ยตำรวจไปประจำตามจังหวัดต่าง ๆ โดย
เห็นว่าเป็นการสมควรอย่างยิ่ง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า เท่าที่ได้ฟัง
ความเห็นของข้าหลวงประจำจังหวัด ในเรื่องกองกำลังการตำรวจ
รู้สึกว่ามีส่วนมากดำเนินไปในแนวเดียวกัน กระทรวงมหาดไทยจึง
ใคร่จะวิจัยชำระหรือไว้พิจารณา ถ้าจะเปลี่ยนแปลงอย่างไรในเรื่อง
นี้ จะแจ้งให้ทราบภายหลัง

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติว่า

๑. เรื่องรวมกองกำลังการเข้ากองตำรวจ

ให้มอบ

กระทรวงมหาดไทยไว้พิจารณา

๒. เรื่องเพิ่มตำรวรรักษารณไฟ ใ้หยกไปปรึกษาในวันที่

ผู้แทนกระทรวงเสนาธิการระมาประชุม

๓. เรื่อง: เพิ่มตำรวรสรรพสามิตกั ให้มอชดระทรงมหาด
ไทยคึกค้อคณักระทรวงการคลัง

๔. เรื่องเพิ่มนายสืข พลตำรวจ ประจำสถานี ซอจังหวัด
เพื่อรับรูรณที่ประชุมเห็นพ้องด้วย หากมีงบประมาณพอที่จะเพิ่ม

.....

ข้อหาหรือเรื่องควรให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำการปราบปราม

มีเครื่องแบบ เครื่องหมาย หรือหนังสือคู่มือ

ของจังหวัดชัยนาท, นครปฐม และสิงห์บุรี

จังหวัดชัยนาท, นครปฐม และสิงห์บุรีเสนอข้อหาหรือว่า
กรมการอำเภอไม่มีเครื่องหมายหรือเครื่องแบบ หากผู้ร้ายต่อสู้
ขัดขวาง ผู้ร้ายมักยกเหตุขึ้นอ้างว่าไม่ทราบว่าเป็นเจ้าพนักงาน
นอกจากนี้ เมื่อเดินทางไปในเขตที่คดีข้อ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านใน
เขตที่คดีข้อ กจะไม่ช่วยเหลือ โดยอ้างว่าไม่รู้จัก ส่วนเจ้าหน้าที่
ตำรวจที่ไปกับกรมการอำเภอ ถ้าให้สวมเครื่องแบบก็เท่ากับว่า
ให้ไปไล่ผู้ร้ายให้หนีไปให้พ้น จึงเห็นควรให้มีเครื่องแบบ เครื่อง
หมาย หรือมีหนังสือคู่มือ และมีรูปถ่ายปิดในหนังสือคู่มือนั้น

อธิบดีกรมมหาดไทยกล่าวว่า เมื่อคราวประชุมสมุหเทศาภิบาล
ครั้งสุดท้ายที่ประชุมเห็นกันว่า กรมการอำเภอและเจ้าพนักงาน
ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องแก่การปราบปรามโจรผู้ร้าย ควรจะมีเครื่องหมาย
ที่ติดอกเสื้อ แต่การมีเครื่องหมายเช่นนั้น ย่อมมีทั้งคุณและโทษ
ในส่วนที่เป็นคุณนั้นก็คือ เจ้าหน้าที่จะได้รู้จักกัน ส่วนโทษนั้น
ราษฎรอาจไม่ทราบว่า เครื่องหมายอะไรประจำตัวนาย ก. เครื่อง
หมายอะไรประจำตัวนาย ข.

ที่ปรึกษากระทรวงมหาดไทยรับสั่งว่า ในต่างประเทศ เช่น
ประเทศอเมริกา เจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่ในการปราบปรามโจรผู้ร้าย
โดยทำหน้าที่คล้ายกรมการอำเภอ มีตัวเป็นเครื่องหมาย ใน
บางประเทศมีรูปถ่าย หรือมีหนังสือคู่มือ เพื่อแสดงว่าตนเป็น
เจ้าพนักงาน ส่วนประโยชน์นั้นยังเป็นข้อหาอยู่

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย สอบถามข้าหลวงประจำ
จังหวัดนครปฐมว่า ต้องการเครื่องหมาย หรือเครื่องแบบชนิดใด
ข้าหลวงประจำจังหวัดนครปฐมชี้แจงว่า ต้องการเครื่องหมาย
แบบเดียวกับแบบอเมริกา

ที่ปรึกษากระทรวงมหาดไทยรับสั่งว่า เครื่องหมายที่กล่าวด้วย
โลหะ สามารถปลอมแปลงได้ง่าย น่าจะต้องมีหนังสือคู่มือติด
ตัวไปด้วย เพราะปลอมยาก

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมตกลงกันว่า ต้องมีบัตรประจำตัว และมีรูปถ่าย
พร้อมทั้งเครื่องหมายด้วย นอกจากนี้ ควรให้มีระเบียบไว้ว่า เมื่อ
ผู้ถือบัตรหรือเครื่องหมายออกจากราชการไปแล้วจะกองเวียกคืน เป็น
อันให้มอขกระทรวงมหาดไทยรับไว้พิจารณา เพื่อทำบัตรประจำตัว
และเครื่องหมายให้.

เรื่องที่ ๓๑

ข้อหาหรือเรื่องรูปถ่ายผู้หลบหนีคดีอาชญา

ของจังหวัดสิงห์บุรี

จังหวัดสิงห์บุรีเสนอว่า การสอบสวนตามขั้รฐุขนั้น เพียงแต่รทคำทนายรูปพรรณผู้หลบหนีคดีอาชญาส่งไปให้ เห็นว่าได้ผลไม่พอ เป็นโอกาสให้ผู้ทำผิดหนีไปได้เนื่อง ๆ หากเป็นรูปถ่ายแล้วการจำผิดย่อมมีน้อย สอบสวนได้ง่าย แต่ควรทำเฉพาะคดีอุกฉกรรจ์ หรือเรื่องที่มีเหตุพิเศษ ฉะนั้น การขอให้สอบสวนผู้หลบหนีคดีอาชญาไปยังต่างจังหวัด จึงควรส่งรูปถ่ายไปด้วย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยขอให้ข้าหลวงประจำจังหวัดสิงห์บุรีผู้ เป็นเจ้าของปัญหาชี้แจง

ข้าหลวงประจำจังหวัดสิงห์บุรีชี้แจงว่า ความมุ่งหมายในเรื่องนี้ก็เพื่อขอให้ทุกจังหวัดมีงบประมาณสำหรับไว้ ถ่ายรูปผู้หลบหนีคดีอาชญา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า ในเรื่องรูปถ่ายทั้งวันนี้ ในปีนี้กระทรวงมหาดไทยได้งบประมาณมาแล้ว จะได้ส่งกล้องถ่ายรูปและเครื่องใช้ไปทางเรือนจำ และได้วางระเบียบให้ถ่ายรูปผู้กระทำผิดทุกคน

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นพ้องด้วยกับความเห็นข้างต้น หากแห่งใดมี
รูปถ่ายผู้หลบหนีคดีอาชญา ก็ให้ส่งไปในเมื่อขอให้จังหวัดสอบสวน
ถ้าไม่มีก็ทนใจ สำหรับผู้ต้องโทษทางเรือนจำมีรูปถ่ายอยู่แล้ว ให้
ส่งไปได้.

เรื่องที่ ๓๒

ข้อหาหรือเรื่องการคุมขังผู้ต้องหาในคดีอาชญา

ของจังหวัดชุมพร

จังหวัดชุมพรเสนอว่า ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครอง
ท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๓๐๓ ข้อ ๖ ซึ่งกำหนดเวลาให้กรม
การอำเภอคุมขังผู้ต้องหาในคดีอาชญาไว้มีกำหนดไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง
นั้น เท่าที่ปฏิบัติการณ์อยู่ในเวลานี้รู้สึกว่าจะไม่เป็นการสะดวกแก่
เจ้าพนักงานผู้ทำหน้าที่ทำการไต่สวนคดีอาชญาหลายประการ เป็น
การยากลำบากอย่างยิ่งที่ผู้ทำการไต่สวนจะไต่สวนพยานหลักฐาน
ให้แล้ว เสร็จและส่งตัวจำเลยไปให้พนักงาน อัยการฟ้องจำเลยยัง
ศาลภายในเวลา ๔๘ ชั่วโมง ทั้งนี้เพราะในอำเภอหนึ่งมีจำนวน
กรรมการ อำเภอ ที่มีหน้าที่ทำการไต่สวน คดีอาชญา เพียงอำเภอละ
๓-๔ คนเท่านั้น และกรรมการอำเภอแต่ละคนก็หาทำหน้าที่แต่เฉพาะ
ไต่สวนคดีอาชญาอย่างเดียวไม่ ย่อมมีหน้าที่สืบสวนหาพยาน
หลักฐานประกอบคดีอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีการงานอย่างอื่นที่
ต้องกระทำอยู่กรอชิงข้าง เมื่อเป็นเช่นนี้การไต่สวนคดีอาชญา
อันเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการปราบปรามโจรผู้ร้าย จึงเอาที่ไม่ได้
เพราะฉะนั้น ถ้ามีทางที่จะแก้กฎหมายขยายกำหนดเวลาคุมขัง

ผู้ต้องหาในคดีอาชญาให้มากกว่า ๔๘ ชั่วโมงได้ คือ ให้เจ้าหน้าที่
งานมีอำนาจที่จะคุมขังผู้ต้องหาในคดีอาชญาไว้ได้ อย่างน้อย เป็น
เวลา ๙๖ ชั่วโมง จะเป็นความสะดวกแก่ผู้ทำการไต่สวนคดีอาชญา
และจะเป็นประโยชน์แก่การปราบปรามโจรผู้ร้ายมาก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ขอให้ อธิบดีกรมอัยการ
ชี้แจง

อธิบดีกรมอัยการชี้แจงว่า กำหนดคุมขังผู้ต้องหาในคดี
อาชญา ในประมวลวิธีพิจารณาความอาชญาที่ร่างใหม่ ให้ยึด
กำหนดคุมขังออกไปจากเดิมแล้ว และจะได้ประกาศใช้ในเดือน
ตุลาคม ศกนี้

มติของที่ประชุม

เป็นเรื่องที่ได้ยึดกำหนดไว้ในประมวลวิธีพิจารณาความอาชญา
แล้วเป็นอันให้ผ่านระเบียบวาระเรื่องนี้ไปได้.

ข้าหลวงประจำจังหวัดขอนแก่นกล่าวว่า การงานต่าง ๆ ของ
อำเภอเท่าที่เป็นอยู่ในเวลานี้ก็หนักอยู่แล้ว หากจะมอຍการพิมพ์
ลายมือให้ให้อีกเกรงว่าจะรับไม่ไหว

ข้าหลวงประจำจังหวัดนครปฐมเห็นว่า ควรให้ เป็นหน้าที่
ของนายสิบตำรวจที่ประจำภาคสถานีเป็นผู้ทำ เพราะเป็นอยู่แล้ว ทั้ง
เครื่องใช้ในการพิมพ์ลายมือก็มีพร้อมแล้ว

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นว่ายังรับทำไม่ได้ เป็นอันให้มอຍเรื่องนี้แก่
กระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาใหม่.

การอัยการ

เรื่องที่ ๓๔

ข้อความเข้าใจเรื่องค่าเบียดเบียน

ของกรมอัยการ

อธิบดีกรมอัยการกล่าวว่า การจ่ายเงินค่าเบียดเบียน
ของอัยการในส่วนภูมิภาคสำหรับปีที่ล่วงเล้ามา ได้จ่ายกันอย่าง
เบียดกรอมมาก เช่น ในจังหวัดหนึ่งมีคดี ๓๓๖๕ เรื่อง ได้จ่ายค่า
เบียดเบียนไปเพียง ๓๖.๕๖ บาทเท่านั้น ทั้งนี้ยอมเป็นการกัด
ร่อนแก่พระยานและเป็นผลไม่แก่ราชการ โดยจะเป็นเหตุให้ราษฎร
คว้านท่อธารมาเป็นพระยานยิ่งขึ้น สำหรับปีนี้กรมอัยการจึงได้
กระเงินประเภทนี้ส่งไปทางจังหวัดต่าง ๆ สูงกว่าจ่ายจริงในปีที่แล้ว
เป็นจำนวนมาก (เงินบางจังหวัดที่จ่ายจริงพอควรอยู่แล้ว) จึงขออ้อม
ความเข้าใจไว้ว่า การจ่ายเงินค่าเบียดเบียนขอให้พิจารณาจ่าย
ตามควร อย่าให้เป็นการเบียดกรอมและขอให้จ่ายในวงเงินที่กะให้ไป
วงเงินที่ไว้กะส่งไปตัวนั้นขอให้เข้าใจด้วยว่าสำหรับ ๖ เดือนแรกใน
พ.ศ. นี้เท่านั้น ก็ว่าใน พ.ศ. นี้ จังหวัดหนึ่ง ๆ มีเงินค่าเบียดเบียน
พระยานจ่ายได้ ๒ เท่าจำนวนที่กะให้ไปแล้ว

ข้าหลวงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี กับจังหวัดพระนครศรี

อยุธยาถามว่า ถ้าจ่ายค่าเขียนเลี้ยงแล้ว จะจ่ายค่าพาหนะและค่าเช่า
ที่พักให้พระยานอกจะไ้หรือไม่

อธิบดีกรมอัยการชี้แจงว่า ตามปกติเมื่อจ่ายค่าเขียนเลี้ยงแล้ว
ค่าพาหนะถึงจ่าย หรือถ้าจ่ายค่าพาหนะแล้ว ค่าเช่าที่พักไม่ต้อง
จ่าย ขึ้นเป็นปีแรกที่จ่ายเงินเพิ่มมาเล็กน้อย การที่จะให้จ่ายอย่างอื่น
เพิ่มเติมขึ้นอีกนั้นขอให้รอไว้ก่อน.

กรมการ

เรื่องที่ ๓๕

ข้อหาหรือเรื่องการแก้ไขเพิ่มเติม

อำนาจและหน้าที่อัยการส่วนภูมิภาค

ของจังหวัดหนองคาย

ในชั้นนี้ อัยการส่วนภูมิภาคคนนอกหากมีอำนาจและหน้าที่ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ร.ศ. ๑๒๗ และตามข้อบังคับอัยการ พ.ศ. ๒๔๖๕ แล้ว มีหน้าที่เพิ่มเติมอีกคือ

๑. รับผิดชอบ หรือ ชักกฎหมาย จากข้า หลวงประจําจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการทั้งหลาย

๒. รักษาการแทนข้า หลวงประจําจังหวัด

๓. รักษาของกลางในคดี คามระเขียบ

๔. ร่วมประชุมในคณะกรรมการจังหวัด

๕. รับผิดชอบร่วมกันกับคณะกรรมการจังหวัดคนอื่น ๆ ในนโยบายทั่วไป

๖. เป็นผู้ ควบคุมและ รับผิดชอบ ใน สรรพคดี อาช ญา ทั่วไป (หมายความว่า การดำเนินคดีในชั้นอำเภอไต่สวนและชั้นศาล)

ความเห็น

๑. เนื่องจากอัยการ มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ ในทางอรรถคดีของรัฐบาลทั่วไปทั้งกล่าวแล้ว จึงเห็นควรเพิ่มเติมข้อบังคับให้อัยการทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะออกไปตรวจตรา วิธีการไต่สวน ดำเนิน

ควรชี้ทันของอำเภอและให้คำแนะนำในการนี้ ทั้งนี้ เพราะปรากฏ
ว่า การไต่สวนของอำเภอมักมีการบกพร่อง เช่น ไต่สวนในคดี
ลักทรัพย์ การไต่สวนมักมีไต่บรรยายอาการของจำเลยตลอดจน
การกระทำผิดและสถานที่เกิดเหตุโดยละเอียด เป็นเหตุให้เกิด
ข้อหาขึ้นได้ การกระทำของจำเลยจะมีความผิดในฐานลักทรัพย์
ต้องช่วยขโมยมาหรือไม่ หรือที่เกิดเหตุเป็นเคหะสถานหรือไม่ ซึ่ง
มีผลแตกต่างกันในกฎหมายเป็นอันมาก หากอัยการฟ้องพลาด
ไปก็ผิด ข้อนี้นำไปให้อำเภอไต่สวนเพิ่มเติมเป็นการล่าช้าก็
ย่อมเป็นเหตุเสียหายแก่ความแผ่นดินโดยเนกประการ

๒. เนื่อง จาก อัยการ จังหวัด เป็น ข้าราชการ กว่าง กุลา การ
และต้องรับผิดชอบใน โขยายทั่วไป รวมทั้ง วิชา สโนบาย ในการ ปก
ครอง ทั่ว จึง มีความ จำเป็น โดย แท้ ที่ จะ ต้อง มีการ ผ่อน ผัน ยก เว้น สิ่ง
เสริม ปราย ปราม เพื่อ ระวัง ทั่ว ข้าราชการ สุข ของ ประชาชน ทั่ว ไป เพราะ
ฉะนั้น ควร จะ วาง ระเบียบ เพิ่มเติม อำนาจ และ หน้าที่ อัยการ ทั่ว ไป
นี้

ก. ให้ อัยการ จังหวัด ทรง ไว้ ซึ่ง สิทธิ ที่ จะ เปรียบ เทียบ ปรียบ
หรือ ยก เว้น หรือ ภาค ทัณฑ์ จำเลย ใน คดี อาชญา ชน มโน สภา หรือ
จำคุก ไม่ เกิน ๖ เดือน หรือ ปรียบ ไม่ เกิน ๕๐๐ บาท ให้ เสรี สิ้น ไป ใน ชั้น
จังหวัด โดย ทำ ความ เห็น เสนอ ข้าราชการ ประจํา จังหวัด เช่น ทั่วยก
กัษ คัก อื่น ๆ

๗. ให้อัยการ จังหวัดทรงไว้ ซึ่ง สติธิ โดย เปิดเผย ที่ จะขอ
 อนุญาติ ข้ำหลวงประจำจังหวัด ข้ำเลยระหว่างคดีชั้นอัยการไม่เกิน ๑
 เดือน โดยเหตุผลของประการอันเดียวกันโดยมายในทางรัฐประศาสน์
 ทั้งนี้ เพื่อประสานงานระหว่างแผนกอัยการกับแผนกมหาคไทยให้
 เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งจะเกิดสมรรถภาพในการบริหารงาน
 ยิ่งขึ้น

หมายเหตุ สำหรับเวลานี้ ข้ำหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจและ
 หน้าที่ควบคุมการคดีชั้นอำเภอเท่านั้น หากได้มีอำนาจไปจัดการเสีย
 เองไม่ ส่วนการซึ่งคนระหว่างตรวจสำนวนนั้นก็แล้วแต่เหตุผลเป็น
 เรื่อง ๆ ไป ยังมีได้มีระเบียบหรือข้อบังคับใด ๆ ให้อำนาจไว้โดย
 ชัดเจน

อัยการกรมอัยการกล่าวว่า ในข้อ ๑ การที่จะให้อัยการไป
 ร่วมมือในการสอบสวนด้วยนั้นไม่ชอบด้วยหลักการ แต่ถ้าข้ำหลวง
 ประจำจังหวัดใครจะขอให้ อัยการช่วย เหลือ แนะนำในการไต่สวน
 ฉะเพาะเรื่อง ฉะเพาะรายแล้วก็ อารทำได้ และอัยการก็ไม่ขัดข้อง
 ทั้งนี้ เห็นว่าไม่จำเป็นจะต้องแก้อัยการ

ในข้อ ๒ ก. การที่จะให้อัยการมีสิทธิที่จะเปรียบเทียบหรือ
 ยกเว้นคดีหรือภาคทัณฑ์จำเลยในคดีอาชญาชนั้นมีโน้ตแล้วเพื่อให้อัย
 เสร์จันไปในพื้นที่จังหวัด โดยทำความเข้าใจกับข้ำหลวงประจำ
 จังหวัดเช่นเดียวกับคดีอื่น ๆ นั้น ทุกคนในหลักการแล้ว ข้ำพเจ้า
 ไม่เห็นด้วย โดยการที่จะเปรียบเทียบหรือภาคทัณฑ์ตามที่บัญญัติ

กันมา ย่อมอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมการอำเภอ ไม่ควรจะให้
 อัยการมีอำนาจในการนี้ เพราะอำนาจและหน้าที่ย่อมแยกกันเป็น
 คนละฝ่าย ไม่ควรให้ปะปนกัน

แต่อย่างไรก็ตาม ทั้ง ๒ ข้อนี้^๕ อยู่แล้วในประมวลวิธีพิจารณา
 ความอาชญา ซึ่งจะต้องสั่งอย่างไร และจะต้องขออนุญาตใครก็มี
 บัญญัติอยู่แล้ว ซึ่งก็ได้ประกาศใช้ในเดือนตุลาคม ค.ศ.นี้.

มติของที่ประชุม

ในข้อ ๓ ให้อัยการจังหวัดช่วยเหลือในเมื่อข้าหลวงประจำ
 จังหวัดร้องขอส่วนในข้อ ๒ ก. และ ข. มีในประมวลวิธีพิจารณา
 ความอาชญาแล้ว เป็นอันให้ระงับ.

ประชุมที่กรุงเทพฯ

เรื่องที่ ๓๒

ข้อหาหรือเรื่องกรรมอัยการในจังหวัด

ให้มากกว่าจำนวนผู้พิพากษา

ของจังหวัดชัชนาท

จังหวัดชัชนาทเห็นว่า อัยการจังหวัดและผู้ช่วยอัยการจังหวัดเท่าที่มีตัวอยู่ ทางการกระทรวงมหาดไทยมักจะตั้งคนเท่ากับตัวผู้พิพากษา เช่น มีผู้พิพากษา ๓ คน มีอัยการเพียง ๒ คน มีผู้พิพากษา ๒ คนก็มีอัยการเพียง ๒ คน งานว่าความของอัยการนั้นจะต้องรวบสำนวนเสียก่อน นอกจากว่าความยังมีงานขอพิพิด เช่น หนังสือโต้ตอบและอื่น ๆ อีก เมื่อมีอัยการโดยจำกัดเช่นนั้นแล้วงานว่าความก็ย่อมจะได้รับความสะดวกไม่พอ บางคราวถึงมีการบกพร่องได้ เห็นควรให้มีอัยการมากกว่าตัวผู้พิพากษา ๓ นายทุกจังหวัด

อธิบดีกรมอัยการกล่าวว่า ข้าพเจ้ามีความเห็นพ้องด้วยข้อหาอื่น ประกอบกับได้เคยมีความดำริในเรื่องนี้อยู่แล้วเหมือนกัน แต่การที่จะเพิ่มตำแหน่งอัยการให้มีมากกว่าจำนวนผู้พิพากษานั้นเป็นเรื่องเกี่ยวแก่การเงินในงบประมาณ ขณะนี้จึงยังริบรองไม่ได้.

มติของที่ประชุม

เมื่อเป็นเรื่องที่อยู่ในความดำริของกรมอัยการแล้ว เป็นอันให้ยุติ.

การราชทัณฑ์

เรื่องที่ ๓๗

ข้อมความเข้าใจเรื่องการราชทัณฑ์ ของกรมราชทัณฑ์

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ข้อมความเข้าใจเป็นใจความว่า

ก. การอบรม เจ้าพนักงาน ตามเรือนจำต่าง ๆ นั้นไม่มีใครได้ผล เพราะปรากฏว่าผู้คุมตามเรือนจำยังขาดความรู้ความเข้าใจในกฎข้อบังคับระเบียบแบบแผนของเรือนจำ สมควรจัดให้มีผู้อบรมโดยเชิญผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในวิชานั้นมา ทำการ สอนตามหลักสูตรสำหรับสอบแข่งขันผู้คุมตรี, โท, เอก ในเวลาว่างคั่นว่างงานและวันหยุดราชการ จะทำให้สมรรถภาพของเรือนจำดีขึ้น

ข. ที่ สุ่มคุกตามเรือนจำยังมีหนังสือน้อย สมควรศึกษาค้นหาวิธีขอกุญให้ ใ้หนังสือ บ้างมาก พอแก่การที่ จะขยาย กิจการ ตามโครงการนี้ต่อไป

ค. การแยกประเภทนักโทษคุมขังนั้น เป็นการสำคัญแก่การปกครองและคดีสันดาน เรือนจำใดแม้ไม่สามารถแยกไว้คนละหลังได้ เพียงแค่แยกไว้คนละกองก็ยังดีกว่าไม่แยกเสียเลย

ง. การอนามัยและสุขภาพของ เรือนจำมีความมุ่งหมาย
 เพื่อยोगกันมิให้ร่างกายของนักโทษ หรือใครมลงในขณะที่ กังคุม
 ซังอยู่ ฉะนั้นนักโทษที่เข้าใหม่ ขอให้ใ้มีการตรวจกันจริง ๆ
 โดยทั่วถึง เพื่อแยกผู้ที่เป็นโรคติดต่อจากนักโทษอื่น และตรวจดู
 ร่างกายเพื่อประโยชน์ในการอบรมและใช้แรงงาน การสุขภาพ
 เรือนจำ กังควบคุมให้สถานที่ตลอดบริเวณเรือนจำให้อยู่ในกฎ
 แห่งการสุขภาพ เพื่อป้องกันโรคติดต่อและโรคระบาด การ
 อนามัยของผู้ทังคุมซัง นักโทษที่ไม่ได้ทำการงานออกกำลัง
 ภาย ควรจักใ้มีการเล่นกีฬาเพื่อออกกำลังกายบ้าง จักใ้มี
 การรื่นเริงตามระเบียบซังยั้งคัย

จ. การใช้แรงนักโทษทามเรือนจำโดยมากยังหนักไปในทาง
 ประศิษฐกรรมยังไม่ชอบด้วยความมุ่งหมายของแผนกการราชทัณฑ์
 ควรคิกใ้แรงนักโทษใ้หนักไปในทางการเกษตรกรรม โดย
 พยายามจักหาที่กินที่คิกค้อ หรือไม่ห่างไกลจากเรือนจำนักไว้
 สำหรับการนี้ ส่วนการหักลดกรรมคงให้ทำเฉพาะที่สำคัญ ๆ เป็น
 ปกแผ่นใ้ประโยชน์อย่างแท้จริง

ฉ. การทำและส่งขม ๖ เดือนนั้นปรากฏว่า ยังมีการขมพ่วง
 มาก ควรมีการตรวจราคาการเงิน การพัสดุและบัญชีต่าง ๆ
 เป็นครั้งคราว เช่น อย่างไม่บ่อยเดือนละครั้ง และกำซัยใ้เจ้าหน้าที่
 จักการส่งขม ๖ เดือนมาตามกำหนดเวลาเสมอ

เมื่ออธิบดีกรมราชทัณฑ์ชี้แจงความเข้าใจของตนแล้ว ข้าหลวง
ประจำจังหวัดต่าง ๆ ได้ซักถามและแสดงความคิดเห็นในเรื่อง
เหล่านี้

ก. การอบรมผู้คุม

๑. ข้าหลวงประจำจังหวัดชุมพรเสนอว่า นอกจากจะอบรม
เฉพาะผู้คุม ควรอบรมพีดีวีเอนจำด้วยจะเป็นประโยชน์มาก
อธิบดีกรมราชทัณฑ์ตอบว่า กำลังทำวิจัยอยู่แล้ว

ข. การแยกประเภทนักโทษคุมขัง

๒. ข้าหลวงประจำจังหวัดพิจิตรกล่าวว่า เว้นจังหวัด
พิจิตรมีนักโทษมากและคับแคบ ไม่สามารถที่จะแยกคุมขังได้

๓. ข้าหลวงประจำจังหวัดชุมพรขอทราบว่า จะส่งนักโทษ
ที่เป็นโรคจิตก่อนมาคุมขังไว้ทางกรุงเทพฯ ได้หรือไม่

อธิบดีกรมราชทัณฑ์กล่าวว่า เรื่องสถานที่คับแคบ เมื่อ
แยกนักโทษให้อยู่กันคนละหลังไม่ได้ ควรแบ่งสถานที่ออกเป็น
ตอน ๆ และให้นักโทษอยู่คนละประเภท ส่วนเรื่องขอส่งนักโทษ
ที่เป็นโรคจิตก่อนมาไว้ในกรุงเทพฯ ทางกรมราชทัณฑ์ได้ทำไว้แล้ว
แต่ยังขัดข้องเรื่องเงิน จึงยังไม่พร้อมที่จะรับในขณะนี้

ค. การใช้แรงงานนักโทษ

๔. ข้าหลวงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานีขอให้ช่วยเหลือคดี

กษัตริย์ของรัฐบาลให้ช่วยรับซื้อสิ่งของที่นักโทษทำขึ้น นอก
จากนี้ทางจังหวัดสุราษฎร์ธานีจะให้ให้นักโทษเผาถ่าน ขอให้ช่วยหา
ผู้ชำนาญการเผาถ่านให้ด้วย

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ตอบว่า เรื่องขอให้ช่วยเหลือคึกคักต่อกษ
ัตริย์ของรัฐบาลนั้นไม่ขัดข้อง ส่วนเรื่องเผาถ่านให้คอยฟัง
ความคำริของกรมราชทัณฑ์ก่อน

๕. ข้าหลวงประจำจังหวัดตากปรารถนาว่า นักโทษที่ทำการ
กสิกรรม ใช้ได้เฉพาะเวลากลางวัน ส่วนกลางคืนจะต้อง
กลับเข้าเรือนจำ ทำให้ขาดผู้ดูแลรักษาสิ่งที่ทำไว้

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ตอบว่า ถ้าการกสิกรรมเป็นประโยชน์
สามารถพอเลี้ยงตัวได้ ก็อาจจ้างคนมาดูแลรักษาแทน

๖. ข้าหลวงประจำจังหวัดชุนันธุ์แจ้งว่า เงินทุนและกำไร
ของเรือนจำจะกองนี้ส่งเป็นเงินรายได้ ท่อไปจะขอไว้ใช้จะได้
หรือไม่

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ตอบว่า เกี่ยวกับระเบียบของคลัง เงิน
รายได้จะกองนี้ส่งเสมอ เมื่อต้องการทุนอีกก็ให้ขอเบิกใหม่

๗. ข้าหลวงประจำจังหวัดอุตรดิตถ์ขอทราบว่าการ
บางอย่างที่เรือนจำทำการแบ่งประโยชน์ของราษฎร จะยกทำได้
หรือไม่

กรมราชทัณฑ์เห็นควรวินิจฉัย

๑. ข้าหลวงประจำจังหวัดนครปฐมมีความข้องใจในเรื่องไม้
ครุช่างสำหรับสอนนักโทษ ส่วนการช่างอย่างนักโทษทำเองได้
เช่น การระเบิดหินชახ แต่กรมกองของรัฐบาล เช่น กรมรถไฟ
ไม่รับซื้อ

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ทรงเห็นว่า เรื่องครุช่างกำลังทำวิชัยแล้ว
ส่วนเรื่องกรมรถไฟไม่รับซื้อหิน ขอให้หาวิธีอื่นใหม่ในวันที่ผู้แทน
ของกรมรถไฟจะมาเข้าประชุม

เมื่อข้าหลวงประจำจังหวัดสิ้นข้อซักถามแล้ว ท่านที่ปรึกษา
กระทรวงมหาดไทยแถลงแก่ที่ประชุมเป็นใจความว่า

เรื่องการอนามัย ขอชี้แจงให้เห็นความแตกต่างของกายกรรม
กับกีฬา กายกรรมเป็นการออกกำลังกาย เช่น การเดินไม้และการ
ทำงานต่าง ๆ เป็นต้น เมื่อได้ออกกำลังกายหรือออกแรงแล้ว ย่อมสม
ประสงค์ของกายกรรม และนักโทษทุกคนควรจะมีกายกรรมพอ
สมควร ส่วนกีฬาเป็นการกระทำเพื่อว่าเรingersเทิงใจ ซึ่งควร
ให้เขาย้ำเห็นถึงความดีความชอบแก่นักโทษที่ประพฤติคนดี ในเรือน
จำของ นานาประเทศไม่ ยอมให้นักโทษ ทุกคนได้ รัยสื่อกีฬาเล่น กีฬา
คงให้แก่นักโทษที่ทำความดีความชอบเท่านั้น

ฉะนั้น จึงขอแยกปัญหาเรื่องกายกรรมและกีฬาออกจาก
กัน เพราะอันหนึ่งทำเพื่ออนามัย แต่อีกอันหนึ่งทำเพื่อสนับสนุน
ให้ทำความดีความชอบ

ปัญหา^A เรื่องการใช้จ่ายแรงนักโทษนั้นควรพิจารณาค่าใช้จ่ายให้
 ละเอียก เช่น คำนวณว่าค่ากิน, ค่ายาของนักโทษตกอย่างละเท่าใด
 เมื่อรวมกันเข้าแล้วในวัน หนึ่งสำหรับนักโทษคนหนึ่ง เช่นเงินเท่าใด
 สมมุคว่าต้องจ่ายเงินวันละ ๖๐ สตางค์ ต่อนักโทษ ๓ คน และ
 นักโทษคนหนึ่งทำงานวันละ ๕ ชั่วโมง ฉะนั้น ถ้าอยากทราบ
 ค่าแรงงานเป็นรายชั่วโมง ก็ต้องเอาจำนวน ๕ หารลงไป ก็
 ทราบได้ว่าชั่วโมงหนึ่งตกเป็นเงิน ๓๒ สตางค์ครึ่ง แต่ว่าไม่มี
 รัฐบาลประเทศใดในโลกที่ระรักษาระเบียบเรือนจำไว้ ใ้โดยไม่ต้อง
 ควักกระเป๋าเลย ความมุ่งหมายที่จะให้เรือนจำหาผลประโยชน์
 ให้คุ้มกับค่ายาและค่ากินของนักโทษนั้น ถ้าพยายามให้ไว้
 เพียง ๓ ใน ๓ ก็นับว่าดีแล้ว

การ ช้อม ความ เข้าใจ เรื่อง การราชทัณฑ์ ก็เป็น อันยุติกลง
 เพียงนี้.

เรื่องที่ ๓๘

ขอหารือเรื่องเรือนจำควรหาขายได้เลี้ยงตัวเอง
และควรเลิกการประมูลอาหารเลี้ยงนักโทษ ควรทำกันเอง
ของจังหวัดสิงห์บุรี

เหตุผล นักโทษทุกคนที่คังโทษในเรือนจำหนึ่ง ๆ มีไม่น้อย พวกเหล่านี้เมื่ออยู่ภายนอกเรือนจำเข้ยกเข้ยกเพื่อมนุษย์ด้วยกัน ฉะนั้น เมื่อมาคังโทษใช้กรรมที่ทำผิดจึงไม่ควรเข้ยกเข้ยกเงินรัฐบาล ซึ่งได้จากภาษีอากรของราษฎรให้เกินไปนัก ควรจะทำมาหากินเอง เช่น ทำนา, เลี้ยงสัตว์, ทำไร่, เพราะเรือนจำมีคนมาก

อนึ่ง การเปิดโอกาสให้เอกชนทำการ ประมูลเลี้ยงอาหารนักโทษควรเลิก ควรจัดทำกันเอง ก็ควรจะปล่อยให้คนภายนอกค้ากำไรในสิ่งที่ไม่ยากเย็น เป็นการตัดรายจ่ายของรัฐบาลอีกทางหนึ่ง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า ในเรื่องเรือนจำควรหาขายได้เลี้ยงตัวเอง ได้ซ้อมความเข้าใจกันมาแล้ว หวังว่าคงจะพอทราบความหมายกัน ส่วนเรื่องควรเลิกการประมูลอาหารเลี้ยงนักโทษนั้น ขอให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์พิจารณา

อธิบดีกรมราชทัณฑ์^๕ แจ้งว่า แต่เดิมมา ทางเรือนจำเป็น
ผู้ทำอาหารเลี้ยงนักโทษเอง แต่เนื่องด้วยการทำบัญชีไม่เรียบร้อย
และบางแห่งเกิดการทุพวิ^๕กชน กระทรวงการคลังจึงได้ขอให้มีการ
ประมูล แต่ถึงกระนั้นก็ยังยอมผ่อนผันให้เรือนจำบางแห่งประกอบ
อาหารเองได้ โดยเฉพาะเรือนจำที่ทำการกสิกรรมของตนได้เอง
สิ่งใดที่มีอยู่แล้วก็เอาใช้ได้ ไม่จำเป็นต้องประมูล ส่วนการเงิน
นั้นต้องแยกคนละบัญชีอย่าปะปนกัน

ท่านที่ปรึกษากระทรวงมหาดไทยทรงแนะนำว่า ทุกเรือนจำ
ควรปลูกถั่ว, พักแพง, เผือก, มัน, พริกและมะนาว เพราะปลูก
ง่ายและมีคุณภาพสำหรับป้องกันโรคเหน็บชา เมื่อได้พิจารณาสถิติ
แห่งโรคต่าง ๆ ของนักโทษ ปรากฏว่าเป็นโรคเหน็บชากันมาก

มติของที่ประชุม

๑. เรื่องการประมูลอาหารเลี้ยงนักโทษ หากเรือนจำใด
สามารถทำเอง เช่น พักแพง, แดงกวา ก็ไม่ต้องประมูล
ให้ประมูลเฉพาะสิ่งที่ทำเองไม่ได้ เช่น เนื้อหมู, เนื้อโค เป็นต้น
๒. ควรให้เรือนจำปลูกผักที่เป็นอาหารสำหรับให้นักโทษกิน
ป้องกันโรคเหน็บชา เวลานี้กระทรวงมหาดไทยได้ตั้งกรมการขึ้น
พิจารณาชนิดผักที่ควรให้ปลูกอยู่แล้ว จะได้สั่งการไปยังจังหวัด
ในภายหลัง.

ข้อหาหรือเรื่องควรเปลี่ยนผู้คุมเรือนจำเป็นตำรวจ
ของจังหวัดสุพรรณบุรี

จังหวัดสุพรรณบุรีเสนอว่า นักโทษเรือนจำต่าง ๆ ที่ก่อเหตุร้ายขึ้นในเรือนจำ โดยมากเกิดจากผู้คุมของสังเสวิม เนื่องจากถาวรวิทยาภรณ์บ้าง เพ็ชร์ประ โยชน์ส่วนทวีบ้าง ทั้งนี้เพราะตำแหน่งผู้คุมไม่มีใครจะได้ย้ายสลับเปลี่ยน สังเกตเห็นผู้คุมหลายคนและหลายเรือนจำมาแล้ว ยิ่งรับตำแหน่งอยู่นาน ๆ ก็ยิ่งได้โอกาสกระทำการทุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ถึงกับถึงตัวและถึงหลักฐานได้ก็มี จึงเห็นเป็นการสมควรเปลี่ยนแปลงระเบียบการนี้ โดยใช้ตำรวจทำหน้าที่ผู้คุม และมีเงื่อนไขว่าเมื่อผู้บัญชาการเห็นสมควรเปลี่ยนแปลงผู้ใดก็ส่งตัวตำรวจผู้นั้น คนต่อผู้บังคับกองตำรวจขอเปลี่ยนตัวใหม่ เพราะตำรวจได้อบรมและมีวินัยดีกว่าผู้คุมที่ใช้อยู่ในเวลานี้ และทั้งเกรงความผิดที่จะต้องได้รับโทษนั้นด้วย

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ตกลงว่า ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยกับข้อหาเรื่องนี้ เพราะเหตุว่าตำรวจเป็นผู้มีหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษ เมื่อได้ควบคุมนักโทษด้วย นักโทษอาจไม่ได้รับความสะดวกหรืออาจได้รับความเดือดร้อน อีกอย่างหนึ่งการอบรมของตำรวจ

เกี่ยวแก่การจับกุมผู้ร้าย ส่วนผู้คุมต้องอบรมเกี่ยวกับวิธีการปกครอง
 ทัศนีสถียนิกไทยให้ประพฤตินทางที่ถูก ซึ่งเป็นหน้าที่คนละแนว
 หากเวลานี้เห็นว่า ผู้ที่รับตำแหน่งผู้คุมมีข้อบกพร่องต่าง ๆ ก็
 ควรแก้ไขข้อบกพร่องด้วยการอบรมสั่งสอน และกวาดขันในเรื่อง
 ระเบียบและวินัย

ข้าหลวงประจำจังหวัด เพ็ชรบุรี แสดงความข้องใจ เรื่อง เงิน
 เกือบของผู้ คุมน้อย และต้องทำงานตั้งแต่ย่ำรุ่งถึงย่ำค่ำ แม้
 จะเอาตำรวจหรือทหารมาเป็นผู้ คุมนาน ๆ ก็ที่รับรองไม่ได้ว่าระก
 เสมอต้นเสมอปลาย เห็นควรขยับอัตราเงินเดือนให้สูงขึ้นอีก

อธิบดีกรมราชทัณฑ์รับรองว่าได้ขอเพิ่มอัตราเงินเดือนไปยัง
 ก.พ.แล้ว

ข้าหลวงประจำจังหวัดสกลนครเห็นว่า ผู้ คุมมักไม่ไ้รู้
 หนังสือและเป็นผู้ มีฐานะ อยู่ในระกบต่ำกว่า ข้าราชการอื่น ๆ ทั้ง
 สิ้น ประกอบทั้งมีผู้ ที่หย่อนความสามารถ อันควรปลดออกจาก
 ตำแหน่งตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนเป็นจำนวน
 มาก ขอให้กรมราชทัณฑ์รับทราบไว้ด้วย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า เห็นควรที่จะ
 ชี้แจงให้ข้าหลวงประจำจังหวัดต่าง ๆ ทราบว่า เวล่านักกำลังว่าง
 พระราชบัญญัติว่าด้วยกวดราชทัณฑ์อยู่แล้ว และในพระราชบัญญัติ
 ที่กล่าวนี้ มีบทกวคขันวินัยของผู้ คุมตลอดจนวินัยของ เรือนจำ
 ซึ่งหวังว่า เมื่อประกาศใช้แล้วจะทำให้ผู้ คุมมีวินัยขึ้น

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมตกลงกันว่า

๑. การที่จะให้ตำรวจมาเป็นผู้คุมนักโทษนั้นไม่เหมาะ เพราะมีหน้าที่ต่างกัน ทั้งเวลานักกรมราชทัณฑ์กำลังกำเริบให้มีการอบรมผู้คุมนักโทษอยู่แล้ว ให้ระงับไว้ก่อน

๒. ตำแหน่งผู้คุมเป็นตำแหน่งวิสามัญ เมื่อระปลดก็ออกจากตำแหน่ง ขอให้จังหวัดแสดงหลักฐานในการกระทำผิด เพื่อสะดวกแก่การพิจารณา

๓. กระทรวงมหาดไทยกำลังร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการราชทัณฑ์อยู่แล้ว เมื่อได้ประกาศใช้ หวังว่าคงจะช่วยปลดเปลื้องข้อบกพร่องอันเกี่ยวแก่ผู้คุมได้.

เรื่องที่ ๔๐

ข้อหาหรือเรื่องควรวเล็กโทษโอบ

กับเลิกจองจำด้วยเครื่องพันธนาการ

ของจังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองคายเสนอว่า

๑. การโอบนักโทษเป็นการทรมานแก่ร่างกาย ทำให้แผล
ที่ถูโอบเน่าเฟะระเน็งหรือหนองหายไม่ได้หลายวัน ทั้งนักโทษที่
ถูโอบก็ไม่เช็ดหลาย เห็นควรวเล็กการโอบ ใช้การขังห้องมืด
หรือลงโทษโดยวิธีอื่น

๒. การรอกจำนักโทษด้วยเครื่องพันธนาการ เป็นการทรมาน
เปรียบได้กับการผูกมัดช้าง, ม้า, วัว, ควาย, เหมือนกัน

ควรวจะทำให้เส้นประสาทคนที่ถูกดูโอบเสียไป และอาจะ
ทำให้เกิดควิกลวิคขึ้นได้

จึงเห็นควรวเล็กการทรมาน เมื่อเลิกแล้วหากกลวันักโทษ
หนี ก็มีทางที่จะระกิดการดังนี้

- ก. ทำที่คุมขังให้มั่นคง
- ข. เพิ่มผู้คุมให้มากขึ้นอีก
- ค. ให้อำนาจผู้คุมให้ใช้อาวุธได้.

มติของที่ประชุม

กระทรวงมหาดไทย คำสั่งร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วย การ
ราชทัณฑ์อยู่แล้ว ให้มอบความเห็นไว้ประกอบความคำวิ.

เรื่องที่ ๔๑

ข้อหาหรือเรื่องขอให้ล้างมลทินนักโทษ
ที่ประพฤติดนดี เมื่อพ้นโทษออกจากเรือนจำแล้ว

ของจังหวัดตราด

ข้อหาหรือของจังหวัดตราดมีความสำคัญว่า นักโทษที่
ต้องโทษแล้ว เท่ากับได้ล้างขยาป หรือได้ชดเชยค่ากระทำความผิด
ของตนแล้ว ควรให้กลับมีสิทธิเสรีภาพเหมือนอย่างบุคคลธรรมดา

แต่ชุมชนหรือคนส่วนมากย่อมตั้งข้อรังเกียจว่าเป็นผู้ต้อง
โทษ ไม่อยากคบหาสมาคมด้วย จึงเห็นควรให้ผู้บัญชาการเรือนจำ
ออกใบสุทธิให้สำหรับตัว ฉะเพาะผู้ ที่ประพฤติดนดีในระหว่างที่ต้อง
คุมขัง เพื่อแสดงว่าเป็นคนขริสุทธิปราศจากความชั่วร้ายแล้ว

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า ใจความตาม
ข้อหาหรือเรื่องนี้อยู่ในร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการราชทัณฑ์แล้ว.

มติของที่ประชุม

เป็นอันให้มอบเรื่องไว้แก่กระทรวงมหาดไทย เพื่อประกอบ
ความทำ

การสาธารณสุข

เรื่องที่ ๔๒

ข้อความเข้าใจเรื่องแพทย์ไปทำการ

บำบัดโรคที่บ้านคนไข้

ของกรมสาธารณสุข

อธิบดีกรมสาธารณสุขข้อความเข้าใจเป็นใจความว่า ที่แล้ว
มาปรากฏว่ามีเรื่องร้องเรียนในการที่แพทย์ไม่ไป ทำการตรวจและ
รักษาพยาบาลคนไข้ให้ที่บ้าน ในเมื่อเจ้าไข้ ต้องการหรือมาตาม
อยู่เสมอ ทั้งนี้โดยพากันเข้าใจว่า แพทย์สาธารณสุขทุกคนซึ่ง
มีหน้าที่ทำการบำบัดโรคและการสาธารณสุขนั้น จะต้องปฏิบัติวิธีใช้
ความประสงค์ของเจ้าไข้ทุกราย และเมื่อแพทย์ไม่สามารถจะไป
ทำการตรวจและรักษาพยาบาลให้ที่บ้านคนไข้ได้ในบางรายอันชอบ
ด้วยเหตุผลและระเบียบการ ก็มักเป็นเหตุให้เจ้าไข้เกิดความเข้าใจ
ผิดและปากหมากกัน กลายเป็นเรื่องเค็ดร่อนในทางส่วนตัวและ
เสียหายในราชการอยู่เนือง ๆ

การแพทย์ในหัวเมืองนั้น เวลานั้นย่อมเป็นที่ทราบกันอยู่ ว่า
แพทย์สาธารณสุขยังมีจำนวนน้อยอยู่มาก ถ้าจะให้แพทย์ไป
ทำการ ตาม บ้าน คนไข้ ไข้ อย่าง พร่าเพรื่อ ไม่เป็น ระเบียบ ให้ ทุก ๆ
รายตามความพอใจของเจ้าไข้ ก็ยังเป็นเหตุเท่ากับทำความให้

ขาดแคลนแพทย์ซึ่งมีอยู่น้อยแลเวลานั้นยิ่งขึ้น เพราะเมื่อแพทย์ของ
 ศึกษารตรวจและบำบัดโรค ที่บ้านคนเจ็บไข้ มากมาย หรือหลายแห่ง
 เพียงใด ก็จะทำให้เกิดความเคียดแค้นและเสียหายแก่คนเจ็บไข้
 ซึ่งไปหา แพทย์ที่โรง พยาบาล หรือสุขศาลา มากกว่านั้น หลายเท่า
 และถ้ายอมให้ทำเช่นนั้นได้ แพทย์ก็ถูกตำหนิอีก เหมือนกันว่าไม่เอา
 ใจใส่ประจำสุขศาลาโรงพยาบาลคนเจ็บไข้ไปหากก็ไม่พอ ดังนั้นเป็นอัน

การ บำบัดโรค ที่บ้านคนใช้นั้นได้ มีระเบียบ อยู่ใน สมุทคัม มี
 การปกครองสาธารณสุขวรรค ๕๘๖. ซึ่งมีความว่า แพทย์ประจำ
 โรงพยาบาล หรือสุขศาลา ต้องอยู่ ประจำหน้าที่ระหว่าง เวลาทำงาน
 วันแต่จะถูก เรียกไปทำการบำบัดโรคแก่คนเจ็บ ไข้ภายนอกเป็นการ
 ก่อเวลา และในวรรค ๖๑ ก.ข. ก็มีความว่า การบำบัดโรค
 เป็นทานที่บ้านคนใช้นั้นไม่จำเป็นและไม่สมควร จะเป็นผู้ ที่ให้เงิน
 บำรุงหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่ผู้เจ็บไข้ที่มีอาการหนัก หรือโคยซ้ำหลวง
 ประจำจังหวัดหรือกรมการสุขาภิบาลสั่งเป็นพิเศษ และการบำบัด
 โรคให้ แก่คนไข้ ที่บ้านนั้น ทางจังหวัด และ สุขาภิบาล ควร กำหนด
 อัตรา ค่าธรรมเนียมตามสมควร ในการที่ แพทย์ ต้อง ไปทำการบำบัด
 โรคให้แก่คนไข้ที่บ้าน เงินค่าธรรมเนียมนี้ต้องเก็บไว้เป็นเงินราย
 ใ้ของสุขศาลาหรือโรงพยาบาล และต้องวางระเบียบให้มีใบรับ
 เงินเป็นหลักฐาน

การกำหนดค่าธรรมเนียมนี้บาง จังหวัดก็ได้วางระเบียบไว้แล้ว
 แต่ก็มีบางจังหวัดที่มีใ้วางระเบียบไว้

เพื่อให้การบำบัดโรคที่บ้านเป็นระเบียบเรียบร้อย จึงควรให้คณะกรรมการจังหวัดและสุขภาพิบาลทุกแห่งวางระเบียบในเรื่องนี้ และ
 ๕. เพราะอย่างยิ่งในข้อสำคัญต่อไปนี้ คือ

๑. กำหนดเวลาประจำสำนักงานของแพทย์ประจำโรงพยาบาล
 หรือสุขศาลา และกำหนดเวลาตรวจและเยี่ยมคนไข้ใช้ตามบ้านใน
 รายที่ไม่อาจไป รับการบำบัดโรคที่โรง พยาบาลหรือสุขศาลาไว้ตาม
 สุ่มควรในเวลาปกติ

๒. กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการตรวจและบำบัดโรคคนไข้
 ใช้ที่บ้านตามสมควร ค่าธรรมเนียมนี้ควรคิดแก่คนไข้ทุกประเภท
 รวมทั้งที่เป็นข้าราชการและกรรมการสุขภาพิบาลด้วย

๓. ให้แพทย์เบิกค่าพาหนะในการไปตรวจและบำบัดโรคที่บ้าน
 คนไข้ได้หาก เงินรายได้ ของโรง พยาบาล หรือสุขศาลา ซึ่งได้หาก
 ค่าธรรมเนียมนี้

๔. บรรดาค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ซึ่งคณะกรรมการ จังหวัดและ
 สุขาภิบาล กำหนดขึ้น หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงประการใด
 ให้แจ้งมาให้กระทรวงทราบ

เมื่ออธิบดีกรมสาธารณสุขกล่าวขลงแล้ว ที่ประชุมได้
 อภิปรายกันในเรื่องอัตราค่าธรรมเนียมเป็นเวลานาน และส่วนมาก
 ไม่เห็นพ้องด้วย เป็นอันกระทรวงมหาดไทยขอรับไว้พิจารณาใน
 เรื่องอัตราค่าธรรมเนียมอีกครั้งหนึ่ง.

เรื่องที่ ๔๓

ข้อหาหรือเรื่องเนอสัตว์ที่เป็นอาหาร

ของจังหวัดฉะเชิงเทรา

จังหวัดฉะเชิงเทราเสนอว่า เท่าที่เราทราบกันอยู่แล้วว่า ขณะนี้รัฐบาลได้แลเห็นภัยที่เกิดจากผลเมืองขมิ้นหรือเนอสัตว์ เนอหมู โคนินได้รับการตรวจตราของสัตวแพทย์ ทำให้โรคของสัตว์ที่ติดคอไปสู่มนุษย์ได้มาก รัฐบาลกำลังจะปรับปรุงให้มีสัตวแพทย์จังหวัดขึ้นในเวลาต่อไป

ที่เสนอในที่นี้มิได้มุ่งไปในทางที่จะให้มีสัตวแพทย์เร็วหรือช้า เพราะเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะจัดการอยู่แล้ว

คามที่สังเกต เช่น สัตว์ วัว, ควาย, แพะ, แกะที่เข้านามาจากหัวเมือง เพื่อส่งไปจำหน่ายนอกประเทศหรือส่งไปเพื่อฆ่าที่โรงฆ่าสัตว์บางคอแหลม เมื่อสัตวแพทย์ที่โรงฆ่าสัตว์รัฐบาลตรวจแล้วปรากฏว่าเป็นโรค ส่งออกนอกประเทศหรือฆ่าไม่ได้ แจกผู้เป็นเจ้าของก็นำกลับไปยังมีมูลค่าเนาของตน และจัดการฆ่าออกขายแก่พลเมืองตอ้งกันจนหมดสิ้น ถ้าพลเมืองนำไปปรุงอาหารอย่างไทย มีต้มแกงจนสุกหรือเขี่ยแล้วเขี่ยอีก ก็พอหวังว่าเชื้อโรคคงตายได้ แต่ถ้านำไปประคอบอาหารอย่างฝรั่ง เช่น ทำยีสต์เค้ก หรือทำเนอสัตว์อย่างแขก เนอเนอที่ได้ฉายความร้อนเพียงหน้า ๆ อยู่ในเกณฑ์ก็ยังคงสุกคัง เช่นนี้ เชื้อโรคก็มี

อยู่ในเนื้อคงยังคายไม่หมด เป็นการแน่นอนเชื้อโรคในอาหารที่
กล่าวนั้นคงต้องไปเจริญในร่างกายผู้บริโภค ก่อให้เกิดโรครุนใน
ร่างกายต่อไป

ควรจัดการป้องกันแต่ที่ต้นเหตุ คือ เมื่อสัตว์แพทย์ตรวจพบ
ควรระรีบหรือทำลายสัตว์นั้นเสีย อย่าปล่อยให้เจ้าของนำไปฆ่า
ยังโรงฆ่าสัตว์ หัวเมืองอันไม่มีสัตว์แพทย์ตรวจอีก จะได้เป็นทาง
ป้องกันได้ดียิ่งขึ้น

เรื่องนี้เกี่ยวกับสัตว์แพทย์ของกรมเกษกร ประกอบกับในทอน
ย้ายอธิบดีกรมเกษกรจะมาเข้าประชุม เป็นอันให้เลื่อนไปพิจารณา
ในทอนย้าย

ต่อมาในทอนย้าย อธิบดีกรมเกษกรแถลงว่า ข้อหาหรือเรื่อง
นี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับสัตว์แพทย์ ซึ่งจะให้ประกาศความอาเภอ สำหรับ
ในขณะจำนวนสัตว์แพทย์ยังไม่พอแก่ความต้องการ แต่อย่างไร
ก็ดี กรมเกษกรกำลังจัดงบประมาณเพื่อขอรุสัตว์แพทย์อยู่แล้ว.

มติของที่ประชุม

เมื่อได้ความดังกล่าวแล้วข้างต้น เป็นอันให้รอไปก่อน

เรื่องที่ ๔๔

ข้อหาเรือออบรมนางผดุงครรภ์

ของจังหวัดร้อยเอ็ด

จังหวัดร้อยเอ็ดเสนอว่า ในจังหวัดที่ห่างไกลและชาชนผู้มีความรู้ในทางผดุงครรภ์ ราษฎรยังคงเสียชีวิตเพราะการคลอดบุตรอยู่ไม่น้อย ซึ่งเป็นการกักตอนจำนวนพลเมืองของประเทศ และนำเสนอสารราษฎรที่ขาดความช่วยเหลือในเรื่องนี้ แม้กรมสาธารณสุขจะเฝ้ามองเห็นเหตุการณ์ และดำเนินการให้ จังหวัดเลือกส่งสตรีมาอบรมให้มีความรู้ ทำการคลอดบุตรจังหวัดละคนสองคน เพื่อให้ไปขยายในการคลอดบุตรตามท้องถิ่น ถิ่นนี้ว่ายังไม่พอแก่ความต้องการและความจำเป็น เห็นว่าเมื่อกำลังเงินยังไม่อำนวยที่จะให้มีถึงขั้นแพทย์ผดุงครรภ์หรือนางสงเคราะห์แล้ว อย่างน้อยก็ควรมีเพียงชนิดที่รับการอบรมถึงกล่าวข้างต้นประจำทุกอำเภอ ๆ ละคนไปก่อน หรือถ้าสามารถขยายให้ถึงบางตำบลที่มีพลเมืองอยู่เป็นจำนวนมากให้ด้วยก็ยิ่งดี ส่วนการส่งสอนอบรม ถ้าเรียกมารวมที่กรุงเทพฯ จะต้องสิ้นเปลืองค่าพาหนะมาก ควรเปิดการอบรมศึกษาที่จังหวัดเอง เพียงเท่าเวลาที่พอจะมีความรู้ใช้การได้ ถ้าสาธารณสุขจังหวัดหรือแพทย์ผู้ช่วยสามารถส่งสอนอบรมได้ก็ให้ทำการอบรมไป ถ้าไม่สามารถขอให้กรมสาธารณสุขจังหวัดสามารถไปส่งสอนอบรมให้ซึ่งถ้ามีข้อกำหนดคร่าวๆ คือ

ก. รัฐบาลจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงสำหรับกินอยู่ให้สอยให้ในระหว่างอบรมตามสมควร

ข. ค่าพาหนะไปมา ผู้สมัครเข้ารับการอบรมต้องเสียเอง

ค. เมื่อสำเร็จการอบรมแล้วจะได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลในการทำหน้าที่ทำการคลอดบุตรตามที่ตั้งถิ่นต่าง ๆ ที่บรรพเดือนละ ๒๐ บาทมีกำหนด ๑ ปี

ทั้งนี้ คงจะมีผู้สมัครและได้ผลในทางช่วยเหลือให้พลเมืองตามท้องที่ ๆ ห่างไกลกันการได้รับความปลอดภัยในการคลอดบุตรก็ขึ้น โดยไม่ต้องสิ้นเปลืองเงินมากนัก

ทั้งนี้ จะสมควรหรือไม่ประการใด ขอหารือ

อธิบดีกรมสาธารณสุขกล่าวว่า ตามข้อหารือนี้แยกปัญหาออกได้เป็น ๒ ข้อ คือ

๑. เห็นควรให้มีนางผดุงครรภ์ตามอำเภอทุกอำเภอ และถ้าสามารถขยายให้มีถึงตำบลได้ก็ควร

๒. ถ้าไม่อาจให้มีนางผดุงครรภ์ได้บ้าง ก็ขอให้มีแต่เพียงผู้ได้รับการอบรม และควรอบรมที่จังหวัดแทนการส่งมาอบรมในกรุงเทพฯ

ในข้อ ๑ ข้างพเห็นด้วยว่าจำเป็นต้องมี แต่สำหรับในขณะนั้นกรมสาธารณสุขไม่มีงบประมาณ และทั้งจำนวนนางผดุงครรภ์ก็ยังไม่พอ

ในข้อ ๒ ขอชี้แจงว่า ทางกรมสาธารณสุขได้เคยจัดให้มีการอบรมนางผดุงครรภ์ที่กรุงเทพฯ ครั้งหนึ่งแล้ว แต่ผลที่ได้ยังไม่เป็นที่พอใจนัก ทั้งสภาการแพทย์เห็นว่า ผู้ที่ได้รับรับการอบรมยังไม่มีความรู้พอ จึงไม่ยอมรับขึ้นทะเบียนให้ การอบรมตามจังหวัดน่าจะไม่ได้ผล เพราะไม่มีคนไข้ให้ทำการฝึกหัด ทั่วๆไปไม่มีโรงพยาบาล บางจังหวัดมีโรงพยาบาลแต่จำนวนแพทย์มีน้อย จะเอาไปใช้ในการอบรมก็ไม่พอ.

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นว่า เวลานี้ยังไม่มีเงิน ให้รอไว้ก่อน ส่วนการอบรมสตรีเป็นนางผดุงครรภ์ เท่าที่เคยทำมาแล้ว สภาการแพทย์ไม่ยอมรับวิหิตฐานะให้เป็นนางผดุงครรภ์ เพราะฉะนั้น แม้จะทำไปก็ไร้ประโยชน์

เรื่องที่ ๔๕

ข้อหาหรือเรื่องขอเพิ่มแพทย์
ของจังหวัดเชียงราย

ข้อหาหรือของจังหวัดเชียงรายแยกออกได้เป็น ๒ ข้อ คือ

๑. จังหวัดโกมิโรคภัยไข้เจ็บชุกชุมประจำปี ควรให้มีแพทย์หลวงประจำกรมอำเภอ ทุกอำเภอ และมีสุขศาลาทุกแห่ง หรือมีสาขาสุขศาลาและผู้ช่วยแพทย์ทุกตำบล จะทำให้มรณะกรรมลดลงอีกหรือยลระห้าสิบ

๒. ราษฎรป่วยเจ็บเล็กน้อย แต่ค้างกาย เพราะไม่ได้รับการรักษาพยาบาลแพทย์ภายในเวลาอันสมควร ทั้งนี้เนื่องจากราษฎรไม่มีเงินค่าพาหนะพอที่จะพาไปให้แก่แพทย์สำหรับเดินทาง ไปทำการรักษาพยาบาล หรือกลัวเองไม่มีเงินที่จะใช้เป็นค่าพาหนะเดินทางเข้ามาหาแพทย์ในจังหวัด จึงเห็นควรยอมให้แพทย์ใช้เงินค่าพาหนะเดินทางในงบประมาณในการไปรักษาพยาบาลราษฎร เหมือนอย่างการไปราชการอื่น ๆ

อธิบดีกรมสาธารณสุขชี้แจงว่า เรื่องแพทย์ยอมเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า เรายังไม่มีแพทย์พอ เพราะฉะนั้น ที่จะให้ส่งแพทย์ไปประจำอำเภอคงยังทำไม่ได้ จนกว่าจะมีแพทย์พอเสียก่อน ส่วนเรื่องค่าพาหนะแพทย์คามที่เคยปฏิบัติมาแล้ว ถ้าจังหวัดเห็นเป็นการสมควรก็ยอมให้เบิกได้ไม่ขัดข้อง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กล่าวว่า ทาง คณะ
 รัฐมนตรีได้ตั้งกรมการขึ้นพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการแพทย์ และ
 การสาธารณสุขโดยทั่วไป ส่วนเรื่องที่จะให้มีแพทย์ชั้น ๒ หรือ
 แพทย์ประเภทอื่น ๆ นั้น ยังเป็นปัญหาในระหว่างผู้รู้ทางเทคนิค
 ในขณะนี้ขอให้รู้สักไว้ว่า เราหนักเงินและยังหนักคนอีกด้วย

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นว่า เมื่อจำนวนแพทย์ยังมีไม่พอกับความต้องการ
 การที่จะขอเพิ่มแพทย์ก็ทำไม่ได้ ส่วนเรื่องค่าพาหนะไม่ขัด
 ซอง แต่ก็ยังเป็นคำสั่งของจังหวัด จึงจะยอมให้เบิกได้.

ข้อหาหรือเรื่องเสมือนสาธารณสุข
ของจังหวัดมหาสารคาม

จังหวัดมหาสารคามเสนอว่า งานสาธารณสุขยังไม่มีเสมือน
แผนกมหาดไทย จึงต้องรีบทำงานหนังสือให้แก่แพทย์สาธารณสุข
ทำให้งานช้า เพราะหนังสือของแผนกมหาดไทยมีมาก หากจะให้
สาธารณสุขจังหวัดทำงานหนังสือเอง งานในหน้าที่สาธารณสุข
ก็ไม่ได้ทำ จึงเห็นควรเพิ่มเสมือนสาธาณสุขตามจังหวัด ๆ ละ
๑ นาย

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของจังหวัดมหาสารคามว่า
ควรเพิ่มเสมือนสาธาณสุขตามจังหวัด แม้จะยังได้ไม่ทั่วถึงกัน
ทั้งหมดในคราวเดียวกันก็ตาม แต่ขอให้กระทรวงมหาดไทยเสนอ
ตั้งตำแหน่งไป ในเมื่อถึงคราวทำงานประมาณ.

เรื่องที่ ๔๗

ข้อหาหรือเรื่องการใช้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข
ของกรมสาธารณสุข

ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๔๗๗ ซึ่งได้
 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่ม ๕๒ ตอน ๖ ลงวันที่ ๓
 พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ แล้วนั้น เมื่อพิจารณาข้อความในพระราช
 บัญญัติแล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นพระราชบัญญัติซึ่งได้ตราขึ้นในทำนอง
 ที่คล้ายกันกับพระราชบัญญัติเทศบาล คือ แม้พระราชบัญญัตินี้จะได้
 ตราขึ้นเป็นกฎหมาย และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วก็ตาม
 แต่ก็ยังมีใช้บังคับใช้แก่ท้องถิ่นใดเลย พระราชบัญญัตินี้จะใช้บังคับ
 ได้ก็ต่อเมื่อได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บังคับขึ้นหนึ่ง ดังปรากฏ
 ในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติแล้ว การที่มิขยับบัญญัติไว้เช่นนั้น ก็
 เพื่อให้พระราชบัญญัติที่มีผลในทางปฏิบัติก็ตามควรแก่สภาพของท้องที่
 สภาพของพลเมือง ตลอดจนกำลังของเจ้าหน้าที่และทรัพยากรอย่างอื่น
 ในอื่นที่จะดำเนินการได้ก็ที่สุดที่จะทำได้ในท้องถิ่นหนึ่ง ๆ เป็นแห่ง ๆ
 ไป จึงมีขยับบัญญัติการใช้พระราชบัญญัติไว้อย่างกว้าง คือ อาจ
 ใช้ขยับบังคับ แห่งพระราชบัญญัติ ทั้งสิ้น หรือเลือกใช้แต่ ขางขบขาง
 มาตราใน ท้องถิ่นใดก็ได้แล้วแต่กรณีสมควร และยอมใช้ไว้ทั่วไป
 ทั้งในท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นเทศบาลแล้ว และที่ยังไม่ให้เป็นเทศบาล
 ด้วย

เพื่อให้พระราชบัญญัติแก้ไขประกาศใช้ในท้องถิ่นต่าง ๆ ตาม
 ๔ ๕
 ๕ ๖
 ๖ ๗
 ๗ ๘
 ๘ ๙
 ๙ ๑๐
 ๑๐ ๑๑
 ๑๑ ๑๒
 ๑๒ ๑๓
 ๑๓ ๑๔
 ๑๔ ๑๕
 ๑๕ ๑๖
 ๑๖ ๑๗
 ๑๗ ๑๘
 ๑๘ ๑๙
 ๑๙ ๒๐
 ๒๐ ๒๑
 ๒๑ ๒๒
 ๒๒ ๒๓
 ๒๓ ๒๔
 ๒๔ ๒๕
 ๒๕ ๒๖
 ๒๖ ๒๗
 ๒๗ ๒๘
 ๒๘ ๒๙
 ๒๙ ๓๐
 ๓๐ ๓๑
 ๓๑ ๓๒
 ๓๒ ๓๓
 ๓๓ ๓๔
 ๓๔ ๓๕
 ๓๕ ๓๖
 ๓๖ ๓๗
 ๓๗ ๓๘
 ๓๘ ๓๙
 ๓๙ ๔๐
 ๔๐ ๔๑
 ๔๑ ๔๒
 ๔๒ ๔๓
 ๔๓ ๔๔
 ๔๔ ๔๕
 ๔๕ ๔๖
 ๔๖ ๔๗
 ๔๗ ๔๘
 ๔๘ ๔๙
 ๔๙ ๕๐
 ๕๐ ๕๑
 ๕๑ ๕๒
 ๕๒ ๕๓
 ๕๓ ๕๔
 ๕๔ ๕๕
 ๕๕ ๕๖
 ๕๖ ๕๗
 ๕๗ ๕๘
 ๕๘ ๕๙
 ๕๙ ๖๐
 ๖๐ ๖๑
 ๖๑ ๖๒
 ๖๒ ๖๓
 ๖๓ ๖๔
 ๖๔ ๖๕
 ๖๕ ๖๖
 ๖๖ ๖๗
 ๖๗ ๖๘
 ๖๘ ๖๙
 ๖๙ ๗๐
 ๗๐ ๗๑
 ๗๑ ๗๒
 ๗๒ ๗๓
 ๗๓ ๗๔
 ๗๔ ๗๕
 ๗๕ ๗๖
 ๗๖ ๗๗
 ๗๗ ๗๘
 ๗๘ ๗๙
 ๗๙ ๘๐
 ๘๐ ๘๑
 ๘๑ ๘๒
 ๘๒ ๘๓
 ๘๓ ๘๔
 ๘๔ ๘๕
 ๘๕ ๘๖
 ๘๖ ๘๗
 ๘๗ ๘๘
 ๘๘ ๘๙
 ๘๙ ๙๐
 ๙๐ ๙๑
 ๙๑ ๙๒
 ๙๒ ๙๓
 ๙๓ ๙๔
 ๙๔ ๙๕
 ๙๕ ๙๖
 ๙๖ ๙๗
 ๙๗ ๙๘
 ๙๘ ๙๙
 ๙๙ ๑๐๐

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมไม่ขัดข้อง ส่วนการพิจารณาลักษณะของท้องถิ่น
 ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

จะได้พิจารณาภายหลัง.

การโยธาเทศบาล

เรื่องที่ ๔๘

ข้อความเข้าใจเรื่องการจัดระเบียบทาง

ของกรมโยธาเทศบาล

อธิบดีกรมโยธาเทศบาลข้อความเข้าใจในเรื่องนี้เป็นใจความ
ว่า ทางในพระราชอาณาจักจะไต่แยกเป็น ๓ ประเภท ดังต่อไปนี้

๑. ทางหลวงแผ่นดิน

ก. ทางที่เชื่อมเมืองอันมีฐานะสำคัญ

ข. ทางที่เชื่อมเมืองอันมีฐานะสำคัญกับชุมหรือโรงทหาร
หรือเขตค้แดนหรือสถานีรถไฟหรือท่าเรือที่สำคัญ

ทางที่จะให้มีฐานะเป็นทางหลวงแผ่นดินนั้นจะต้องประกาศเป็น
พระราชกฤษฎีกา

๒. ทางหลวงจังหวัด

ทางหลวงอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เป็นทางหลวงแผ่นดิน

๓. ทางเทศบาล

ทางในเขตเทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาล

ตำบล

การบริหารการสร้างและบำรุงรักษาทาง

๑. การบำรุงรักษาทางหลวงแผ่นดิน

- ก. การเงิน ทั้งอยู่ในงบประมาณของกรมโยธา
เทศบาล ซึ่งจะได้ส่งถ่ายไปตามจังหวัด
ต่าง ๆ ตามความต้องการของจังหวัด
นั้น ๆ
- ข. การจัดทำ อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการ
จังหวัด
- ค. การวิชาการ อยู่ในความควบคุมของกรมโยธา
เทศบาล

การสร้างทาง หลวงแผ่นดิน ยังคงอยู่ ในการ อำนาจการ ของ
กรมโยธาเทศบาลตามเดิม

๒. การสร้างและบำรุงรักษาทางหลวงจังหวัด

- ก. การเงิน ทั้งอยู่ในงบประมาณของจังหวัด ถ้า
เป็นเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จะได้ตั้ง
อยู่ในงบประมาณของกรมโยธาเทศบาล
- ข. การจัดทำ อยู่ในความรับผิดชอบของคณะ
กรรมการจังหวัด
- ค. การวิชาการ อยู่ในความควบคุมของกรมโยธา
เทศบาล

๓. การสร้างและบำรุงรักษาทางเทศบาล

- ก. การเงิน อยู่ในงบประมาณของเทศบาล
 ข. การจัดทำ อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาล
 ค. การวิชาการ อยู่ในความควบคุมของกรมโยธาเทศบาล

การเงิน

๑. การบำรุงรักษาทางหลวงแผ่นดิน

ให้โยธาเทศบาลจังหวัดทำงบประมาณส่งคณะกรรมการจังหวัด เพื่อตรวจเห็นชอบและส่งมาขออนุมัติ และทั้งในงบประมาณของกรมโยธาเทศบาลภายในวันที่ ๑ กันยายนในปีก่อนปีที่ตั้งงบประมาณ เมื่อขงบประมาณได้รับอนุญาตแล้วกรมโยธาเทศบาล จะได้ส่งจ่ายไปที่จังหวัดตามรายประมาณการที่คณะกรรมการจังหวัดจะได้ส่งมา และกรมโยธาเทศบาลได้ตรวจเห็นชอบแล้ว หรือตามรายประมาณการที่กรมโยธาเทศบาลได้แจ้งให้คณะกรรมการจังหวัดจัดทำเพิ่มเติม หรือเป็นพิเศษ

๒. การสร้างและบำรุงรักษาทางหลวงจังหวัด

ถ้าจังหวัดใดมีความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายเงินอุดหนุนจากรัฐบาลก็ให้ทำงบประมาณตามความในข้อ ๑ (เรื่องการบริหารรักษาทางหลวงแผ่นดิน)

๓. การสร้างและรักษาทางเทศบาล

ให้เป็นไปตามระเบียบแผนของเทศบาล

การจัดทำ๑. การบำรุงรักษาทางหลวงแผ่นดิน

คณะกรรมการจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบ

๒. การสร้างและบำรุงรักษาทางหลวงจังหวัด

คณะกรรมการจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบ

๓. การสร้างและบำรุงรักษาทางเทศบาล

เทศบาลเป็นผู้รับผิดชอบ

การวิชาการ๑. การบำรุงรักษาทางหลวงแผ่นดิน

อยู่ในความควบคุมของกรมโยธาเทศบาลโดยตรง หรือตามระเบียบแผนที่จะได้กำหนดให้

๒. การสร้างและบำรุงรักษาทางหลวงจังหวัด

อยู่ในความควบคุมของกรมโยธาเทศบาล ตามระเบียบแผนที่จะได้กำหนดให้

๓. การสร้างและบำรุงรักษาทางเทศบาล

อยู่ในความควบคุมของกรมโยธาเทศบาล ตามระเบียบแผนที่จะได้กำหนดให้

เมื่ออธิบดีกรมโยธาเทศบาล ซ้อมความเข้าใจเขลงแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า แต่เดิมมากองทางขึ้นอยู่กับกระทรวงคมนาคม ครั้นภายหลังได้โอนไปขึ้นกับกระทรวงเศรษฐกิจ เหตุที่ให้กองทางขึ้นอยู่กับกระทรวงเศรษฐกิจ เนื่องจากมีนโยบาย ที่จะให้การทางเป็น ประโยชน์ ในทาง เศรษฐกิจ โดยเฉพาะ หมายความว่า ในสมัยนั้นประสงค์ที่จะทำทางสำหรับเลี้ยงรถไฟ ครั้นในปัจจุบัณนี้กองทางขึ้นอยู่กับกระทรวงมหาดไทย วัตถุประสงค์ที่ประสงค์จึงเปลี่ยนรูปไปอีกอย่างหนึ่ง กล่าวคือ จะทำทางให้เป็นประโยชน์ต่อการปกครอง เพราะกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ดูแลทุกข์สุขของราษฎร เนื่องจากเหตุนี้จึงได้ดำริที่จะมอบการทางให้อยู่ในความรับผิดชอบของจังหวัดต่าง ๆ

การสร้างทางหลวงแผ่นดิน ย่อมเกี่ยวแก่เทคนิค จึงยังให้คงอยู่ในความควบคุมของกองโยธาเทศบาล เมื่อได้สร้างเสร็จแล้ว ค่อยไประคองบำรุงรักษา การบำรุงรักษาทางหลวงแผ่นดินนี้จะให้เป็นหน้าที่คณะกรรมการจังหวัด โดยตั้งงบประมาณไว้ให้เป็นค่าใช้จ่าย ส่วนทางหลวงจังหวัด ให้จังหวัดเป็นผู้จัดสร้าง งดออกเงินใช้เงินของจังหวัด เช่นเดียวกับทางหลวงมณฑลในสมัยก่อนนั้น นอกจากนี้ยังมีทางเทศบาลระมอบให้เทศบาลจัดทำ ถ้าจังหวัดก็ค้เทศบาลก็ค้มีความสงสัยในส่วนวิชาการ ก็ให้ค้ค้ค้กับกรมโยธาเทศบาลได้

นอกจาก ให้งบประมาณ เป็นค่าใช้จ่าย ง่ายในการ ขำรุงรักษาทาง
แล้ว ทางกรมโยธาเทศบาลจะให้เจ้าหน้าที่ไปประจำ เรียกว่า
โยธาเทศบาลจังหวัด หากจังหวัดใดยังไม่อยู่ในเกณฑ์ที่จะมีโยธา
เทศบาลจังหวัดได้ ก็จะต้องส่งผู้ช่วยโยธาเทศบาลจังหวัดไปประจำ
แทน

ที่ประชุม นรัยทราบ และประสงค์จะได้ระเบียนการโดยพิสดาร
กรมโยธาเทศบาลรับรองจะทำส่งไปยังจังหวัดอีกครึ่งหนึ่ง

เรื่องที่ ๔๗

ขอความเห็นเรื่องการทาง,

การผังเมืองและการก่อสร้างอาคาร

ของกรมโยธาเทศบาลการทาง

๑. ในการที่จะจัดระเบียบการทางตามวิธีใหม่นี้ ในขณะ
จะชักข้ออย่างไรบ้าง และถ้าไม่ชักข้อ ในพ.ศ.นี้จังหวัดจะพร้อม
เพียงที่จะดำเนินการได้เมื่อไร

ความมุ่งหมาย เพื่อที่จะได้ทราบกำลังของจังหวัดในขณะนี้ และ
เพิ่มเติมกำลังให้ตามความต้องการ

๒. ในการสร้างและบำรุงรักษาทางหลวงจังหวัดนั้น นโยบาย
ของจังหวัด จะใช้แรงคนไม่เสียเงิน รัชชูปการ เป็นส่วนใหญ่หรือไม่
และถ้าไม่มันโยบายเช่นนั้น มีเหตุผลชักข้ออย่างไร

ความมุ่งหมาย การใช้แรงคนไม่เสียเงินรัชชูปการ ถ้าควบคุม
ให้ถูกต้องแล้วได้ค่างานที่ถูกสมควรหาทาง
ที่จะให้ใช้แรงงานประเภทนี้

๓. ขอทราบประเภทแรงงานต่าง ๆ ที่จังหวัดจะใช้ ในการสร้าง
และบำรุงรักษาทางหลวงจังหวัด

ความมุ่งหมาย เพื่อทราบแนววิถีดำเนินงานของจังหวัดหนึ่ง ๆ .

๔. เขตค้ทางหลวงซึ่งขยายไม่ได้เต็มที่ จังหวัดะทำการ
 ปรานีปรานอมกับเจ้าของที่เพื่อยกที่ดินให้ไว้เพียงใด และนอกจาก
 การปรานีปรานอมแล้วจะมีทางอื่น ไคบ้างที่จะขยาย เขตค้ทางหลวง
 ให้เต็มที่ไค

ความมุ่งหมาย เวลานั้นทางหลวงในบางแห่งแคบมาก ไม่ปลอด
 ภัยในการจราจรและไม่สะดวกในการบำรุงรักษา
 สมควรที่จะขยายเขตค้ให้ไคคามมาตรฐาน .

การผังเมือง

๕. การเก็บ สติคิผังเมืองนั้น สมควรจะมี การร่วมมือระหว่าง
 กรมโยธาเทศบาลและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นอย่างไร

ความมุ่งหมาย งานเก็บ สติคิสำหรับการผังเมืองบางอย่างลักษณะ
 คล้ายคลึงกับงาน สติคิกิจการอื่น ๆ และต้องการ
 เวลานั้น ๆ ไม่สะดวกที่จะส่งคนไปสำรวจ สู้ทำ
 โดยเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นไม่ได้ ฉะนั้นความมุ่งหมาย
 ชันักเพื่อ อำนาจงานช่วยเหลือกัน เพื่อให้เกิดผล
 โดยเร็วทันประสงค์

๖. การสำรวจผังเมืองตามร่างคำสั่งกรมโยธาเทศบาลที่ได้ส่ง
มาพร้อมกันทางจังหวัดเห็นสมควรเพิ่มเติมคักทอนประการใดหรือไม่
ความมุ่งหมาย ค่าและการเปลืองเวลาของการสำรวจย่อมแล้ว

แต่ถึงขณะและวิถีการสำรวจ ฉะนั้น เพื่อ
สนอง ประสงค์ ของท้องถิ่น โดยให้เปลืองค่าใช้จ่าย
อย่างน้อยที่สุด จึงอยากทราบความสนใจของ
ข้าหลวงจังหวัดในเรื่องนี้เป็นการละเอียด

การก่อสร้างอาคาร

๗. การก่อสร้างอาคารต่างจังหวัดควร ให้เป็นการประหยัดขึ้น
ได้อีกอย่างไร (โดยย่อ)

การก่อสร้างอาคารทั่วไปในจังหวัด แม้แต่จะได้ดำเนินการ
ไปตามโครงการผังเมือง ซึ่งเป็นส่วนใหญ่ว่าช่วยให้การ
ก่อสร้างอาคารทั้งหลายเป็นการประหยัดอยู่แล้ว ยิ่งถ้าอาศัยสิ่ง
อื่นอีกเป็นอนุประการ แยกแปลน แผนผัง และรายการ ฯ
ซึ่ง กองสถาปัตย์กรรมกรมโยธาเทศบาลได้ ทำส่งไปให้ต่างจังหวัด
เพื่อให้ทำการก่อสร้างให้เป็นไปตามความประสงค์นั้น เท่าที่ได้
ปฏิบัติอยู่ ณ บัดนี้ยังไม่เห็น การประหยัดได้เพียงพอ ทั้งนี้เนื่องด้วย
เหตุต่าง ๆ หลายประการ และคงจะต้องแตกต่างกันตามสภาพ
ของจังหวัดต่าง ๆ อุปสรรคเท่าที่พบอยู่เวลานี้ อาจแบ่งแยกออกได้
เป็น ๓ แผนก คือ

๑. วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการก่อสร้าง อาจจำแนกออกได้เป็น ๒ ประเภท.

ก. วัตถุประสงค์ที่หาได้ในพื้นเมือง ซึ่งเตรียมขึ้นไว้เพื่อการก่อสร้าง
ด้วยแรงคนหรือเครื่องจักร เช่น ไม้ที่เลื่อยด้วยแรงคน หรือเลื่อย
ด้วยเครื่องจักร อีฐมอญและอิฐพิมพ์ด้วยเครื่องจักร ฯลฯ

ข. วัตถุประสงค์หาไม่ได้ในพื้นเมือง (ภายในและภายนอกประเทศ)
เช่น ปูนซีเมนต์ ซึ่งได้ส่งไปจากกรุงเทพฯ เครื่องเหล็กต่าง ๆ
ซึ่งส่งมาจากต่างประเทศ ฯลฯ

วัตถุประสงค์ ๒ ประเภทดังกล่าวแล้วของสถาปัตยกรรม (ผู้ ออกแบบ)
ยังไม่มีโอกาสได้ทำการสำรวจและทดลองเพียงพอ หรือหาวัตถุดิบ
ใช้แทนได้ โดยละเอียดในประเภทวัตถุประสงค์ที่หาไม่ได้ในพื้นเมือง ทั้งวัตถุ
อาคารช่วยได้มาก โดยช่วยทำการค้นคว้าสิ่งคว่าอย่างขอกคุณสมบัติ
และส่งราคามาให้

๒. แรงงาน อาจจัดหาเข้าได้ทั้งในเมือง หรือจังหวัดที่
ใกล้เคียงโดยมากได้ไปจากกรุงเทพฯ

การก่อสร้างรายใหญ่ โดยมากต้องอาศัยแรงงานไปจาก
กรุงเทพฯ ซึ่งทำให้การก่อสร้างแพงขึ้นมาก บางจังหวัดสามารถ
รวบรวมแรงงานได้ในพื้นเมืองและจัดการควบคุมเอง ตลอดจน
การจัดหาวัตถุดิบก่อสร้างก็เป็นภาระที่ประหยัดอยู่

๓. การส่งเสริม อาจทำได้ในข้อ ๑ และข้อ ๒ เช่น

ก. การส่งเสริมให้ทำวัตถุที่ใช้ในการก่อสร้างแบบใหม่
ที่สามารถทำขึ้นได้ในพื้นเมือง

ข. ใช้วัตถุภายในประเทศประกอบขึ้นใช้แทนวัตถุที่สั่งซื้อ
มาจากต่างประเทศ

ค. ส่งเสริมช่างประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นเมือง

ง. จัดหาผู้ควบคุมการก่อสร้างนั้น ๆ

จ. วิธีการก่อสร้างที่ง่าย วดา

การส่งเสริมให้เป็นการประหยัด ย่อมมีโอกาสทำได้หลาย
ประการทั้งตัวอย่างที่ได้กล่าวมาแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน ข้อ ๑
และข้อ ๒

การส่งเสริมการก่อสร้างให้เป็นการประหยัดนั้น ย่อมทำได้
โดยประการต่าง ๆ กัน สุดแต่สภาพของจังหวัดที่แตกต่างกัน

ทั้งนี้ จังหวัดมีความเห็นอย่างไร และจะมีวิธีดำเนินการอย่างไร

ความมุ่งหมาย เพื่อให้การก่อสร้างอาคารในต่าง
จังหวัดได้เป็นไปได้ในทางที่ประหยัด

การคลัง

๑. การคลังอันเกี่ยวแก่การบำรุงรักษาทางซึ่ง ในขณะนั้น นาย
ช่างกำกับการส่วนภูมิภาคได้เป็นผู้จัดการ เก็บ จ่าย ตลอดจน บัญชี

หลักฐานแห่งการเงินเป็นเหตุให้แย่งแย่งเวลาจากการงานในหน้าที่
ไปมาก ฉะนั้น ถ้าคณะกรรมการจังหวัดจะรับเป็นผู้จัดการในเรื่อง
ดังกล่าวได้จะเป็นการดี คือ

๑. การเงินและบัญชี ซึ่งเกี่ยวกับบำรุงรักษาทาง ควร
ให้เป็นหน้าที่คณะกรรมการจังหวัด ส่วนการผ่านบิลเป็นหน้าที่โยธา
เทศบาลจังหวัด

๒. การที่จะให้คณะกรรมการ จังหวัดช่วยรับภาระดังกล่าว
ควรจ้าง พนักงานประจำการนี้ ๑ นาย โดยวิธีจ่ายค่าจ้างจาก เงิน
ค่าใช้สอยส่วนบำรุงทาง ส่วนวิธีการปฏิบัติและระเบียบการเบิกจ่าย
ปฏิบัติเช่นเดียวกับงานในหน้าที่มหาดไทย

ทั้งนี้ จังหวัดจะชักชวนหรือมีความเห็นประการใด

การพัสดุ

๑. วัตถุประสงค์ของซื้อใช้ในการบำรุงรักษาทางนั้นมีอยู่ ๓ ประเภท

๑. วัตถุประสงค์ที่เกิดในท้องที่ เช่น หิน, กรวด, ทราย

๒. วัตถุประสงค์ของซื้อจากห้างร้าน

๓. วัตถุประสงค์ของซื้อจากต่างประเทศ

ประเภท ๑ สมควรซื้อในท้องที่

ประเภท ๒ ถ้าซื้อเป็นจำนวนมาก เช่น ที่กองพัสดุกรมโยธา
เทศบาลปฏิบัติอยู่ในเวลานี้จะได้ราคาที่ดี และได้วัตถุประสงค์ที่มีลักษณะ
ที่ที่ไทยที่ผู้เชี่ยวชาญของกรมโยธาเทศบาลได้พิจารณาแล้ว

ประเภท ๓ สมควรให้กองพัสดุกรมโยธาเทศบาลจัดส่งซื้อให้
 ความเหตุผลในข้อ ๒

ทั้งนี้ จึงหวังว่ามีความเห็นประการใด

ความมุ่งหมาย เพื่อจัดระเบียบในการซื้อวัสดุไปในทางที่เป็น
 การประหยัด และให้มีสมรรถภาพที่ดีที่สุด

ข้า หลวง ประจําจังหวัด ขางท่านขอให้ชี้แจงเรื่องผังเมืองและ
 เวชังการก่อสร้างอาคาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้
 อธิบดีกรมโยธาเทศบาลชี้แจง

อธิบดีกรมโยธาเทศบาลกล่าวว่า การทำผังเมืองเป็นการจำ
 เป็น เพราะว่ามีเมืองหรือชุมชนนั้นจะต้องขยายตัวในภายหน้า ถ้า
 ไม่มีผังเมืองไว้ ค่อยไปเมืองหรือชุมชนนั้นก็ระชาคความสวยงาม
 ขาดการอนามัย การคมนาคม ตลอดจนขาดความสะดวกอันเกี่ยว
 แก่การทำมาหาเลี้ยงชีพของพลเมือง เมืองหรือชุมชนใดที่
 ขาดผังเมือง อาจระเกะเกะความจำเป็นที่จะต้องแก้ไข ในเมื่อเมืองหรือ
 ชุมชนได้ขยายตัวใหญ่โตและถาวร การแก้ไขจะต้องใช้ราย
 เงินเป็นจำนวนมาก เพราะอาคารและที่ดินกับค่าวัสดุอันมีราคาแพง
 เนื่องด้วยเหตุนี้ กระทรวงมหาดไทยจึงมีความประสงค์จะให้ผังเมือง
 ตามจังหวัดทุกแห่ง เพราะในขณะนั้นบ้านเรือนโรงและที่ดินตามจังหวัด
 ยังไม่ยึดเย็บถึงกับคัมภีร์ ทั้งราคาขังถูก อยู่ พอที่จะดำเนินการได้

สะดวก การวางผังเมืองจะต้องสำรวจและค้นคว้าสถิติต่าง ๆ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของกรมโยธาเทศบาลจะได้ร่วมมือกับคณะกรรมการจังหวัดต่อไป

เรื่องการก่อสร้างอาคาร หมายถึงว่าในภายหน้ายังจะต้องก่อสร้างอาคารตามจังหวัดต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะต้องจ่ายเงินอีกไม่น้อย จึงจำเป็นจะต้องหาวิธีประหยัดเงิน ทั้งปรากฏในข้อถามที่ได้ขอความเห็นของจังหวัดนั้นแล้ว

คำว่า "อาคาร" ตรงกับคำว่า "Building" แต่เดิมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ใช้ว่า "สิ่งปลูกสร้าง" ซึ่งหมายถึงคำว่า "Building" นี้เอง แต่คำว่า "Building" มีความถึงอสังหาริมทรัพย์ที่ก่อสร้างติดต่อกับที่ดิน เช่น บ้าน สะพานและทำนน้ำเป็นต้น ส่วนสิ่งปลูกสร้างที่ไม่จำเป็นต้องมีลักษณะติดต่อกับที่ดิน เช่น แฉงลอย, ตู้, โต๊ะ, เก้าอี้ เหล่านี้หาใช่ "Building" ไม่

คำว่าอาคารจึงถึงความถึงอสังหาริมทรัพย์ที่ก่อสร้างติดต่อกับที่ดินเท่านั้น

ไม่มีข้าหลวงประจำจังหวัดใดข้อใดในเรื่องนี้อีก เป็นอันเรียบร้อยไปพิจารณาขอข้อถามมายังกรมโยธาเทศบาลเมื่อกลับจังหวัดแล้ว

คำสั่งระเบียบการสำรวจและวางผังเมือง

เพื่อให้เจ้าพนักงาน ซึ่งมีหน้าที่สำรวจและวางผังเมืองปฏิบัติ
การสนองผลกันตลอดไปโดยอาศัยหลักการอันแน่ชัด กรมโยธา
เทศบาลได้วางระเบียบข้อความสำหรับการสำรวจและการวางผังเมือง
ไว้ดังต่อไปนี้ :-

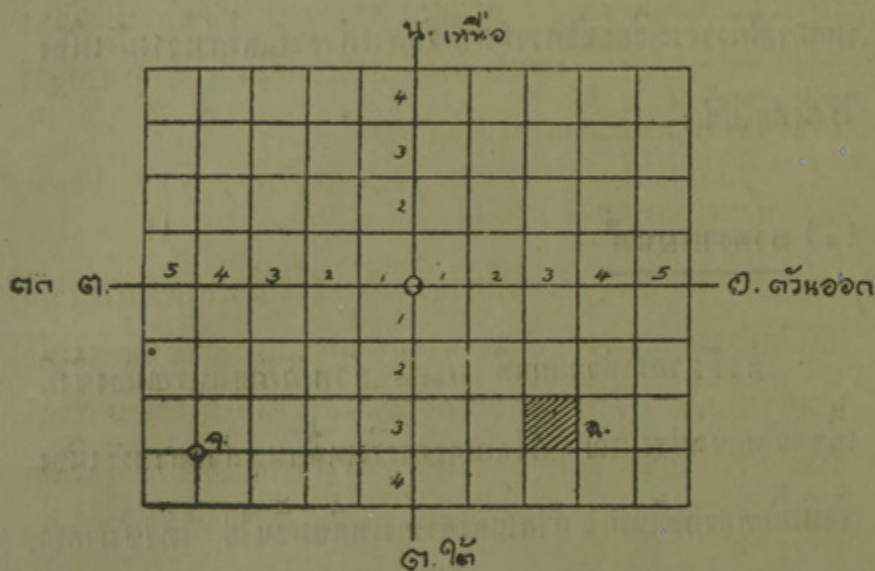
(๑) มาตราแผนที่

ให้ใช้มาตราส่วนแผนที่ ๑/๓๐๐๐ สำหรับตำบลหรือเมืองซึ่งมี
เนื้อที่น้อยเช่นประมาณ ๑ กิโลเมตรตารางเหลี่ยม ส่วนสำหรับเมือง
ซึ่งมีเนื้อที่มากตั้งแต่ ๒ กิโลเมตรตารางเหลี่ยมขึ้นไป ให้ใช้มาตรา
ส่วน ๑/๒๐๐๐ เมื่อมีข้อนิวหาสงสัยในการใช้มาตราส่วนสำหรับที่แห่ง
ใดให้นายช่างใหญ่เป็นผู้สั่งการตามสมควร

(๒) ตารางระดับ

ให้วางเส้นตารางความถี่ที่เหนือใต้กับตะวันออกตะวันตกบน

แผนที่ทั้งสี่นี้มีระยะห่างกัน ๒๕๐ เมตร โดยเลือกเอาจุดสำคัญ
เป็นเส้นศูนย์กลางเมือง เช่นที่ศาลากลางเป็นต้นเป็นเส้นตั้งกัน
หากศูนย์กลางนี้ให้เรียงเลขลำดับขึ้นขึ้นหนึ่งไปทุกทิศๆ รูปทิวอย่าง

เพื่อให้เรียกหมายทุกต่าง ๆ ในคาถารางไว้สะดวก เช่น จุด "จ" ในรูป
ก็เรียกว่า จุด "ก.๔. ๓." เป็นต้นหรือจะหมายชื่อคาถาราง "ค" ในรูป
ก็ให้เรียกคาถาราง "๓.๓.๓." เป็นต้นทิวอย่าง เส้นคาถารางนี้จะ
เรียกว่าคาถารางระกั้ว ให้ทำระกั้วแสดงทุกๆ จุดคาถารางที่ทำได้และ
หากระกั้วเหล่านี้จะเขียนเว้นระกั้วประกอบก็ด้วยก็ได้เมื่อเห็นสมควร

(๓) การทำระดับ

ให้ทำระดับแสดงตามแนวกลางถนนแจ้งระดับทุกระยะ ๒๕ เมตร และทุกแยกถนนหรือทางที่ผ่านกัน ทุกตำบลหรือเมืองให้ตั้งฐานระดับเป็นแบบหมุดคอนกรีตตามแบบ ของกองสถาปัตยกรรมไว้สองแห่ง ๆ หนึ่งสมควรอยู่ศูนย์กลางทางระดับในบริเวณศาลากลาง ส่วนอีกแห่งหนึ่งนั้นแล้วแต่จะเห็นสมควร

(๔) ห้วยและคลอง

นอกจากลักษณะแผนที่ห้วยและคลองซึ่ง มีน้ำ ไหล ตาม ปกติ แล้วให้ทำระดับแสดงรูปคัตของทางน้ำนั้นตามแนวเส้นทางระดับผ่านทางนั้น ระยะที่จะแสดงระดับของรูป คัตให้กำหนดเขาพอสมควรที่จะเขียนรูปขึ้นได้ ก็ให้อ้างถึงจุดทางระดับใกล้ที่สุด ประกอบรูปคัตทุกอันไว้เป็นหลักฐาน

(๕) เขตที่ดินเป็นแปลง

แนวเขตที่ดินแปลงที่ดินต่าง ๆ ต้องการทั้งความถูกต้องและมีหลักฐานแน่นอน ฉะนั้นให้ปฏิบัติเป็นลำดับดังนี้ :-

ก. ใช้แผนที่โฉนดของหอทะเบียนที่ดินเมื่อทางราชการมีแล้ว ลอกลงในแผ่นผังกว้างและให้แสดงเป็นเส้นชัดเจน

ข. ถ้าแผนที่โฉนด ยังทำไม่แล้วให้ ทำความ ทกลง กับหอทะเบียนไว้ และขอรับแผนที่เมื่อแล้วในเวลาสั้นที่สุด

ค. ที่ใดไม่มีหอทะเบียนที่ดินหรือทราบว่ายังไม่มีแผนที่โฉนด
ใช้อีกเป็นเวลานานจึงให้ทำการรังวัดขึ้นใช้ประกอบกิจการโดยลำพัง
เส้นเขตที่ดินซึ่งทำขึ้นเองให้ใช้เส้นประในแผนที่

ง. เมื่อแผนที่โฉนดมีสำคัญบางส่วนของเมืองและส่วนอันยัง
ไม่มีและถ้าจะไม่มีอีกเป็นเวลานานก็ให้แสดงเขตที่ดินเป็นเส้นทึบ
กับเส้นประให้ผิดกันไว้

(๖) เครื่องหมายผังเมือง

ก. อาคารที่ใช้เครื่องหมาย	ทศกรกฎ
ข. อาคารไม่ใช้เครื่องหมาย	เส้นขนานตรงแยง ๔๕ องศา
และให้ใช้สีต่าง ๆ ต่อไปนี้หมายเป็นเขตของบริเวณต่าง ๆ :-	
๑. ที่อยู่อาศัยหรือบริเวณซึ่งทำการค้าขาย	สีส้ม
๒. โรงอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรม	สีม่วง
๓. ที่อยู่อาศัยสำหรับยู่และบริเวณ	สีแดง
๔. เขตศาสนสถานและศาสนสมบัติ	สีเหลือง
๕. สถานที่ราชการและเขตที่ดินของราชการ	สีคราม
๖. สวนและป่า	สีเขียวแก่
๗. นา	สีเขียวอ่อน
๘. เขตสุขาภิบาลหรือเขตเทศบาล	สีคราม
๙. ทางน้ำ	สีฟ้า

(๑) สถิติต่าง ๆ

เพื่อประกอบกิจการวางผังเมืองให้เจ้าหน้าที่สำรวจจัดการรวบรวม
สถิติเรื่องต่อไปนี้ไว้โดยอาศัยความช่วยเหลือจากกรมกองอื่นๆ เท่า
ที่ระหาได้ คือ:-

ก. พลเมือง ขอจากข้าหลวงประจำจังหวัดหรือนายอำเภอเพื่อ
คำนวณจำนวนพลเมืองตามอาชีพซึ่งมีอยู่ทุกคาบการระกัย ให้ทำ
เป็นบัญชีดังนี้

คาบวางที่	ราชการ	ค้าขาย	อุตสาหกรรม และกรรมกร	ศาสนา	อื่น ๆ

ข. จราจร สำรวจสถิติการจราจรเฉพาะถนนซึ่งมีการใช้มาก ซึ่ง
นับเป็นถนนชั้นเอกและชั้นโท ส่วนถนนเข้าละแวกบ้านตามธรรมดา
ไม่จำเป็นต้องสำรวจให้สำรวจสถิติโดยวิธีอื่นซึ่งตามแบบซึ่งกองทางใช้
อยู่ สายละสามวันในเวลาปกติ และถ้าเลือกทำสถิติได้ตรงมุม
แยกชุมทาง หลายสาย ได้ด้วยก็ยิ่ง จะได้ผลหลายสาย ในคราวเก็บว
กันและเร็วขึ้น

ก. น้ำฝนและลม สถิติที่น้ำฝนให้ชอกจากเจ้าหน้าที่เกษตรท้องถิ่น ถ้าไม่มีให้ชอกที่กรมชลประทานสุดแต่ที่ไทรโยคใต้เฉียงที่สุด สำหรับ สถิติที่ลมก็เช่นกัน แต่ให้ชอกตามความรู้พื้นเมืองประกอบด้วย เสมอไป ถ้าคนเรือเขาความวังไม้ไถ่แน่นอน ก็ให้รักทั้งเครื่อง วัฏกลมให้เจ้าหน้าที่งานโยธาเทศบาลท้องถิ่นช่วยร่ำหาสถิติต่อไปให้ ใ้เวลา ๑ ชั่วโมง

(๘) การเขียนแผนที่

ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำการสำรวจ เป็นผู้ควบคุมการเขียน แผนที่ คำปล ที่สำรวจนั้น เสนอ ผู้บังคับบัญชา พร้อมด้วยสถิติ และรายงาน ความเห็น ประกอบเท่าที่ สามารถ จะทำได้เพื่อให้ กำหนด การ วางผัง เมืองนั้นต่อไป

(๙) การวางผังเมือง

ให้นายช่าง ใหญ่เป็นผู้ กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ ในกอง สถาปัตย กรรมเป็นผู้ วางผังเมืองเฉพาะเป็นราย ๆ ไป และทำการเป็นที่ ปรึกษาการวางผังนั้นโดยตลอด ในขั้นต้นให้ทำแต่โครงผังเมืองและ กำหนดบริเวณต่าง ๆ เป็นรูปสัญลักษณ์การเอาไว้ก่อน แล้วเสนอ กรมเพื่ออนุมัติส่งไปจังหวัด

(๑๐) วิธีใช้ผังเมือง

เมื่อกรมเห็นผังทัวในผังเมืองคำขอลแล้วระไ้สั่งให้คณะกรรมการ
 จังหวัดพิจารณา และเมื่อทางท้องถิ่น ได้เห็นชอบรับรองใน
 โครงของผังเมืองนั้นแล้ว ก็ให้นายช่างใหญ่ ทำเนิการแผนผัง
 ละเอียกเป็นบริเวณ ๆ ไป ตามความต้องการของกิจการก่อสร้าง
 แล้วเสนอผังบริเวณตามทางการนเป็นการตกลงรับรองกันตลอดถึง
 เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ถึงขั้นนั้นแล้วให้ถือผังบริเวณนั้นเป็นส่วนหนึ่งของ
 แผนที่ประจำเมืองไว้.

กรมโยธาเทศบาล

วันที่ ๒๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

คำถามลักษณะการท้องถิ่น
เพื่อประโยชน์ในการก่อสร้างต่าง ๆ

ของกรมโยธาเทศบาล

- ก. ประเภทแรงงาน
๑. กรรมกรธรรมดา อัตราค่าจ้างรายวัน, ปริมาณและคุณภาพ
๒. งานขุดดินถมดิน อัตราค่าจ้างรายวันและจ้างเหมาตาม
ธรรมดาสำหรับงานเล็กและงานใหญ่ .
๓. งานช่างไม้ อัตราค่าจ้างรายวัน สำหรับ งาน ธรรมดา
และงานประณีต, ปริมาณและคุณภาพ
๔. งานก่ออิฐ อัตราค่าจ้างรายวัน, ปริมาณและคุณภาพ
๕. งานก่อหิน " " " " " "
๖. งานคอนกรีต " " " " " "
๗. งานตีผูกเหล็ก " " " " " "
๘. งานถือปูน อัตราค่าจ้างรายวัน สำหรับ งาน ธรรมดา
และงานประณีต, ปริมาณและคุณภาพ
๙. งานขี้กักรีดทำรางน้ำ อัตราค่าจ้างรายวันและจ้างเหมา
๑๐. งานทาสี " " " " " "
๑๑. คนขับรถยนต์ . อัตราค่าจ้างรายวันและรายเดือน, ปริมาณ
และคุณภาพ

๓๒. ซ่างคี่เหล็ก อัตรากำอ้างอิงรายวัน, ปริมาณและคุณภาพ
๓๓. ซ่างปรับเครื่องย่นทวี อัตรากำอ้างอิงรายวันและรายเดือน, ปริมาณ
และคุณภาพ
๓๔. คนยาม อัตรากำอ้างอิงรายวันและรายเดือน

ข. ประเภทสิ่งของ

๑. ไม้ต่าง ๆ ขอบทรายชนิดมี ขายทั้งอย่างอ่อนและไม้แก่น
กับราคาท่อเมตร ลูกบาศก์ สำหรับไม้รูปต่าง ๆ
ถ้ามีโรงเลื่อยขอทรายรายละเอียดประกอบด้วย
๒. อีฐ ขนาดประมาณตามปกติและราคาตลาดเป็นของ
พื้นเมือง หรือมาจากที่อื่น ราคาขายที่โรง
ทำอิฐกับขายส่งถึงศาลากลาง สิกกัน ประมาณ
เท่าไร ปริมาณและคุณภาพของอิฐเท่าที่ระ
ทราบดี ลักษณะและค่าแรงขนส่ง
๓. หินและกรวด ราคาหินก้อนใหญ่ และ เล็กส่ง ถึง ศาลากลาง
หรือขาย ที่ระ เบิกหิน หรือค้า บลที่มี กรวด อยู่
ตามธรรมชาติ ขอทรายปริมาณและคุณภาพ
ถ้ารู้ว่าเป็นหินปูนหินทราย หรือหินไฟ ขอใ้
การณียชนิดและราคาซึ่งต่างกัน ถ้าส่งตัว
อย่างให้คู่ไ้ยิ่งก็ หินก้อนใหญ่ คือ ขนาด
ตั้งแต่ ๓๕ เซ็นติเมตรขึ้นไป ส่วนก้อนเล็กคือ
ขนาดราว ๆ ๕ เซ็นติเมตร

๔. หินแวงหรือ
ลูกวัง ถ้ามีชนิดที่ไซทำผิวดนไน้ ขอทรายปริมาณ
และคุณภาพ ราคาชุดใส่รถที่กำเนิก และ
ราคาส่งถึงศาลากลาง เมตรลูกขาศักดิ์เท่าไร
มีกำเนิกอยู่ที่ไหนบ้าง ึ่งให้ระยะทางจาก
ศาลากลางและแจ้งลักษณะทางไปมา
๕. ทราย ราคาชนิดละเอียดและหยาบส่งถึงศาลากลาง
ถ้ามีที่กำเนิกใกล้เมือง ขอทรายปริมาณและ
คุณภาพ และระยะทางไปมาถึงศาลากลางกับ
ลักษณะการขนส่ง
๖. ปูนขาว ราคาเมตรลูกขาศักดิ์ ทั้งชนิดปูนหิน และ
ปูนหอย ถ้ามีที่เผาปูนขอทรายรายละเอียดด้วย
๗. กระจก ขนาก, ลักษณะและราคาสำหรับกระจกเบืองมุง
หลังคาหรือปูพื้นชนิดต่าง ๆ ทั้งที่ทำด้วย
ซีเมนต์และหินเผา ถ้ามีโรงทำท้องถิ่น ขอ
ทรายรายละเอียด
๘. ของเบ็กเคล็ค ขอ ทรายราคาปริมาณและคุณภาพของประกอบ
กวางก่อสร้างเบ็กเคล็ค เช่น รางหรือไขไม้ใช้
มุงหลังคาได้ต่าง ๆ ไม้ไผ่หวายและของอื่น ๆ
ที่เห็นสมควรจะแจ้งมาให้ทราบ

ก. ประเภทพาหนะ

๑. ลักษณะทางคมนาคมจากเมืองไปยังที่ว่าการอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดนั้น
๒. ปริมาณและคุณภาพของยานพาหนะชนิดรับจ้างในจังหวัด กับอัตราค่าจ้างเป็นระยะกิโลเมตร เป็นชั่วโมงและเป็นวัน
๓. อัตราค่าจ้างหาขบวน และน้ำหนักกิโลกรัมซึ่งสามารถหาขบวนได้ก้ำกัณฑ์ ทั้งระยะที่เดินทางได้ในวันหนึ่ง

ง. ประเภทพัสดุ

๑. จังหวัดประสงค์จะให้กรมโยธาเทศบาลช่วยสั่งซื้อของใช้ต่าง ๆ เครื่องจักรและเครื่องมือให้หรือไม่ ถ้าต้องการมีของลักษณะประเภทอะไรบ้าง.
๒. วิธีการให้กรมโยธาเทศบาลสั่งซื้อของให้ระ ค้องปฏิบัติตามระเบียบของพัสดุทั้งต่อไปนี ระชกข้งประการใด
  - ก. ผู้รับเสียบค่าระวางรถไฟเวลาวิธีของ สำหรับทางเรือ และยานพาหนะอื่น ๆ แล้วแต่จะสะดวกของพัสดุ
  - ข. เมื่อได้วิธีของ ต้องเซ็นใบรับและส่ง เอกสาร นั้นคืนให้พัสดุภายใน ๔๘ ชั่วโมงจากเวลาวิธีของ
  - ค. เงิน ค่า ของ และ ค่า ขนส่ง ขอให้ชำระ ให้พัสดุภายใน ๘ วันจากวันรับของโดยทางธนาคาร หรือถ้ายังไม่ทราบราคา ก็ให้ชำระ ภายใน ๘ วัน เมื่อได้วิธีหนึ่งสี่อ ทวงเงินของพัสดุ

ง. ใบสำคัญพิสดารจะส่งให้จังหวัดก่อนเมื่อได้เอาเงินไปชำระให้ห้างร้านแล้ว

จ. การหักทวงของขาด, ขุดสลายหรือฉีกพลาทไปจาก ความต้องการขอให้ไต่ค้อยทางหนังสือ ไม่ให้เขียนกล่าวมาในใบรับของ

ฉ. จังหวัดใดปฏิบัติตามที่ตามนี้มีไว้ จะร้องขอให้ส่งเงิน ดำรงจ่ายมาให้ยกถือ ก่อนที่กรมโยธาเทศบาลจะ ดำเนินการตั้งชื่อของจากห้างร้าน.

ข้าหลวงประจำจังหวัดรับจะไปพิจารณา ทอขคำ ตาม เมื่อ กลับไปจนถึงจังหวัดแล้ว.

ข้อหาหรือเรื่องปรับปรุงความสัมพันธ์
และการประสานงานระหว่างกรมการอำเภอกับตำรวจ
ของจังหวัดชุมพร

การประสานงานระหว่าง กรมการอำเภอผู้ เป็นเจ้าพนักงานปลก
ครองท้องที่ กับเจ้าพนักงานตำรวจ ภูธรประจำ สถานีตำรวจ ในท้องที่
อำเภอนั้น ๆ โดยละเอียดอย่างยิ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับการปราบ
ปรามโจรผู้ร้าย แม้ว่าทางราชการมีความประสงค์ให้คณะกรรมการ
การอำเภอและเจ้าพนักงานตำรวจภูธรวิจัยศึกษาช่วยกันก็ แต่การ
วิธีการเท่าที่ปฏิบัติกันอยู่ดูเหมือนอย่างว่า ต่างฝ่ายต่างวิจัย
สอบสวนของกันเอง หรือต่างฝ่ายต่างวิจัยสอบสวนกันเอง บังคับบัญชา
คือนายอำเภอวิจัยสอบสวนภรท้อข้าหลวงประจำจังหวัด หัวหน้า
สถานีวิจัยสอบสวนภรท้อผู้บังคับกองตำรวจภูธร วิธีการเช่นนี้อาจเป็น
ทางให้กำลังปราบปรามโจรผู้ร้ายอ่อนไปไม่มากนักน้อย เพราะฉะนั้น
ถ้ายังเป็นความประสงค์ของกระทรวงมหาดไทย ที่จะให้กรม
การอำเภอผู้ เป็นเจ้าพนักงานปลกครองท้องที่วิจัยศึกษาในเรื่องปราบ
ปรามโจรผู้ร้ายต่อไป และเพื่อให้เจ้าพนักงาน ผู้มีหน้าที่ปราบ
ปราม โจรผู้ร้าย มีกำลัง แข็งแรง ยิ่งขึ้น เห็นสมควร ปรับปรุงความ

สัมพันธและ การประสานงานระหว่างกรมการอำเภอและเจ้าพนักงาน
ตำรวจภูธรโดยกำหนดระเบียบและวิธีการให้ขึ้นไปทั้งต่อไปนี้

๓. ให้หัวหน้าสถานีตำรวจประจำอำเภอเป็นปลัดตำรวจประจำ
อำเภอ หรือให้นายอำเภอเป็นผู้บังคับบัญชาหัวหน้าสถานีตำรวจ
ประจำอำเภอ อนุมัติการปฏิบัติราชการให้ขึ้นไปทำนองขาด
ประจำจังหวัดกับผู้บังคับกองตำรวจประจำจังหวัด

๔. ให้นายอำเภอเป็นผู้เสนอความชอบ ความผิดของหัวหน้า
สถานี นายสิบพลตำรวจที่ประจำราชการอยู่ที่สถานีตำรวจประจำ
อำเภอ

๕. ให้หัวหน้าสถานีตำรวจประจำอำเภอเป็นผู้ช่วยนายอำเภอ
ดำเนินราชการแผนกตำรวจซึ่งคณะกรรมการจังหวัดสั่งการไป

๕. สำหรับ อำเภอเมือง ควรจัดให้มีนายตำรวจ สัญญาบัตร
หรือนายกายตำรวจเป็นปลัดตำรวจ เพื่อเป็นผู้ช่วยนายอำเภอใน
การปราบปรามโจรผู้ร้ายโดยเฉพาะ

การปรับปรุง ความสัมพันธ์ และ ประสานงาน ระหว่าง กรมการ
อำเภอและเจ้าพนักงานตำรวจภูธรเช่นนี้ นอกจากเป็นการรวม
กำลังปราบปรามโจรผู้ร้ายให้เข้มแข็งขึ้นแล้ว ยังเป็นทางที่กรม
การอำเภอจะช่วยเหลือสอดส่องให้นายสิบพลตำรวจ แต่ละคนรักษา
วินัยส่วนตำรวจให้ขึ้นไปด้วยก็อีกทางหนึ่งด้วย.

อธิบดีกรมมหาดไทยกล่าวว่า ในข้อ ๑ ซึ่งจะให้หัวหน้าสถานี
ตำรวจประจำอำเภอเป็นปลัดตำรวจประจำอำเภอนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่า
หัวหน้าสถานีตำรวจอยู่ในคณะกรรมการอำเภอแล้ว

ในข้อ ๒ ซึ่งจะให้นายอำเภอเสนอ ความดี ความชอบ ของหัว
หน้าสถานีตำรวจ ตลอดจนนายสิบ และพลตำรวจประจำอำเภอนั้น
เวลานั้นนายอำเภอเป็นผู้เสนอต่อข้าหลวงประจำจังหวัด หรือผู้บังคับ
กองตำรวจอยู่แล้วเหมือนกัน

ในข้อ ๓ ขอให้หัวหน้าสถานีตำรวจ เป็นผู้ช่วย นาย อำเภอ
เมื่อหัวหน้าสถานีตำรวจเป็นคณะกรรมการอำเภอคนหนึ่ง ก็เท่ากับ
เป็นผู้ช่วยนายอำเภอนั่นเอง

ในข้อ ๔ เรื่อง ขอให้มีนายตำรวจสัญญาบัตรหรือนายกาย
ตำรวจเป็นหัวหน้าสถานีตำรวจที่ประจำอำเภอเมือง ข้าพเจ้าเห็นด้วย

ข้าหลวงประจำจังหวัด ชุมพร กล่าวว่า เท่าที่ อธิบดี กรม
มหาดไทยกล่าวนั้นเป็นแต่เพียงนิทนิย แต่ถามพฤตกนิทนิยหาเป็น
เช่นนั้นไม่ ขอให้กรมตำรวจพิจารณาไว้ด้วย

ข้าหลวงประจำจังหวัดอุบลราชธานีกล่าวว่า สนับสนุนข้อหาหรือใน
ข้อที่ควรให้นายอำเภอเสนอความดีความชอบของตำรวจประจำอำเภอ
โดยส่งรายงานไปยังข้าหลวงประจำจังหวัดแห่งเดียว จะทำให้ตำรวจ
หมกความเข้าใจผิดโดยคิดว่า ตนอยู่ในความบังคับบัญชา ของ ผู้ บัง
ค้ายกอง ไม่อยู่ในความบังคับบัญชาของข้าหลวงประจำจังหวัด

เราตำรวช้แจงว่า หัวหน้าสถานี ตำรวช้ เป็นชั้นนายร้อย
 ตำรวช้ ก็น่าจะให้เข้าอยู่ในคณะกรรมการอำเภอ แต่จำนวนนาย
 ร้อยตำรวช้ไม่มีพอ และบรรช้เป็นหัวหน้าสถานีตำรวช้ประจำอำเภอ
 ไม่ได้ทั้งหมด ส่วนการเสนอความก็ความชอบที่ ก้องฟังทางผู้บง
 คัยของตำรวช้ด้วยนั้น ก็เพราะผู้บงคัยของตำรวช้เป็นผู้ อยู่ใกล้ช้ช้
 และเคยใช้ สอช้กันมา ทั้งนี้เพื่อให้ เป็นไปโดยยุติธรรม

ข้าหลวงประจำจังหวัดกันครปฐมเห็นว่า การบงคัยบัญญัติตำรวช้
 ควรอยู่แก่ข้าหลวงประจำจังหวัดทั้งหมด เพราะพระราชบัญญัติที่ว่า
 ด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินมีบทบัญญัติว่า อำนาจใด ๆ
 อันเป็นของสมุหเทศาภิบาลแต่เดิม ให้ยกเป็นอำนาจของข้าหลวง
 ประจำจังหวัด และสมุหเทศาภิบาลเดิมมีอำนาจที่จะตั้งแต่งตั้งนายสิบ
 พลตำรวช้ได้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า ข้อหาหรือเรื่อง
 เป็นเรื่องภายในระหว่างกรมมหาดไทยกับกรมตำรวจที่ จะตั้งวาง
 ระเบียบให้ก็การประสานกัน หากจะขอรับข้อหาหรือไว้เพื่อมอบกรม
 มหาดไทยปรึกษาหาหรือกับกรมตำรวจ เพื่อปรับปรุงระเบียบเสียใหม่
 จะเห็นอย่างไร.

มติของที่ประชุม

เป็นอันให้มอบกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้กรมมหาดไทยกับ
 กรมตำรวจปรึกษาหาหรือคำความตกลงกันต่อไป.

ข้อหาหรือเรื่องควรกำหนดเวลา
ให้ข้าราชการหัวเมืองอยู่ประจำท้องที่
ของจังหวัดอุดรธานี

จังหวัดอุดรธานีเสนอว่า ข้าราชการที่อยู่ประจำหัวเมือง เป็นเวลานานมักจะมีคติหาประโยชน์ส่วนตัว แล้วทำให้เกิดการแตก ความสามัคคี แยกกัน แยกเหล่า เสียความเที่ยงธรรมในหน้าที่ และเสียเวลาราชการ

แม้จะมีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๖ ที่ให้มีให้อำนาจอำนาจหน้าที่ราชการโดยทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อ หาประโยชน์ให้แก่ตนหรือแก่ญาติมิตร ก็ยังเป็นการ ข้องกันไม่ เพียงพอ เพราะโอกาสอันววยวอลข้าง แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า ข้าราชการที่ประจำท้องที่เป็นเวลานานจะเป็นเช่นนั้นทุกคน หมาย เฉพาะผู้ที่เคยเป็นมาแล้วเป็นส่วนมาก

จังหวัดอุดรธานีได้ระลึกลักษณะที่เหมือนกันว่า การปกครองนั้น จะต้องอาศัยความชำนาญแห่งท้องที่และทราบลัทธิประเพณี นิสสัย ใจคอของพลเมืองเป็นข้อสำคัญ จึงจะปกครองได้ดี แต่การอยู่นานและมีความชำนาญมาก มิใช่แต่จะเกิดผลดีแต่อย่างเดียว บ่อมเป็นเหตุให้เกิดผลในทางตรงกันข้ามก็ได้เหมือนกัน

จึงเห็น ควรกำหนด เวลา ให้ ข้าราชการ ในหัวเมือง อยู่ประจำ

ท้องที่ดังนี้

ข้าราชการชั้นหัวหน้ากอง ประจำไม่เกิน ๖ ปี

ข้าราชการชั้นหัวหน้าแผนก ประจำไม่เกิน ๕ ปี เว้นไว้แต่
จะมีเหตุผลพิเศษ จึงให้อยู่ประจำให้นานกว่านี้ได้

อธิบดีกรมมหาดไทยกล่าวว่า การกำหนดเวลาให้ข้าราชการ
การอยู่ประจำท้องที่ ผลได้จะไม่เท่ากับผลเสีย เพราะผู้ที่อยู่นาน
ไม่ใช่จะมีแต่คนคิดหาประโยชน์ส่วนตัวไปหมด ที่เป็นคนดีก็มีอยู่
มาก ข้าราชการบางคนเป็นผู้ที่มีสมรรถภาพและเป็นที่รักใคร่
นับถือของราษฎรเหมาะแก่ท้องที่นั้นๆ เมื่อย้ายเขาไปอื่นกลับจะทำให้
ให้เสียผลแก่ท้องที่ ส่วนคนใดที่คิดหาประโยชน์หรือมีเรื่อง หรือไม่
เป็นที่นิยมของราษฎรจึงควรย้ายไปไว้ที่อื่น การที่จะกำหนด
เวลาโยกย้ายข้าราชการให้เป็นการตายตัว ข้าพเจ้าเห็นว่ายังไม่
เหมาะ ส่วนข้อเสนอนี้จะขอรับไว้เป็นข้อสังเกต

ข้าหลวงประจำจังหวัดนครปฐม, อุบลราชธานี, นครนายก และ
สิงห์บุรีขอรับว่า หากจะย้ายนายอำเภอขอให้จังหวัดทราบบ้าง.

มติของที่ประชุม

ให้มอบกระทรวงมหาดไทยรับข้อหาหรือไว้เพื่อเป็นข้อสังเกต.

เรื่องที่ ๕๓

ข้อหาหรือเรื่องแก้ไขระเบียบการเกี่ยวแก่จรรยาบรรณ
ของจังหวัดแพร่

จังหวัดแพร่เสนอว่า ถ้าหากยังจะใช้ระเบียบจรรยาบรรณ
เห็นควรแก้ไขระเบียบใหม่ คือ

๑. ใช้สำหรับข้าราชการแต่ชั้นประจำแผนกขึ้นไป
๒. ให้เขียนเฉพาะผู้ที่ควรรับบำเหน็จหรือลงโทษ หรือปลด
หรือเลื่อนตำแหน่ง
๓. ให้ส่งถึงกระทรวงในเดือนมกราคม
๔. เปลี่ยนรูปแบบพิมพ์เสียใหม่ให้ทันสมัยขึ้น

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า กระทรวง
มหาดไทยกำลังพิจารณาวางระเบียบในเรื่องนี้ให้เป็นที่แน่นอน ฉะนั้น
ใครจะขอรับเรื่องไว้ประกอบความดำริ.

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมตกลงให้มอบเรื่องไว้ให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณา
จัดวางระเบียบ

ข้อหาหรือเรื่องออมทรัพย์สำหรับข้าราชการ

ของจังหวัดอุดรธานี

จังหวัดอุดรธานีเสนอว่า ได้เคยช่วยเหลือข้าราชการในเรื่อง
ออมทรัพย์ โดยขอให้ข้าราชการเฉลี่ยเงินฝากคลังออมสินในนาม
ของตนเอง ผู้ที่อยู่นอกจังหวัด กรมการอำเภอช่วยรับชื้อนำเงิน
ไปฝากให้ ส่วนสมุดฝากเงินเก็บที่อำเภอ ผู้ใดจะถอนเงินต้องให้
นายอำเภอทราบ ทำมา ๓-๔ ปี ครูประจำเขตที่มีเงินเก็บ ๗ ละ
๑๕ บาทเก็บเงินได้ถึง ๓๐๐ - ๔๐๐ บาทก็มี

การเช่นนี้ ถ้าเป็นมติของคณะรัฐมนตรีว่า "ข้าราชการ
ทุกคนควรเฉลี่ยเงินฝากคลังออมสินทุกเดือน อย่างน้อยร้อยละ ๕
ผู้ใดไม่ฝากก็ไม่บังคับ แต่ให้คณะกรรมการจังหวัดรายงาน ให้เจ้า
กระทรวงสั่งถึงกักทราบ" การออมทรัพย์ของข้าราชการจะดีขึ้น ขอ
หาวิธีที่ประเสริฐจะเห็นอย่างไร

อธิบดีกรมมหาดไทย กล่าวว่า ข้าพเจ้าเห็นพ้องด้วยกับ
นโยบายที่จะให้ข้าราชการออมทรัพย์ แต่ควรจะเป็นนโยบายของ
ข้าหลวงประจำจังหวัดเอง ซึ่งจะให้เป็นนโยบายของคณะรัฐมนตรี
รู้สึกจะไม่เหมาะ ควรจะเป็นการส่งเสริมสิทธิในทรัพย์สินของ
บุคคลมากไป

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวสนับสนุนว่า ถ้า
เป็นมติของคณะรัฐมนตรีแล้ว หากข้าราชการไม่ปฏิบัติตามก็จะ
ทำให้เสื่อมเสียความศักดิ์สิทธิ์ในมติของคณะรัฐมนตรีไป วิธีการ
ออมทรัพย์เช่นที่กล่าวนี้ บริษัทค้าขายบางบริษัทได้ปฏิบัติอยู่แล้ว
เรียกว่า “โบนัสซิสเต็ม” ทางกระทรวงการคลังก็ได้ทำวิจัย
บ้างเหมือนกัน.

มติของที่ประชุม

การออมทรัพย์นั้นย่อมเป็นสิ่งอันพึงปรารถนา แต่ควรเป็น
นโยบายของข้าหลวงประจำจังหวัดที่ระชี้แจงแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา
การที่ระเสนอให้เป็นคำสั่งของคณะรัฐมนตรีนั้นไม่เหมาะ.

เรื่องที่ ๕๕

ข้อหารือเรื่องควรปรับปรุงคุณภาพแห่งรายงานประจำปี
ของจังหวัดมหาสารคาม

จังหวัดมหาสารคามเสนอว่า การทำรายงานประจำปีเท่าที่ได้ส่งมายังกระทรวงทุก ๆ ปีนี้ เห็นว่าคุณภาพแห่งรายงานนั้นยังหาเหมาะสมแก่การงานซึ่งได้จัดทำในขณะนี้ไม่ สมควรที่จะคิดปรับปรุงรายงานประจำปีให้ดียิ่งขึ้น เท่าที่ทราบมา เมื่อส่งมาถึงกระทรวงแล้วมักจะไม่เกี่ยวข้องกันไว้เลย ๆ มิได้จัดทำรายละเอียดหรือการปรับปรุงความเจริญแห่งจังหวัดหนึ่ง ๆ ให้ทราบโดยเปิดเผยทั่วกัน จึงไม่ทราบว่าจังหวัดใดได้จัดทำอะไรไปแล้วเท่าใดในปีหนึ่ง ๆ เห็นว่าควรวางรูปรายงานประจำปีเสียใหม่ ให้รัดกุมยิ่งขึ้นกว่าเวลานี้ และเมื่อจังหวัดต่าง ๆ ได้ส่งมาถึงกระทรวงแล้ว เป็นหน้าที่ของกระทรวงจะต้องจัดการรวบรวมเป็นหมวดหมู่ และจัดพิมพ์แจกจ่ายไปตามสถานที่ราชการจังหวัดต่าง ๆ ให้ได้ทราบ จะเป็นเครื่องเตือนใจของจังหวัดต่าง ๆ ให้เร่งรัดกิจการงานและปรับปรุงความเจริญให้จังหวัดของตนดียิ่งขึ้นไป

อธิบดีกรมมหาดไทยกล่าวว่า กระทรวงมหาดไทยเคยรวบรวมรายงานประจำปีพิมพ์แจกจ่ายไปครั้งหนึ่งแล้ว * ขณะนี้ได้ตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่งสำหรับดำเนินการในเรื่องนี้ เวลานี้กรรมการกำลังรวบรวมรายละเอียดอยู่.

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นควรมีรายงานประจำปีขึ้น กระทรวงมหาดไทยรับรอง และจะได้จัดส่งแบบคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดสถิติต่าง ๆ ไปให้จังหวัดทำในเรื่องนี้

นายปิ่นพัฒน

หม่อมราชวงศ์...
หม่อมราชวงศ์...
หม่อมราชวงศ์...

เรื่องที่ ๕๖

ข้อหาหรือเรื่องการลาหยุดของข้าราชการส่วนภูมิภาค
ของจังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองคายเสนอว่า ระเบียบการลาหยุดราชการของ
ข้าราชการส่วนภูมิภาค กระทรวงหนึ่งก็วางระเบียบไปอย่างหนึ่ง
ไม่เหมือนกัน ทำให้ยากแก่การปฏิบัติเห็นควรแก้ไขให้เป็นทำนอง
เดียวกัน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า ทางกระทรวง
และทางคณะรัฐมนตรีรู้สึกอยู่เหมือนกันว่า ระเบียบการลาหยุด
ราชการไม่เรียบร้อย ขณะนี้จึงได้ตั้งกรมการขึ้นพิจารณาวาง
ระเบียบ เพื่อจะให้เหมือนกันหมดทั้งทหารและพลเรือน หวังใจว่า
ระเบียบข้อบังคับข้างนี้ จะสำเร็จในไม่ช้า

มติของที่ประชุม

เมื่อคณะรัฐมนตรีได้ดำเนินการอยู่แล้ว ก็เป็นอันให้ผ่าน
ระเบียบวาระเรื่องนี้ไปไว้.

เรื่องที่ ๕๗

ข้อหาหรือเรื่องระเบียบการสอบสวนเรื่องราวและฎีกา
ของสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

โดยที่การไต่สวนหรือสอบสวนเรื่องราวและฎีกาที่ราษฎรร้อง
เรียนขอให้ปลดเปลื้องความทุกข์ยาก หรือกล่าวโทษเจ้าพนักงาน
ว่า ปฏิบัติราชการมิเป็นธรรม ที่ปฏิบัติกันอยู่ในเวลานี้ แม้จะ
ได้มีระเบียบอยู่ข้างแล้วก็ตาม ก็ยังไม่ได้ผลอันเป็นที่พึงปรารถนา
ในทางราชการและไม่เป็นความสม่ำเสมอ กล่าวคือ บางแห่ง
บางคราวก็กระทำการสอบสวนโดยเข้มงวดกวดขันให้ความซัดเช็ด
ประกอบด้วยหลักฐานที่เชื่อถือได้ สะดวกแก่การวินิจฉัยสั่งการ
ไปโดยยุติธรรม บางแห่งบางคราวก็กระทำการสอบสวนพอเป็น
พิธีไม่ได้ความซัดเช็ด เช่น ไม่ให้โอกาสแก่ผู้กล่าวหาหน้าพระยาน
หลักฐานเข้าสืบประกอบเรื่องราวของคน หรือส่งเรื่องราวไปให้
ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพาดพิงในเรื่องนั้นชี้แจงแล้ว
ถือว่าเป็นการเพียงพอ หรือตั้งผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยว
ข้องเป็นกรรมการสอบสวนเรื่องนั้น หรือบางครั้งการสอบสวนไม่ได้
ความซัดเช็ดปราศจากหลักฐานประกอบสอบสวน แล้วชี้แจง
บอกไปกระทรวงทั้ง ๆ ที่มีข้อความคลุมเครือไม่แจ่มแจ้งพอที่จะสั่ง
การได้ เป็นเหตุให้ต้องย้อนมาสอบสวนใหม่ เป็นการล่าช้า
เสียเวลาโดยใช่เหตุ

จึงเป็นการสมควรที่จะแนะนำและวางระเบียบการสอบสวนหรือ
ไต่สวนเรื่องราวและฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้ คือ

หมวด ๑

ว่าด้วยลักษณะของเรื่องราวและฎีกา

๑. เรื่องราวของข้าราชการกล่าวโทษผู้บังคับบัญชา

เรื่องนี้ได้มีระเบียบชั่วคราวว่าด้วยการร้องเรียนเรื่องราวของ
ข้าราชการพลเรือน ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้
วางเป็นระเบียบไว้ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗
แล้ว เมื่อมีการร้องเรียนกล่าวหาขึ้นขึ้นเข้าลักษณะตามระเบียบ
ดังกล่าวแล้วก็ให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบนั้น

๒. เรื่องราวหรือฎีกากล่าวโทษข้าราชการหรือบุคคล

ใดๆอันเกี่ยวแก่การกระทำผิดพระราชกำหนดกฎหมาย

เรื่องเช่นนี้นับว่าเป็นเรื่องสำคัญ เมื่อได้รับคำสั่งให้ไต่สวน
ต้องตั้งกรมการสอบสวนทุกเรื่องไป เพราะบางครั้งแม้ผลของ
การสอบสวนจะไม่ได้ความพอที่จะนำคดีขึ้นฟ้องร้องยังโรงศาล ก็ยัง
มีข้อที่จะพิจารณาโทษในทางปกครองอีกโสดหนึ่ง เมื่อกรรมการ
ทำการสอบสวนได้ความแน่ชัดว่า เป็นการกระทำผิดละเมิดต่อ
พระราชกำหนดกฎหมายจริง คณะกรรมการจังหวัดก็มีอำนาจ

ใช้ดุลยพินิจสั่งให้นำคำขึ้นฟ้องร้องไปยังศาลได้ที่เกี่ยวข้อง แล้ว
รายงานกระทรวงเพื่อทราบไว้ชั้นหนึ่ง ถ้าการสอบสวนนั้นกรณียัง
เป็นที่สงสัยหรือการสอบสวนไม่มีมูลแห่งความจริงตามข้อกล่าวหา
ก็ให้ทำคำชี้แจง เหตุผล ประกอบด้วยหลักฐาน และเอกสาร ประกอบ
การสอบสวนไปยังกระทรวงเพื่อพิจารณาสั่งการอีกชั้นหนึ่ง

๓. เรื่องราว หรือฎีกา กล่าวโทษ ข้าราชการ ว่าประพฤติก

ผิดวินัย

เรื่องข้าราชการประพฤติกผิดวินัยนี้ จะต้องปฏิบัติตามพระราช
บัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๖ และตามมติของ ก.พ.
ซึ่งมีระเบียบข้อยู่แล้ว การสอบสวนในเรื่องนี้ก็ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับ
เรื่องกล่าวหา ว่ากระทำผิด พระราชกำหนดกฎหมาย ทั้งกล่าวแล้ว
ในข้อ ๓ และการสอบสวนจะต้องทำให้ได้ความชัดเจนประกอบด้วย
เหตุผล เพราะถ้าข้อกล่าวหาที่นั้นไม่มีมูลแห่งความจริงโดยชัดแจ้ง
ก็จะเป็นทางให้ ข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาได้ปลด ปล่อย มลทินโดย
ปราศจากข้อสงสัย

๔. เรื่องราว หรือฎีกาที่ คณะกรรมการ จังหวัด มีอำนาจ จัดการหรือสั่งการไปได้

มีเรื่องราวหรือฎีกาขอยางประเภทที่คณะกรรมการจังหวัดมีอำนาจ
จัดการหรือสั่งการไปได้โดยลำพัง เช่น เรื่องราวกล่าวโทษกำนัน

ผู้ใหญ่ว่าประพุกกินไม่สมควรแก่ศักดิ์ของตำแหน่ง หรือ
 หย่อนความสามารถ เรื่องราวร้องทุกข์โดยผู้ยื่นเรื่องราวเข้าใจ
 ผิดหรือไม่ทราบถึงระเบียบแบบแผนหรือข้อกฎหมาย จังหวัดที่ย่อม
 มีอำนาจที่จะชี้แจงให้ผู้ยื่นเรื่องราวเข้าใจในทางที่ถูกต้อง เรื่อง
 ราวร้องทุกข์ขอให้จังหวัดจัดการไกล่เกลี่ยปะองตนเองระหว่าง
 ราษฎรในเรื่องเล็กน้อยหรือเรื่องพิพาทกันในทางแพ่ง ฯลฯ เหล่านี้
 คณะกรรมการจังหวัดย่อมจัดการไปได้ตามสมควร และเมื่อได้
 ดำเนินการไปประการใดแล้ว ก็ให้แจ้งผลไปยังกระทรวง

๕. เรื่องราวหรือฎีกาที่ราษฎรร้องเรียนขอให้ช่วยปลด

เปลื้องความทุกข์ยาก

เรื่องเช่นนี้โดยปกติราษฎรได้รับความเดือดร้อนจากกิจการของ
 รัฐบาลที่ไต่กระทำไปคามอำนาจ หรือคามพระราชกำหนดกฎหมาย
 เมื่อราษฎรละเพาะหนุ้ละเพาะเหล่าได้รับความเดือดร้อน มักจะร้อง
 เรียนขอความกรุณาผ่อนผัน เมื่อมีทางพอที่ทางราชการจะผ่อนผัน
 ได้ในบางเรื่องบางกรณีที่มีเหตุสมควร ทางการ ก็เคยอนุโลม
 ผ่อนผันให้ แต่ทั้งนี้จะต้องระลึกรั้งประโยชน์ของมหาชนเป็นใหญ่
 เมื่อมีการร้องเรียนในลักษณะเช่นนี้ ก็ให้กระทำการสอบสวนไปตาม
 วิธีที่ควร ให้ได้ความชัดเจนและแสดงความเห็นประกอบเป็นข้อ ๆ

จำระกรุณาผ่อนผันไว้ในข้อใด เพียงใดหรือไม่ โดยคำนึงถึงความ
 เกิดครันของประชาชนทั่ว ๆ ไป กล่าวคือ เมื่อทางการกรุณาผ่อนผัน
 แก่บุคคลใดหรือคณะบุคคลใดแล้ว ก็ยังไม่เป็นการเกิดครันรำคาญ
 แก่บุคคลอื่นหรือคณะบุคคลอื่นหรือมหาชนทั่วไป

๖. เรื่องราวหรือฎีกาที่มีลักษณะเป็นทำนองบัตรสนเท่ห์

มีเรื่องราวหรือฎีกาบางฉบับ ซึ่งเมื่อส่งไปทำการสอบสวน
 แล้วปรากฏว่าไม่มีตัวผู้ยื่นเรื่องราวบ้าง ผู้มีชื่อในเรื่องราวปฏิเสธ
 ว่าไม่ใช่เรื่องราวของตนบ้าง เรื่องเช่นนี้จึงตกเป็นทำนองบัตรสนเท่ห์
 ซึ่งโดยปกติทางราชการถือหลักว่าเป็นบัตรสนเท่ห์แล้วไม่รับพิจารณา
 แต่บางคราวแม้จะเป็นบัตรสนเท่ห์ก็ตาม บางฉบับก็กล่าวด้วยเหตุ
 ผลและอ้างหลักฐานยืนยันว่าเชื่อว่าอาจมีมูลแห่งความจริง ซึ่ง
 ทางราชการเคยปฏิบัติมา ใต้ส่งบัตรสนเท่ห์นั้น ๆ ให้สอดส่องสภ
 ทรัพย์พึงพฤติการณ์แล้วแจ้งผลไปให้ทราบ เมื่อเรื่องราวฉบับใด
 ปรากฏว่ามีลักษณะเข้าทำนองบัตรสนเท่ห์ก็จึงกล่าวแล้ว ก็ให้สอด
 ส่องสภทรัพย์พึงพฤติการณ์ตามลักษณะบัตรสนเท่ห์

หมวด ๒

ว่าด้วยคณะกรรมการ

๑. กรรมการที่ทรงคุณเพื่อสอบสวนเรื่องราวและฎีกา ต้องมี
 อย่างน้อย ๓ นาย ผู้เป็นประธานกรรมการต้องมีตำแหน่งสูงกว่า
 ผู้ถูกไต่สวน

๒. การเลือกตั้งกรรมการให้คณะ กรรมการจังหวัด เลือก ข้าราชการตามแต่จะเห็นควร แต่ถ้ากรรมการจังหวัดเป็นผู้ ถูกกล่าวหา ข้าราชการประจำจังหวัดหรือผู้ แทนต้องเป็นประธานกรรมการเอง ถ้า ผู้ ถูกกล่าวหาเป็นกรรมการอำเภอ ต้องตั้งกรรมการจังหวัด ๓ นาย เป็นประธาน ในกรณีอื่น ๆ ประธานกรรมการจะเป็นกรรมการจังหวัด หรือกรรมการอำเภอก็ได้

๓. การตั้งกรรมการ ห้ามไม่ให้ตั้งผู้ ถูกกล่าวหาหรือผู้ ที่มี กรณีเกี่ยวข้องกับคดีในเรื้องนั้น ๆ เป็นกรรมการ

๔. การสอบสวนไต่สวนของคณะกรรมการ ให้อนุโลมตาม หลักวิธีการไต่สวนคดีอาชญา คือ มีการสอบสวนมูลคดีฝ่ายผู้ กล่าวหาให้นำพยานหลักฐานมาสืบประกอบข้อหาของคน และ ให้ผู้ ถูกกล่าวหาชี้แจงแก้ข้อหาและนำพยานหลักฐานมาสืบแก้ ประเด็นข้อหาข้อใคร่ขกันตรงกันจะไม่สืบพยานก็ได้ และให้โอกาส แก่คู่กรณีเข้าฟังการไต่สวนด้วย

๕. เมื่อการไต่สวนเสร็จสิ้นกระแสรุ้แล้ว ให้คณะกรรมการ ประชุมปรึกษาถึ้นชี้ขาด เมื่อความเห็นกรรมการแย้งกันให้ถือเอาความเห็นส่วนมากเป็นข้อชี้ขาด กรรมการที่ไม่เห็นพ้องด้วย นั้นจะเขียนความเห็นแย้งก็ได้

๖. เมื่อคณะกรรมการชี้ขาดประการใดแล้วให้รายงานต่อคณะ กรรมการจังหวัด พร้อมทั้งหลักฐานประกอบการสอบสวน

หมวด ๓

ว่าด้วยการสอบสวนและรายงานผลของการสอบสวน

เมื่อคณะกรรมการจังหวัด ได้รับคำสั่งให้ทำการสอบสวนเรื่องราวใด ๆ แล้ว ให้พิจารณาว่าเป็นเรื่อง ๆ ใดว่า เรื่องราวนั้นเป็นเรื่องที่มีลักษณะอย่างใดกึ่งกล่าวไว้ในหมวด ๓ หรือไม่ ถ้าไม่ตรงก็พิจารณาว่าจะอนุโลมเข้าเป็นเรื่องราวลักษณะใด และเรื่องใดที่ควรตั้งกรรมการสอบสวนนอกจากที่กล่าวไว้แล้ว ก็ให้พิจารณาคำสมควรให้เหมาะแก่รูปเรื่อง ซึ่งอาจระมอบให้ผู้อื่นทำสอบสวนโดยเฉพาะก็ได้ และบางเรื่องที่คณะกรรมการจังหวัดเคยสอบสวนมาแล้วหรือเป็นเรื่องที่มีหลักฐานชัดเจนอยู่แล้ว ก็รวบรวมหลักฐานชี้แจงเหตุผลไปกระทรวงได้ก็เกี่ยวโดยไม่ข้องถึงกรรมการ และบางเรื่องซึ่งจำเป็นก็ผู้บังคับบัญชาจะต้องสอบสวนด้วยตนเองเป็นความลับ ก็ให้ทำได้โดยไม่ข้องถึงกรรมการเช่นเดียวกันแต่การที่จะให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสอบสวนตนเองนั้นไม่เป็นการสอบสวนจะเป็นโดยวิธีใด ๆ ก็ตาม เมื่อเสร็จสิ้นกระแสความแล้ว คณะกรรมการจังหวัดจะต้องพิจารณารายงานการสอบสวนนั้นเสียขั้นหนึ่งก่อน เมื่อคณะกรรมการจังหวัดพิจารณาเห็นสมควรจัดการประการใด ถ้าเป็นเรื่องที่มีอำนาจจัดการได้ก็ให้จัดการไป คำสมควร ถ้าเป็นเรื่องที่ควรตั้งรายงานก่อนกระทรวงก็ให้พิจารณาชี้ขาด แล้วชี้แจงเหตุผลนำส่งหลักฐานหรือเอกสารประกอบการสอบสวนไปยังกระทรวง

ระเบียบขอมไม่เป็นการชกข้อคำสั่งซึ่งสั่งไว้เกี่ยวกับการที่ระ
ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเฉพาะเรื่องเฉพาะราย หรือคำสั่งซึ่ง
สั่งให้ทำการสอบสวนเรื่องใด ๆ เป็นพิเศษ ทั้งนี้ให้ถือเป็นหลัก
ปฏิบัติการสืบไป.

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

วันที่

พุทธศักราช ๒๔๗๗

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

มติของที่ประชุม

ให้แก้ไขใหม่ เพราะถ้อยคำบางแห่งยังไม่ชัดเจนพอ.

เรื่องท ๕๘

เรื่องการสอบสวนพิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์
ของจังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานีเสนอว่า เรื่องราวร้องทุกข์ซึ่งราษฎร
ร้องขอให้ช่วยปลดปล่อยลูกชื้ออย่างหนึ่ง ร้องกล่าวโทษ ข้าราชการ
อย่างหนึ่ง ถ้าผู้ยื่นเรื่องราวยื่นตรงต่อจังหวัดและอำเภอ จังหวัด
และอำเภอจะมีอำนาจหน้าที่อย่างไร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยขอให้ปลัดกระทรวงมหาดไทย
ชี้แจง

ปลัดกระทรวงมหาดไทยชี้แจงว่า เมื่อกรมการจังหวัด หรือ
กรมการอำเภอได้รับเรื่องราวร้องทุกข์แล้ว ให้จัดการสอบสวน
หรือไต่สวนเสียก่อน อย่าเพิ่งส่งไปกระทรวง เพราะถ้าส่งไป
ซึ่งกระทรวงก่อนแล้ว ทางกระทรวงก็จะต้องส่งย้อน กลับไปให้
จัดการอีก ส่วนวิธีที่จะดำเนินการสอบสวนหรือไต่สวนให้พิจารณา
ลักษณะแห่งความผิดนั้น ถ้าเป็นการกล่าวโทษ ข้าราชการ ว่า
กระทำความผิดในคดีอาชญา จะต้องจัดการตามกฎหมายแล้วรายงานให้
กระทรวงทราบ

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นชอบด้วยตามคำชี้แจงของปลัดกระทรวงมหาดไทย
เป็นอันให้ถือคำชี้แจงนั้นเป็นหลักสำหรับปฏิบัติ การต่อไป.

การเทศบาล

เรื่องที่ ๕๘

ข้อความเข้าใจเรื่องสภาจังหวัด

ของกรมมหาดไทย

๑. งบประมาณซึ่งให้จังหวัดจัดทำขึ้น เป็นงบประมาณซึ่งไม่เกี่ยวกับงบประมาณของแผ่นดิน เป็นงบประมาณซึ่งทางจังหวัดจะมีเงินรายได้ตามประเภทต่าง ๆ คือ

ก. เงินสลากกินแบ่ง

ข. เงินส่งเสริมเทศบาล

ค. เงินภาษีอากรและจังกอบ ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ จะมีผลเพราะรายได้จากพระราชบัญญัติ การสาธารณสุข ฯ และที่เป็นส่วนของจังหวัด ก็เพราะนอกเขตเทศบาลหรือเทศบาล

๒. เงินรายได้จากทรัพย์สิน ซึ่ง อาจมีได้จากการเช่าสถานที่หรือที่ดินของจังหวัดซึ่งไม่ใช่เป็นของรัฐบาล และผลประโยชน์นั้นไม่ก็นำส่งคลัง และอาจมีรายได้จากดอกเบี้ยเงินที่ให้แก่หรือเงินฝาก

๓. เงินรายได้จากกิจการที่จังหวัดจัดทำขึ้น ซึ่งอาจเป็นการพาณิชย์ หรือการรักษายาบาลซึ่งจังหวัดจัดตั้งโรงพยาบาลหรือสุศาลาขึ้นเอง โดยไม่ได้ใช้เงินจากงบประมาณของรัฐบาล

จ. เงินเรียไรซึ่งจังหวัดอาหามาไค้โดยไม่มีกฎหมายบังคับ
ถ้าเงินนั้นให้เพื่อการใด ก็ให้จ่ายสำหรับการนั้น

ฉ. เงินรายไค้เบ็ดเตล็ดซึ่งอาหะมันออกจากที่ไค้กล่าวแล้วข้าง
ต้น

การลงจำนวนเงินรับทั้งสินนั้น ให้ลงโดยไม่มีหักรายจ่าย
เมื่อไค้ทางขประมาณรายไค้ทั้งที่ไค้กล่าวมาแล้ว ก็ให้ทางข
ประมาณรายจ่ายตามแบบที่กระทรวงไค้ส่งไป แยกเป็นประเภทเงิน
เคื้อน ค่าใช้สอย การร การทางขประมาณรายจ่ายนั้น ไม่ให้
ใส่เงินซึ่งจ่ายในขประมาณของแผ่นดิน เช่น เงินเคื้อนข้าราชการ
ค่าใช้สอยและการรสำหรับกิจการของรัฐบาล

อนึ่งในการทำรายจ่าย ให้ระลึกลงรายไค้เช่นสำคัญ ไม่
ควรที่จะทำรายจ่ายให้เกินไปกว่ารายไค้

ส่วนการที่จะแยกขประมาณของแผ่นดินไปตั้งเป็นขประมาณ
ส่วนจังหวัดกันนั้น ในชั้นนี้ รัฐบาลยังไม่ไค้ตกลงในเรื่องหลักการ
ฉะนั้นจึงให้ทางขประมาณทางจังหวัดตามรูปการที่ไค้กล่าวมาแล้ว

ส่วนบัญญัติทรัพย์สินนั้น จะค้องระบุงรคาทรัพย์สินที่จังหวัด
จักหามาไค้โดยไม่มีอำนาจกฎหมายหรือกฎหรือระเบียบการกำหนด
ไว้ว่าให้เป็นของแผ่นดิน หรือนำส่งคลัง กลอกนทรัพย์สินซึ่ง
มิไค้จ่ายเงินขประมาณจักหามาเพื่อใช้ ในราชการ นอกจากนั้นค้อง
มีทรัพย์สินซึ่งเป็นควเงินซึ่งจังหวัดมิไค้โดยที่ไม่ใช่เป็นเงินที่ค้อง
นำส่งคลัง และไม่มีข้อผูกพันอันใดที่จะให้ถือว่าเงินนั้นเป็นของ
รัฐบาล

ส่วนการสอบสวนถึงรายได้และรายจ่ายนั้น ให้สภาจังหวัด
ตั้งกรรมาธิการขึ้นเพียง ๓ นาย และให้เข้าประชุมครั้งละ ๒ ขาท
ปีหนึ่งให้มีการประชุมไม่เกิน ๓๐ ครั้ง

๒. ในเรื่องแย่งสรรเงินอุดหนุน ของรัฐบาล ระหว่าง บรรดา
เทศบาลในจังหวัดนั้น ละเพาะปี พ.ศ. ๒๔๗๘ นี้ เงินอุดหนุน
ของรัฐบาลให้แก่เทศบาลยังไม่ได้ตั้งไว้ในงบประมาณแผ่นดินโดยทรง
มีแต่เงินส่งเสริมเทศบาลอยู่ จำนวนหนึ่งซึ่งรัฐบาลได้วางหลักเกณฑ์
ไว้ว่า เทศบาลมีรายได้ ไม่เพียงพอที่จะจ่ายเป็นค่าสาธารณูป
ถึง ๓ ขาท ค่ารายการในเขตเทศบาล ๓ คน และไม่พอที่จะใช้
จ่ายเป็นค่าบำรุงการโยธาถึง ๓ ขาท ค่ารายการในเขตเทศบาล
๓ คนแล้ว รัฐบาลก็จะออกเงินส่งเสริมสำหรับกิจการนั้นให้ถึงมาตร
ฐานที่กล่าวนี้ ต่อเมื่อได้ตั้งเงินอุดหนุนไว้ในงบประมาณของรัฐ
บาล และเมื่อได้ตั้งเทศบาลขึ้นหลายแห่งในจังหวัดหนึ่ง ๆ แล้ว
จึงจะปรึกษาหารือสภาจังหวัดถึงการแย่งสรรเงินอุดหนุน

๓. ในเรื่องกิจการที่จังหวัดระมัดระวัง อาทิเช่น การเกษตร
การขนส่ง การค้าขาย ฯลฯ นั้น ปัญหาที่สำคัญก็อยู่ที่ระมัดระวังที่
จะทำ การที่จะให้มีทุนได้นั้น จังหวัดหรือเทศบาลอาจจะก่อทำการ
กู้เงิน เช่น กู้เงินเพื่อทำการไฟฟ้าหรือประปาเป็นกัน แต่การกู้เงิน
เช่นนี้ก็ต้องมีหลักเกณฑ์กำหนดรายได้รายจ่าย การผ่อนใช้คืน
เงินและดอกเบี้ยให้เพียงพอสำหรับกิจการนี้ มีตัวอย่างการกู้เงิน

หากรัฐบาลทำการไฟฟ้าและประปา ของเทศบาลหรือสุขาภิบาล เป็น
 เงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ได้มีพระราชบัญญัติอนุญาตให้รัฐบาล
 ให้กู้ยืมเงินแก่สุขาภิบาลหรือเทศบาล เพื่อทำการไฟฟ้าและ
 ประปา พ.ศ. ๒๔๗๗ ทั้งปรากฏในสำเนาข้อท้ายบันทึกนี้ จาก
 เงินจำนวนสุขาภิบาล ๕ แห่ง คือ สุขาภิบาลเมืองฉะเชิงเทรา
 สุขาภิบาลเมืองอุตรดิตถ์ สุขาภิบาลเมืองอุทัยธานี สุขาภิบาล
 ท้องที่ชุมแสง สุขาภิบาลท้องที่บางมูลนาก ได้ขอกู้ยืมเงิน
 รวม ๒๗๗,๐๐๐ บาท เฉพาะสุขาภิบาลเมืองฉะเชิงเทราขอกู้ยืม
 เงิน ๘๕,๐๐๐ บาทโดยคิกคอกเขยให้ร้อยละ ๔ ต่อปี และใช้เงิน
 ให้หมดภายใน ๒๐ ปี สุขาภิบาลต้องส่งใช้ปีละ ๖,๒๕๔ บาท
 ๔๔ สตางค์ รวมทั้งคืนเงินและคอกเขยแก่ระสังเกทเห็นได้ว่า
 หากเงินผ่อนใช้นี้ ในแรกจะเสียดอกเขยมากและส่งคืนเงินได้
 น้อย แต่ส่วนปีต่อ ๆ ไป คอกเขยจะลดลง และส่งคืนเงินได้
 มากขึ้น (บัญชีชำระหนี้ท้ายบันทึกนี้) นอกจากที่เทศบาลจะกู้
 เงินจากรัฐบาลแล้วก็อาจจะกู้จากบุคคล หรือบุคคลสาธารณะเพื่อ
 ทำการบางอย่างโดยมีหลักการตามที่ระไว้ตกลงกัน แต่มีข้อที่ระ
 ระวังก็คือว่า รายได้อื่นพึงจะได้รั้งจักต้องไม่น้อยกว่ารายจ่าย
 เสมอไป

๕. การตั้งกระทู้ถามกรมการจังหวัดนั้น สมาชิกมีอำนาจ
 ตั้งกระทู้ถามกรมการจังหวัดได้เมื่อได้รั้งอนุญาตจากประธานสภา
 แล้ว ทั้งนี้ เพื่อที่จะสอบสวนว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลได้ปฏิบัติภารกิจไป

โดยถูกต้องหรือไม่ การตั้งกระทู้ถามเช่นนั้นเพื่อที่จะหาความเข้าใจ
ไม่ใช่เพื่อที่จะหาความผิด และเป็นกระทู้ ซึ่งกรมการจังหวัดจะ
ตอบก็ได้ หรือไม่ตอบก็ได้ หากว่ากรมการจังหวัดคอย แต่ไม่
เป็นที่พอใจ หรือไม่คอยเสียเลย สมาชิกสภาจังหวัดละลงมติ
ไม่ไว้ใจก็ไม่ได้ เพราะว่าการตั้งกระทู้ เช่นนี้เป็นการซักถาม ไม่ใช่
เป็นการเสนอญัตติเพื่อเปิดอภิปรายทั่วไปในชั้นโยนยาบ การเสนอ
ญัตติเพื่อเปิดอภิปรายทั่วไปนั้น สภาจังหวัดไม่มีสิทธิที่จะทำได้
(ดูตัวอย่างกระทู้ ค่อท้ายบันทึกนี้)

๕. ในเรื่อง ข้อบังคับ คับการ ประชุม และ การ ปรีกษา ของ สภา
จังหวัดนั้น กระทรวงมหาดไทยจะได้ทำแบบส่ง ไปให้ทุกจังหวัด
ก่อนเปิดสภาจังหวัด

๖. ในเรื่องพระราชกฤษฎีกาวางระเบียบการตรวจและรายงาน
เรื่องงบประมาณ และสอบสวนการคลังทาง จังหวัดนั้น กระทรวง
มหาดไทยจะได้จัดการเสนอร่างพระราชกฤษฎีกาค่อไป

๗. ในเรื่องหน้าที่ของผู้แทนราษฎรในสภาจังหวัดนั้น ก็คือ
เป็นที่ปรึกษาพิเศษสำหรับสภาจังหวัด และให้คำปรึกษาได้เมื่อ
สภาจังหวัดร้องขอ ทั้งนี้เพราะผู้แทนราษฎรเป็นผู้ รู้ วิ ธี คำ เนิน
การประชุมของสภาผู้แทนราษฎรเป็นอย่างดี ซึ่งอาจให้คำปรึกษา
ในเรื่องระเบียบการประชุมได้

๘. การแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ระหว่างกรมการจังหวัดกับสภา
จังหวัดมีดังนี้ คือ

ก. คณะกรรมการ จังหวัดที่มีหน้าที่บริหาร ราชการแผ่นดินใน
จังหวัดคามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการ
บริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. ๒๔๗๖

ส่วนสภาจังหวัดไม่มีหน้าที่บริหารเช่นกล่าวนี้ แต่มีหน้าที่
เพียงให้คำปรึกษาหารือและแนะนำเท่านั้น

ข. คณะกรรมการ จังหวัดที่มีสิทธิเข้าประชุมใน สภาจังหวัดได้
แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนหรือเสนอนิติ มีแต่สิทธิแสดง
ความเห็นหรือขอขงกระทำ ซึ่งสมาชิกสภาตาม และอาจจะไม่ขอ
กระทำก็ได้เมื่อเห็นว่าข้อความนั้นยังไม่ควรเปิดเผย

ส่วนสมาชิกสภา จังหวัด แม้ว่าจะมีสิทธิ ทั้งกระทำ ตาม
คณะกรรมการจังหวัดได้ แต่ถ้าไว้รับคำขออันไม่เป็นที่พอใจ ก็
ไม่สามารถที่จะลงมติไม่ไว้ใจได้

ค. ข้าหลวงประจำจังหวัดซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการจังหวัด
มีหน้าที่ควบคุมดูแลเทศบาลโดยตรง

ส่วนสภาจังหวัดไม่มีอำนาจควบคุมดูแลเทศบาลเช่นข้าหลวง
ประจำจังหวัด รมักแต่เพียงหน้าที่แนะนำในกิจการของเทศบาล
และแบ่งสรรเงินอุดหนุนของรัฐบาลระหว่างบรรดาเทศบาลใน จังหวัด
และใกล้เคียงข้อแตกต่างระหว่างเทศบาลเท่านั้น

ง. คณะกรรมการจังหวัดมีหน้าที่จัดทำงบประมาณ ซึ่งจัดทำ
จังหวัด

ส่วนสภาจังหวัดไม่มีหน้าที่ทำงบประมาณ ซึ่งจัดทำ จังหวัด
แต่มีหน้าที่ลงมติให้คำปรึกษาหารือว่างบประมาณซึ่งข้าหลวงประจำ

จังหวัดเสนอนั้น ควรอนุมัติหรือไม่และมีอำนาจตั้งกรมมาธิการ
ตรวจและรายงานเรื่องงบประมาณ และสอบส่วนการคลังทางจังหวัด
ตามระเบียบซึ่งจะได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดไว้

ง. คณะกรรมการ จังหวัดเป็นเจ้าหน้าที่ ฝ่ายรัฐบาลประจำ
จังหวัด

ส่วนสภาจังหวัดเป็นฝ่ายราษฎรในจังหวัด เพื่อ ทำการ ร่วมมือ
กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐบาล

จ. คณะกรรมการจังหวัดเป็นผู้รับคำสั่งจากรัฐบาล และคำ
สั่งนั้นอาจเป็นคำสั่งเนื่องมาจากคำแนะนำของสภาจังหวัดได้

ส่วนสภาจังหวัดไม่มีอำนาจที่จะสั่งคณะกรรมการจังหวัด ได้
แต่เพียงเสนอข้อแนะนำมายังรัฐบาล โดยผ่านทางคณะกรรมการ
จังหวัด และคณะกรรมการจังหวัดก็อาจพิจารณาแสดงความเห็น
ประกอบด้วย ถ้ารัฐบาลเห็นชอบก็อาจสั่งคณะกรรมการจังหวัด
ให้ปฏิบัติตามที่ขออนแนะนำนั้น

ในการประชุมสภาจังหวัดทุกคราว ให้คณะกรรมการจังหวัด
ไปนั่งในที่ประชุมด้วยทุกครั้ง.

ที่ประชุมมีที่ราย. และวางเงื่อนไขไว้ว่า

๓. เงินศึกษาพลี. ให้ลงไว้ในบัญชีทรัพย์สินของจังหวัด
๔. สถานที่ ที่เป็นโรงเรียนประชาบาล ให้ลงไว้ในบัญชีทรัพย์สิน
ของจังหวัด.

บัญชีชำระหนี้เงินรายปีและดอกเบี้ยต่อท้ายสัญญา

อัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๕ ต่อปี

ปีที่	จำนวนเงินผ่อนใช้				เงินคงค้าง	หมายเหตุ
	ต้นเงิน	ดอกเบี้ย	รวม			
					๘๕,๐๐๐	—
๑	๒,๘๕๔	๔๕	๓,๕๐๐	—	๖,๒๕๔	๘๕,๑๐๐
๒	๒,๘๖๘	๖๓	๓,๒๘๕	๗๒	๖,๒๕๔	๘๕,๑๖๓
๓	๓,๐๘๗	๘๗	๓,๑๖๗	๑๔๗	๖,๒๕๔	๘๕,๒๕๐
๔	๓,๒๓๐	๑๑๗	๓,๐๑๓	๒๖๔	๖,๒๕๔	๘๕,๓๖๗
๕	๓,๓๙๗	๑๕๓	๒,๘๖๕	๓๘๗	๖,๒๕๔	๘๕,๕๐๗
๖	๓,๕๗๒	๑๙๕	๒,๗๑๗	๕๑๗	๖,๒๕๔	๘๕,๖๖๒
๗	๓,๗๖๓	๒๔๓	๒,๕๖๓	๖๖๐	๖,๒๕๔	๘๕,๘๓๓
๘	๓,๙๖๖	๒๙๗	๒,๔๑๖	๘๑๗	๖,๒๕๔	๘๕,๙๖๖
๙	๔,๑๘๐	๓๕๗	๒,๒๘๐	๙๖๐	๖,๒๕๔	๘๖,๑๖๖
๑๐	๔,๔๐๖	๔๒๓	๒,๑๖๖	๑,๑๑๗	๖,๒๕๔	๘๖,๓๖๖
๑๑	๔,๖๔๖	๔๙๗	๒,๐๖๖	๑,๒๗๗	๖,๒๕๔	๘๖,๖๐๖
๑๒	๔,๙๐๐	๕๗๗	๑,๙๖๖	๑,๔๕๗	๖,๒๕๔	๘๖,๘๖๖
๑๓	๕,๑๖๖	๖๖๓	๑,๘๖๖	๑,๖๕๗	๖,๒๕๔	๘๗,๑๖๖
๑๔	๕,๔๕๐	๗๕๗	๑,๗๕๐	๑,๘๗๗	๖,๒๕๔	๘๗,๔๕๐
๑๕	๕,๗๕๐	๘๕๗	๑,๖๕๐	๒,๑๑๗	๖,๒๕๔	๘๗,๗๕๐
๑๖	๖,๐๖๖	๙๖๓	๑,๕๖๖	๒,๓๖๗	๖,๒๕๔	๘๘,๐๖๖
๑๗	๖,๔๐๐	๑,๐๗๗	๑,๔๐๐	๒,๖๓๗	๖,๒๕๔	๘๘,๔๐๐
๑๘	๖,๗๕๐	๑,๒๐๐	๑,๒๕๐	๒,๙๑๗	๖,๒๕๔	๘๘,๗๕๐
๑๙	๖,๑๑๓	๑,๓๓๓	๑,๑๑๓	๓,๒๐๐	๖,๒๕๔	๘๙,๑๑๓
๒๐						
	๘๕,๐๐๐	—	๘๐,๐๘๗	๘๘	๓๒๕,๐๘๗	๘๘

(ลงนาม)

ผู้ถือ

(ลงนาม)

ผู้กู้

(ลงนาม)

พยาน

(ลงนาม)

พยาน

ตัวอย่างกระทู้ถาม ต่อท้ายบันทึกเรื่องสภาจังหวัด

ตัวอย่างกระทู้ถามที่รัฐบาลไม่ตอบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ลำดับ	เรื่อง	ผู้ตั้งกระทู้ถาม
๑	<p>ขอทราบว่าการเมืองที่ศาลพิเศษได้พิพากษาแล้ว หรือที่ระโงกพิพากษาต่อไปอีกนั้น รัฐบาลนี้ได้มีนโยบายที่จะหาญทางกรวยบังคมทูลพระกรุณาขอผ่อนผันโทษบ้างหรือไม่?</p> <p><u>หมายเหตุ</u> นายกรัฐมนตรีตอบว่า ยังไม่ขอตอบ</p>	<p>พ.ช. พระยาวิเศษ สิงหนาท</p> <p>ครั้งที่ ๘/๒๔๗๐ (สามัญ)</p>
๒	<p>เหตุใดรัฐบาลจึงไม่เห็นพ้องด้วยกับความเห็นของกรรมการในเรื่องที่ดินของเจ้าคุณภักดีกันเรษม?</p> <p><u>หมายเหตุ</u> รัฐบาลตอบว่า รัฐบาลได้ตกลงมาแล้วว่าไม่รับที่ดินไว้ เพราะเหตุใด เพราะฉะนั้นไม่ขอตอบโดยซ้ำอีกคำขอที่ขอไปแล้ว</p>	<p>นายเลียง ไชยกาล</p> <p>ครั้งที่ ๓๓/๒๔๗๗ (สามัญ)</p>
๓	<p>สัญญาจ้างที่รัฐบาลได้ทำกับนายแฮกสเตอร์ ที่ปรึกษากิจการคลัง ระครบกำหนดในเร็ว ๆ นี้ ได้ทราบว่ารัฐบาลจะจ้างนายแฮกสเตอร์ต่อไป เป็นการจริงหรือไม่?</p> <p><u>หมายเหตุ</u> รัฐบาลชี้แจงว่า ยังไม่ควรถอดฉบับนี้ เพราะเรื่องยังอยู่ในระหว่างพิจารณา.</p>	<p>นายสรอช ฉลาปาง</p>

(สำเนา)

พระราชบัญญัติ

อนุญาตให้รัฐบาลให้กู้ยืมเงินแก่สุขาภิบาลหรือเทศบาล
เพื่อทำการไฟฟ้าและประปา พุทธศักราช ๒๔๗๗
(ต่อท้ายบันทึกเรื่องสภาจังหวัด)

นริศรานุวัดติวงศ์

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามพระราชกฤษฎีกาตั้งวันที่ ๓๓ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๖)

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอภยวชิราวุฒิวร
เจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า
โดยที่สภาผู้แทนราษฎรถวายคำปรึกษาว่า สมควรที่จะทูล
ขอร้องให้รัฐบาลให้กู้ยืมเงินทำการไฟฟ้าและประปา เพื่อความสุข
สำราญของราษฎร

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑. พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติ
อนุญาตให้รัฐบาลให้กู้ยืมเงินแก่สุขาภิบาลหรือเทศบาล เพื่อทำการ
ไฟฟ้าและประปา พุทธศักราช ๒๔๗๗

มาตรา ๒. ให้ใช้พระราชบัญญัติกันกงแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓. ให้รัฐบาลมีอำนาจให้สุขาภิบาลหรือเทศบาลกู้ยืมเงินคงคลังภายในจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นทุนในการทำไฟฟ้าและประปา

มาตรา ๔. การให้สุขาภิบาลหรือเทศบาลกู้ยืมเงิน เพื่อประโยชน์แห่งกิจการที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ นั้น ให้ปฏิบัติภายในบังคับแห่งเงื่อนไขซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้

(๑) ให้ชำระหนี้ เป็นเงินราย ปี อันประกอบด้วย ดอกเบี้ย และเงินส่งไซกัน ภายในกำหนดเวลาที่ ระบุไว้ใน หนังสือ สัญญา กู้ยืมระหว่างรัฐบาลกับสุขาภิบาล หรือเทศบาลที่กู้ยืมจำนวนเงินรายปี และวันที่ถึงกำหนดต้องใช้ คราวหนึ่ง ๆ นั้น ให้ยื่นไปคลังที่ระบุไว้ในบัญชีเงินรายปีที่ออกท้ายหนังสือสัญญา กู้ยืม และให้ถือว่าบัญชีนั้นเป็นส่วนหนึ่งแห่งหนังสือสัญญา กู้ยืม

(๒) ดอกเบี้ยและระยะเวลาที่ต้องชำระเงินกู้ยืมรายใด ๆ ให้เสร็จสิ้นไปนั้น ให้กำหนดโดยความตกลงระหว่างรัฐบาล ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้แทนในการนี้ กับผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยชอบให้เป็นผู้แทนของสุขาภิบาลหรือเทศบาลที่กู้ยืม ความตกลงนั้นต้องอยู่ ภายในบังคับแห่งเงื่อนไขต่อไปนี้

(ก) คอกเขี่ยเงินกู้ ยืมเพื่อจ่ายเป็นทุนในการทำป ะยาต้อง กำหนดไม่ต่ำกว่าร้อยละสองกึ่งต่อปี และไม่เกินกว่าร้อยละสาม กึ่งต่อปี

(ข) คอกเขี่ยเงินกู้ยืมเพื่อจ่ายเป็นทุนในการทำไฟฟ้า ต้อง กำหนดไม่ต่ำกว่าร้อยละสามกึ่งต่อปีและไม่เกินกว่าร้อยละห้าต่อปี

(ค) เงินกู้ ยืมเพื่อจ่ายเป็นทุนในการทำประปานั้นต้อง ชำระ ให้เสร็จสิ้นไป ภายในระยะเวลาไม่เกินกว่า ๒๕ ปี

(ง) เงินกู้ ยืมเพื่อจ่ายเป็นทุนในการทำไฟฟ้านั้น ต้องชำระ ให้เสร็จสิ้นไปภายในระยะเวลาไม่เกินกว่า ๒๐ ปี

(จ) ให้คำนวณคอกเขี่ยนับแต่วันที่จ่ายเงินกู้ ยืมหรือ ส่วนหนึ่ง แห่งเงินนั้นให้แก่สหุชาภิบาลหรือเทศบาลที่ กู้ ยืม และคำนวณแต่ ละเพาะจากจำนวนเงินที่ได้จ่ายให้จริง ถ้ากระทรวงการคลังเห็นว่า สหุชาภิบาลหรือเทศบาลที่ กู้ ยืมไม่สามารถส่งคอกเขี่ยได้ ในระหว่างที่ ยังทำการก่อสร้างไซริ ท่านให้เอาเงินจำนวนที่จำ ปรนต้องส่งเป็น คอกเขี่ยนั้นหักกับคืนเงินกู้ ยืม

(ฉ) ให้เริ่มชำระคืนเงินกู้ ยืมเมื่อครบสิบสองเดือนนับจากวัน ที่ประมาณว่าการก่อสร้างจะแล้วบริบูรณ์ บัญชีเงินราย ปีต่อท้าย หนังสือสัญญา กู้ ยืมเงินทุกฉบับต้องทำขึ้นตามเกณฑ์ที่กล่าวนี้

(ช) สหุชาภิบาลหรือเทศบาลมีสิทธิที่จะส่งใช้คืนเงินกู้ ยืมที่ ค้างชำระนั้นทั้งหมด หรือแต่ส่วนหนึ่ง ในขณะใด ๆ ก็ได้ แก่ เงินที่ส่งใช้คราวหนึ่งต้องไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท

(๔) รัฐบาลมีสิทธิที่จะเรียกให้สมาชิกสภา หรือเทศบาลใช้ อำนาจที่มีอยู่ ตามกฎหมายทั้งเกี่ยวกับหรือเกี่ยวกับ หรือกระทำ การอย่างอื่น เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ของสัญญาที่ยืม เงิน ทั้งมีสิทธิที่จะปฏิบัติการตามแต่จะเห็นสมควร ในอันที่จะให้ไ้ มาซึ่งเงินใช้คืนหรือดอกเบี้ยที่ค้างชำระ โดยหักเงินจำนวนซึ่ง ค้างชำระนั้น พร้อมทั้งดอกเบี้ยคำนวณดอกเบี้ยกันทุก ๆ สามเดือน ตามอัตราร้อยละห้าต่อปี เขาไว้หากเงินส่วนแบ่งรายได้หรือเงิน อุดหนุนซึ่งถึงกำหนดจ่ายให้แก่สมาชิกสภาหรือเทศบาลนั้น

(๕) รัฐบาลมีสิทธิที่จะปฏิบัติการตามแต่จะเห็นสมควร ใน อันจะให้ไว้ด้วยความพอใจว่าเงินกู้ยืมนั้นได้จ่ายไปแล้ว และกำลัง จ่ายในกิจการซึ่งได้ให้กู้ยืมเงินไปทำ และกิจการนั้นทำโดยประหยัด ราชจ่ายและเป็นผลดีตามสมควร ทั้งมีสิทธิที่จะยึดเงินกู้ยืมส่วนที่ ะต้องจ่ายต่อไปนั้นไว้ก่อน จนกว่าจะได้รับความพอใจตามตกลง มาแล้ว เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ สมาชิกสภาหรือเทศบาลจะต้อง ขอมให้ผู้แทนโดยชอบของรัฐบาลตรวจบัญชี หนังสือสัญญาและ เอกสารอย่างอื่นอันควรแก่เรื่องตามเวลาที่สะดวกทุก ๆ เวลา และ สมาชิกสภาหรือเทศบาลจะต้องให้ความสะดวกตามสมควรแก่ผู้แทน ที่กล่าวนั้นในอันจะตรวจกิจการที่กระทำ

(๖) ขรบทเงินอันพึงต้องจ่ายตามหนังสือสัญญาที่ยืมเงินที่ ทำขึ้นตามอำนาจแห่งพระราชบัญญัตินี้ ท่านว่าสมาชิกสภาหรือเทศบาล ที่กู้ยืมต้องเบิกจากกระทรวงการคลัง ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม

๑๘๕

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีหน้าที่รักษา
การให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศมาฉวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๗ เป็น
ปีที่ ๓๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพินเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(คัดจากราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๓ หน้า ๖๓๓ พ.ศ. ๒๔๗๗)

ร่างสัญญากู้ยืมเงินเพื่อทำการไฟฟ้า
(ต่อท้ายบันทึกเรื่องสภาจังหวัด)

หอรัษฎากรพิพัฒน์

วันที่ _____ พุทธศักราช ๒๔๗๗

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ผู้แทนรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ตามพระราชบัญญัติ
อนุญาตให้รัฐบาลให้กู้ยืมเงินแก่สมาชิกสภาหรือเทศบาลเพื่อทำการ
ไฟฟ้าและประปา พุทธศักราช ๒๔๗๗) ซึ่งต่อไปในสัญญานี้จะเรียก
ว่าผู้ให้กู้ฝ่ายหนึ่ง กษ.

ประธานกรรมการผู้แทนสมาชิกสภาเมืองระยองซึ่งต่อไปในสัญญานี้
จะเรียกว่าผู้กู้อีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงกันทั้งข้อความ
ต่อไปนี้

ข้อ ๑. ผู้ให้กู้ยอมให้ผู้กู้ยืมเงิน ๘๕,๐๐๐ บาท (แปด-
หมื่นห้าพันบาทถ้วน) สำหรับทำการไฟฟ้าและผู้กู้ยอมเสียดอกเบี้ย
ไว้ในอัตราร้อยละสี่ต่อปี.

เงินไว้แต่ตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๑ ผู้ให้กู้สัญญาจะจ่ายเงินที่
ให้กู้ ให้แก่ผู้กู้เป็นคราวๆ ไป โดยผู้กู้ต้องขอเบิกทางกระทรวง
การคลัง และผู้กู้ต้องขอเบิกเงินที่ให้กู้ทั้งหมดให้เสร็จภายใน
วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๗.

ข้อ ๒. ผู้กู้ยอมใช้ ค้ำเงินและคอกเบี้ย เป็นรายปีตามกำหนดเวลาและจำนวนเงินที่ระบุไว้ใน สัญญาเงิน รายปีต้องทำสัญญาเงินไว้ไว้แก่ถ้าผู้กู้ ไม่สามารถส่งคอกเบี้ยได้ในระหว่างที่ยังทำตัวการก่อสร้าง ก็ให้เอาคอกเบี้ยทยเข้ากับค้ำเงินและคอกคอกเบี้ยในจำนวนเงินที่ทยเข้ากันนั้นต่อไป

ให้เริ่มชำระค้ำเงินกู้ ยืมเมื่อครบสิบสอง เดือนนับจากวันที่ครบสิบห้าเดือน ภายหลังจากวันลงนามในสัญญา ซึ่งเป็นวันที่ประมาณว่าการก่อสร้างจะแล้วเรียบร้อย.

ข้อ ๓. ให้คอกคอกเบี้ยแต่ละเพาะเงินที่ผู้กู้รับไปจริง และเริ่มคอกคอกตั้งแต่วันที่ผู้กู้ได้รับเงินเป็นคราว ๆ ไป.

ข้อ ๔. นอกจากที่กล่าวในข้อ ๒ ผู้กู้มีสิทธิที่จะใช้ค้ำเงินที่ค้างชำระทั้งหมดหรือแค่ส่วนใดส่วนหนึ่งในขณะใดก็ได้ แต่เงินที่ส่งใช้คราวหนึ่งต้องไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท (ห้าพันบาทถ้วน).

ข้อ ๕. ผู้ให้กู้มีสิทธิที่จะเรียกให้ผู้กู้ใช้อำนาจที่มอบตามกฎหมาย ทั้งเก็บบังคับหรือภาษี หรือกระทำกรอย่างอื่นเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ตามสัญญา ทั้งมีสิทธิที่จะปฏิบัติตามที่จะเห็นสมควรในอันที่จะให้ได้มาซึ่งเงินใช้ค้ำหรือคอกเบี้ยที่ค้างชำระ โดยหักเงินจำนวนซึ่งค้างชำระนั้นพร้อมทั้งคอกคอกเบี้ย จำนวนคอกคอกทยกันทุก ๆ ๓ เดือน ตามอัตราร้อยละเจ็ดต่อปี เอาไว้จากเงินส่วนแบ่งรายได้ หรือเงินอุดหนุนซึ่งถึงกำหนดจ่ายให้แก่ผู้กู้.

ข้อ ๖. ผู้ให้กู้ มีสิทธิที่จะปฏิบัติการ ตาม แค่ว่า เห็น สมควร
 ในอันจะให้กู้ยืมความพอใจว่าเงินกู้ยืมนั้นได้จ่ายไปแล้ว และถ้าล้ง
 จ่ายในกิจการซึ่งได้ให้กู้ยืมเงินไปทำ และกิจการนั้นทำโดยประหยัด
 รายจ่ายและเป็นผลดีก็ตามควร ทั้งมีสิทธิที่จะยึดเงินกู้ยืมส่วนที่
 ต้องจ่ายค่อไปนั้นไว้ก่อน จนกว่าจะได้รับความสะดวกใจตามที่กล่าว
 มานั้น เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ผู้กู้จะต้องยอมให้ผู้แทนโดย
 ชอบของรัฐบาลตรวจบัญชี หนังสือสัญญาและเอกสารอย่างอื่น
 อันควรแก่เรื่องตามเวลาที่สะดวกทุก ๆ เวลา และผู้กู้จะต้องให้
 ความสะดวกตามสมควรแก่ผู้แทนที่กล่าวนั้นในอันจะตรวจกิจการที่
 กระทำ.

หนังสือสัญญา ยืมละวั้นนี้ให้ทำขึ้น ๒ ฉบับ ผู้ให้กู้กับผู้
 กู้ยืมถือไว้คนละฉบับ และทั้งสองฝ่ายได้ลงลายมือชื่อไว้เป็น
 สำคัญณวันเดือนปีที่กล่าวแล้วข้างต้น.

(ลงนาม) _____ ผู้ให้กู้.

(ลงนาม) _____ ผู้กู้.

(ลงนาม) _____ พระยาม.

(ลงนาม) _____ พระยาม.

ข้อบังคับการประชุมและการปรึกษา

ของสภาจังหวัด...

พุทธศักราช ๒๔๗๖...

(ต่อท้ายบันทึกเรื่องสภาจังหวัด)

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๕๔ วรรค ๓ ของธรรมนูญการปกครอง
 ๕๔ และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีกระเบียบเทศบาล
 พุทธศักราช ๒๔๗๖ สภาจังหวัด... จึงตราข้อบังคับการประชุม
 และการปรึกษาของสภาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

หมวดที่ ๑.

การเลือกประธานและรองประธาน

ข้อ ๑. เมื่อได้มีพิธีเปิดสมัยประชุมสามัญแห่งสภาจังหวัด
 แล้ว ให้สมาชิกผู้มีอายุสูงสุด เป็นประธานชั่วคราวจนกว่าจะทรง
 มหาคไทยจะได้ตั้งประธานและรองประธานตามมติของสภา

ข้อ ๒. วิธีเลือกประธานนั้น ให้มีการเสนอชื่อสมาชิกที่เห็น
 สมควรแก่ตำแหน่ง โดยมีสมาชิกรับรอง ๔ คน ชื่อที่เสนอนั้นไม่มี
 จำกัดจำนวน และให้เลือกจากชื่อเหล่านั้นโดยวิธีเขียนชื่อ เมื่อ

ไว้เลือกแล้วให้เลขานุการประกาศคะแนนต่อที่ประชุม ผู้ใดได้
คะแนนสูงสุด ผู้นั้นเป็นผู้ได้รับเลือก ถ้าได้คะแนนสูงสุดเท่ากัน
หลายชื่อ ให้เลือกใหม่เฉพาะชื่อที่ได้คะแนนเท่านั้น

ในการนับคะแนนนั้น ให้เลขานุการเชิญสมาชิกไม่น้อยกว่า
๓ คนมาช่วย

อนึ่ง ถ้ามีการเสนอชื่อประธานแต่ละคนเดี่ยว ให้ผู้นั้นได้รับ
เลือกโดยมีท้องเขียนชื่อลงคะแนน

ข้อ ๓ วิธีเลือกรองประธานนั้นให้อนุโลมอย่างเดียวกันกับการ
เลือกประธาน และให้มีจำนวนอย่างมาก ๒ คน

ในกรณีที่เกิดประชุมลงมติให้มีรองประธาน ๒ คน ให้เลือก
คนที่ ๑ ก่อน แล้วจึงเลือกคนที่ ๒

หมวดที่ ๒

หน้าที่เจ้าพนักงานแห่งสภาจังหวัด

ข้อ ๔. ประธานสภามีหน้าที่ดังต่อไปนี้ คือ

ก. ดำเนินกิจการของสภาตามบทกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับ
อำนาจหน้าที่ของสภาจังหวัด

ข. เป็นประธานในที่ประชุม เว้นแต่ในกรณีที่เข้ากล่าว
อภิปรายสนับสนุน หรือคัดค้านญัตติในที่ประชุม

ค. บังคับการงานในสภา

ง. ระวังรักษาความสงบเรียบร้อยในสภา

จ. เป็นผู้แทนสภาในกิจการภายนอก

ข้อ ๕. หน้าที่ต่อไปนี้เป็นประธานอาจมอบให้เจ้าหน้าที่สำนักงาน

เลขานุการสภาเป็นผู้ทำ คือ

ก. นัดประชุมสมาชิก

ข. แจงระเบียบและหนังสือที่ส่งถึงปวงคฤหัสถ์ประชุมสมาชิก

ค. ควบคุมงานการประชุมตามฉ้อค่าที่อภิปรายทั้งสิ้น

ง. รักษาสรุปรวเอกสารของสภา เอกสารเหล่านั้นจะเปิดเผยได้เพียงใด แล้วแต่ที่ประชุมหรือประธานอนุญาต

จ. ควบคุมการเข้าออกในสภา

ข้อ ๖. รองประธานคนหนึ่งมีหน้าที่ช่วยประธานในกิจการทั่วไป เป็นผู้ทำการแทนประธานเมื่อตำแหน่งประธานว่างลง หรือประธานไม่อยู่ และเป็นประธานในที่ประชุมเมื่อประธานมอบหมาย

ถ้ารองประธานคนหนึ่งไม่อยู่ หรือไม่สามารถทำการแทนประธานได้ ก็ให้รองประธานคนที่ ๒ ทำหน้าที่แทนตามลำดับไป

หมวดที่ ๓

การประชุม

ข้อ ๗. การประชุมมี ๒ อย่าง คือ

ก. การประชุมสามัญ ได้แก่การประชุมตามปกติซึ่งสภาจักได้กำหนด

ข. การประชุมวิสามัญ ได้แก่การประชุมนอกหากปกติ

ข้อ ๘. การนัดประชุมนั้นต้องออกหนังสือบันทึก แต่ถ้าขออนุญาต
ในที่ประชุม จึงให้ออกหนังสือบันทึกเฉพาะผู้ที่มีใ้มาประชุมใน
เวลานั้นด้วย

โดยปกติให้บันทึกล่วงหน้าอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า ๓ วัน หากเป็น
การด่วนระมัดเร็วกว่านั้นก็ไ้

ข้อ ๙. การนัดประชุมนั้น ให้สังฆะเข็ยขวาระแห่งการ
ประชุมด้วย เว้นแต่เป็นการด่วน

ข้อ ๑๐. เมื่อมีสัญญาณให้เข้าห้องประชุม ให้สมาชิกนั่ง
ตามที่นั่งที่จัดไว้

ในเมื่อประธานและรองประธานไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิก
เลือกตั้งกันเองขึ้นเป็นประธานในคราวประชุมนั้น

ในการประชุมทุกคราว ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่ต่ำกว่า
๑ ใน ๒ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเข็ยองค์ประชุมได้

ข้อ ๑๑. เมื่อประธานลุกจากบัลลังก์ โดยมีใ้มีคำสั่งอย่างใด
แล้ว ให้ถือว่า ปิดประชุม

ข้อ ๑๒. เมื่อประธานมีเรื่องท้ควรแจ้งใ้ที่ประชุมทราบก่อน
เริ่มปรึกษาขวาระให้แจ้งที่ประชุม

ข้อ ๑๓. การสังฆะเข็ยขวาระนั้น โดยปกติให้วางขวาลำดับ
ดังนี้

ก. รัยรงานการประชุม

ข. การด่วน

ค. เวียงที่ค้าง

ง. ญัตติอื่น ๆ

จ. กระทุ้ง และอื่น ๆ

ข้อ ๑๔. โดยปกติให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ
แต่วันแต่ที่ประชุมจะได้ตกลงเป็นอย่างอื่นในคราวนั้น

ข้อ ๑๕. ถ้าประธานเห็นว่า ใดมีการประชุมกันเป็นเวลานาน
สมควรระงับพักเสียชั่วคราวก็สั่งให้หยุดได้

ข้อ ๑๖. ภายในบังคับแห่งข้อ ๑๗ สมาชิกสภาจังหวัดรวม
กันไม่ต่ำกว่า ๑ ใน ๓ ย่อมร้องขอให้มีการประชุมลับได้ การ
ประชุมเช่นนั้น ให้ประธานสั่งผู้ที่มีได้เป็นสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่
ออกจากห้องประชุม

ข้อ ๑๗. การปรึกษาคดีที่สมาชิกถูกกล่าวหาทั้งข้อนี้ให้
ประชุมลับ เว้นแต่ผู้ที่ถูกกล่าวหาจะขอให้ประชุมเปิดเผย

ก. กระทำผิดตามความในหมวดที่ ๑๑ ว่าด้วยความผิด

ข. มีความประพฤติในทางที่ จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสีย

แก่สภา

ค. ถูกร้องคัดค้านการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาจังหวัด
ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง

ข้อ ๑๘. รายงานการประชุมซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบแล้วนั้น
ให้ทำสำเนาอย่างน้อย ๓ ฉบับ และวางให้สมาชิกตรวจสอบได้
ก่อนเวลาประชุมอย่างน้อย ๕ ชั่วโมง สมาชิกผู้ใดต้องการแก้
ถ้อยคำของคน ต้องได้รับอนุญาตจากสภา

ข้อ ๑๘. เมื่อสภาได้รั้บรองรายงานการประชุมนั้นแล้ว ให้
ประธานหรือรองประธานลงนามไว้เป็นสำคัญ

รายงานการประชุมของสภาสภามีก่อนซึ่งยังมีใ้รั้บรอง ให้
ประธานสภาสภามีรั้บรองเป็นผู้ลงนามรั้บรอง

ข้อ ๒๐. รายงานเฉพาะ การประชุมลับระ เบิกเผย เพียงใด
หรือไม่ให้เป็นไปตามมติของที่ประชุม

หมวดที่ ๔

การเสนอและพิจารณาญัตติ

ข้อ ๒๓. การเสนอญัตตินั้น สมาชิกต้องเสนอล่วงหน้า
เป็นลายลักษณ์อักษร แต่ต้องมีสมาชิกรั้บรอง ๒ คน

ญัตติที่ข้อ ไข่นี้ไม่ต้องบอกล่วงหน้า และไม่ต้อง เสนอเป็น
ลายลักษณ์อักษร แต่ต้องมีสมาชิกรั้บรอง ๑ คน คือ

ก. ญาติขอให้รั้บรองรายงานการประชุม

ข. ญาติขอให้รั้บรองรายงานของกรรมาธิการ

ค. ญาติขอให้ปรึกษาเป็นการด่วน หรือญัตติซึ่งประธาน

เห็นว่าควรอนุญาต

ง. ญัตติซึ่งได้กำหนดไว้ในข้อ ๒๒

การเสนอญัตติกล่าวโทษสมาชิก ให้ใช้บทบังคับในหมวด

ที่ ๓๓ ข้อ ๗๐

ข้อ ๒๒ เมื่อที่ประชุมกำลังอภิปรายญัตติใดญัตติหนึ่ง ห้าม
มิให้สมาชิกนำญัตติอื่นเสนอ นอกจาก

- ก. ญัตติขอแปรญัตติ
- ข. ญัตติขอให้ส่งปัญหาไปยังกรรมาธิการ
- ค. ญัตติขออย่าเพิ่งลงมติในญัตตินี้ เพื่อให้อภิปรายกันต่อไป
- ง. ญัตติขอให้เลื่อนการประชุม
- จ. ญัตติขอให้ที่ประชุมลงมติ
- ฉ. ญัตติขอให้ที่ประชุมยกเรื่องอันขึ้นปรึกษา ถ้าที่ประชุม

ตกลงตามนี้ไว้ ญัตติเดิมเป็นอันระงับไป

ข้อ ๒๓. การเสนอญัตติเกี่ยวกับงบประมาณ ให้ใช้บทบังคับ
ในหมวดที่ ๘ ว่าด้วยงบประมาณ

ข้อ ๒๔. เมื่อญัตติใดได้ปรึกษากลับไปแล้ว ห้ามมิให้นำญัตติ
ซึ่งมีหลักการ เช่น เดียวกันนั้น ขึ้นเสนออีก ในสมัยประชุมเดียวกัน
เว้นแต่ประธานจะอนุญาตในเมื่อเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป

ข้อ ๒๕. ญัตติใด ๆ ที่สมาชิกยังพิจารณาไม่เสร็จ ถ้า
เปลี่ยนสภาใหม่ให้เป็นอันยกไป

หมวดที่ ๕

การอภิปราย

ข้อ ๒๖. สมาชิกผู้ใดประสงค์จะกล่าวความ ข้อหนึ่งข้อใด
ให้ยกมือขึ้นในท่าของตน เมื่อประธานให้สัญญาณให้พูดแล้วจึง

พูดได้ สมาชิกจะยื่นพยานหลักฐานของคน หรือจะไปพูดคนที่ซึ่งจับไว้
ก็ได้ คำพูดนั้นต้องเป็นคำพูดกับประธานเสมอ

ประธานต้องให้โอกาสแก่ผู้เสนอหรือแปรญัตติได้อภิปรายก่อน

ข้อ ๒๗. ถ้าสมาชิกหลายคนยกมือขึ้นพร้อมกัน ประธาน
จะได้ให้สมาชิกผู้ที่ยกมาก่อนเป็นผู้พูด

ข้อ ๒๘. ในเวลาที่กำลังอภิปรายอยู่นั้น ถ้าประธานขึ้นขึ้น
ให้สมาชิกผู้กำลังพูดหรือจะขอพูดนั้นระงับและนั่งลงทันที สมาชิก
ทั้งหลายซึ่งอยู่ในที่ประชุมนี้ต้องนั่งฟังคำประธาน

ข้อ ๒๙. เมื่อประธานเตือนสมาชิกให้เข้าระเบียบ สมาชิก
ต้องกระทำตามทันที

ข้อ ๓๐. ห้ามมิให้สมาชิกพูดนานเกินกว่า ๑๕ นาที โดย
ไม่ได้รับขออนุญาตจากประธาน ประธานจะอนุญาตได้ก็ต่อเมื่อเห็น
ว่า ปัญหาที่โต้เถียงกันนั้นเป็นปัญหาสำคัญยิ่ง

เมื่อสมาชิกผู้หนึ่งร้องขอ ประธานอาจอนุญาตให้พูดได้ต่อไป
ได้อีกไม่เกินครั้งละ ๑๐ นาที

บทบังคับข้อนี้ห้ามมิให้ใช้ต่อกรมการจังหวัดหรือคณะกรรมการ
ธิการเจ้าหน้าที่

ข้อ ๓๑. สมาชิกจะต้องพูดเฉพาะเรื่องที่กำลังปรึกษากันอยู่
จะกล่าวข้อความซ้ำหรือนอกประเด็น และจะใช้ถ้อยคำหยาบคาย
ใส่ร้ายเสียดสีผู้ใดไม่ได้ ถ้าไม่จำเป็นแล้วห้ามมิให้สมาชิก
กล่าวพระนามพระมหากษัตริย์ หรือนามสมาชิกหรือ นามบุคคล

ภายนอก

ข้อ ๓๒. ข้อความใด ๆ อันเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของจังหวัดนั้น กรมการจังหวัดมีสิทธิร้องขอให้โฆษณาได้ แต่ถ้าสมาชิกหรือขอต้องมีผู้รับรอง ๓ ใน ๓ ของสมาชิกที่มาประชุม และให้ถือตามมติของที่ประชุม

ข้อ ๓๓. เมื่อเห็นว่าผู้ทำผิดข้อบังคับ สมาชิกอาจยื่นข้อร้องขอให้รักษาข้อบังคับก็ได้

ข้อ ๓๔. คำสั่งของประธานในข้อที่ว่าผิดข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาหรือไม่นั้นเป็นคำสั่งเด็ดขาด ห้ามมิให้ที่ประชุมอภิปราย

ข้อ ๓๕. ผู้เสนอ ผู้ขอแปรญक्ति หรือผู้อภิปราย อาจถอนคำเสนอ คำแปรญक्ति หรือคำอภิปรายนั้นได้ เมื่อได้รับความยินยอมของที่ประชุมแล้ว

การถอนคำในข้อนี้ อาจทำได้โดยไม่ต้องอภิปราย แต่ต้องถอนในที่ประชุม

หมวดที่ ๖

การลงมติ

ข้อ ๓๖. วิธีลงคะแนนเพื่อลงมตินั้นมี ๒ วิธี คือ

ก. ลงคะแนนเปิดเผย

ข. ลงคะแนนลับ

ข้อ ๓๗. การลงคะแนนเปิดเผยมติวิธีปฏิบัติทั้งข้อไปนี้ คือ

ก. ให้ยกมือขึ้น

ข. ให้ยืนขึ้น

ค. ให้กระทำเป็นพวก โดยแบ่งพวกกันให้อยู่ทางซ้ายของประธาน พวกเห็นด้วยให้อยู่ทางขวา วิธีลงมติเป็นพวกนี้ จะทำได้เมื่อมีสมาชิกบริวาร ๓ ใน ๓ ของสมาชิกที่มาประชุม

ง. ให้เรียกชื่อสมาชิกลงคะแนนเป็นรายตัว

ข้อ ๓๘. การขอให้ลงคะแนนลับจะทำได้เมื่อมีสมาชิกบริวาร ๓ ใน ๓ ของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม

วิธีลงคะแนนลับนั้น ให้เรียกชื่อสมาชิกมาลงเขียนในหีบค่อน้ำประธาน ตามปกติผู้ที่เห็นด้วยให้ลงเขียนขาว ผู้ที่ไม่เห็นด้วยให้ลงเขียนสีน้ำเงิน

ข้อ ๓๙. การเรียกชื่อสมาชิก ให้เรียกตามลำดับอักษรของนามสมาชิก

ข้อ ๔๐. ลำดับการลงมตินั้น ถ้าญัตติใดมีคำแปรญัตติแล้ว โดยปกติให้ยกเอาคำแปรญัตติสุดท้ายลงมติก่อน แล้วขึ้นเป็นลำดับไปจนถึงญัตติเดิม

ข้อ ๔๑. ถ้าญัตติห้ามความซบซนเช่นที่เข้าใจยาก ประธานหรือที่ประชุมอาจแยกความออกลงมติเป็นตอน ๆ ได้

ข้อ ๔๒. เมื่อประธานถามข้อความใดข้อที่ประชุมว่าจะยกขึ้น
หรือไม่ ถ้าไม่มีผู้คัดค้าน ให้ถือว่าที่ประชุมเห็นชอบด้วย

ข้อ ๔๓. เมื่อใกล้ลงคะแนนแล้ว ประธานจะโต้ประกาศคะแนน
ต่อที่ประชุม เป็นอันว่าการลงมตินั้นเสร็จแล้ว

การลงมตินั้น ให้ถือเอาเสียงข้างมาก เป็นประมาณ ถ้ามี
เสียงลงคะแนนเท่ากัน ให้ประธานออกเสียงชี้ขาดได้

ข้อ ๔๔. ถ้าการลงมติยังไม่เสร็จ มีสมาชิกผู้ใดเข้ามา
ยังที่ประชุมไซ้ สมาชิกผู้นั้นจะลงคะแนนมติกด้วยก็ได้ แต่ถ้า
เข้ามาเมื่อประธานเริ่มประกาศคะแนนแล้ว ผู้นั้นจะลงมติกไม่ได้

ข้อ ๔๕. การลงมติในคดีที่สมาชิกถูกกล่าวหา ให้ลงมติ
ตามที่ยังค้ำไว้ในหมวดที่ ๑๑ ว่าด้วยคามผิด

หมวดที่ ๗

การตั้งกระทู้ และซักถามกรมการจังหวัด

ข้อ ๔๖. กระทู้ถาม คือ คำถามซึ่งสมาชิกคนใดคนหนึ่ง
ตั้งถามกรมการจังหวัดในข้อความใด ๆ จะเป็นข้อเท็จจริงก็
หรือข้อนโยบายก็ดี อันเกี่ยวกับกิจการงานในหน้าที่ของกรมการจังหวัด

ข้อ ๔๗. กระทู้ถามให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธาน โดย
ไม่ต้องมีผู้รับรอง

เมื่อถึงระเบียบวาระสำหรับกระทู้ถามนั้นแล้ว ประธานจะโต้
อนุญาตให้สมาชิกตั้งกระทู้ถามนั้นในที่ประชุม

ในที่ประชุมสมาชิกผู้ตั้งกระทู้ถาม ย่อมชักถาม ให้ความกระจ่างขึ้นได้อีก ๓ ครั้งเป็นอย่างมาก เว้นแต่ประธานจะอนุญาตให้ชักถามต่อไป

กระทู้ถามไม่มีการอภิปราย และไม่มีการลงมติ

ข้อ ๔๘. กรมการจังหวัดทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะไม่ตอบ เมื่อเห็นว่าข้อความนั้นยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของจังหวัด

ข้อ ๔๙. ห้ามมิให้สมาชิกตั้งกระทู้ถามกันเอง

หมวดที่ ๘

คณะกรรมการ

ข้อ ๕๐. เมื่อเปิดสมัยประชุมคราวหนึ่ง ให้ที่ประชุมเลือกตั้งคณะกรรมการจังหวัดมีจำนวน ๓ ถึง ๕ นาย ตามความในมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบเทศบาล พุทธศักราช

๒๔๗๖

ข้อ ๕๑. เมื่อมีการพิเศษ ที่ประชุมอาจลงมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อพิจารณาหรือสอบสวนข้อความอย่างหนึ่งอย่างใดโดยคณะเพาะก็ได้

ข้อ ๕๒. การเลือกบุคคลทำหน้าที่ของสภาตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๕๑ และข้อ ๕๒ นั้น ต้องมีสมาชิกเสนอชื่อโดยมีผู้รับรอง ๒ คน การเลือกให้อนุโลมใช้ตามข้อ ๒

ข้อ ๕๓. การนัดประชุมคณะกรรมการครั้งแรก ให้เป็น
หน้าที่ของเลขานุการสภา

ให้กรรมการในคณะหนึ่ง ๆ เลือกกึ่งประธานคนหนึ่ง และ
เลขานุการคนหนึ่ง จากบรรดากรรมการในคณะนั้น

องค์ประชุมนั้น บ่อมต้องมีกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่ง
จำนวน

คณะกรรมการ อาจเชิญ บุคคลใด มาชี้แจง แสดง ความคิด
ความเห็น ในกิจการที่กระทำหรือพิจารณาอยู่นั้นได้

ข้อ ๕๔. เมื่อประธานร้องขอ สภาอาจลงมติให้คณะกรรมการ
ดำเนินการกิจการของสภานอกสมัยประชุมได้

ข้อ ๕๕. สมาชิกหรือกรรมการจังหวัด มีสิทธิเข้าป็นังฟัง
การประชุมของคณะกรรมการได้ทุกเมื่อ เว้นแต่สภาได้ลงมติ
ให้เป็นการประชุมลับ

ผู้มีสิทธิเข้าป็นังฟังการประชุมนั้น บ่อมมีสิทธิที่จะแสดง
ความเห็นได้ในเมื่อคณะกรรมการร้องขอ แต่ไม่มีสิทธิลงมติ

ข้อ ๕๖. ผู้เสนอหรือแปรญัตติใด บ่อมไปประชุมและชี้แจง
แสดงความเห็นในคณะกรรมการได้ แต่ไม่มีสิทธิลงมติ

คณะกรรมการนัดประชุมคราวใด ให้แจ้งให้สมาชิกผู้
เสนอ หรือแปรญัตติทราบล่วงหน้าทุกคราว

ข้อ ๕๑. คณะกรรมการเจ้าหน้าที่ ต้องทำรายงานและ
บันทึกความเห็นในกิจการ ที่ได้รับมอบหมายให้กระทำยื่นต่อประธาน
แล้วให้ประธานส่งสำเนารายงานนั้นแก่สมาชิก โดยปกติไม่น้อย
กว่า ๓ ฉบับ ก่อนวันนัดประชุม

ประธานจะขอให้คณะกรรมการไปเข้าประชุมในสภาด้วยเพื่อ
แถลงประกอบรายงาน หรือแก้ไขข้อสงสัยต่าง ๆ ของสมาชิกเกี่ยว
กับรายงานนั้นก็ไต่

หมวดที่ ๕

งบประมาณ

ข้อ ๕๑. งบประมาณเงินรายจ่ายและรายได้ประจำปีแห่งจั
หวัด ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า งบประมาณ ซึ่งทั้งทางจังหวัดนั้น ให้
คณะกรรมการจังหวัดยื่นต่อสภาจังหวัด เพื่อประชุมปรึกษาหารือและ
อนุมัติ

ข้อ ๕๒. การเสนอร่างงบประมาณนั้น ให้อยู่ในบทบังคับ
ต่อไปนี้

ก. ให้ยื่นตามแบบที่กระทรวงมหาดไทย จะพิจารณาเห็นสม
ควรแก่การพิจารณาของสภา

ข. ความปกติค่าของเงินจ่าย ให้แยกเป็นแผนก ๆ ตาม
แบบงบประมาณ

ก. ค่าของเงินจ่ายรายหนึ่ง ๆ ต้องแสดงถึงจำนวนเงินที่ขออนุญาตทั้งสิ้น และแยกรายการ ประมาณละเอียด เป็นประเภทตามค่าของเงินจ่ายเป็นแผนก ๆ

ข้อ ๖๐. การเสนอแปรรูปกิจการงบประมาณนั้น ให้อยู่ในบทบังคับนี้ ทั้งต่อไป

ก. การเสนอแปรรูปกิจการรายจ่ายชั้น ใหม่ หรือเพิ่มรายจ่าย หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงความประสงค์ของจำนวนเงิน ขออนุญาตจ่าย จะทำได้ก็ต่อเมื่อได้รับคำรับรองของคณะกรรมการจังหวัดก่อน

ข. การขอให้ลดจำนวนเงิน ขออนุญาตจ่ายนั้น ต้อง มีสมาชิกวิธีรอง ๕ คน

ค. ห้ามมิให้เสนอแปรรูปกิจการในรายการซึ่งมีข้อผูกพันดังต่อไปนี้

- (๑.) คอกเขี่ยและเงินส่งใช้กันเงินกู้
- (๒.) รายจ่ายซึ่งเป็นจำนวนเงินกำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย

ถ้ามีข้อยกเว้นเกิดขึ้นว่า รายการใดมีข้อผูกพันเช่นว่านี้หรือไม่แล้ว ให้ถือคำวินิจฉัยของประธานสภาเป็นเด็ดขาด

ข้อ ๖๑. ในเหตุฉุกเฉิน คณะกรรมการจังหวัดจะจ่ายเงินเกินกว่า จำนวน ที่ สภาอนุมัติ ให้เบิกจ่าย ตามงบประมาณ ประจำปีก็ได้ แต่ต้องเสนอขออนุมัติเพิ่มเติมตามจำนวนที่จ่ายเกินไปยังสภา

การเสนอขออนุมัติเพิ่มเติมนี้ ถ้าระเบียบการเช่นเดียวกับขออนุมัติงบประมาณประจำปี

ข้อ ๖๒. การเสนองบประมาณเพิ่มเติมนั้น คณะกรรมการ
จังหวัดจะทำได้ในกรณีต่อไปนี้

ก. จำนวนเงินรายจ่ายที่อนุมัติในงบประมาณ ปรากฏว่า
ไม่พอแก่ความต้องการประจำปี หรือ

ข. มีความจำเป็นเกิดขึ้นในระหว่างปี อันต้องมีรายจ่ายเป็น
ราชการใหม่ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายเกินไว้ในงบประมาณประจำปี

ในกรณีเช่นว่านี้ ให้คณะกรรมการจังหวัด จ่ายเงินคงคลัง ของ
จังหวัดไปก่อนได้

รายการใดที่คณะกรรมการจังหวัดได้ขอจ่าย ในงบประมาณ
ประจำปี ซึ่งสภาไม่ได้อนุมัติ หรือที่สภาได้ลดจำนวนลงแล้วนั้น
จะเสนอขอจ่ายในงบประมาณเพิ่มเติมอีกก็ได้

หมวดที่ ๑๐

ระเบียบความประพฤติในที่ประชุม
และการรักษาความสงบภายในสภา

ข้อ ๖๓. สถานที่ประชุมของสภาย่อมเป็นที่เคารพ ผู้เข้าไปต้อง
ประพฤติตนให้เรียบร้อย มีสัมมาคารวะ และต้องแต่งกายให้เรียบร้อย
ตามแบบนิยม

ส่วนการแต่งกายของสมาชิกนั้น ให้แต่งโดยสุภาพตามแบบ
สำนิยนิยม

ข้อ ๓๔. ในที่ประชุมสภา ถ้าสมาชิกผู้ใดละเมิดข้อบังคับ
การประชุมและการปรึกษาของสภาก็ดี หรือทำลายความสงบเรียบร้อย
ในที่ประชุมก็ดี ประธานมีอำนาจตักเตือน หรือห้ามปราม
ผู้ละเมิดนั้น ๆ หรือสั่งให้ผู้ละเมิดออกไปเสียจากที่ประชุมก็ได้

ถ้าผู้ละเมิดไม่กระทำตามคำตักเตือนห้ามปรามหรือคำสั่งของ
ประธาน ก็ให้ประธานห้ามจากมิให้ผู้ละเมิดนั้นพูดต่อไป หรือ
จะสั่งให้ผู้ละเมิดออกไปเสียจากที่ประชุมก็ได้

ถ้าประธานสั่งให้ผู้ละเมิดออกไปเสียจากที่ประชุม ผู้
นั้นยังทำการชักชวน ไม่ออกไป ก็ให้ประธานสั่งเจ้าพนักงานสภาให้
นำตัวผู้นั้นออกไปจากห้องประชุม และถ้าเป็นการจำเป็นจะกักตัว
ไว้รอคำสั่งต่อไปก็ได้

ข้อ ๓๕. ถ้าในที่ประชุมเกิดการส่งเสียงเฮกฮิงจน
ประธานเห็นว่า ไม่สามารถจะรักษาข้อบังคับการประชุมและการ
ปรึกษาให้เป็นที่ยอมรับได้ ประธานมีอำนาจที่จะพักการประชุม
ไว้ชั่วคราว หรือสั่ง ปักประชุมสำหรับวันนั้นก็ได้

ข้อ ๓๖. เมื่อ มีผู้หนึ่ง ผู้ใดกระทำการไม่สงบขึ้น ในสภา
สมาชิกอาจแจ้งให้ประธานทราบก็ได้

หมวดที่ ๑๑

ความผิด

ข้อ ๓๗. สมาชิกผู้ใดกระทำความผิดไปนี้ ให้นำข้อว่าประพฤติก
ผิดข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภา ก็

ก. ใช้ถ้อยคำอันพึงรังเกียจ และไม่ยอมถอน หรือขอขมา
 ความควร

ข. กล่าวคำหยาบคายต่อสมาชิก

ค. จงใจกระทำการอันเป็นเหตุรบกวนกิจการในที่ประชุม

ง. ชักคำสั่งอันชอบของประธาน

ข้อ ๖๘ ถ้าประธานขานชื่อกล่าวโทษสมาชิกผู้ประพฤติผิด
 ข้อบังคับ ที่ประชุมอาจลงมติให้ สมาชิกผู้นั้นไต่ วิทยโทษอย่างหนึ่ง
 อย่างไม่ กิ่งต่อไป

ก. ตีเคียนหรือภาคทัณฑ์

ข. ให้ขอขมา

ค. มิให้เข้าประชุมมีกำหนดตามแต่ที่ประชุมจะตกลง แต่
 ไม่ให้เกิน ๕ วัน การห้ามตามข้อ ค. นี้ ไม่เป็นการกักสิทธิซึ่งจะ
 เข้าไปประชุมในคณะกรรมาธิการ

การลงมติกังกล่าวนี้ ให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ

ข้อ ๖๘. การลงมติในคดีที่สมาชิกถูกกล่าวหา นอกจาก
 ที่บังคับไว้ในข้อ ๖๘ ให้ลงมติกังต่อไปนี้

(๑) ถูกกล่าวหาตามข้อ ๖๘ ข. ให้ลงมติแต่เพียงว่า ควร
 ให้ผู้ถูกกล่าวหาออกจากสมาชิกภาพหรือไม่

(๒) ถูกกล่าวหาตามข้อ ๖๘ ค. ให้ลงมติกังนี้

ก. การเลือกตั้งนั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หรือ

ข. มีผลทันทีอันควรให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือไม่
การลงมติทั้งกล่าวนี้ ให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ

ข้อ ๗๐ การเสนอญัตติ กล่าวโทษสมาชิกในการประพฤติผิด
ข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาในคราวที่แล้วมา ให้
เสนอเป็นลายลักษณ์อักษรโดยมีสมาชิกรับรอง ๕ คน ภายใน
กำหนด ๓ วัน นับตั้งแต่วันที่การกระทำผิดนั้นได้เกิดขึ้น

ข้อ ๗๑ สมาชิกผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธิ จะแถลงในที่ประชุมได้
แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงมติ

หมวดที่ ๑๒

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๗๒ เมื่อมีข้อยุทธาติ์ เกี่ยวเนื่อง เกี่ยวกับการประชุม และการ
ปรึกษา ซึ่งมีได้กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ ให้ลงมติของที่ประชุม
เป็นคำจำกัดสั้นแก่ชวาท

ข้อ ๗๓ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ทั้ง ๕ ประการคณ ที่ประชุมสภา
จังหวัดเป็นต้นไป

ข้อ ๗๔ ให้ประธานสภาจังหวัด รักษาการให้ เป็นไปตามข้อ
บังคับนี้โดยเคร่งครัดทุกประการ.

ประกาศมาณวันที่

พุทธศักราช ๒๔๗

(ลงนาม)

ประธานสภาจังหวัด

เมื่อเสรีฯ ช้อมความเข้าใจ เรื่องสภาจังหวัดแล้ว หัวหน้า
กองควบคุมเทศบาลได้เสนอข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างขบประมาณของ
จังหวัดที่ออกประชุมกันครั้งนี้

๑. ความระมัดระวังและวิธีการขบประมาณ เมื่อเสนอขบประมาณ
ที่ของมีขึ้นที่ค่าขึ้นแรงประกอบไปด้วยหลายอย่าง เพื่อผู้พิจารณา
ขบประมาณจะได้เข้าใจรายการได้อย่างชัดเจน

๒. ขบประมาณรายจ่ายต้องไม่เกินกว่ารายได้ มิฉะนั้นจะเป็น
การตั้งตัวเลขและวางโครงการไว้โดยเปล่าประโยชน์ และทำเนิ
การไปไม่ได้ เพราะไม่มีเงิน

๓. ขบประมาณ ควรมีเงินสำรอง คือ ให้มีรายได้เกินรายจ่าย
ไว้ อย่างน้อยที่สุดร้อยละ ๕

๔. การลงจำนวนเลข ในขบประมาณ และกิจการทำหน้า
ควรคำนวณโดยถี่ถ้วน ไม่ควรให้รายการภายในอีกบัญชีของข
ประมาณ

๕. การตั้งประเภทรายได้อีก รายจ่ายอีก ควรพิจารณา
ให้แน่นอนเสียก่อนว่า รายได้นั้นจะได้จริงหรือไม่ และรายจ่าย
เป็นการสำคัญและจำเป็นเพียงใด ไม่ควรกินมาทั้ง ๆ ที่ทราบอยู่
แล้วว่าหาเงินไม่ได้ และโครงการนั้นไม่สามารถทำได้

๖. ขบประมาณ รายได้ประเภทที่รัฐบาลส่งเสริม ให้คง
ตามที่ไว้จริง และเงินที่รัฐบาลจะส่งเสริมนั้นเป็นจำนวนจำกัด
ที่จะมีเงินอุดหนุน

ถ้าทิ้งรายจ่ายไว้สูงกว่าที่ได้รับ รายจ่ายนั้นก็จะมีประโยชน์ ฉะนั้น
เมื่อมีกิจการใดจำเป็นจริง ๆ ควรพูดมายังกระทรวงเป็นเฉพาะ
เรื่อง

๑. รายการที่ทิ้งจ่ายในแผนกหนึ่ง ๆ นั้น ควรให้เหมาะสมแก่พฤติการณ์ เช่น แผนกสภาจังหวัดไม่ควรทิ้งรายจ่ายค่าซ่อมแซมถนน สะพาน ไร่ทิว และรายจ่ายแผนกสาธารณสุข ทั้งเป็นค่าสร้าง บ้านพัก ครัว การ เทศบาล ทั้งนี้ ก็เป็นการไม่เหมาะสม เพราะเงินในแผนกสาธารณสุขควรใช้ในการป้องกัน ข้ายัตโรคหรือในการสงเคราะห์ต่าง ๆ

๑. งบประมาณรายจ่ายตามแผนกควรคงดังนี้

แผนกสภาจังหวัด

- (๑) เสมียน อัครา ๓๔-๕๐ บาท
  - (๒) ค่าเบี้ยประชุมสมาชิกและกรรมมาธิการ (ประมาณ ๓๐ วัน คนหนึ่ง วันละ ๒ บาท)
  - (๓) ค่าพาหนะสมาชิกและกรรมมาธิการ
  - (๔) ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์
  - (๕) ค่าตัวตราไปรษณีย์
- และรายการทำอื่น ๆ อันจำเป็นจริง ๆ

แผนกสาธารณสุข

เมื่อประกาศพระราชกฤษฎีกาใช้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข

สุขแล้ว อาจต้อง^๕กึ่งตำแหน่งสารวัตร^๕สุขาภิบาล^๕เป็นเจ้าหน้า^๕ที่
ไว้ข้างคามสมควร เพื่อหน้า^๕ที่^๕เกี่ยวกับ^๕การ^๕ออก^๕ใบ^๕อนุญาต^๕และ
ตรวจ^๕ตรา^๕แนะนำ^๕ และอาจ^๕ตั้ง^๕ตำแหน่ง^๕นาง^๕สัง^๕เคราะห์^๕เพื่อ^๕ให้^๕มี^๕หน้า^๕ที่^๕
สัง^๕เคราะห์^๕มารดา^๕และ^๕ทารก^๕ และ^๕รายการ^๕อื่น^๕อัน^๕จำเป็น^๕จริง^๕ ๆ

แผนกโยธา

อาจ^๕ตั้ง^๕ราย^๕จ่าย^๕ค่า^๕เบี้ย^๕เลี้ยง^๕ผู้^๕ไม่^๕เสีย^๕เงิน^๕รัฐ^๕ชูป^๕การ^๕ ค่า^๕จ้าง
ผู้^๕คุม^๕ และ^๕รายการ^๕อื่น^๕ ๆ อัน^๕จำเป็น^๕ข้าง^๕คาม^๕สมควร

๙. ระเบียบ^๕การ^๕ทาง^๕ข^๕ประมาณ^๕นั้น^๕ต้อง^๕มี^๕ทั้ง^๕ราย^๕ได้^๕และ^๕ราย^๕จ่าย^๕
บาง^๕จังหวัด^๕เสน^๕อ^๕รายการ^๕จ่าย^๕มา^๕อย่าง^๕เค^๕ียว^๕เท่า^๕นั้น^๕ ไม่^๕มี^๕ราย^๕ได้^๕เลย
จะ^๕เรีย^๕ก^๕ว่า^๕ข^๕ประมาณ^๕ยัง^๕ไม่^๕ได้

๑๐. ข^๕ประมาณ^๕ จังหวัด^๕ เป็น^๕การ^๕ แส^๕ด^๕ง^๕ ราย^๕ได้^๕ราย^๕จ่าย^๕ส่วน^๕
ของ^๕จังหวัด^๕โดย^๕ละ^๕เพาะ^๕ ฉะนั้น^๕ราย^๕ได้^๕ราย^๕จ่าย^๕อัน^๕ใด^๕ที่^๕อยู่^๕ใน^๕ข^๕
ประมาณ^๕แผ่นดิน^๕ หรือ^๕เป็น^๕ราย^๕ได้^๕ราย^๕จ่าย^๕ของ^๕เทศบาล^๕หรือ^๕สุ^๕ขา^๕ภิ^๕บาล^๕
ไม่^๕ต้อง^๕นำ^๕ลง^๕ใน^๕ข^๕ประมาณ^๕จังหวัด^๕ ทั้ง^๕นี้^๕ปร^๕าก^๕ฎ^๕ว่า^๕บาง^๕จังหวัด^๕นำ^๕เงิน^๕
ค่า^๕ภาษี^๕อา^๕กร^๕ และ^๕เงิน^๕ขอ^๕ย^๕ของ^๕รัฐ^๕บาล^๕มา^๕ลง^๕ไว้^๕ใน^๕ข^๕ประมาณ^๕จังหวัด^๕
ทั้ง^๕สิ้น^๕ ราย^๕ได้^๕ทำ^๕นอง^๕นี้^๕จังหวัด^๕จะมี^๕ทาง^๕ได้^๕ละ^๕เพาะ^๕เมื่อ^๕ใช้^๕พระ^๕ราช^๕
บัญญัติ^๕การ^๕สา^๕ธาร^๕ณ^๕สุข^๕แล้ว^๕ โดย^๕เก็บ^๕ค่า^๕ธรรมเนียม^๕ใบ^๕อนุ^๕ญา^๕
เป็น^๕ต้น^๕ ใน^๕ส่วน^๕ราย^๕จ่าย^๕นั้น^๕ ไม่^๕ควร^๕ออก^๕จาก^๕เก^๕ณฑ์^๕ข้าง^๕บน^๕
มี^๕บาง^๕จังหวัด^๕นำ^๕รายการ^๕ใน^๕ข^๕ประมาณ^๕แผ่นดิน^๕ส่วน^๕ภูมิภาค^๕ เช่น^๕
เงิน^๕เก็บ^๕ขน^๕ผ้า^๕หลวง^๕ประจำ^๕จังหวัด^๕ ปล^๕ต^๕จังหวัด^๕ นาย^๕อำเภอ

- อัยการ ฯลฯ มาตั้งไว้ทั้งสิ้น บางจังหวัดนำเงินเดือนพนักงาน
- สุขาภิบาลมาตั้งจ่ายไว้ในงบประมาณจังหวัดด้วย เช่น ตำแหน่ง ปลัดสุขาภิบาล สมุห์บัญชี เหล่านี้เป็นต้น

รายการที่อยู่ในงบประมาณแผ่นดิน แต่ให้นำลงในงบประมาณจังหวัดด้วย ก็เฉพาะประเภทเงินที่รัฐบาลส่งเสริม สำหรับจังหวัดหนึ่ง ๆ เช่นในการบำรุงทางหลวง และสภาจังหวัด

๑๑. รายการใดในงบประมาณที่ไม่มีจำนวนเงิน ไม่ควรตั้งรายการนั้นไว้ เพราะในการทำงานงบประมาณ ไม่มีงบประมาณ ฉะนั้นก็แสดงรายการที่ไม่มีจำนวนเงินไว้หรือจ่ายไว้ด้วย

๑๒. การที่กระทรวงตั้งจำแนกรายการ ย่อยไว้ใน แขนงงบประมาณไม่ได้มุ่งหมายให้กรอกจำนวนเงินลงทุกประเภท ฉะนั้นจึงควรพิจารณาตั้งจำนวนเงินให้เหมาะและสมควรกับประเภทที่จะจ่าย เช่น การที่บางจังหวัดตั้ง ประเภทเงินค่า ซ่อมแซม ถนนไว้ใน แผนก สภาจังหวัดนั้นเป็นการไม่เหมาะ

๑๓. งบประมาณลงทุนเพื่อทำการไฟฟ้า การประปา โรงน้ำแข็ง และโรงรับจำนำค่าน้ำที่บางจังหวัดตั้งมานั้น เป็นกิจการ อันจะ ต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วน ควรมอบให้เป็นภาระของเทศบาลจะ เหมาะกว่า

อนึ่ง การที่จะคิดทำการตั้งถ้าวแล้ววันระต้องคำนึงถึงทางใด ทางเสียประกอบด้วยความสามารถของจังหวัดให้มาก เพราะปรากฏว่าจังหวัดที่เสนอจะทำกิจการเช่นนั้นบาง จังหวัดก็มีพล เมือง เพียงเล็กน้อย และไม่มีทุนเพียงพอ

ภาวการณ์เป็นการเพิ่มรายได้ให้พอความต้องการได้เช่นแผ่นดิน และ
รายจ่ายของจังหวัดนั้น ควรให้แน่ใจทุกรายการว่าหาเงินมาจ่าย
ได้จริง ไม่ใช่คลังไว้โดยหวังจะขอเงินจากรัฐบาลเสมอไป

๑๘. งบประมาณจังหวัดที่เสนอมารั้งนี้ ได้ตั้งรายการอื่นไม่
จำเป็นและตั้งตำแหน่งเพิ่มขึ้นอีกมาก ควรให้พิจารณาตัดทอนลง
และรายได้ของจังหวัดควรใช้ในการบำรุงให้มากที่สุด ไม่ใช่นำมา
ใช้สิ้นเงินเดือนเกินกว่าจำนวนที่จำเป็นแท้

๑๙. บางจังหวัด จะนำเงิน รายได้จาก การออก สลาก กินแบ่ง
บำรุงเทศบาลไปใช้ ในกิจการของจังหวัดทั้งหมด ถือเป็น การไม่
ทรงกับความประสงค์ในการออกสลาก ควรให้เก็บไว้ใช้ในการบำรุง
เทศบาลระเหมารกว่า ปัญหาเรื่องนี้เป็นหน้าที่ของสภาจังหวัดระไ้
เสนอแนะต่อไป

๒๐. งบประมาณ การรว ที่บางจังหวัด ตั้งไว้ เป็นค่าสร้าง สภา
จังหวัด บ้านพักผู้ ทรวงการเทศบาล บ้านพักพนักงานโยธาเทศบาล
เหล่านี้ ถ้ายังไม่จำเป็นจริง ๆ ยังไม่ควรสร้าง เพราะจะค่าใช้จ่าย
เงินมากและไม่ไ้ประโยชน์ในการบำรุงเลย

๒๑. บางจังหวัด จะขอ ซื้อ เครื่องพิมพ์ ไว้ประจำ สภาจังหวัด
เห็นว่า สภาจังหวัดนี้ หนึ่งจะทำงานจริง ไม่ก็วันและผู้ ทรวงการเทศ
บาลก็ทำหน้าที่เลขานุการอยู่แล้ว ถ้าให้ใช้เครื่องพิมพ์ร่วมกับ
สำนักงานผู้ ทรวงการเทศบาลได้จะเป็นการประหยัดลงมาก และ

เครื่องพิมพ์ที่กระทรวงขอให้ยื่นข่างจังหวัดที่ยังไม่ได้รับ ควรทรา
 ว่าอย่างช้าจะส่งไปให้ในต้นเดือนกรกฎาคม

๒๔. ข่างจังหวัด จะเพิ่มกำลัง ตำรวจ โดยตั้งเงินไว้ในงบประมาณ
 มาตรฐานจังหวัดเป็นการฝืดกระเขยช เพราะพนักงานตำรวจเงินในงบ
 ประมาณแผ่นดิน ไม่เกี่ยวข้องกับงบประมาณจังหวัด แต่ถ้าต่อไป
 มีตำรวจของเทศบาลขึ้นก็ระวัยเงินก้อนทางงบประมาณเทศบาล

๒๕. เงินค่าใช้สอยแผนกสภาจังหวัด ไม่จำเป็นต้องตั้งค่า
 เขี่ยเลี้ยง ค่าเช่าบ้าน และค่าพาหนะตรวจการไว้ เพราะรายการ
 เหล่านี้ ควรเป็น ค่าใช้ สอย ของผู้ตรวจการ เทศบาล ซึ่งอยู่ในงบประ
 มาณทางกระทรวง

๒๖. ให้โอนเสมียนในสำนักงานผู้ตรวจการเทศบาลมาตั้งไว้ใน
 แผนกสภาจังหวัดโดยให้รับเงินค่าจ้างจากเงินส่งเสริมสภาจังหวัด

๒๗. สุขศาลาบางแห่งสงสัยว่าเป็นส่วนของแผ่นดิน ฉะนั้น
 ขอข้อความเข้าใจว่าเมื่อรายได้ของสุขศาลาไม่ได้นำส่งคลัง กง
 ทับริบและจ่ายภายในจังหวัดแล้ว จึงระบับว่าเป็นส่วนของจังหวัด

๒๘. ข่างจังหวัด เสนอให้ใช้ พระราชบัญญัติ การสาธารณสุข
 ภายในเขตจังหวัด แต่ไม่ได้ประมาณมาด้วยว่า เมื่อใช้พระราช
 บัญญูตินั้นแล้ว จะมีรายได้เพิ่มขึ้นอีกเท่าใด เช่นรายได้ที่ได้จาก
 ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขึ้นต้น ทั้งนี้เพื่อจะได้เงินมาใช้จ่ายให้
 เพียงพอโดยไม่ขัดข้องกระทบถึงรายได้ประเภทอื่น ๆ (ดูคำชี้แจงของ
 กรมสาธารณสุขประกอบ)

อนึ่ง ขอข้อมความเข้าใจว่าพระราชบัญญัติการสาธารณสุข
 ระบุภาคใช้บางขกบางมาตราได้ และเขตที่ที่ใช้พระราชบัญญัติ
 จะเป็นเขตที่กำหนดขึ้นใหม่โดยไม่คำนึงถึงเขตที่ตำบล อำเภอ
 หรือเขตจังหวัดก็ได้

๒๘. เงินที่ได้รับจากกรจำหน่ายสลากกินแบ่งเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๗
 นั้นให้ถือเป็นทรัพย์สินของจังหวัด และให้แสดงไว้ในบัญชีทรัพย์สิน
 สิ้นด้วย

๓๐. บางจังหวัดนำเงินส่วน ของจังหวัด ไปให้เอกชนยืมโดย
 ไม่มีคอกเขี้ยวและหลักทรัพย์สินประกัน และผู้ยืมโดยมากเป็นข้า
 ราชการมีฐานะก็อยู่แล้ว ไม่ควรก่อความยุ่งยากให้แก่ทรัพย์สิน
 ของจังหวัด ก่อไปไม่ควรให้ยืมเงินโดยไม่มีหลักทรัพย์สินและ
 คอกเขี้ยวเช่นนี้ เพราะนอกจากเป็นการเสี่ยงภัยแล้ว ยังไม่ได้
 รัยประโยชน์อย่างใดด้วย

๓๓. ทรัพย์สิน ของ บาง จังหวัด ที่ ราคา ไร่ สูงเกิน ความจริง
 ควรกำหนดราคาให้ใกล้เคียงกับราคาตามปกติให้มากที่สุด

๓๒. การ ประมาณ เงินที่ ะได้ จาก ส่วน แบ่ง สลาก กิน แบ่ง
 พ.ศ. ๒๔๗๗ นั้นควรให้ประมาณไว้ตลอดปี ไม่ใช่ลงไว้เฉพาะเงินที่
 ได้รับครั้งหนึ่งเท่านั้น

๓๓. มีบางจังหวัดที่ไม่ได้ส่งบัญชีทรัพย์สินของจังหวัดมาด้วย
 ทำให้ไม่สามารถทราบได้ว่า จังหวัดนั้นมีทรัพย์สินสิ้นเพียงไร หรือไม่

บางจังหวัดเสนอมาเฉพาะงบประมาณ ส่วนบันทึกกิจการ
ของจังหวัดไม่ได้เสนอ และบางจังหวัดเสนอมาเฉพาะบันทึกกิจ
การของจังหวัด ไม่ได้เสนองบประมาณกับบันทึกคำชี้แจงประกอบ
งบประมาณมาด้วย บางจังหวัดไม่ได้เสนอมาเลยทั้งบันทึกกิจการ
ของจังหวัดและงบประมาณ

๓.๔. ได้ทราบว่าบางจังหวัดมีรายได้อายุประเภทหนึ่ง ซึ่งได้
จากค่าพยานในการที่เสมือน พนักงาน อำเภอลงนามเป็นพยาน ใน
การทำหนังสือสัญญาต่างๆ และเงินค่าจ้างเขียนแบบพิมพ์บรรณ
โคจรซื้อ เงินจำนวนดังกล่าวนี้บางแห่งมีอยู่ถึง ๔-๕ พันบาท แต่
ไม่ได้นำส่งคลัง และไม่แสดงมาในงบประมาณจังหวัดด้วย ฉะนั้น
ถ้าจังหวัดใดมีรายได้อายุประเภทนี้ ควรนำมาแสดงไว้ในงบประมาณ
จังหวัด

เรื่องที่ ๒๐

ข้อหาหรือเรื่องสภาจังหวัด

ของจังหวัดสกลนคร, นครราชสีมา, สระบุรี

และนครนายก

๑. จังหวัดสกลนครหาว่า การตั้งประธานและรองประธาน เป็นหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย เมื่อเลือกแล้วจะต้องรื้อขี้งจาก กระทรวงมหาดไทย ระหว่างที่รอ ใครจะเป็นประธาน เพื่อให้ การประชุมดำเนินต่อไปได้.

ตอบ ให้อนุโลมใช้ข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของ สภาผู้แทนราษฎรข้อ ๓ คือให้สมาชิกผู้ มีอายุสูงสุดเป็นประธาน ชั่วคราว เห็นว่ากระทรวงมหาดไทยจะได้มีคำสั่งตั้งประธานและ รองประธาน

๒. จังหวัดสกลนครหาว่า การเรียกประชุมและปิดประชุม เป็นหน้าที่ของนายกมนตรีเมือง แต่สภาจังหวัดไม่มีคณะมนตรี หน้าที่นั้นควรตกแก่ใคร.

ตอบ การเรียกประชุม เปิด และปิดประชุมสภาจังหวัดนั้น อนุโลมให้ ข้าราชการประจำจังหวัดเป็นผู้ เรียกประชุม และเปิดปิด ประชุม.

๓. จังหวัดนครราชสีมาหารือว่า

(ก) มาตรา ๕๕ ข้อ ๔ การตั้งกระทู้ถามกรรมการจังหวัด
 ในที่ประชุมสภานั้น กฎหมายใช้คำว่าสภาตั้งกระทู้ถาม ไม่หมาย
 ถึงตัวสมาชิก ซึ่งผลสืบกัน คือถ้าสภาถามสภาต้องประชุมก่อน
 เมื่อได้มติให้ถามได้จึงถาม ถ้าในชั้นเวลานั้นสภาไม่มีมติให้ถาม
 ก็ยกไปถามไม่ได้ ซึ่งผิดกับตัวสมาชิกเองซึ่งถามได้เสมอ
 เมื่อประธานอนุญาตและบรรจุลงในระเบียบวาระประชุม ทั้งนี้ขอ
 หารือว่าความในมาตรา ๕๕ ข้อ ๔ นี้เข้าใจอย่างไรถูกต้อง

ตอบ ความมุ่งหมายของกฎหมายก็คือ สมาชิกสภาเป็น
 ผู้ตั้งกระทู้ถาม ไม่ใช่สภาถาม

(ข) การตั้งกระทู้ถามไว้ในสมัยประชุม เมื่อปิดประชุม
 เสียแล้ว กรรมการจังหวัดจะขออย่างไร คอบทางประธานสภา
 หรือ.

ตอบ ต้องพิจารณาว่ากระทู้ นั้นระบุให้ คอบใน สภาหรือ ไม่
 ถ้าระบุให้ คอบในสภา ต้องรอไว้ คอบในคราวประชุมต่อไป ถ้าไม่ได้
 ระบุให้ คอบในสภา กรรมการจังหวัดจะ ต้องส่งคำ คอบกระทู้ นั้นไปยัง
 ผู้ถาม เมื่อยังไม่มีเทศกิจงานเขกษาแล้วให้นำสำเนาคำ คอบประกาศ
 ไว้ที่สภาจังหวัดด้วย

๔. จังหวัดนครราชสีมาหารือว่า ตามมาตรา ๕๖ ให้ตั้ง
 คณะกรรมาธิการเพื่อตรวจและรายงานเรื่องงบประมาณ สอดสวนการ
 คลังทางจังหวัดนั้น มีปัญหาว่า

หรือแต่ละคนจะเสนอสภาจังหวัดเป็นข้อบัญญัติก็ได้หรือไม่ มาตรา ๕๖
บัญญัติว่าเข้าไปแสดงความเห็นได้ แต่ไม่ชี้ว่าเสนอข้อบัญญัติได้ด้วย

ตอบ กรมการจังหวัดที่มีสิทธิเข้าประชุมในสภาจังหวัดได้ แต่
ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน หรือเสนอข้อบัญญัติ มีแต่สิทธิแสดงความเห็น
หรือทอษะที่ ซึ่งสมาชิกสภาตาม และหาจะไม่ทอษะที่ก็ได้
ได้ เมื่อเห็นว่าข้อความนั้นยังไม่ควรเปิดเผย

๖. จังหวัดนครราชสีมาหาหรือว่า ตามที่ทางการอนุญาตไว้ว่า
ให้เข้าประชุมแก่สมาชิกสภาจังหวัดวันละ ๒ บาทตามวันประชุม
กับค่าพาหนะ ไปมาด้วยนั้น เห็นว่าควรให้เข้าประชุมทุกวันนับแต่วัน
เปิดสมัยประชุมเป็นกัน ไปจน ปิดสมัยประชุม แม้ในระหว่าง
กลางๆ ซึ่งการประชุมยังไม่เสร็จ จะมีการหยุดประชุมก็วันที่ตามควร
ให้เข้าประชุมทุกวัน ส่วนวันก่อนเปิดประชุมหรือภายหลัง ปิด
ประชุมแล้วจะไม่ให้เสียเลยก็จะเป็นการเดือดร้อนแก่สมาชิกอยู่บ้าง
ควรกำหนดวันเสียด้วยว่า ก่อนและหลังเปิดปิดประชุมแล้วไม่
เกิน ๓ วัน จะให้เข้าประชุม นอกนั้นไม่ได้ ทั้งนี้ควรประการใด

ตอบ ในการประชุมสภาจังหวัดครั้งแรกนี้ รัฐบาลได้
ตั้งเงินไว้ให้สำหรับเป็นค่าเข้าประชุมของสมาชิกเป็นเวลา ๓๒ วัน
ซึ่งรวมทั้งวันอบรมและวันประชุม การอบรมและการประชุมนี้ ถือ
ว่าเป็นเวลาติดต่อกันไปจนถึงวันสิ้นสมัยประชุม ฉะนั้นค่าพาหนะ
จึงควรได้แต่ขามาและจากกลับเท่านั้น

๗. จังหวัดสระบุรีหรือว่า

(ก) ประธานและรองประธานควร ะไว้เบี้ยประชุมพิเศษหรือไม่ ถ้าได้พิเศษไว้เท่าใด ทั้งนี้โดยเห็นว่าประธานและรองประธานของสภาผู้แทนราษฎรได้เงินเพิ่มพิเศษ

(ข) กรณีการจังหวัดซึ่งสภาจังหวัดเป็นผู้ตั้ง ะไว้เบี้ยประชุมในวันประชุมหรือไม่ ถ้าควรไว้จะไว้วันละเท่าใด

ตอบ (ก) ประธานและรองประธานสภา จังหวัดไว้ เบี้ยประชุมเท่ากับสมาชิก เพราะครั้งงบประมาณไว้จำกัด ไม่สามารถ ะให้เป็นพิเศษได้

(ข) กุคำตอบข้อ ๔ (ก)

๘. จังหวัดสระบุรีหรือว่า การเชิญสมาชิกสภาจังหวัด มาขอขรมก่อนเปิดประชุม ะให้ค่าพาหนะเดินทางด้วยหรือไม่.

ตอบ กุคำตอบข้อ ๖

๙. จังหวัดนครนายกหรือว่า ตามมาตรา ๕๕ ข้อ ๕ ที่ ว่าสภาจังหวัดมีอำนาจหรือของรัฐบาลนั้น รัฐบาลใน หมายถึงคณะกรรมการจังหวัดหรือเพียงไร.

ตอบ ตามมาตรา ๕๕ ข้อ ๕ ที่ว่า สภาจังหวัดมีอำนาจ หน้าที่ให้ค่าปรึกษาในปัญหาต่าง ๆ เมื่อรัฐบาลร้องขอ นั้น คำว่า รัฐบาล ในที่นี้ย่อมหมายถึงราชการบริหารทั้งส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาค ซึ่งรวมถึงคณะกรรมการจังหวัดด้วย .

เรื่องที่ ๒๑

ข้อความเข้าใจเรื่องวิธีจัดตั้ง
เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล
ของกรมมหาดไทย

๑. รัฐบาลจะไ้ตั้งสมาชิกสภาเมือง (หรือสภาตำบล) รวม ๓๔ แห่งซึ่งมีสมาชิกขาดอยู่แล้ว และจะไ้มีพระราชกฤษฎีกา เปลี่ยนสภาพสมาชิกขาดเหล่านั้นเป็นเทศบาลเมือง ๓๒ แห่ง อีก ๒ แห่ง นั้น คือ สมาชิกขาดท้องที่ภาคใหญ่ และสมาชิกขาดท้องที่สองพื้นหนึ่ง จะต้องทำการสำรวจเขตต์และราษฎร ว่าจะเป็นเทศบาลเมืองไ้หรือไม่ ถ้าไ้ไ้ ก็ต้องให้เขียนเทศบาลตำบล ส่วนสมาชิกขาดเมือง เชียงใหม่นั้น มีฐานะเป็นเทศบาลนครไ้ กระทรวงมหาดไทยไ้ตั้งกรรมการร่างพระราชบัญญัติทั้งเทศบาลนครอยู่แล้ว

๒. เขตต์ที่ระไว้ทั้งเทศบาลนั้น คงใช้เขตต์สมาชิกขาดเดิม ไปพลางก่อน เว้นไว้แต่มีความจำเป็นจริง ๆ ที่ต้องเปลี่ยนแปลงเขตต์ในเมื่อไ้ทำการสำรวจแล้ว

๓. เมื่อไ้มีพระ ราชกฤษฎีกา เปลี่ยนสภาพ สมาชิกขาดเป็นเทศบาล แล้วข้าหลวงประจำจังหวัดจะ ต้องตั้งคณะ มนตรีขึ้นคณะหนึ่ง มีจำนวน ๓ ถึง ๕ นาย ส่วนคุณสมบัติวิสัยฐานะของมนตรีนั้น ให้เป็นเช่นเดียวกับสมาชิกสภาเมือง และต้องไม่มีส่วนไ้เสียในการ

รับเหมาทำการของเทศบาล ส่วนจำนวนคณะกรรมการสำหรับเทศบาล
 หนึ่ง ๆ นั้น ถ้าเทศบาลใดมีรายได้ตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ ขึ้นไป ควรมี
 คณะมนตรี ๕ นาย ถ้าเทศบาลใดมีรายได้ต่ำกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท
 ควรมีคณะมนตรีเพียง ๓ นาย

๔. ให้สุขาภิบาลโอนบรรดาทรัพย์สิน ตลอดจนสิทธิและ
 หน้าที่ของสุขาภิบาลมาเป็นของเทศบาล

๕. ส่วนพนักงานสุขาภิบาลที่มีอยู่ในเวลานี้ทั้งสิ้น ก็คงโอน
 มาเป็นพนักงานของเทศบาล ส่วนปลัดสุขาภิบาลนั้น ก็ควรให้รักษา
 การในตำแหน่งเลขานุการคณะมนตรีไปพลางก่อน

๖. กิจการของเทศบาลควร แบ่งออกเป็นแผนกตามเค้าโครง
 ต่อไปนี้ คือ

(๑) แผนกกลางและทั่วไป

- ก. การเลขานุการ
- ข. ระเบียบและข้อบังคับ
- ค. พิจารณาบัญญัติกฎหมายและเทศบัญญัติ
- ฅ. การฟ้องร้อง
- ง. การปกครองอื่น ๆ
- จ. การทำมาหากินของราษฎร
- ฉ. โรงมหรสพ
- ช. การรักษาความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรม
 อันดี ตลอดจนการระงับเหตุรำคาญ และป้องกันมิให้
 ผู้ใดละเมิดกฎหมาย

ช. กองค้ำเพลิง
 ะสังเกตุเห็นได้ว่า ในแผนกกลางนี้ ได้รวมการตำรวจ
 ไว้ด้วย แต่ถ้าเทศบาลใดมีรายได้มาก อาจระกั้งแผนกตำรวจขึ้น
 อีกแผนกหนึ่งก็ได้ เพราะเป็นกิจการสำคัญอันหนึ่งของเทศบาล

(๒) แผนกคลัง

- ก. งบประมาณ
- ข. การภาษี ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ ค่าอาชญาบัตร ฯลฯ
- ค. การกู้เงิน
- ฅ. การซื้อขายทรัพย์สิน
- ง. การสำรวจหนี้เกี่ยวเนื่องจากการเก็บภาษีหรือค่าธรรมเนียม

(๓) แผนกสาธารณสุขและสาธารณูปการ

- ก. การสุขาภิบาล
- ข. การบำบัดโรค เช่น สุขศาลาและโรงพยาบาล
- ค. การป้องกันและระงับโรค
- ฅ. การสาธารณูปการ

(๔) แผนกช่างเทศบาล

- ก. การผังเมือง
- ข. ถนนและทาง กิจการระบายน้ำ
- ค. ความสะดวกในการสื่อสาร

- ฅ. การรักษาความสะอาด
 ง. การประปา การไฟฟ้า
 ๖. ตลาด คอกสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ ที่อาบน้ำและซักฟอก
 ทำเทียบเรือ ทำข้าม สุสานและฌาปนสถาน
 ฉ. สวนสำหรับเดินเล่น

(๕) แผนกศึกษา

- ก. การศึกษาอบรม
 ข. การกีฬาและพลศึกษา
 ๗. ทุก ๆ แผนกการควรมีพนักงานประจำดังนี้
 (๑) เลขานุการเป็นหัวหน้าแผนกกลาง และมีผู้ช่วยเท่าที่
 จำเป็น
 (๒) สมุหบัญชีเป็นหัวหน้าแผนกคลัง และมีผู้ช่วยเท่าที่
 จำเป็น
 (๓) แพทย์เป็นหัวหน้าแผนกการสาธารณสุข และมีผู้ช่วย
 การ และมีผู้ช่วยเท่าที่จำเป็น
 (๔) นายช่าง หรือ ช่าง เป็นหัวหน้าแผนกช่าง และมีผู้
 ช่วยเท่าที่จำเป็น
 (๕) สารวัตรศึกษา เป็นหัวหน้าแผนกศึกษา และมีผู้ช่วย
 เท่าที่จำเป็น

ส่วนเงินเดือนพนักงานเทศบาลนั้น ควรพิจารณาตามฐานะ
 ของเทศบาลเป็นราย ๆ ไป แต่มีข้อควรระวังคือว่า เงินเดือน
 สำหรับพนักงาน ซึ่งทำหน้าที่อำนวยความสะดวกนั้น ไม่ควรเกินร้อยละ ๓๐
 ของรายได้ แต่ถ้าคำนวณส่วนรวมของเงินเดือนทั้งหมด ซึ่งรวม
 ถึงพนักงานซึ่งทำหน้าที่ฝ่ายวิชาการ และอากรไต่รัยประโยชน์คอบ
 แทนจากกิจการนั้นแล้ว ก็อาจเทียบได้กับงบประมาณของแผ่นดิน
 ซึ่งมีจำนวนเงินเดือนทั้งสิ้นไม่เกินกว่าร้อยละ ๓๐ ของรายได้ ส่วน
 ระเบียบพนักงานเทศบาลนั้น กระทรวงมหาดไทยจะได้ร่างพระราช
 กฤษฎีกาเสนอรัฐบาลต่อไป

๗. ในการประชุมสามัญสมัยกัน ควรแนะนำคณะมนตรี
 ของเทศบาลนั้น ๆ ให้นางงบประมาณซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้อนุ
 ญาแก่สภาเทศบาลเสนอต่อสภา เพื่อสภาอนุมัติ และทราบขึ้นเป็น
 เทศบัญญัติ ตามพระราชบัญญัติระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๐
 หากสภาจะปรับปรุงงบประมาณเทศบาลใหม่แล้ว ก็ควรระวังถึง
 รายได้และเกณฑ์เงินเดือนตามที่ได้กล่าวมาแล้ว และควรปรับปรุง
 เท่าที่จะเป็นไปได้ ส่วนตำแหน่งที่ยังค้างไม่ได้นั้น ก็ควรให้รอ
 ไว้ก่อน

๘. นอกจากข้างงบประมาณแล้ว คณะมนตรีควรวางแผนการ
 ว่าเทศบาลจะควรทำกิจการความอำนาจหน้าที่ที่ยังค้างไว้โดยกฎหมาย
 ใดเพียงไร และจะทำกิจการอะไรก่อนและหลัง เท่าที่จำเป็นและ
 สามารถทำได้

๓๐. เงินส่งเสริมที่จะให้แก่เทศบาลมีอยู่ ๒ ประเภท

(๑) เงินส่งเสริมจากรัฐบาล ๕๕๐,๐๐๐ บาท

(๒) เงินสลากกินแบ่งบำรุงเทศบาลทั่วไป

๓๑. หลักการจ่ายเงินส่งเสริม

(๑) ในการสาธารณสุขุคิกฉัตถ์ ๑ บาทต่อราษฎร ๑ คนในเขตเทศบาล

(๒) ในการโยธาฉัตถ์ ๑ บาทต่อราษฎร ๑ คนในเขตเทศบาลเทศบาลใดซึ่งได้จัดการสาธารณสุขุและการโยธาอยู่แล้ว และมีงบประมาณการใช้ช่วยแล้วเท่าใด ถ้าไม่ถึงเกณฑ์ ๑ บาทต่อราษฎร ๑ คน ตามปกติจะเพิ่มเงินให้เท่าที่ขาด แต่เทศบาลใดซึ่งไม่เคยจัดการสาธารณสุขุและการโยธามาก่อนแล้ว ก็จะให้เงินส่งเสริมตามเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาแล้ว

๓๒. สำหรับเทศบาลซึ่งไม่เคยเป็นสุขาภิบาลมาก่อน จะจ่ายเงินส่งเสริมให้สำหรับแผนกกลาง ๖๐๐ บาท คิกเป็นเงินเดือนละ ๕๐ บาท ค่าใช้สอยเป็นค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ทั่วควาไยรมณีย์และอื่น ๆ ๑๖๐ บาท

๓๓. เพื่อประหยัดรายจ่ายของเทศบาล ให้ผู้ตรวจการเทศบาลและเสมียนประจำสำนักงานช่วยทำการเทศบาลอีกส่วนหนึ่งด้วย

๑๔. เงินรางวัลสำหรับนายกมนตรี และ มนตรีอื่น ๆ จะได้กำหนดเป็นแห่ง ๆ ไป

๑๕. นอกจาก สุขาภิบาล ที่จะเปลี่ยนสภาพเป็นเทศบาล ๓๕ แห่งแล้ว ใน พ.ศ. ๒๔๗๗ กระทรวงมหาดไทยมีโครงการจัดตั้งเทศบาลนคร เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล รวม ๘๐ แห่งด้วยกัน ฉะนั้น นอกจากสุขาภิบาลที่ได้กล่าวนมาแล้วจะเป็นเทศบาล ก็ยังมีเทศบาลตั้งขึ้นอีกรวม ๔๕ แห่ง

๑๖. วิธีจัดตั้งเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล สำหรับท้องถื่นซึ่งไม่เคยมีสุขาภิบาลมาก่อน จะต้องดำเนินการดังนี้คือ

ก. ถ้าจะเป็นเทศบาลเมือง ต้องพิจารณาตามมาตรา ๔๒ คือว่า ถ้าเป็นเมืองทั้งของจังหวัด ก็ต้องทำการสำรวจเขตต์และจำนวนราษฎรภายในเขตต์ ประกอบกับรายได้อันจะพึงได้รับจากการจัดเทศบาล

ถ้าไม่ใช่เป็นเมืองทั้งของจังหวัด เช่น ในท้องที่อำเภอซึ่งอาจจัดเป็นเทศบาลเมืองได้ ก็ต้องทำการสำรวจเขตต์ท้องถื่นและราษฎรภายในเขตต์ว่า มีจำนวนตั้งแต่ ๓,๐๐๐ คนขึ้นไปหรือไม่ และอยู่หนาแน่นคิดเฉลี่ยได้ไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ คนต่อ ๑ ตารางกิโลเมตร นอกจากนี้ ก็ต้อง คำนวณรายได้ว่า ถ้าจัดการเทศบาลขึ้นแล้วเทศบาลจะเลี้ยงตัวได้เพียงไร

เมื่อได้ทำการสำรวจตามเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาแล้ว ก็ให้กรมการจังหวัดขอกมายังกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณา

ข. ถ้าจะจัดเป็นเทศบาลตำบล ในชั้นต้นจัดตั้งสำรวจเขตต์ และราษฎรภายในเขตต์ว่ามีเท่าใด และถ้าจัดเทศบาลชั้นแล้ว เทศบาลตำบลนั้นจะมีรายได้พอเลี้ยงตัวเพียงไร เมื่อได้จัดการสำรวจตั้งวันแล้ว กรมการจังหวัดก็ขอกมายังกระทรวงมหาดไทย เพื่อพิจารณา

ส่วนวิธีการอื่น ๆ ก็คงเป็นไปในทำนองเดียวกันกับที่ ได้กล่าว มาแล้วในตอนต้น

๓๗. เมื่อได้จัดตั้งเทศบาลชั้นแล้ว ให้เริ่มดำเนินการวางผัง เมือง แต่ดำริในท้องถื่นใดคณะกรมการจังหวัด สามารถที่จะเตรียม การผังเมืองไว้ ก่อนตั้งเทศบาลได้ก็ยิ่งดี

๓๘. กระทรวงมหาดไทยกำลังดำเนินการร่างพระราชกฤษฎีกา ระเบียบการ แยกเทศบัญญัติ และอื่น ๆ สำหรับใช้ในการปฏิบัติ ต่อไป

เรื่องท ๒๒

ข้อหาหรือเรื่องเทศบาลตำบล

ของจังหวัดนครราชสีมา, มหาสารคาม และ นครนายก

๑. จังหวัดนครราชสีมา หรือว่า การที่ระยกฐานะตำบลใด ๆ ขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ตามความในมาตรา ๔ นั้น ชั้นต้นให้เป็นที่ทางคณะกรรมการจังหวัดพิจารณาแล้วออกกระทรวง หรือ เป็นหน้าที่ทางสภาจังหวัดบอก นายัง สภา ผู้แทนราษฎร หรือ เป็นหน้าที่ทั้งสองฝ่ายรวมกันพิจารณา และจะต้องบอกนายังที่ใด

ตอบ การยกฐานะท้องดินขึ้นเป็นเทศบาลตำบลนั้น เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการจังหวัดพิจารณา แล้วรายงานให้ กระทรวงมหาดไทยทราบ

เรื่องการยกฐานะท้องดินขึ้นเป็นเทศบาลตำบลนี้ ไม่เกี่ยวข้อง ช้อง กับสภาผู้แทนราษฎรเลย เพราะความมาตรา ๔ บัญญัติให้เทศบาลตำบลก่อสร้างขึ้นได้ด้วยพระราชกฤษฎีกาอันเป็นอำนาจหน้าที่ทางฝ่ายบริหารโดยเฉพาะ

๒. จังหวัดนครราชสีมา หรือว่า หลักเกณฑ์ที่จะกำหนดว่า ตำบลใดสมควรยกขึ้นเป็นเทศบาลได้นั้น ตามคำอธิบายในหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ ๔๔/๔-๕๖ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน พ. ศ. ๒๔๗๗ ข้อ ๔ ยังมีข้อเคลือบแคลงอยู่ ขอทราบโดยละเอียดว่าระเบียบนี้เป็นหลักเกณฑ์ว่าควรไม่ควร

ตอบ การที่จะ ยกฐานะที่องค์ ดินไค ขึ้นเป็น เทศบาล ตำบลนั้น
 คณะกรรมการจังหวัดก็จะพิจารณาว่า เทศบาลตำบลนั้นจะ
 สามารถเลี้ยงตัวได้เพียงใด นอก ากนั้น ยังมี เหตุ อื่น ซึ่งเกี่ยวข้อง
 กันโยชยาย เช่นจังหวัดชายแดนเป็นต้น

๓. จังหวัดนครราชสีมาหารือว่า การตั้งศาลาเทศบาลตำบล
 หนึ่ง ๆ นั้น มีปัญหาว่าควรตั้งที่ใด เพราะตำบลหนึ่ง ๆ ย่อมมี
 หลายบ้านท่าง ๆ กัน หรือมีหนึ่งหารือว่า บ้านที่สมควรตั้งศาลา
 เทศบาลตำบลนั้นมี กำหนดกฎเกณฑ์ประการใด

ตอบ การตั้งศาลาเทศบาลนั้น ให้พิจารณาสถานที่อันอยู่ใน
 บ้านชุมชนและสะดวกแก่การคมนาคม

๔. จังหวัดนครราชสีมาหารือว่า ตามความในมาตรา ๓๔
 ให้นายอำเภออนุญาตขยายเวลาประชุมออกไปได้ ในข้อนี้ขอทราบ
 ว่า

(ก) เมื่อขยายเวลาออกไปแล้ว นายอำเภอต้องบอกจังหวัด
 หรือไม่

(ข) การที่นายอำเภอ ะยอมให้ขยาย เวลาได้ และ ไม่ได้ นั้น
 มีหลักเกณฑ์อย่างไรเป็นข้อประกอบการวินิจฉัย

(ค) ถ้าจะไม่ยอมให้ขยายเวลา นายอำเภอจะต้องทำอย่างไร
 บ้าง.

(ง) ถ้านายอำเภอไม่ยอมอนุญาตให้ขยายเวลาการประชุมมนตรีและสมาชิกมีทางร้องเรียน อย่างไรก็ข้างในการ ไม่อนุญาตนั้น เพราะข้างที่นายอำเภอสั่งการไปโดยไม่ชอบด้วยเหตุผลทางกาารเทศบาลก็ได้.

(๑) นายอำเภอสั่งร่นเวลาการประชุมให้สั้นเข้ามาได้หรือไม่ ถ้าได้จะตั้งขงบัญญัติอย่างไร.

ตอบ (๓) เมื่อสั่งขยายเวลาประชุมสภาตำบลออกไปแล้ว นายอำเภอต้องรายงานให้คณะกรรมการจังหวัดทราบไว้ด้วย

(๒) การที่ควรขยายเวลาประชุมหรือไม่ ให้นายอำเภอพิจารณาถึงว่า การงานที่เหลืออยู่นั้นมากและจำเป็นที่ระตั้งให้มีการประชุมต่อไปอีกหรือไม่และงบประมาณเงินเบี้ยประชุมและค่าพาหนะสมาชิกทั้งไว้พอหรือไม่

(๓) การอนุญาตให้ขยายเวลาการประชุมสภา ตำบล หรือไม่อนุญาตนั้น ให้นายอำเภอมีหนังสือแจ้งไปให้นายกมนตรีตำบลทราบ

(๔) คำสั่งของนายอำเภอที่ไม่อนุญาตให้ขยายเวลาประชุมสภาตำบลนั้น เป็นคำสั่งเด็ดขาดระอุทธรมไม่ไว้ แต่ทั้งนี้สมาชิกอาารวมกันทำคำร้องขอให้มีการประชุมวิสามัญ ตามมาตรา ๑๗ ก็ได้

(๕) พระราชบัญญัติที่ระเบียบ เทศบาล พุทธศักราช ๒๔๗๖ มาตรา ๑๔ บัญญัติว่า สมัยประชุมสามัญสมัยหนึ่ง ๆ ท่านให้มีกำหนดเวลาไม่เกิน ๑๕ วัน แต่นายอำเภอระขยายเวลาออกไปก็ได้

พระราชบัญญัติมากหรือน้อยก็ได้บัญญัติให้นายอำเภอสั่งวันเวลาประชุม
ได้ และไม่มอบอำนาจให้บัญญัติให้อำนาจทั้งนั้น พึงเห็นได้ว่าการละ
เว้นไม่บัญญัติความข้อนี้ได้ขึ้นไปโดยเจตนา เพราะเวลาประชุม
มีกำหนดสั้นอยู่แล้ว คือเพียงไม่เกิน ๑๕ วันเท่านั้น ไม่เหมือนการ
ประชุมสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมีกำหนดถึง ๘๐ วัน จึงมีบทบัญญัติไว้
ในรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๘ ให้พระมหากษัตริย์ปิดประชุมก่อน
กำหนด ๘๐ วัน คือวันเวลาได้ ส่วนการประชุมของสภาตำบลหามี
บทบัญญัติทั้งนั้นไม่ ฉะนั้นนายอำเภอจึงไม่มีสิทธิวันเวลาประชุม

๕. จังหวัดนครราชสีมาหาหรือว่า ตามความในมาตรา ๓๘
ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจยุบสภาตำบลใดนั้น จะยุบได้ใน
กรณีเช่นใดบ้าง และคำสั่งยุบสภาจะมีถึงใคร.

ตอบ การยุบสภาตำบล สภาเมืองและสภานครนั้น ต้อง
อาศัยเหตุผลเป็นเงื่อนไข ไปแล้วแก่กรณี ท่อไปนี้เป็นตัวอย่างที่
พอยกเป็นหลักปฏิบัติ

(๑.) เมื่อกรณีปรากฏว่า สภานั้น ๆ ได้ทำ เนินการ หรือเชื้อ
แน่ว่าจะทำเนินการไปในทางที่จะเป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยหรือ
ศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือ

(๒.) เมื่อสภานั้น ๆ ได้กระทำการละเมิดต่อพระราชบัญญัติ
จักระเบียชเทศบาล โดยละเพาะอย่างใดกระทำการละเมิดต่อบท
บัญญัติในมาตรา ๓๓ คือมีการปรักษาหาริกันในเรื่องการเมืองแห่ง
รัฐ หรือจงใจกระทำการละเมิดคชกฎหมายอื่น ๆ หรือ ..

(๓.) เมื่อมีเหตุผลปรากฏเป็นที่แน่ใจว่า สมาชิกแห่งสภานั้น ๆ ไม่อาจดำเนินการประชุมร่วมกันให้ชอบด้วยระเบียบการประชุมได้ หรือเมื่อปรากฏว่าสภานั้น ๆ ไม่อาจดำเนินการของสภาต่อไปได้ อันมิใช่เนื่องมาจากเหตุนอกอำนาจหรือ

(๔.) เมื่อปรากฏว่าสภานั้น ๆ ละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ซึ่งพระราชบัญญัติจักระเบียชเทศบาลบังคับไว้ให้ทำต้องกระทำ

ทั้งนี้ข้าหลวงประจำจังหวัดควรใช้ดุลยพินิจถึงผลได้ผลเสียให้รอบคอบ ในกรณีที่ไม่มีการเร่งร้อนถ้าเห็นสมควรจะหาวิธีกระทรวงมหาดไทยก่อนก็ได้

คำสั่งให้ยุบสภานั้น ควรแสดงเหตุผลในการที่ออกคำสั่ง เช่นนั้นให้แจ่มชัด อย่าให้มีความเคลือบคลุม กบฏทั้งกำหนดให้เลิกตั้งสมาชิกใหม่ภายใน ๙๐ วันด้วย

คำสั่งเช่นนี้ให้ส่งแก่นายกมนตรีตำบล หรือนายกมนตรีเมือง หรือนายกมนตรีนคร แล้วแต่กรณี และควรวิจัยรายงานส่งสำเนาคำสั่งให้กระทรวงมหาดไทยทราบโดยเร็ว

อนึ่ง เห็นควรกล่าวไว้ด้วยว่า ฉะเพาะในกรณีทีกล่าวในข้อ ๓ และข้อ ๔ ถ้าเป็นการกระทำซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีส่วนรู้เห็นหรือร่วมมือด้วยแล้ว ก็เป็นกรณีทีควรจัดการตามพระราชบัญญัติจักระเบียชเทศบาลมาตรา ๔๑ คือ ถอนสภาพเทศบาลมาใช้จัดการในทางยุบสภาใหม่ และในกรณีเช่นนั้น สภาและคณะรัฐมนตรีต้องได้โอกาสแก้ตัวตามควร

๖. จังหวัดนครราชสีมาหรือว่า ตามมาตรา ๒๓ ว่าระเบียบ
การประชุมและการปรึกษาของสภาตำบล นอกไปตามข้อบังคับ
การประชุมของสภาผู้แทนราษฎร แต่มีบางข้อที่ทำตามข้อบังคับ
การประชุมไม่ได้ เช่น การเปิดอภิปรายทั่วไป (ข้อ ๒๔) ต้องมี
สมาชิกครบของ ๑๕ คนนั้น สมาชิกก็ไม่พอจำนวน ฉะนั้น จะ
แก้ไขโดยกำหนดจำนวนสมาชิกเสียใหม่ให้พอกับสภานั้น ๆ ทั้งนี้
การที่จะต้องเปลี่ยนแปลง ข้อบังคับบางข้อ เพื่อใช้เฉพาะของสภานั้น
ทำโดยมติในสภาของคนได้หรือไม่ ซึ่งเมื่อตกลงอย่างใดแล้วก็นับ
เป็นหลักต่อไปสำหรับสภานั้น.

ตอบ เห็นว่าสภาตำบลย่อมทำได้ เพราะไม่มีบทบัญญัติ
ห้ามไว้ แต่จะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับการ
ประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎรในข้อที่อ้างนำมาใช้ได้
โดยอนุโลมหาได้ไม่

๗. จังหวัดนครราชสีมาหรือว่า

(ก) พนักงานเทศบาลตามมาตรา ๒๖ มีจำนวนเท่าใด

(ข) การตั้ง การเอาออก การเลื่อนชั้น การลดชั้น
การตัดเงินเดือน เป็นอำนาจคณะมนตรีทั้งและกำหนด หรือเป็น
อำนาจข้าหลวงประจำจังหวัด และระเบียบการทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประการใด.

ตอบ ถ้าท้องถิ่นใดมีสภาพเป็นสุขาภิบาลอยู่แล้ว เมื่อได้
เปลี่ยนสภาพเป็นเทศบาล พนักงานสุขาภิบาลที่มีอยู่ ทั้งสิ้นคงโอน

มาเป็นพนักงานของเทศบาล ส่วนท้องถื่นที่มีสภาพเป็นเทศบาล
 ชันใหม่ ก็ให้มีพนักงานพอควรแก่ปริมาณแห่งกิจการของเทศบาล
 นั้น ประกอบด้วยรายได้ของเทศบาลเป็นราย ๆ ไป (คุ้มกันที่กัซอัม
 ความเข้าใจเรื่องเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล)

๘. จังหวัดนครราชสีมาว่า

(ก) ในเรื่องออกเทศบัญญัติตามมาตรา ๓๓ ก็คือ เทศบัญญัติ
 ชั่วคราวตามมาตรา ๓๘ ก็คือ เมื่อได้ออกไปแล้ว เทศบาลต้อง
 ทำการติดต่อกับศาลท้องถื่นอย่างใดหรือไม่ เพื่อให้ใช้เป็นผล
 ตามบทบัญญัติ

(ข) ถ้าต้องส่งเทศบัญญัติแก่ศาล ใครเป็นผู้ส่ง

(ค) ถ้าเทศบัญญัตินั้นศาลไม่รับรู้ ทั่วยะทำอย่างไร.

(ง) ในการฟ้องร้องผู้กระทำผิด ใครเป็นโจทก์ ใครเป็นผู้

เข้าว่าความให้เทศบาล

(จ) ในการปรับและไม่ใช่ค่าปรับจนถึงต้องบังคับใช้งานโยธา
 แทนปรับนั้นใครเป็นผู้กำหนดวันทำงาน

(ฉ) ในการใช้แรง ใครเป็นผู้รับมาใช้ (ถ้าให้เทศบาล
 ใช้จะเป็นทั้งทำให้โจทก์ใช้จำเลย ฟังกุน่าเกลียด)

(ช) การ กินอยู่ หลักันนอนของ ผู้ผิดระหว่าง นั้นปฏิบัติอย่างไร
 ถ้ากินอยู่ ในเทศบาล . * ค่าใช้ห่วยนี้ต้องคงในงบประมาณหรือไม่.

(ข) ครั้นเมื่อพ้นโทษแล้วปฏิบัติอย่างไรในการปล่อย ก็
ทำหลักฐานอย่างไรบ้างเพื่อแสดงว่าผู้นั้นหมดโทษแล้ว

(ฅ) มาตรา ๒๗ ข้อ ๕ กำหนดว่าค่าปรับเป็นรายได้ของ
เทศบาลค่าปรับนี้ไปขอรับจากศาลหรืออย่างไร ถ้าผู้ถูกปรับในความ
ผิดอื่น ๆ นอกจากที่ละเมิดเทศบัญญัติศาลเอาเป็นรายได้ทางศาล
ส่วนค่าปรับฐานละเมิดเทศบัญญัตินั้นจะควรอย่างไร.

(ฉ) ใน การยึดทรัพย์ผู้ถูกปรับทำ อย่างคดีอาญาทั่วไปใช่
หรือไม่

ตอบ (ก) เมื่อได้ออกเทศบัญญัติแล้ว ตามกฎหมายไม่จำเป็นต้อง
ทำการติดต่อกับศาลอย่างไร แต่ตามทางปฏิบัติ ข้าหลวงประจำ
จังหวัดควรส่งสำเนาเทศบัญญัติให้ศาลทราบ อนึ่ง ถ้าเทศบัญญัติ
เป็นอันต้องยกเลิกตามความในมาตรา ๓๗ วรรค ๒ แห่งพระราช
บัญญัติจัดระเบียบเทศบาลแล้ว ก็ควรแจ้งให้ศาลทราบไว้ด้วย

(ข) ข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นผู้ส่ง

(ค) ศาลจะไม่รับรู้ไม่ได้ เมื่อเทศบัญญัตินั้นออกโดยถูก
ต้องตามกฎหมายแล้ว

ง. การฟ้องผู้กระทำความผิดเทศบัญญัติเป็นหน้าที่ของ พนักงาน
อัยการและในคดีที่พนักงานอัยการได้ฟ้องไป ก็ย่อมตกเป็นหน้าที่
พนักงานอัยการเป็นผู้ว่าความ

(จ) คณะมนตรีเป็นผู้ กำหนดวันทำงาน

(ค) คณะมนตรีเป็นผู้รับมาใช้
 (ข) การกินอยู่นั้นผู้ทำงานต้องหากินของตนเอง เพราะ
 การใช้แรงงานแทนค่าปรับไม่ถือว่าเป็นการลงโทษ

(ง) เมื่อได้ใช้แรงงานแทนค่าปรับจนครบ กำหนดวันแล้ว
 คณะมนตรีจะออกใบสุทธิให้

(ฉ) เวลานั้นยังไม่มีความหมายกำหนดในเรื่องนี้

(ช) ทำอย่างคดีอาญาทั่วไป

๘. จังหวัดนครราชสีมาหาหรือว่า ตามความในมาตรา ๓๑
 ว่าเวลาฉุกเฉินให้คณะมนตรีออกเทศบัญญัติชั่วคราว เมื่อได้อนุมัติ
 จากนายอำเภอแล้วใช้ได้ ขอทราบว่า

(ก) คำอนุมัติของนายอำเภอทำเป็นรูปร่างอย่างไร (แบบ)
 และเมื่ออำเภออนุมัติแล้วต้องบอกข้าหลวงประจำจังหวัดหรือไม่ และ
 ต้องบอกศาลหรือไม่.

(ข) ถ้าอำเภอไม่อนุมัติ นายอำเภอจะต้องจัดการอย่างไร
 และทางฝ่ายมนตรีจะมีโอกาสจัดการอย่างไรได้บ้าง เป็นต้นการร้อง
 เรียนไปยังข้าหลวงประจำจังหวัด

(ค) ข้าหลวงประจำจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ เกี่ยวข้องใน
 เรื่องเทศบัญญัติชั่วคราวน้อย่างไรบ้าง เป็นต้นว่าจะสั่งให้นายอำเภอ
 อนุมัติหรือไม่.

ตอบ (ก) แยกเทศบัญญัติกันนั้น กระทรวงมหาดไทยจะจัดส่ง
ไปให้ทุกจังหวัดเพื่อใช้เป็นตัวอย่าง ส่วนในการอนุมัติเทศบัญญัติ
ชั่วคราวนั้น เมื่อนายอำเภอได้ลงนามอนุมัติและประกาศไว้โดย
แยกแยะที่ศาลาเทศบาลแล้ว เป็นอันใช้ได้ทันที เมื่อนายอำเภอ
อนุมัติให้ใช้เทศบัญญัติชั่วคราวเรื่องใดแล้วต้องส่งสำเนาเทศบัญญัติ
ชั่วคราวนั้นไปให้ศาล ๓ ฉะบับ และให้ข้าหลวงประจำจังหวัด
๓ ฉะบับ

(ข) เมื่อนายอำเภอพิจารณาเห็นว่ายังไม่จำเป็นต้องออกเทศ
บัญญัติชั่วคราวแล้ว จะไม่อนุมัติก็ได้ โดยมีหนังสือแจ้งไปให้
คณะมนตรีเทศบาล และคณะมนตรีไม่มีสิทธิที่จะคัดค้าน

(ค) ข้าหลวงประจำจังหวัดไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการออก
เทศบัญญัติชั่วคราว เพราะกฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ
นายอำเภอโดยเฉพาะ

๓๐. จังหวัดนครราชสีมาหรือว่า ในเรื่องเทศบัญญัตินั้น
ถ้าเป็นเทศบัญญัติที่ข้าหลวงประจำจังหวัดได้ลงนามแล้ว ต้องบอก
มายังกระทรวงมหาดไทยหรือไม่ (มาตรา ๓๑ บัญญัติถึงเรื่องไม่
เห็นชอบด้วย จึงให้บอก)

ตอบ เทศบัญญัติทุกเรื่องที่ ข้าหลวงประจำจังหวัดอนุมัติให้
ใช้แล้วต้องส่งสำเนามาให้กระทรวงมหาดไทยทุกครั้งไป

๓๑. จังหวัดนครราชสีมาหรือว่า ในมาตรา ๖๖ ว่าด้วยล.

โคมีฐานะเป็นเทศบาลแล้ว.....ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์
ตำบล สารวัตรกำนัน ขึ้นพนักงานของเทศบาล.....ความขึ้น
สงสัยว่า

(ก) เมื่อเปิดเทศบาลแล้ว เทศบาลจำต้องรับคนเหล่านั้นเข้า
เป็นพนักงานประจำมีเงินเดือนตามมาตรา ๒๕-๒๖ หรือว่าเป็น
พนักงานความขบถบัญญัติ แต่ไม่มีเงินเดือน

(ข) ถ้าเป็นพนักงานมีเงินเดือนแล้ว บางคนที่สภาไม่นำไว้
ใจ จะไม่รับเข้าเป็นพนักงานได้หรือไม่ จะต้องทำพิธีอย่างไร.

ตอบ. ระเบียบเรื่องพนักงานเทศบาลจะได้ มีพระราชกฤษฎีกา
กำหนดไว้ภายหลัง

๑๒ จังหวัดมหาสารคามหรือว่า การใช้ ข้อบังคับการ
ประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎรในเรื่องเทศบาลนั้น อาจ
ขัดหลักในเรื่องผู้ รับรองเกี่ยวกับการเลือกประธาน การเสนอร่าง
บัญญัติ การเสนอญัตติคัดค้านโศสสมาชิก จังหวัดหรือว่า
จะปฏิบัติอย่างไร.

ตอบ. ข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทน
ราษฎรให้นำมาอนุโลมใช้ได้เพียงใต้นั้น กระทรวงมหาดไทยจะได้
ร่างเป็นตัวอย่างส่งให้ทุกจังหวัด

๑๓. จังหวัดนครนายกหรือว่า ตามมาตรา ๓๓ เทศบัญญัติ
นี้จะออกขึ้นเพื่อเก็บเงินค่าธรรมเนียมภายในเขตเทศบาลได้หรือไม่.

ตอบ. การออกเทศบัญญัติ เพื่อเก็บค่าบำรุงในเขตเทศบาล
 นั้นระบอบมีกฎหมายให้อำนาจไว้ เพราะในเวลาที่มีแต่พระราช
 บัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๔๗๗ เท่านั้น ที่ให้อำนาจออกเทศ
 บัญญัติเก็บค่าธรรมเนียมได้

เรื่องที่ ๒๓

ข้อหาหรือเรื่องปัญหาเบ็ดเตล็ด

ของจังหวัดปราจีนบุรี, นครราชสีมา, อุทัยธานีและลพบุรี

๓. จังหวัดปราจีนบุรีหาหรือว่า สลากกินแบ่งอำรุงเทศบาลนั้น เมื่อมีผู้ช่วยรับชำระจำหน่ายก็ยอมขายได้มาก แต่ผู้รับจำหน่ายนั้น หากไม่ได้ส่วนผลก็ไม่มีน้ำใจ จึงใคร่จะจ่ายเงินจากค่าขายร้อยละ ๒๐ แบ่งให้เป็นส่วนผลแก่ผู้ขาย.

ตอบ คำจำหน่ายสลากกินแบ่งอำรุงเทศบาลนั้น กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาเห็นว่า การที่คิดให้ร้อยละ ๕ เป็นอัตรากำสมควร ฉะนั้นให้ปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้มีไปแล้ว

๒. จังหวัดนครราชสีมาหาหรือว่า ความพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๔๗๗ ว่านอกเขตเทศบาล กรมการจังหวัดออกข้อบังคับเกี่ยวกับท้องที่ใด -และมีความวางมาราแห่งกฎหมายอาญา เช่นมาตรา ๓๑๕ ข้อ ๕ เรื่องบุคคลที่ไม่เพ็งขื่อ ๕ เรื่องการใช้ขื่อ เป็นต้น กล่าวว่าการกระทำผิดเหล่านี้เป็นการละเมิดข้อบังคับของท้องที่ด้วย ทั้งสองแห่งนั้น แสดงว่าเจ้าของท้องที่ออกข้อบังคับท้องที่ใด ข้อนั้นว่ามี ขื่อขังขังท้องที่ใครออก การออกท้องที่พิธิอย่างไร เช่น ควรนำเสนอสภาจังหวัดหรือไม่ ถ้านำเสนอสภาจังหวัดไม่เห็นด้วย แล้วพนักงานท้องที่กระทำอย่างไร.

ตอบ ข้อบังคับสำหรับ ท้องที่ ความตกลงใน กฎหมาย
 ลักษณะราชอาณาจักรนั้น เป็นข้อบังคับอีกส่วนหนึ่ง ไม่เกี่ยวกับพระราช
 บัญญัติการสาธารณสุข หรือพระราชบัญญัติกระทรวงมหาดไทย ข้อ
 บัญชีนั้น ๆ เข้าใจว่า คณะกรรมการจังหวัดเป็นผู้ ออกได้ และไม่
 ต้องเสนอสภาจังหวัด อนึ่ง เห็นควรกล่าวไว้ด้วยว่า คณะใน
 ท้องที่ซึ่งได้ยกฐานะเป็นเทศบาลแล้วนั้น ข้อบังคับที่เกี่ยวกับการ
 นี้ ควรทำเป็นเทศบัญญัติ และควรกำหนดโทษไม่ให้เกินกว่ากำหนด
 โทษที่มีในกฎหมายลักษณะราชอาณาจักรในความผิดอย่างเดียวกัน

๓. จังหวัดอุทัยธานีว่า ที่กินราชพัสดุที่กรมรักษาที่
 หลวงปกปิดรักษาอยู่ในเวลานี้ ไม่ให้ทำนุบำรุงหรือทำประโยชน์ให้
 เกิดกอกอกผลอย่างไร เมื่อได้รักเทศบาลขึ้นแล้วควรโอนที่ดิน
 เหล่านั้นให้เป็นของเทศบาล เพื่อเทศบาลจะได้บำรุง และเพื่อกระจาย
 ทรัพย์ของกรมรักษาที่หลวง

ตอบ การโอนที่ดินราชพัสดุให้เป็นทรัพย์สินของเทศบาลนั้น
 เป็นนโยบายที่รัฐบาลกำลังพิจารณาอยู่แล้ว

๔. จังหวัดพยุหะบุรีว่า ควรยกอาชญาบัตรฆ่าโค กระบือ
 สุกร ค้ากรรมเนื้อมะเขือเทศต่าง ๆ กับค่าธรรมเนียม ค่าปรับใน
 เขตกัสสุชาภิบาลเป็นรายได้ของเทศบาล.

ตอบ การยกค่าอาชญาบัตร ค่าธรรมเนียมมะเขือเทศ กับค่า
 ธรรมเนียม ค่าปรับต่าง ๆ ให้เป็นรายได้ของเทศบาลนั้นเป็นนโยบาย
 ที่รัฐบาลกำลังพิจารณาอยู่แล้ว

ประเภท (ค) เรื่องของกระทรวงอื่น ๆ

กระทรวงกลาโหม

เรื่องที่ ๖๔

ข้อความเข้าใจเรื่องสำรวจจำนวนและขนาดไม้

ของกองทัพบก

ต้องการทราบจำนวนและขนาดไม้ของราษฎรในท้องที่จังหวัดต่าง ๆ ดังนี้

ขนาดสูงตั้งแต่ ๓.๓๘ เมตรขึ้นไป มีประมาณเท่าใด

ขนาดสูงต่ำกว่า ๓.๓๘ เมตร มีประมาณเท่าใด

ถ้าทางราชการทหารขอร้องให้จังหวัดต่าง ๆ รวบรวมไม้จำพวกที่มีขนาดสูงตั้งแต่ ๓.๓๘ เมตรขึ้นไปภายในกำหนดเวลา ๘ วันจะได้ไม้เป็นจำนวนเท่าใด ทั่วราชอาณาจักร จึงจะสะดวกแก่การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ทั้งฝ่ายทหารและพลเรือน

ทั้งนี้ ถ้าสามารถจะสำรวจส่งให้ทราบได้ ภายในเดือนตุลาคม ๒๔๗๘ จะเป็นการสะดวกมาก

ความมุ่งหมาย

ทางราชการมีความมุ่งหมายอยู่ ๓ ประการ คือ

๑) เกี่ยวกับความคึกคักที่ขยายโครงการณะสมน้ำในชั้นที่ ๒ กล่าวคือ

ชั้นที่ ๓ ดังกองละสมพันธ์ไม้ที่จังหวัดกาญจนบุรี

ชั้นที่ ๒ ขยาย โครงการ โดยแยกตั้ง สถานีละ สมพันธ์

ความจังหวัดต่าง ๆ โดยใช้พ้อมไม้ของหลวงและใช้นางไม้ของราษฎร
 ดังนั้นการทราบจำนวนไม้ของราษฎรในท้องที่จังหวัดต่าง ๆ ก็เพื่อ
 พิจารณาถึงความนิยมในการเลี้ยงไม้ของราษฎรในอันที่จะกระทำการ
 ร่วมมือระหว่างราชการทหารกับราษฎร ให้บังเกิดผลดี

ส่วนการทราบจำนวนไม้ขนาดเล็กต่ำกว่า ๑.๑๘ เมตร
 ก็เพื่อพิจารณาหาหนทางกำจัดพันธุ์อื่นเกี่ยวแก่การละสมพันธ์ด้วย

๒) เกี่ยวกับความกึกที่จะอุดหนุนราษฎรในการซื้อไม้ไทยใช้
 ราชการทหาร เพื่อให้ราษฎรนิยมในการเลี้ยงไม้ ฉะนั้น การทราบ
 จำนวนและขนาดไม้ในท้องที่จังหวัดต่าง ๆ ก็เพื่อความสะดวกต่อวิ
 ญัยกิจการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร

๓) เป็นความประสงค์อันสำคัญที่สุด คือ เกี่ยวแก่การเตรียม
 จัดหาในยามสงคราม

ผู้แทนกระทรวงกลาโหมกล่าวว่า ความประสงค์ในชั้นนี้ก็คือ
 ต้องการจะพิจารณาว่า ไม้ที่มีไม้ซึ่งจะนำมาใช้ในราชการได้บ้าง
 ในสมัยก่อน ทางกองทัพก็ต้องซื้อไม้จากเชียงใหม่และออสเตรเลีย
 เพราะไม้ในประเทศเราไม่ได้ขนาด ไม้ของเรามีเล็กเกินไป
 ไม้ที่จะใช้ในราชการทหารได้นั้นต้องมีขนาดสูงไม่ต่ำกว่า ๑.๑๘ เมตร
 หากต่ำกว่านั้นเป็นไม้ที่ใช้ไม่ได้ เพราะไม่มีกำลัง จึงจำเป็นต้อง

ข้อความเข้าใจเรื่องการค้าต่อของทหาร
และการลาของทหารลามอำเภอท้องถื่น
ของกองทัพบก

ความมุ่งหมาย

๑. การที่ผู้ปกครองท้องถื่น อนุญาตให้ทหารลาต่อ เป็นเวลานานวันนั้น เป็นเหตุให้ทหารขาดการฝึกหัดและอบรมในวิชาการ บ่อยยังเกิดผลร้ายแก่ราชการทหารเป็นอันมาก

๒. ถ้าทหารลาป่วยคือ ขอให้เจ้าหน้าที่ทางผู้ปกครองท้องถื่นให้แพทย์ตรวจ ถ้าแพทย์ลงความเห็นว่าเป็นสามารถจะมาได้ ก็ขออนุญาตให้ลาต่อ เพราะทางกรมกองทหารมีแพทย์ที่ทำการรักษาพยาบาลการเจ็บไข้ก็ดีกว่าที่ระอยู่รักษาตามภูมิสำเนาของทหาร

๓. การลาของทหารลามอำเภอท้องถื่น เข้าใจว่าเจ้าหน้าที่ในวันลายังไม่ครบด้วยระเบียบของทหาร เช่น พลทหาร ก. ลาต่อมีกำหนด ๘ วันนับแต่วันที่ ๑ ถึงวันที่ ๘ ให้กลับถึงโรงทหารในวันที่ ๘ และกำหนดเวลาให้มาดีโรงทหารให้แน่นอน เพราะวันที่ ๘ เป็นวันที่ผู้บัญชาการกองทำงาน

หนังสือขอกการค้าต่อของทหาร เช่น ลาป่วยแล้วด้วย แต่เมื่อครบกำหนดลาแล้วไม่มา ทางทหารก็จำหน่ายขาดและต่อไป

ชื่อนานวันบ้างที่จนเจ้ากัณฑ์ หนึ่งสี่ชอกการลาช่วยจึงมาลง ทำ
ให้เจ้าหน้าที่ทางทหารต้องแก้ขัญชิวากขาตเป็นข้วย นี่ยว่าเป็นการ
ยุ่งยากมาก ฉะนั้น ต่อไปขอให้เจ้าหน้าที่รับส่งหนึ่งสี่ชอกการลา
ให้ถึงกองพันโดยเร็ว เพื่อสะดวกแก่ทางการ

ทหารที่ลาไปบ้าน มักจะไปลาช่วยต่อที่อำเภอเป็นเนืองนิจ
และทาง กรมการอำเภอได้ ส่งใบลาต่อและใบ ความเห็นของ แพทย์
ประจำตำบลมาด้วย ครั้นเมื่อทหารกลัมีมายังกรมกองทางราชการ
ทหารได้ให้แพทย์ตรวจ โดยมากไม่ปรากฏว่ามีอาการป่วยอย่างไร
มักจะเป็นเช่นนั้นเนือง ๆ อยากขอให้กระทรวงมหาดไทยกำชับแพทย์
ประจำตำบลให้ตรวจชันการป่วย ของทหารให้ เป็นไปโดยความจริง
จึงจะสมควรประสงค้ของทางราชการ

ผู้แทนกระทรวงกลาโหมกล่าวว่า ในเรื่องการลาต่อของ
ทหารนี้ ข้าพเจ้าใคร่จะขอเรียนให้ทราบไว้เพื่อ เป็นทางปฏิบัติที่ต่อไปคือ
การลาของทหารซึ่งขอลาพักไปเยี่ยมญาติคามภูมิลำเนาของตนแล้ว
มักจะมีการลาต่อเป็นเวลานาน ย่อมจะบังเกิดผลร้ายแก่ราชการ
ทหารเป็นอันมาก คือทำให้ทหารผู้นั้นได้รัยการฝึกซ้อมน้อยไป
เพราะฉะนั้น ต่อไปขอให้เจ้าหน้าที่ผู้ ซึ่งจะอนุญาตให้ทหารลาต่อได้
โปรดพิจารณาให้รอบคอบ ถ้าทหารมาลาช่วยก็ควรจะให้แพทย์
ประจำตำบลตรวจเสียก่อน และแจ้งให้กรมทหาร ซึ่งผู้นั้นสังกัด
ทราบโดยเร็ว เพราะแพทย์ประจำตำบลก็มีอยู่แล้ว ซึ่งเจ้าหน้าที่
พอจะทำให้ ทางที่ก็ไม่ควรจะอนุญาตกระดิกว่า เพราะโรงพยาบาล

ของทหารก็มีอยู่แล้ว ในชั้นนั้นแม้จะมีสถานพยาบาลเล็ก ๆ
 ก็น่าจะพอไปกำไว้ให้มิโรงพยาบาลใหญ่อยู่ประจำคามท้องที่ต่าง ๆ
 ฉะนั้น ควรจะให้ทหารไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลทหารดีกว่าที่จะปล่อย
 ให้ไปรักษาตัวหรือให้ลาต่อเพื่อไปรักษาตัวที่บ้านนั้น การลาต่อของ
 ทหารซึ่งสมมุติว่าอนุญาตให้ลาต่อไป ๗ วัน เมื่อครบ ๗ วันแล้วทหาร
 ผู้นั้นไม่สามารถจะกลับให้ทันกำหนดก็ได้ เพราะระยะทางจากบ้านถึง
 กรมทหารไกล และกินเวลามากในการเดินทาง เจ้าหน้าที่ควรจะให้
 ทหารกลับเสียแต่วันที่ ๗ ซึ่งวันรุ่งขึ้นก็เป็นวันที่จะต้องรับราชการแล้ว
 อีกประการหนึ่ง หนังสือแจ้งการลาต่อของทหาร เช่นที่เคย
 ปรากฏมาแล้ว คือ ข้างที่เจ้าทัพมาถึงกรมทหารแล้ว หนังสือลาป่วย
 ของทหารผู้นั้นเพิ่งมาถึง ข้าพเจ้าใคร่จะขอให้เจ้าหน้าที่ช่วยส่ง
 หนังสือลาผู้นั้นให้ถึงกรมทหารให้เร็วสักหน่อย เพราะเกี่ยวกับกิจการศึก
 บัญชีเบียดเบียนของทหาร มิฉะนั้น จะต้องคิดหักบัญชีกันเป็นการ
 ยุ่งยาก โดยมากการลาต่อของทหาร ทหารมักไปลาต่อที่อำเภอ
 เป็นเนืองนิจ และเท่าที่เป็นมาแล้วเมื่อทหารหายป่วยกลับไปยังกรม
 แพทย์ประจำกรมทหารก็ควรร่างกายอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งไม่ปรากฏว่า
 ทหารผู้นั้นร่างกายผิดปกติแต่อย่างใด เพราะฉะนั้นในเวลาต่อไป
 ก่อนที่จะอนุญาตให้ลาได้ควรส่งให้แพทย์ประจำค่ายตรวจเสียก่อน
 มิฉะนั้นก็ไม่ได้ผลสมประสงค์

เรื่องที่ ๑๖

ข้อมีความเข้าใจ

เรื่องขอให้แนะนำราษฎรเกี่ยวแก่การอาชีพ

ของกองทัพบก

๑. ขอให้เลิกหน้าที่กระทรวงมหาดไทยแนะนำชักชวนให้ราษฎร ซึ่งมีอาชีพในทางกสิกรรมนิยมการเลี้ยงปลุกสัตว์ เช่น ไม้, ไก่, กระบือ, สุนัข, เป็ด, ไข่, ให้มากขึ้น เพื่อเป็นกำลังของตนเองและ เป็นกำลังของชาติในยามสงคราม

๒. ให้ราษฎรนิยมในการปลูกฝ้ายให้มาก เพราะทางราชการทหารได้ส่งเครื่องจักรและทั้งโครงการผลิตฝ้ายขึ้นแล้ว แต่ยังมี ชาติสิ่งอุปการณณ์ก็กล่าวแล้วอีกมากมาย

๓. ให้ช่วยกันศึกษาจักทำสินค้าอันเป็นของพื้นเมืองให้มากขึ้น สิ่งที่ไม่จำเป็นต้องซื้อของต่างประเทศได้แก่ข้าวหรือเป็น อันขาด ชาติเราเวลานี้กำลังใช้ของต่างประเทศกันทีเดียว เช่น เชื้อออกซิเจน, เชื้อออกปอ, เครื่องจักรสาน ฯลฯ

๔. ให้ราษฎรทราบว่า ผู้ใดประกอบสินค้าพื้นเมืองขึ้น ซึ่งมี คุณภาพดีและราคาเท่าเทียมของต่างประเทศ ทางราชการจะชวย รมิชอ

ข้าหลวงประจำจังหวัดร้อยเอ็ด ถามว่า สินค้าชนิดใดบ้าง ที่กระทรวงกลาโหมจะรับซื้อตามความในข้อ ๔

ผู้แทนกระทรวงกลาโหมกล่าวว่า ในชั้นข้อขอขมแก้เพียงข้อ
กระทรวงกลาโหมต้องการผู้กำกับแกลมเขว ส่วนนอกรากนี้ สิ่งใด
ที่ระต้องไ้มากก็ยื่นก็ระวัย ข้ออีก หากต้องการทราบรายละเอียด
ระแจ้งให้ทราบในภายหลัง

ข้าหลวงประจำจังหวัดกระบี่ของถามว่า การปลุกฝ้ายตามความ
ในข้อ ๘ นั้น ราษฎรผู้ปลุกฝ้ายจะขายฝ้ายให้แก่กระทรวงกลาโหม
ได้โดยตรง หรือโดยวิธีก

ผู้แทนกระทรวงกลาโหมตอบว่า ทางกรมเกษตรจะตั้งสถานี
รับซื้อฝ้าย ส่วนการซื้อฝ้ายของกระทรวงกลาโหม อาจซื้อโดย
ตรงจากจังหวัดหรือระซื้อทางกระทรวงเกษตรก็ได้ แล้วแต่ความ
สะดวก ซึ่งระได้กำวิภายหลัง

ข้าหลวงประจำจังหวัดกระบี่ถามว่า การปลุกฝ้ายตามความ
ในข้อ ๘ นั้น ราษฎรผู้ปลุกฝ้ายจะขายฝ้ายให้แก่กระทรวงกลาโหม
ได้โดยตรง หรือโดยวิธีก
ผู้แทนกระทรวงกลาโหมตอบว่า ทางกรมเกษตรจะตั้งสถานี
รับซื้อฝ้าย ส่วนการซื้อฝ้ายของกระทรวงกลาโหม อาจซื้อโดย
ตรงจากจังหวัดหรือระซื้อทางกระทรวงเกษตรก็ได้ แล้วแต่ความ
สะดวก ซึ่งระได้กำวิภายหลัง
ข้าหลวงประจำจังหวัดกระบี่ถามว่า การปลุกฝ้ายตามความ
ในข้อ ๘ นั้น ราษฎรผู้ปลุกฝ้ายจะขายฝ้ายให้แก่กระทรวงกลาโหม
ได้โดยตรง หรือโดยวิธีก
ผู้แทนกระทรวงกลาโหมตอบว่า ทางกรมเกษตรจะตั้งสถานี
รับซื้อฝ้าย ส่วนการซื้อฝ้ายของกระทรวงกลาโหม อาจซื้อโดย
ตรงจากจังหวัดหรือระซื้อทางกระทรวงเกษตรก็ได้ แล้วแต่ความ
สะดวก ซึ่งระได้กำวิภายหลัง

เรื่องที่ ๖๗

ข้อความเข้าใจเรื่องเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ

ของกองทัพบก

๑. ขอให้ข้าหลวงประจำจังหวัดชะมดเข้มั้นในการจัดทำเส้น
คมนาคมทั้งทางบกทางน้ำคมนาคมของเทศบาลให้เจริญรุ่งเรืองขึ้น

๒. ให้ราษฎรรู้สึกว่าการทหารของเรายังล้าหลังมาก ไม่
มีกำลังพอเพียงที่จะรักษาความอิสระสภาพของประเทศชาติ ขอให้
ช่วยกันบำรุงตัวกำลังกาย, กำลังทรัพย์ และน้ำใจที่จะช่วยเหลือ
อุหนุนกันให้เต็มที่

๓. การศึกษามหาชนในราชการ

ก. ทหารขาดคนในราชการ กว่าทางทหารจะได้ตัวกลับ
มาบริวารราชการเป็นการล่าช้ามากเกินไป ขอให้เจ้าหน้าที่ทางฝ่าย
ปกครองท้องถิ่นช่วยเหลือในการศึกษามให้ยิ่งกว่าที่แล้วมา

ข. ทหารขาดคนในราชการโดยมากเมื่อเจ้าหน้าที่นำตัวมา
ส่ง มักปรากฏว่าทหารผู้นั้นไปกระทำความผิดเข้า เจ้าหน้าที่ฝ่าย
ปกครองท้องถิ่นก็จับกุม เมื่อปรากฏว่าเป็นทหารหนีราชการก็นำตัว
ส่งยังกรมกองทหาร แต่ในเวลาปกติเมื่อทหารผู้นั้นไม่กระทำความ
ผิดอย่างใดเกิดขึ้นก็มักจะได้เสียไม่จับกุมนำตัวส่งกรมกอง

๔. การเซ็นนามของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องถิ่นซึ่งมีหนังสือ
ราชการถึงกรมกองทหารบางแห่งเซ็นนามอ่านไม่ออก ขอให้เซ็น
นามให้ชัดเจนกว่าที่เป็นมาแล้ว

๕. บุคคลที่ร้องขอผ่อนผัน การเข้าประจำการตาม ความใน พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร พ.ศ. ๒๔๗๕ มาตรา ๓๔ หมายเลข ๕ ผู้กระทำการเพาะปลุกด้วยกำลังแรงของตนเอง ทางฝ่ายปกครองยอมมีหน้าที่คอยส่วนตามพระราชบัญญัติฯ แต่หลักการสอบ ว่าจะมีใครจะสมบุรณ์ โดยใบเสร็จรับเงินไม่มี มีแต่ใบสำรวจ ซึ่งไม่ใช่เป็นใบเสร็จรับเงินของเจ้าพนักงาน เป็นการยากแก่คณะกรรมการตรวจคัดเลือกจะเชื่อถือได้ สำหรับข้อไปใครจะให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่ออก ใบเสร็จรับเงินคำภาษีอากรให้แก่ผู้ที่อยู่ในเกณฑ์ผ่อนผันประเภทนี้ ให้ทันก่อนวันตรวจคัดเลือกคนเข้ารับราชการทหาร จะเป็นทางสะดวกแก่คณะกรรมการตรวจคัดเลือกและถูกต้องตามพระราชบัญญัติฯ เพราะตามพระราชบัญญัติฯ บังไว้ว่าผ่อนผันให้แก่ผู้ที่ได้เสียเงินค่าอากรแล้ว

๖. ชายฉกรรจ์ที่ถูกต้องเกณฑ์เข้ารับราชการในปีหนึ่ง ๆ มักมาสายไม่ตรงเวลาตามหมายเกณฑ์ ข้อไปขอให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง กวดขันให้มาตรงตามหมาย เพื่อมิให้เสียเวลาการตรวจคัดเลือกที่ เป็นมาแล้ว

๗. ทางเวียนเท่าที่เป็นอยู่เวลานี้ รดยนคร้เกินไม่สะดวก เพราะตึกเพลาหน้าและหลัง ถ้าจะคิดถึงประโยชน์ส่วนรวม ขอให้ รัททำ หรือจากจาก ให้รดยนคร้เกินได้จะเป็นประโยชน์สำหรับทหาร ในเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน

ทั้งนี้ หมายถึง ไม่เกินเขตที่ปลอกทหาร

๔. เสียบอก ระยะเวลาซึ่ง เป็นทางหลวง จากจังหวัด ถึง อำเภอ หรือจากจังหวัดถึงจังหวัดข้างหนึ่ง, หัก, ลืม และบางแห่งมีรอยถูกเสียหายจนไม่เห็นตัวเลข ก็นับทางแยกไปยังตำบลใดหรือจังหวัดใด มิได้ มีอีกขมอดไว้ชัดเจน เห็นว่าควรจัดให้มีขึ้น และมีผู้รักษาไว้คงที่อยู่เสมอ สำหรับเป็นประโยชน์แก่ประชาชนสัญจรไปมา สิ่งสำคัญก็คือการเดินกองทหาร

๕. ศาลาที่พักแระบ่อน้ำ ความระยะเวลา ควรจัดการซ่อมแซมที่มีอยู่แล้วให้เรียบร้อย และแห่งใดถ้าไม่มีก็ควรจัดให้มีขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์แก่ประชาชนและกองทหารสัญจรไปมา ถ้าได้จัดให้มีขึ้นแล้วควรให้อยู่ในความอารักขาของเจ้าหน้าที่ในดินนั้น ๆ ให้ใช้ได้ก็อยู่ เสมอ

๑๐. (ก) การเรียกทหารกองหนุนหรือทหารที่ลาพักกลับเข้ากรมกองในเมื่อมีเหตุจำเป็น แม้จะให้มีระเบียบตกลงกันเป็นทางการระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารกับฝ่ายบ้านเมืองแล้วก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงคำขอร้องระหว่างกัน และกันโดยปริยายเท่านั้น ยังไม่แน่ใจว่าความต้องการจะเป็นที่มั่นคงสักเพียงใด

ความมุ่งหมาย

ขอให้กระทรวงมหาดไทยเน้นความมุ่งหมายเพื่อร่วมมือกันให้เป็นที่น่าเชื่อถือจริงจังเสียอีกสักครั้งหนึ่ง

(ข) ในกรณีเช่นนี้ (ในข้อ ก.) ฝ่ายทหารปรารถนาที่จะให้ทหารกลับเข้ามาโดยเร็วที่สุดที่จะเร็วได้ แต่วิธีปฏิบัติการย่อมกระทำไปหลายอย่าง ซึ่งอาจช้าก็ได้ เร็วก็ได้ แล้วแต่ความสะดวกของเจ้าหน้าที่

เรื่องที่ ๖๘

ข้อมความเข้าใจเรื่องอุปสรรค

เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการจับสัตว์น้ำ

ของกองทัพเรือ

ราชการทหารเรือยังไม่ได้ได้รับความสะดวกในการรักษาการให้
เป็นไปตามพระราชบัญญัติรักษาสัตว์น้ำที่การจับสัตว์น้ำ คือ

ก. เมื่อทหารเรือจับผู้กระทำความผิด ส่งตัวให้เจ้าหน้าที่
จังหวัดใกล้เคียง มีการเบี่ยงจนเรื่องเขตท้องที่ ต้องเสียเวลา
ไปโดยใช่เหตุ

ข. เจ้าหน้าที่ท้องที่ร้องว่าไม่มีสำม ระจัดการให้ไม่สะดวก

ค. เจ้าหน้าที่ไม่สู้ จะเต็มใจรับผิดชอบไปดำเนินการให้เป็นไปตาม
พระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว

ความมุ่งหมาย

ถ้าทางกระทรวงมหาดไทย สามารถระ ักกจะช่วยเหลือ ร่วม
มือกับทหารเรือจับเอาอุปสรรคเหล่านี้เสียได้จะดียิ่ง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า การจับผู้กระ
ทำความผิดทะเลเมื่อกจับสัตว์น้ำ เจ้าหน้าที่ได้ ประสพความยากลำบาก
อันไม่สะดวกเนื่อง ๆ เพื่อที่จะช่วยเหลือแก้อุปสรรคความที่ทหารเรือ

เสนาอามา^๕ ทางกระทรวงมหาดไทยได้ทำความตกลงกับกระทรวง
 กลาโหม และกระทรวง ยุทธการ^๕ ขอ ตั้งนาย ทหารเรือ^๕ ซึ่งเป็น
 เสนอ^๕ ๓ นาย สำหรับทำการในหน้าที่อัยการดำเนิน
 คดีที่เกี่ยวข้องกับผู้ละเมิดกฎหมายจับสัตว์น้ำในจังหวัดชายทะเลรวม ๒๒
 จังหวัดด้วยกัน ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้ส่งการไปให้ข้าหลวง
 ประจำจังหวัดทั้ง ๒๒ จังหวัดทราบแล้ว แต่ด้วยเรื่องนี้เป็นเรื่อง
 เกี่ยวแก่คนในบังคับต่างประเทศ ให้ยกไว้ทุกคนในวันที่ผู้แทน
 กระทรวงการต่างประเทศจะมาประชุมต่อไป

วันต่อมา ข้าหลวงประจำจังหวัดทราบแสดงความข้องใจใน
 เรื่องความยากลำบากเกี่ยวกับการจับกุมผู้กระทำความผิด โดยดำริจับ
 อย่างละม่อมไม่ได้แล้ว หากจะใช้กำลังบังคับ อาจเกิดการต่อสู้
 กันขึ้น เกรงว่าจะเป็นการกระทบกระเทือนถึงทางพระราชไมตรี และ
 อาจเป็นการเกินสมควรแก่เหตุ จึงอยากทราบว่า ในกรณีเช่นนั้น
 จะควรปฏิบัติกิจการอย่างไร

ที่ปรึกษากระทรวงการต่างประเทศรับสั่งว่า การใช้กำลัง
 บังคับนั้น เมื่อพูดถามหลักการแล้ว เจ้าหน้าที่มีอำนาจที่จะใช้ได้
 แต่จะต้องระวังไว้ให้มาก เพราะเรื่องที่จะเกิดเป็นปัญหาหมักจะเกี่ยว

แก่ข้อเท็จจริง จะต้องมีหลักฐานไว้พิสูจน์ให้เพียงพอ ชาวต่างประเทศที่เข้ามาจับสัตว์น้ำมักจะมีเรือพิเศษ โดยมีขนาดยาวและเร็ว ถ้าข้าหลวงประจำจังหวัดจะใช้เรือเล็ก ๆ ไปเที่ยวจับ ก็คงจะไม่ได้ผลเท่าใด หากทางทหารเรือเป็นผู้จับแล้วก็จะยอมเป็นของง่าย เพราะใช้เรือรบ และทหารเรือรู้ระเบียบในการที่จะยิงปืน หรือใช้อาวุธที่สัณญูณ และสามารถจะรวบรวมพระยานหลักฐาน ทำให้การพิสูจน์ข้อเท็จจริงง่ายขึ้น

ข้าหลวงประจำจังหวัดของถามว่า เมื่อจับผู้กระทำความผิดได้แล้ว แต่ผู้กระทำความผิดไม่ยอมอยู่ในความควบคุม เจ้าหน้าที่จะปล่อยไว้ก็ไม่ได้อะไรใช้กำลังบังคับเขาเข้าที่คุมขังจะไ้หรือไม่

ที่ปรึกษากระทรวงการต่างประเทศทรงตอบว่า โดยหลักการแล้วทำได้ แต่ทั้งนี้ก็เกี่ยวแก่ข้อเท็จจริงทั้งกล่าวแล้วข้างนี้ โดยจะต้องพิจารณาเหตุการณณ์เฉพาะกรณีไป และก่อนที่จะใช้กำลังจะต้องมีหลักฐานว่า เจ้าหน้าที่ได้ใช้วิธีการอย่างระมัดมแล้วแต่ไม่สำเร็จ จึงจำเป็นต้องใช้กำลัง ข้าพเจ้าขอแนะนำว่า ในกรณีเช่นนี้อ่ามอบธุระให้ผู้ใดกระทำการเป็นการเฉพาะตัว ขอให้มีเจ้าหน้าที่สัก ๓ คน ปรึกษาหารือกัน แล้วบันทึกเหตุการณ์ไว้ด้วย เพื่อจะได้เป็นหลักฐานสำหรับต่อสู้ในเรื่องข้อเท็จจริง และถ้าจังหวัดใดมีกองสุลประจำอยู่ ขอให้บอกให้กองสุลทราบ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า ในเรื่องการใช้
กำลังรักษากฎหรือบังคับคนชาวต่างประเทศนี้ หากจังหวัดใดไม่มี
ทางหลักเลี้ยวจำเป็นจะต้องกระทำแล้ว ขอให้โทรเลขด่วนมายัง
กระทรวงมหาดไทย เพื่อจะได้แจ้งให้กงสุลในกรุงเทพฯ ทราบ

ข้าหลวงประจำจังหวัดชลบุรีกล่าวว่า ผู้ที่เข้ามาได้โดยมาก
มักเป็นชาวต่างประเทศที่มีสัญญาทางพระราชไมตรีต่อกัน การทำเนิ
นคดีความจังหวัดใดใครจะเหมาะ เพราะเรื่องจำที่ระคุมซึ่งไม่พอ
ทั้งไม่มีล่ามด้วยเห็นควรส่งคดีมาพิจารณาในกรุงเทพฯ

ที่ปรึกษากฎกระทรวงการต่างประเทศรับสั่งว่า การนำคดีมา
พิจารณาในกรุงเทพฯ อาจขัดต่ออำนาจศาล ซึ่งอธิบดีกรมอัยการ
จะอธิบายให้เข้าใจได้ คดีโดยมากไม่ใคร่เกี่ยวกับข้อกฎหมาย
มักเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงเป็นส่วนใหญ่ การที่จะพิสูจน์ข้อเท็จจริง
ที่เกิดขึ้น หากเป็นศาลใกล้เคียง กับที่เกิดเหตุจะเป็นประโยชน์
กว่านำคดีมาพิจารณาในกรุงเทพฯ ข้าพเจ้าเห็นว่า น่าจะไม่ได้
ประโยชน์เพียงพอ

ไม่มีข้าหลวงประจำจังหวัดใดแสดงความข้องใจในเรื่องนี้
การข้อความเข้าใจเรื่องอุปสรรคเกี่ยวกับพระราชบัญญัติที่รับสั่งว่า
ก็เป็นอันยุติคดีเพียงนั้น

ข้อความเข้าใจเรื่องสนามบิน

ของกรมทหารอากาศ

เรื่องสนามบินในต่างจังหวัด เวลานี้ยังไม่เรียบร้อยก็พอ
 ข้างแห่งถึงก็ได้อีกเกิดอันตรายขึ้นเนื่องจากการนี้ เช่น ที่จังหวัด
 อุดรพิภพในคราวที่แล้วมานี้เป็นต้น ขอให้เร่งมือสร้างและช่วยกัน
 แนะนำชักชวนราษฎรให้รู้จักคุณค่าของการบินทหารให้ยิ่งขึ้น เพื่อ
 ช่วยเหลือให้การสร้างสนามบินนั้นเป็นผลสำเร็จตามข้อปรารถนาของ
 ทางราชการให้เร็วยิ่งขึ้น ฉะนั้นอย่างนี้ทางจังหวัดก็ยกยู่ได้เวลานี้
 ปรากฏว่า ราษฎรกระตือรือร้น ใครที่ ะได้ชม เครื่องบิน ทหาร ไปลง
 เยี่ยมเยียนมาก แต่สนามบินยังใช้การไม่ได้เป็นส่วนมาก เช่น ที่
 จังหวัดภูเก็ตยังไม่ได้สร้างเลย ในเรื่องนี้ อยากจะให้มีสนามบินขึ้น
 ทุก ๆ จังหวัด เพราะจะเป็นประโยชน์แก่ราชการทหารในกาลต่อไป

ผู้แทนกรมทหารอากาศแถลงว่า กรมทหารอากาศเป็นกำลัง
 สำคัญอันหนึ่งในเรื่องการสงครามทางอากาศ คือ ถ้ามีเครื่องบิน
 มารุกรานก็เป็นหน้าที่ของทหารอากาศรับรองต่อสู้ แต่ขอให้เข้าใจ
 ใจว่าเครื่องบินนั้นถูกจำกัดในเรื่องน้ำมัน ไม่ใช่จะขึ้นไปอยู่ใน
 อากาศได้ทั้งหลาย ๆ วัน อย่างมากก็เพียง ๔ ชั่วโมง ฉะนั้น
 เมื่อใดที่ให้มีสนามบินทั่วทุกจังหวัดแล้วก็เป็นการสะดวกที่เครื่อง

บินจะร่อนลงได้โดยปลอดภัยในเวลาเกิดอุบัติเหตุ แต่ทั้งนี้ไม่ใช่
เฉพาะแต่ในเวลาสงครามเท่านั้น ความปลอดภัยมีความจำเป็นต้อง
ร่อนลงเหมือนกัน ถ้าไม่มีสนามบินก็ต้องลงคามทุ่งนา ซึ่งทำ
ข้าหลวงประจำจังหวัดทั้งหลายก็คงจะไต่บินข้ามอันตรายอยู่ มากแล้ว
เนื่องจากคึกคะนอง ซึ่งทำให้เสียชีวิตและเสียหายแก่เครื่องบิน เพราะ
ฉะนั้น ถ้าจังหวัดใดที่ยังไม่ได้สร้างสนามบิน ก็ขอให้ทำขึ้น

ลักษณะของสนามบินควรจะมีความกว้างยาว ให้ดูตามหลัก
วิชา และถ้าพื้นที่เป็นกันไม้สูง ๆ ล้อมรอบ ก็ควรจะให้มีเขตที่ร่อน
เพราะความธรรมดาเครื่องบินไม่ใช่ว่าจะขึ้นหรือลงได้ทันที จะต้องมี
เขตที่ร่อน คือ ลงทีละน้อย ๆ ในเขตที่ร่อนของสนามบินไม่จำเป็น
จะต้องให้เรียบ แม้จะมีทอหรืออะไรข้างก็ได้ ไม่สำคัญ แต่ส่วน
เนื้อที่ ๆ เครื่องบินจะลงควรให้เรียบอย่าให้เป็นหลุมเป็นบ่อได้ ควร
ให้คนคอยดูแลบำรุงรักษา เพราะเครื่องบินเมื่อเวลาวิ่งไปในสนาม
ถ้าไปสะดุดกับหลุมหรือบ่อหรือกษรขรุขระเข้า ก็อาจจะทำให้เสียหลัก
ถึงกับเครื่องบินหักขี้นเสีย นักบินต้องเสียชีวิต ซึ่งเป็นข้อสำคัญ
ยิ่งของสนามบิน

เมื่อได้ทำสนามบินขึ้นแล้วควรต้องมีคนไว้ดูแลสนามบิน เพราะ
จะได้ช่วยกันดูแลสนามบินและให้ความสะดวกแก่เครื่องบินที่จะลงยัง
สนามบิน คือ เครื่องบินเวลาจะลงจะต้องมาร่อนรอบ ๆ สนาม เพื่อ
จะดูท่าอากาศยาน เป็นคั่นว่าอากาศยาน คือ ความธรรมดาเครื่องบิน
เวลาจะร่อนลงก็เหมือนกัน คือ จะร่อนร่อนทวนลม เพื่อให้

มีลมปะทะปีก ถ้าลมตามลมแล้วกระแสอากาศพัดให้เสียวหลักไต้
 ริงเห็นว่าควรระชแรงแฉนำคนคุดเสนามินให้เข้าใจว่า เมื่อ
 เห็นเครื่องบินบินรอบ ๆ ให้เข้าใจเถอะว่า เครื่องบินต้องการระ
 ลง ฉะนั้นควรรักษาสัญญาณให้เครื่องบินทราบทางลม เป็นคันว่า
 ให้ชักธงขึ้นบนยอดเสาสูง ๆ หรือสูบลมกองไฟ หรือเอาผ้าขาวปูเป็น
 รูปตัวที (T) ให้หัวตัวที (T) ทวนลมเพื่อให้รู้ทางลมมา ลม และ
 ควรระกันผู้กันคนอย่าให้มาเกาะเกาะด้วย

การวิจัยรอกนักบิน ไม่จำเป็นจะต้องวิจัยรอกกันใหญ่โต ัก
 ให้แค่เพียงเล็กน้อยก็พอแล้ว เช่น เครื่องนอน ไม่จำเป็นจะต้องัก
 เลขก็ไต้ เพราะตามธรรมชาตินักบินต้องมีเครื่องนอนเตรียมไปกัวย
 และระนอนไต้ที่ไต้ ปักเครื่องบินนั้นเอง ข้อสำคัญอยากระขอความ
 กรุณาช่วยข้อมักนักบินรักษาเครื่องบินหรือหาน้ำมันเพิ่มเติมให้ และ
 คอขระวังอย่าให้ราษฎรนำเอาน้ำมันหรือเชื้อเพลิง ไต้ ๆ เข้าไปใกล้
 เครื่องบิน กรมทหารอากาศยีนคักที่ระวิจัยรายงานในระมรยาทของ
 นักบิน ถ้าไประพฤคไต้ก็ เพราะนิสัยขงนักบินมักระขำขิน
 ขวกคัก นักเสียวักคนไต้เคยระญกขัยสิ่งที่น่ากลัวมามาก นอกกรอกนัก
 ขอให้ทาง ฝ่ายเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอย่าไต้เกรงไต้ นักบิน ในการคัก
 ระคักักนักบินหรือในเครื่องบินในเมื่อมีความสงสัยว่า อาระลัก
 ลอบนำของคักห้ามชุกชอนไป ขอให้ถือเสมือนหนึ่งว่า นักบิน
 เป็นบุคคลระรวมคาศามัญ

ข้าหลวงประจำจังหวัดจันทบุรี, ขอนแก่นและขครปฐม แสดง
 ความข้องใจ ในเรื่องเงินที่ จะใช้ข่ายเป็นค้ำซื้อเครื่องมีอจักส์วัง
 สนามบินและข่าย เป็น ขั้ว เฝียงแก่ราษฎรที่ไปทำสนามบิน

ผู้แทนกรมทหารอากาศชี้แจงว่า ที่จังหวัดต่าง ๆ ได้เคย
 ทำมาแล้ว เคยเรียกหรือขอกบุญหรือทำให้มีการออกบ้านแล้วแต่
 จะเห็นสมควร ส่วนเงินก็ได้มาเมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้ว เหลือเท่าใด
 จึงส่งไปข้าง การส่งเงินควรต้องระบุให้ชัดว่า สำหรับบำรุงกิจการ
 อย่างไร ถ้าบอกไปว่าเพื่อบำรุงกองทัพบก ทางราชการจะแบ่ง
 เงินออกเป็น ๓ ส่วน คือให้แก่กองทัพบก, กองทัพเรือและกรมทหาร
 อากาศเท่า ๆ กัน หากเป็นเงินเรียก เมื่อทางราชการได้รับไว้
 แล้วจะได้ประกาศนามผู้บริจาคและจำนวนเงินที่บริจากราย
 ผู้แทนกรมทหารอากาศกล่าวต่อไปว่า เนื่องด้วยกรมทหาร
 อากาศต้องการใช้ไม้ในการทำโครงเรือบิน จึงใคร่ขอให้ช่วยสงวน
 ไม้ที่จะกล่าวต่อไปนี้ตามสมควร ไม้ที่ต้องการนั้น จะต้องเป็นไม้
 ที่มีลักษณะเนื้อเหนียว, เบา, มีกำลังและไม่ค่อยมีเสี้ยนหรือความ
 เช่น ไม้กระเจา, ไม้ยมหอม, ไม้ตาลือ เป็นต้น ไม้เหล่านี้ทาง
 กรมทหารอากาศก็ ไร่ขาย แต่มีราคาแพงกว่าตามตลาดเล็กน้อย
 เพราะต้องสกัดเอาแต่ที่ ๆ ข้างเจ้าจอมอบไม้ตัวอย่างที่อื่นแล้วไว้
 แก่เลขานุการที่ประชุม

กระทรวงเกษตรพาณิชย์

เรื่องที่ ๗๐

ข้อความเข้าใจเรื่องพระราชบัญญัติ

และกฎกระทรวงเกี่ยวกับการป้องกันโรคระบาดสัตว์

ของกรมเกษตรและการประมง

อธิบดีกรมเกษตรและการประมงกล่าวว่า ตามพระราชบัญญัติ
และกฎกระทรวงเกี่ยวแก่การป้องกันโรคระบาดสัตว์นั้น ขยาก
ขอทราบว่ามี

๑. การที่ระงับกักตุนพระราชบัญญัติและกฎกระทรวง มี
ข้อขัดข้องหรือกักตุนประการใดบ้าง

๒. คณะกรรมการจังหวัด และอำเภอได้ประชุมชี้แจงต่อกำนัน
ในตำบลที่ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติ ให้เข้าใจหน้าที่และวิธี
ปฏิบัติการแล้วหรือยัง

๓. ถ้าท่านข้าหลวงประจำจังหวัดผู้ใดไม่เข้าใจหรือสงสัยข้อ
ความในพระราชบัญญัติและกฎกระทรวงข้อใด เจ้าหน้าที่กรมเกษตร
และการประมงจะเป็นผู้อธิบายและชี้แจงให้ทราบ

เมื่อข้าหลวงประจำจังหวัดต่าง ๆ ได้ชี้แจงแล้ว ข้าหลวง
ประจำจังหวัดพิจารณาเห็นว่า หลักการในพระราชบัญญัติซึ่งให้

ประกาศใช้ตามท้องที่ แล้วแต่เสนาบดีจะประกาศเป็นครั้งคราวนั้น
ไม่สะดวก เพราะจัดการกันไม่ได้ ขอให้ประกาศใช้เสียทุกท้องที่
นอกจากนี้ เมื่อมีโรค ระบาด เกิดขึ้น ต้อง ขอ แพทย์มา ยัง กระ ทรวง
เกษตรราชการก็ไม่ทันที่วงที่ ควรให้มีสภากาพย์ประจำตามจังหวัด ๆ
ละ ๓ นาย

ข้าหลวงประจำจังหวัดหนองคายกล่าวว่า สำหรับจังหวัด
หนองคายอันอยู่ชายแดน รัฐบาลได้ทำควมตกลงไว้กับฝรั่งเศสว่า
เมื่อมีโรคระบาดสัตว์เกิดขึ้น ต่างประเทศจะรีบแจ้งให้กันทราบโดยเร็ว
หากไม่มีสภากาพย์เช่นเครื่องมือแล้วจะทำให้วิธีปฏิบัติการตามข้อ
ตกลงไม่ราบรื่น

อธิบดีกรมเกษตรและการประมงกล่าวว่า ถ้าประกาศใช้พระ
ราชบัญญัติทุกท้องที่ จะต้องมีสภากาพย์ไปประจำตามท้องที่เหล่านั้น
นั้น เวลานี้จำนวนแพทย์ยังไม่พอประกอบทั้งมีโรคระบาดที่
ฉิบหายของกันโรคถึงร้อยล้านตัว จึงยังประกาศพระราชบัญญัติ
ทั่วไปยังไม่ได้ แต่อย่างไรก็ขอรีบซื้อเสนาอนันต์พิจารณา ส่วน
ปัญหาเรื่องจำนวนสภากาพย์ไม่พอนั้น จะเร่งทำการขอรรมแล้วจะ
ได้พิจารณาส่งไปประจำจังหวัดตามแต่จะได้ และโดยฉะเพาะจังหวัด
ชายแดนจะได้รีบจัดการเป็นพิเศษ

ที่ประชุมไม่ขัดข้อง

เรื่องที่ ๗๑

ข้อความเข้าใจเรื่องป้องกันโรคระบาดสัตว์
ของกรมเกษตรและการประมง

๑. ขอให้สัตว์แพทย์ที่ส่งไปประจำตามจังหวัดต่าง ๆ ปฏิบัติราชการในหน้าที่สัตว์แพทย์ โดยเฉพาะโดยเครื่องครุฑ คือ ให้จัดการป้องกันโรคก่อนที่ระลอกขึ้นและถ้ามีโรคเกิดขึ้นแล้วก็จะต้องทำการระงับและป้องกันให้สงบโดยเร็ว ไม่ควรให้ทำงานในหน้าที่อื่น ๆ เว้นแต่ทางกรมจะส่งไปเป็นครั้งคราว

๒. ควรจัดการให้กรมเกษตรและการประมงได้ทราบข่าวเรื่องโรคระบาดสัตว์ที่เกิดขึ้นแต่ในชั้นต้น

๓. เมื่อแพทย์ไปทำการระงับและป้องกัน ควรจัดการให้แพทย์ได้ทำการให้เสร็จไปโดยเร็ว

๔. เมื่อโรคระบาดสัตว์เกิดขึ้นแล้ว ควรสั่งให้ท้องที่ ๆ ใดก็ขอให้คอยสำรวจตรวจตราเรื่องโรคสัตว์ ให้ทราบไว้ด้วย

๕. การจำหน่าย สัตว์ออกไปนอกท้องที่ที่มีทางบังคับให้โอนตัวพิมพ์รูปพรรณ หรือขออนุญาตก่อนนายอำเภอเจ้าของท้องที่เสียก่อนได้หรือไม่

๖. การป้องกันโรคระบาด สัตว์ เพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้นกว่านี้ ข้าหลวงประจำจังหวัดจะมีความเห็น หรือส่งเสริมช่วยเหลือประการใดอีกบ้าง

เรื่องที่ ๗๒

ข้อหาหรือเรื่องขอให้รับปราบโรคสัตว์ชนิดลงแดง
ของจังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองคายเสนอว่า โรคลงแดงหรือโรควินเทอร์เปสต์ของสัตว์ เป็นโรคที่ร้ายแรงมาก เมื่อเกิดขึ้นแก่สัตว์แล้วก็มีจะต้องตาย และแพร่หลายไปโดยเร็ว จึงเห็นควร

๑. ปราบโรคนี้ทางบ้าน แม่น้ำโขงให้ พร้อมกัน ทุก จังหวัด และไม่ควรปราบแต่จังหวัดใด จังหวัดหนึ่ง โดยไม่คำนึงถึง จังหวัดใกล้เคียง หากปราบโรคในจังหวัดทางเหนือเสร็จแล้ว จังหวัดทางใต้ก็จะได้รับความสะดวกถึง เห็นควรจ่ายแพทย์ให้อำเภอละ ๑ นาย หากแพทย์ไม่พอก็ควรจ้างบุคคลที่สมควรเข้าช่วยเหลือ แต่ต้องให้อยู่ในความควบคุมของแพทย์

๒. ให้มีกฎกระทรวง เพื่อขจัดการฆ่าซาก สัตว์ใน เมื่อราษฎรไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของแพทย์ เพื่อกำหนดให้เป็นผลสำเร็จ

๓. ควรตั้งด่านตรวจสัตว์ จะเป็นประโยชน์ไม่ให้สัตว์ในอินทรีเงินล่องลำเข้ามาได้

อธิบดีกรมเกษตรและการประมงกล่าวว่า การปราบโรคสัตว์ทางเหนืออีกทางใต้มีลักษณะผิดกัน โดยทางใต้การไปมาติดต่อของสัตว์จากตำบลหนึ่ง อำเภอหนึ่ง หรือจากจังหวัดหนึ่งไม่ใคร่

ข้อความเข้าใจกับข้อหาหรือเรื่องบำรุงพันธุ์สัตว์
ของกรมเกษตรและการประมงกับจังหวัดหนองคาย

๑. กรมเกษตรและการประมงมีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ
 ราษฎรในการ เลี้ยง สัตว์ ให้เป็น อาชีพ คู่ เคียงกันไป กิจการกสิกรรม
 อื่น ๆ และจะได้เป็นสินค้าของประเทศเพิ่มขึ้นนอกประเภทหนึ่งด้วย
 จึงอยากขอความเห็นชี้แจงหลวงประจำจังหวัดต่าง ๆ ว่า จะมีทางชัก
 รูงส่งเสริมในเรื่องนี้ประการใดบ้าง

๒. จะจัดทำตลาดขึ้นเพื่อสะดวกแก่การค้าสัตว์ในท้องที่ต่าง ๆ
 ที่เหมาะได้หรือไม่

๓. ถ้าจะจัดการ คอนสตีวท์ที่ไม่ได้ลักษณะให้ เหลือไว้ แต่ทัก
 เพื่อใช้เป็นพันธุ์ต่อไป จะเห็นอย่างไร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า นอกจากเรื่อง
 ของกรมเกษตรและการประมงแล้ว ยังมีข้อหาหรือของจังหวัดหนอง
 คายในเรื่องเดียวกัน ขอให้ที่ประชุมพิจารณาพร้อมกันไป ให้เลขา
 ญการย่อเรื่อง

เลขานุการย่อเรื่องเสนอที่ประชุมว่า จังหวัดหนองคายเห็น
 ว่า โค กระบือของราษฎรเล็กแควลงทุกที ทั้งนี้เพราะปล่อยให้
 สัตว์ผสมกันโดยไม่เลือกคัก ทำให้คุณภาพของสัตว์เสื่อมทราม

และราคาตกต่ำ เห็นควรตั้งหน่วยขยายพันธุ์สัตว์ โดยรักษา
พันธุ์สัตว์ที่ควักไว้ให้ราษฎรใช้ ณะสมกับสัตว์ของคน เช่นที่กระทำ
ในจังหวัดนครราชสีมา ส่วนสัตว์ที่ไม่ไคลักษณะสำหรับทำพันธุ์
เห็นควรคอนเสียให้หมด เพื่อจะได้ไม่มีโอกาสสืบพันธุ์ต่อไป

อธิบดีกรมเกษตร และการประมง กล่าวว่า ข้อหาหรือของ
จังหวัดหนองคายมีจุดประสงค์ตรงกันกับความในข้อ ๓ ที่กรมเกษตร
และการประมง นำมาข้อความเข้าใจ จึงอยากขอทราบความเห็น
ของที่ประชุมว่า การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ การขายสัตว์ตลอดจน
การคอนสัตว์เหล่านี้ ะมีวิธีทำได้อย่างไรหรือไม่

ที่ประชุมได้อภิปรายกันตามสมควร ในที่สุดได้ตกลงกันดังนี้

มติของที่ประชุม

๑. ควรมีพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการบำรุงพันธุ์สัตว์ อันว่า
กี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์และคอนสัตว์ตามข้อหาหรือข้างต้น
๒. ก่อนที่จะใช้พระราชบัญญัตินี้ ควรชี้แจงให้บรรดาเจ้าของ
สัตว์ทราบคุณสมบัติประโยชน์แห่งพระราชบัญญัติเสียก่อน.

อธิบดีกรมเกษตร

อธิบดีกรมประมง

อธิบดีกรมป่าไม้

อธิบดีกรม

อธิบดีกรมการปกครอง

เรื่องที่ ๗๔

ข้อความเข้าใจเรื่องการจำกัดยาง
ของกรมเกษตรและการประมง

๑. ความมุ่งหมาย งานควบคุมจำกัดยางนี้ กรมเกษตรและการ
ประมง ได้รับความหมายให้เป็นผู้ดำเนินการ ความมุ่งหมาย
สำคัญในเรื่องนี้ อยู่ที่

ก. ควบคุมการจำกัดยางให้เป็นที่ตามพันธกรณี ๗ ประการ
ซึ่งมีอยู่ในหนังสือสัญญาควบคุมการจำกัดยางระหว่างประเทศ คือ

- (๑) จำกัดจำนวนยางที่ส่ง ออก นอก ประเทศ ตามจำนวน
Export Quota ในหนังสือสัญญา
- (๒) ห้ามส่งยางออกนอกประเทศ นอกจากจะมีใบแสดง
แหล่งกำเนิด
- (๓) ห้ามส่งยางเข้ามา ในประเทศ นอกจากจะมีใบแสดง
แหล่งกำเนิด
- (๔) จำกัดจำนวน Stock ยางที่มีอยู่ในประเทศให้อยู่
ในระบอบที่ตกลงกัน
- (๕) จำกัดการปลูกซ่อมและการปลูกใหม่
- (๖) ห้ามส่งพันธุ์ ยาง หรือ ส่วนที่ ทำพันธุ์ ให้ออกนอก
ประเทศ
- (๗) บังคับกันการค้ายางเถื่อน

ข. ให้ความสะดวกและความยุติธรรมแก่พ่อค้าประชาชน
ในการให้โควตาขาย

ค. ระวังเสริมและขอรุงอาชีพการทำยางให้ดีขึ้น

๒. วิธีดำเนินการ เพื่อให้มีเกิดผลสัมฤทธิ์ความมุ่งหมายซึ่งกล่าวไว้
ข้างบน วิธีดำเนินการจะมีดังนี้

ก. การบรรจุเจ้าหน้าที่แผนกยาง เนื่องจากการควบคุม
จำกัดยางนั้น เป็นงานชิ้นใหม่ของกรมเกษตรและการประมง ฯ
จึงต้องตั้งแผนกขึ้นในกองขยายการกสิกรรมอีกแผนกหนึ่ง เรียกว่า
แผนกยาง ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ประจำดังนี้

(๑) หัวหน้าแผนก ซึ่งเป็นนักเกษตรกรรมผู้ช่วย ๑ คน

(๒) ผู้ช่วยหัวหน้าแผนก ซึ่งเป็นนักเกษตรกรรมผู้ช่วย
๑ คน

(๓) ประจำแผนก ซึ่งเป็นปริญาตรี ๑ คน

(๔) พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย ผู้ถือประกาศนียบัตร
ประโยคครู ประถมกสิกรรม และประโยคครูมูลกสิ
กรรม ๒๐ คน

(๕) เสมียน ๓ คน

ตามรายงานการสำรวจยางครั้งสุดท้าย พ.ศ. ๒๔๗๗ ปรากฏว่า
จังหวัดที่มีสวนยางในพระราชอาณาจักร มีอยู่ด้วยกัน ๑๗ จังหวัด

ตามอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดเหล่านี้ กรมเกษตรและการประมงจะ
 ส่งพนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วยในแผนกต่างไปประจำ เพื่อเป็นนัก
 งานเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุม และดำเนินงานให้เป็นไป ตามพระราชบัญญัติ
 ควบคุมจำกัดยาง ตามรายงานสำรวจมีอำเภอที่มีสวนยางรวมทุก
 จังหวัด ๑๕ อำเภอ แต่บางอำเภอปรากฏว่ามีสวนยางเป็นจำนวน
 น้อยราย และการคมนาคมเท่าที่สืบสวนมาได้มีความยากลำบาก
 อำเภอใกล้เคียงได้สะดวก ฉะนั้นกรมเกษตรและการประมง จึงจะ
 ไม่ส่งพนักงานเจ้าหน้าที่ไปประจำตามอำเภอเช่นนั้น และจะขอให้
 ทางจังหวัดแนะนำราษฎร ในอำเภอ ซึ่งไม่มีพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำ
 ให้ไปฝึกกอกอกอำเภอใกล้เคียง ซึ่งมีพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำ

สำหรับปัญหาเรื่อง การ ส่ง พนักงาน เจ้าหน้าที่ ไปประจำตาม
 อำเภอ กรมเกษตรและการประมงใคร่จะปรึกษาบรรดาท่านข้า
 หลวงประจำจังหวัดที่มีสวนยางว่า จำนวนพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำ
 อำเภอทั้งที่จะเสนอทั้งต่อไปนี้ ะชากรหรือเกินประการใด และจะ
 สะดวกแก่การปฏิบัติงานหรือไม่ (ดูตาราง ๑)

นอกจากพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำอำเภอเหล่านี้ ผู้ช่วยหัวหน้า
 แผนก ๓ คน ประจำแผนก ๓ คนและพนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย
 อีก ๓ คนจะเป็นผู้ควบคุมกิจการของพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำอำเภอ
 และสำรวจการทำกอกอกควบคุมยางทั่วทุกอำเภอและทุกจังหวัด

ในการส่งเสริมและบำรุงอุตสาหกรรมการทำยางให้ดีขึ้น กรม
เกษตรและการ ประมง จะ ให้เจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญทาง ยาง ซึ่ง อยู่ที่
สถานีทดลองกลสิกรรมภาคใต้ (หาดใหญ่) ทำงานร่วมกับแผนกยาง
ในการที่จะแนะนำพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำอำเภอถึงวิธี ทำยาง ให้ มี
ลักษณะที่ดีและเหมาะกับความต้องการของตลาด ถึงการบำรุงสวน
ยาง การสับยาง และความร้อน ๆ อันเกี่ยวกับการทำยางให้เป็น
สินค้า เพื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำอำเภอจะได้นำไปเผยแพร่ต่อ
เจ้าของสวนยางอีกต่อหนึ่ง

ข. การประเมินยางที่ทำได้ การประเมินว่าสวนโคะทำยาง

ได้มากน้อยเท่าใดในปีหนึ่ง เพื่อใช้เป็นหลักสำหรับคิกโคเวตานั้น
จะถือเอาความเห็นของกรรมการประเมินเป็นหลัก

กรรมการประเมินจะมี ๒ คณะ คือ กรรมการประเมินจังหวัด
คณะหนึ่งและกรรมการประเมินอำเภอคณะหนึ่ง สำหรับสวนซึ่งมี
เนื้อที่ตั้งแต่ ๕๐ ไร่ขึ้นไป และมีจำนวนต้นยางตั้งแต่ ๒,๐๐๐ ต้นขึ้นไป
กรรมการประเมินจังหวัดเป็นผู้ ประเมิน สำหรับสวนซึ่งมีเนื้อที่
ตั้งแต่ ๕๐ ไร่ลงมา และมีจำนวนต้นยางตั้งแต่ ๒,๐๐๐ ต้นลงมา
กรรมการประเมินอำเภอเป็นผู้ ประเมิน ถ้าสวน โคะอยู่ในเขตคักคาย
เกี่ยวกันมากกว่าจังหวัดหนึ่งหรืออำเภอหนึ่งขึ้นไป ให้กรรมการ
ประเมินจังหวัดโคะจังหวัดหนึ่ง หรือกรรมการประเมินอำเภอโคะ
อำเภอหนึ่งแล้วแต่กรณีเป็นผู้ ประเมิน

กรรมการประเมินจังหวัดให้มีไม่ต่ำกว่า ๕ นาย ข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นประธานกรรมการ โดยตำแหน่ง อธิบดีการจังหวัด พนักงานเจ้าหน้าที่แผนกยางประจำอำเภอเมือง กษัตริย์เจ้าของสวนยางซึ่งข้าหลวงประจำจังหวัดจะได้เลือกขึ้นอีก ๒ นายเป็นกรรมการ

กรรมการประเมิน อำเภอ ให้นายอำเภอเป็นประธานกรรมการ โดยตำแหน่ง พนักงานเจ้าหน้าที่ประจำอำเภอ กษัตริย์เจ้าของสวนยางซึ่งนายอำเภอจะได้เลือกขึ้นอีก ๒ นายเป็นกรรมการ

การที่มีกรรมการประเมิน ๒ คณะ ก็เพื่อให้การงานรวดเร็ว และเป็นความยุติธรรมทั้งฝ่ายราษฎรและรัฐบาลยิ่งขึ้น

ก. วิธีประเมินยางที่ทำได้ กรรมการระบอซึ่งพิจารณาจำนวนยางซึ่งจะทำได้จากจำนวนต้นยางและเนื้อที่สวนยางซึ่งเจ้าของสวนได้เสนอมานำพร้อมทั้งยื่นเรื่องรายละเอียดหรือใบกำกับ คู่มือ ยางแล้วพิจารณาจำนวนต้นยางและเนื้อที่ของสวนซึ่งได้เสนอมานี้ กษัตริย์สถิติการสำรวจยางครั้งสุดท้าย พ.ศ. ๒๔๖๗ เมื่อเห็นว่าตัวเลขต้องตรงกันหรือใกล้เคียงกัน ก็ให้ประเมินยางทำได้ตามหลักเกณฑ์ซึ่งวางไว้ในกระทรวง โดยถือว่าจำนวนยาง ๖๐ ตัน (เฉลี่ยต่อ ๓ ไร่) จะได้น้ำยางแห้ง ๑๒๐ ชั่ง ภายใน ๑ ปี

เมื่อการประเมินได้สิ้นสุดลงแล้ว คณะกรรมการประเมินระบอซึ่งทำบัญชีแสดงรายการประเมินของสวนต่าง ๆ เป็นราย ๆ และแสดงนามเจ้าของสวนด้วยคามแนบที่กรมเกษตร และการประมงส่งมา

ให้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประจำอำเภอรวบรวมบัญชีประเมินทั้งหมด ซึ่งกรรมการประเมินจังหวัดและกรรมการประเมินอำเภอทำไว้ ส่งไปยังกรมเกษกรและการประมง โดยทางวิยาศาสตร์วิยาศอบ กรมเกษกร และการประมงจะรวบรวมบัญชีประเมินที่ส่งมานั้นเสนอ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษกรวิยาศาสตร์ เพื่อคิดโควตา เมื่อคิดโควตาเสร็จแล้ว กรมเกษกรและการประมงจะส่งบัญชีประเมินกลับไปยัง อำเภอต่าง ๆ พร้อมกับโควตา พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องแจกโควตา ให้แก่สวนต่าง ๆ ตามบัญชีประเมินและตามโควตาที่กรมเกษกร และการประมงส่งไปให้

๓. ระเบียบการอุทธรณ์กรรมการประเมิน ในเมื่อเจ้าของ

สวนยางไม่พอใจในการประเมินของกรรมการประเมิน พระราชบัญญัติ บังไว้ว่า ผู้ขอทำยางมีสิทธิที่จะอุทธรณ์ได้ ในการอุทธรณ์นี้ผู้ อุทธรณ์จะต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง และจะต้องทำเรื่องรายงานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อส่งไปยังกรรมการอุทธรณ์

๔. ระเบียบการขออนุญาต การทำยาง การซื้อขาย การตั้ง

สถานที่เก็บรักษายาง การส่งยางออกนอกพระราชอาณาเขต การ รับยางเข้ามาในพระราชอาณาเขต การปลูกต้นยางใหม่ การ ปลูกซ่อมสวนยาง ต้องขออนุญาต ผู้ขอจะต้องขอตรงต่อพนักงาน เจ้าหน้าที่แผนกยางประจำอำเภอ ซึ่งคนส่งก็อยู่ และจะต้องปฏิบัติตามกฏ การนั้น ๆ ให้ถูกต้องตามหน้าที่ของตน ทั้งระบุไว้ในพระราชบัญญัติ

๕. การเก็บเงิน การเก็บเงินค่าธรรมเนียม ค่าขายพอร์มและ
ใบอนุญาต สมุหบัญชีอำเภอเป็นผู้เก็บ ภาษีขาออกศุลกากรเป็น
ผู้เก็บ การตรวจตราเรื่องเกี่ยวกับเงินเป็นหน้าที่ของคลังจังหวัด
หรือกรมตรวจเงินแผ่นดิน.

อธิบดีกรมเกษกรและการประมง ขอให้ข้าหลวงประจำจังหวัด
พิจารณา และขอให้ทำความติดต่อโดยตรงกับกรมเกษกร
ที่ประชุมมรขบวง

ตาราง ๑
การบรรจุพนักงานเจ้าหน้าที่แผนกช่าง
ประจำอำเภอ

เลขที่	จังหวัด	อำเภอ	จำนวนของ ที่ควรจะได้ ในพ.ศ. ๒๔๘๘	จำนวน พนักงานเจ้าหน้าที่ ที่	หมายเหตุ
			หาย		
๑.	สุพรรณ	ทิวกระเบา	—	—	ตามรายงานสำรวจยังไม่เรียบร้อย
๒.	ระยอง	เขาหินเวศน์ กระบุรี	๕๘.๘ ๕๖๘.๐	๑ คน	งานรวมกับอำเภอเขาหินเวศน์
๓.	ทวาย	ช้างพระ เกาะช้าง เขาสมิง กิ่งคลองใหญ่	๑,๑๑๗.๒ ๕๓.๐ ๑.๐ ๔.๐	๑ คน	งานรวมกับอำเภอชัยพฤกษ์ " " " "
๔.	สุราษฎร์ธานี	พระแสง เมืองไชยา ท่าข้าม บ้านนา ท่าฉาง กาญจนเกษียร	— ๑๖๘.๘ ๒๒๘.๐ ๖๕๕.๒ ๒๓๕.๗ ๑๒๖.๐	— — ๑ คน — — —	งานรวมกับอำเภอท่าข้าม " " " " " "
๕.	ระยอง	บ้านค่าย ท่าพระโค แก่ง	๒๗.๕ ๔๑.๓ ๖๑๑.๔	— ๑ คน —	งานรวมกับอำเภอท่าพระโค " " " "
๖.	กระบี่	คลองท่อม อ่าวลึก	๑๓๕.๗ ๕๘.๓	— ๑ คน	งานรวมกับอำเภอปากน้ำ งานรวมกับอำเภออ่าวลึก
		เกาะตึก	๒๖๑.๘	—	
		ปากน้ำ	๕,๖๘๗.๐	๑ คน	
๗.	พัทลุง	ปากพูน คูหาสวรรค์ ควนขนุน	๗๑๐.๑ ๕,๕๘๕.๖ ๕๒๘.๓	— ๑ คน —	งานรวมกับอำเภอคูหาสวรรค์ " " " "
๘.	พังงา	กระดังงา ทับปุด กิ่งเกาะยาว พุนพิน กระถัง ทับเที่ยง พระวิเชียร	— — ๑๕.๑ ๕๖๐.๑ ๒,๒๖๘.๕ ๑,๕๔๕.๕ ๓,๕๒๑.๖	— — — ๓ คน — — —	กรมการจังหวัดยังมีโครงการ การคมนาคมมาให้ทราบ จึงยัง วางพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ได้

เลขที่	จังหวัด	อำเภอ	จำนวนช่าง ที่กระว่าระไ้ ใน พ.ศ. ๒๔๗๗	จำนวน พนักงานเจ้าหน้าที่	หมายเหตุ
			<u>ทวาย</u>		
๘.	ปัตตานี	แหลมสิงห์	๑๐๓.๕	-	งานรวมกับอำเภอชุลง
		มรณาม	๘๐๑.๕	-	งานรวมกับอำเภอเมือง
		กิ่งกำแพง	๑๗.๑	-	" "
		ชุลง	๓,๓๔๗.๐	๑ คน	
		เมือง	๑๓,๕๕๑.๖	๑ คน	
		ท่าใหม่	๑,๗๖๔.๒	-	งานรวมกับอำเภอเมือง
๑๐.	ภูเก็ต	กระทุ้ง	๗๗๕.๕	-	งานรวมกับอำเภอทุ่งกา
		ทุ่งกา	๑๑,๓๐๖.๑	๑ คน	
		ถลาง	๑๗,๗๖๖.๒	๑ คน	
๑๑.	สกล	ละ...	๑๗,๓๕๒.๐	๑ คน	
		น้ำขมิ	๒๖,๕๐๐.๓	๑ คน	
๑๒.	นวกศรีธรรมราช	เมือง	๓,๕๕๘.๓	๑ คน	
		ควาง	๑๕,๕๐๕.๗	๑ คน	
		ทุ่งสง	๒๗,๑๓๖.๖	๑ คน	
		ท่าศาลา	๒,๗๗๑.๘	-	งานรวมกับอำเภอเมือง
		สิชล	๗.๗	-	" "
		กิ่งท่าช้าง	-	-	งานรวมกับอำเภอควาง
		กิ่งพระองค์	๖๗.๕	-	งานรวมกับอำเภอเมือง
		รวมพิบูลย์	๑,๘๖๕.๐	-	" "
๑๓.	ศรีวิ	สิรินา	๑,๕๕๖.๖	-	งานรวมกับอำเภอทับเที่ยง
		กันตัง	๒๐,๕๗๘.๕	๑ คน	
		พื้เกียง	๕๐,๐๓๒.๕	๒ คน	
		เขาขาว	๒๕,๕๖๗.๒	๑ คน	
		หยงคีนา	๓๖,๘๒๒.๕	๑ คน	
๑๔.	นีกทาน	มรณาม	๗๗,๓๐๖.๒	๑ คน	
		สระบุรี	๖๕๖.๓	๑ คน	
		กระดุน	๕,๕๖๗.๖	๑ คน	
		กิ่งกลางพว	๕,๓๖๑.๗	๑ คน	
		ขาม	๖๒๕.๕	-	งานรวมกับอำเภอศรีวิ
		ประหาร	๒๓๑.๕	-	งานรวมกับกิ่งอำเภอกลางพว
		มายอ	๒๕,๖๒๖.๖	๑ คน	

เลขที่	จังหวัด	อำเภอ	จำนวนช่างที่กระ ว้างได้ในปี พ.ศ. ๒๔๗๘	จำนวน พนักงานเจ้าหน้าที่ ที่	หมายเหตุ
			หาย		
๑๕.	ยะลา	คูบง	๓๓๑.๖	-	งานรวมกับอำเภอสะบารัง
		บะรัง	๒๑,๓๓๗.๕	๑ คน	
		บรรเทา	๑๒,๘๔๕.๒	๑ คน	
		เบตง	๑๒๕,๕๗๒.๒	๓ คน	
		ศรีเกง	๒๕,๗๖๗.๕	๑ คน	
		โกตาฮาร	๔๐,๗๒๕.๕	๒ คน	
๑๖.	สงขลา	อนันต์สงขลา	๕,๘๗๘.๕	๑ คน	กรมการจังหวัดยังมีได้รายงาน การคมนาคมให้ทราบ จึงอ้างว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ได้
		เมือง	๑,๓๐๕.๓	๘ คน	
		กำแพงเพชร	๖,๓๐๕.๗		
		ศรีนัยชัย	๒,๑๖๑.๕		
		เทพา	๗,๐๐๑.๐		
		ระโนด	๗,๖๗๘.๐		
		สะเทิน	๕๓,๑๒๗.๗		
		พาคใหญ่	๑๐๕,๓๕๒.๕		
		ยงนรา	๒,๕๑๐.๘		
๑๗.	นราธิวาส	บึงฉ	๒๓,๕๗๖.๕	๘ คน	
		พาคไซ	๓,๑๔๐.๕		
		บาเจาะ	๕,๕๓๖.๘		
		โคะโม๊ะ	๖,๖๗๑.๕		
		กิ่งจันเสาะ	๔๔,๓๖๓.๘		
		สุโหงะยัก	๘๒,๗๐๖.๑		
		กิ่งทองมาศ	๕๘,๕๑๔.๒		

เรื่องที่ ๗๕

ข้อความเข้าใจเรื่องการบำรุงพันธุ์ฝ้าย

ของกรมเกษตรและการประมง

อธิบดีกรมเกษตรและการประมง กล่าวว่า

๑. ขอให้กรมการจังหวัดช่วยข่าวประกาศและชักชวนราษฎรให้ปลูกฝ้าย กรมเกษตรและการประมงได้ส่งหนังสือคำแนะนำการปลูกฝ้ายไปยังจังหวัดที่เห็นว่าสมควรจะปลูกฝ้ายได้ครบจำนวนพอที่จะแจกจ่ายให้กำนันทุกตำบล เพื่อชักชวนให้ราษฎรปลูกทั่วแล้ว ถ้ากรมการจังหวัดใดต้องการหนังสือเพิ่มเติมอีก กรมเกษตรและการประมงยินดีจะส่งให้

๒. ขอให้ กรมการ จังหวัดช่วย แจกเมล็ดพันธุ์ ฝ้ายของกรมเกษตรและการประมงแก่ราษฎรที่มีความประสงค์จะปลูก กรมเกษตรและการประมงจะให้เมล็ดพันธุ์ ฝ้ายปลูกรายละ ๕ ไร่ทุกรายไป โดยไม่คิดเงิน แต่ถ้าผู้ใดต้องการเมล็ดพันธุ์ มากกว่านั้น ก็จะมีหรือซื้อได้จากกรมเกษตรและการประมง

๓. ขอให้กรมการจังหวัดชักชวนให้โรงเรียนต่างๆ ปลูกฝ้าย เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ราษฎร กรมเกษตรและการประมงยินดีจะส่งคำแนะนำและเมล็ดพันธุ์ ฝ้ายให้แก่โรงเรียนตามที่จะขอมา

๔. เมล็ดฝ้ายที่กรมเกษตรและการประมงแจกเพื่อปลูกนี้เป็นพันธุ์ ไชยร ซึ่งมราคาคิดว่าฝ้ายพันธุ์นี้ดีและเหมาะแก่ที่ซึ่งทำใน

ประเทศสยามเกือบทั่วไป กรมเกษกร์และการประมงหวังจะให้ปลูก
พันธุ์ ทั่วประเทศ เพื่อสะดวกแก่การเป็นสินค้า กรมเกษกร์และ
การประมงยินดีที่จะช่วยขายฝ้าย ที่ปลูกได้จากพันธุ์ ที่กรมเกษกร์ และ
การประมงแจกไปนั้นให้ทุกรายตามราคาตลาด ส่วนฝ้ายชนิดอื่น ๆ
กรมเกษกร์และการประมงก็ยินดีที่จะช่วยเหลือให้บ้างเหมือนกัน

ที่ประมุขบริษัทราช นอกจากนั้นยังมีบางจังหวัดได้ทั้งคำถามซึ่ง
ขอขิบัติกรมเกษกร์และการประมงกล่าวชอบ สรุปข้อได้ชอบที่ได้
ตกลงกันได้ดังนี้

๑. กรมเกษกร์ และ การประมง จะส่งเจ้าหน้าที่ไปแนะนำการ
ปลูกฝ้ายต่อราษฎรเอง

๒. การช่วยขายฝ้ายจะเป็นเพียงนายหน้า และคิดค่าขาย
พอสมควร ท่อไปจะตั้งโรงงานเอง ส่วนราคาซื้อขายจะกำหนด
แน่นอนไม่ได้ ต้องแล้วแต่ราคาตลาด

๓. ทางบริษัทไม่เหมาะแก่การปลูกฝ้าย ส่วนทางเหนือ
และทางอีสานพื้นที่ที่ค่อนข้างปลูกได้ ท่อไปขอหาผู้ชำนาญการตรวจ
ดินไปชันสูตรว่าที่ใดควรปลูกหรือไม่ควร

๔. กรมเกษกร์ และการประมง จะให้ส่งคำแนะนำ วิธีอื่น ๆ
ไรศ่าง ๆ ของฝ้าย ถ้าจังหวัดมีความประสงค์จะให้

เมื่อมีกฎบัตรที่กรมเกษกร์และการประมงจะออกให้แก่ราษฎร
เมื่อมีกฎบัตรที่กรมเกษกร์และการประมงจะออกให้แก่ราษฎร

ข้อความเข้าใจเรื่องการบำรุงและแจกพันธุ์ข้าว
ของกรมเกษกรและการประมง

เจ้าหน้าที่กรมเกษกรและการประมงกล่าวว่า ข้าวเป็นสินค้า
สำคัญของประเทศสยาม ถ้าไม่คอยบำรุงให้อยู่ในระบอบที่ดีแล้ว
ก็จะก่อให้เกิดความลำบาก ประเทศสยามเป็นประเทศชายข้าวและมี
มีประเทศใกล้เคียงทำการปลูกข้าวเป็นสินค้าแข่งขัน เช่น ประเทศ
พม่าเป็นต้น ในสมัยก่อนข้าวของสยามมีชื่อเสียงดีและเป็นที่
ทั้งนี้เพราะลักษณะแห่งพื้นดินที่ปลูกข้าวเป็นต้นทั่วม การปลูก
ข้าวในที่นาทั่วมมักจะได้ผลดี แต่คุณภาพของข้าวที่ได้รับมักจะ
ข้าวพม่ามีลักษณะคล้ายข้าวของสยาม แต่แม้กระนั้นคุณภาพ
ของข้าวสยามยังดีกว่า สมัยนี้เป็นสมัยวิทยาศาสตร์ ประเทศเพื่อน
บ้านจึงหาวิธีบำรุงพันธุ์ข้าว และพยายามที่จะทำให้คุณภาพแห่งข้าว
ของคนเหมือนข้าวของสยาม ในระหว่าง ๑๐ ปีหรือ ๑๕ ปีมานี้การ
ค้าข้าวของสยามฝืดเคืองไป ทำให้พลเมืองอดค้ำขัน การแข่งขัน
ในเชิงการค้าที่เคยประสบ มาแล้ว เมื่อภายหลัง มหาสงคราม ก็คือ
พ่อค้าข้าวพยายามเอาข้าวที่เลวปนกับข้าวดี โดยเวลาบรรจุข้าวลง
กระสอบ เอาข้าวที่ไ้ไวรอนนอกและทำปลอกสังกะสีใส่ไว้กลางเพื่อ
เทข้าวขณะนึ่งก็ทราบไว้กลางกระสอบ โดยวิธีนี้มีผู้ชอบใช้ตลอด
ท้องเหลืองแห่งกระสอบก็จะถูกแต่ข้าวไวรอนนอกซึ่งเป็นข้าวดี กว

เหตุนี้ จึงทำให้ชาวสยามเสียชื่อไป แล้วเลยเชื่อกันว่า เป็น
 เพราะพันธุ์ที่หายไปเนื่องจากรวมน้ำท่วมเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ แต่
 ฝรั่งพันธุ์ชาวทมิฬของประเทศสยามยังมีอยู่ ทั้ง เห็น ได้ จาก การ
 ประกวดพันธุ์ข้าวที่ประเทศแคนาดาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ ซึ่งปรากฏว่า
 พันธุ์ข้าวสยามที่ส่งไปประกวดได้รับรางวัลถึง ๑๑ รางวัลในจำนวน
 รางวัล ๒๐ รางวัล มีหน้ายังได้รับรางวัลที่ ๑ อีกด้วย แต่พึง
 สังเกตว่า พันธุ์ข้าวที่ได้รับรางวัลที่ ๑ นั้นเป็นข้าวที่เราปลูกไว้ที่
 สถานีทดลองและปลูกโดยทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งย่อมมีคุณภาพดีกว่า
 ทั่วที่ราษฎรปลูกเอง ทั้งนี้เพราะราษฎรยังไม่ทราบซึ่งในวิธีการที่
 จะปลูกข้าวให้ได้ผลและคุณภาพดี เช่น ปลูกข้าวเขาในที่ลุ่มและ
 ปลูกข้าวหนักในที่ดอน อันเป็นผลให้ข้าวไม่งามเต็มที่เพราะน้ำมาก
 เกินไปหรือน้ำน้อยเกินไป ฉะนั้น จึงเห็นสมควรที่จะขยายพันธุ์ข้าว
 ซึ่งได้รับรางวัลที่ ๑ โดยวิธีการดังนี้ คือ

๑. ในบริเวณที่ปลูกข้าวไม่ได้ผลก็หรือได้พันธุ์ข้าวไม่ดี รัฐบาล
 จะช่วยเหลือโดยให้ยืมเงินซื้อพันธุ์ข้าวปลูก

๒. จัดให้มีการประกวดพันธุ์ข้าวทุกจังหวัด แล้วให้ราษฎร
 ยืมข้าวชนิดที่ได้รับรางวัลเป็นพันธุ์ข้าวปลูก

๓. รัฐบาลแก้ไขและบำรุงข้าวให้สู้ระดับเดียวกันหมด แต่
 ทั้งนี้ทำโครงการที่เกี่ยวกับให้ทั่วกันทุกจังหวัดไม่ได้ ะต้องเป็น
 การค่อยทำค่อยไป ทั้งที่กรมเกษตรฯ ไร่ของงบประมาณสำหรับ

ทำนาในระหว่าง ๗ อำเภอ มี อำเภอเมืองบุรีรัมย์, บางกระปี, หนองออก
 และพระโขนง เป็นกัน วิธีการที่จะบำรุงพันธ์ข้าวก็จะต้องขยิบขึ้น
 เป็นชั้น ๆ คือในปีแรกเป็นแต่แนะนำ ปีที่สองมีทั้งแนะนำและบังคับ
 และในปีที่สามจะให้กรมเกษตรฯ ออกกฎหมายเพื่อบังคับเป็นจังหวัด
 หรืออำเภอไป โดยไม่ให้ปลูกข้าวด้วยพันธ์ุชนิดเดียว และค่อย ๆ
 ขยายเขตที่บังคับต่อไป แต่เพื่อที่จะให้วิธีการขยายพันธ์ุข้าวขึ้น
 ไปโดยทางละม่อมที่สุด จึงในชั้นนี้ใครจะขอให้ข้าหลวงประจำ
 จังหวัดและนายอำเภอช่วยแนะนำราษฎรโดยทรง หรือขอความช่วยเหลือ
 เหลือจากสงฆ์, ศฤกษทายาท และพ่อค้าให้ช่วยแนะนำอีกต่อหนึ่ง ให้
 ราษฎรนิยมปลูกพันธ์ุข้าวที่ดี คือพันธ์ุข้าวของรัฐบาลให้มากขึ้น
 โดยชี้แจงให้ทราบถึงคุณภาพของข้าวว่าชนิดใดก็และชนิดใดแล้ว
 ก็บังคับให้มีการประกวดพันธ์ุข้าวขึ้นเป็นอำเภอในบริเวณที่ทำการปลูก
 พันธ์ุข้าวชนิดของรัฐบาล เพื่อเป็นการปลุกใจให้ราษฎรเกิดความ
 นิยมใช้พันธ์ุข้าวที่ดี ส่วนทางการก็จะไต่บำรุงโดยวิทยาศาสตร์ให้
 พันธ์ุข้าวที่คงที่เสมอไป ทั้งนี้ขอความร่วมมือความเข้าใจในการที่จะทำ
 การต่อไป และขอความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ให้ร่วมมือกันด้วย
 ที่ประชุมรับทราบ.

ข้อหาหรือเรื่องการรักษาและทำคันทนา
ของจังหวัดปราจีนบุรี

จังหวัดปราจีนบุรีเสนอว่า การทำนาของราษฎรทำกันอย่าง
หยาบ ๆ โดยไม่บำรุงรักษาหรือหาวิธีการให้การเพาะปลูกประเภทนี้
งอกเขยขึ้น เช่น ปล่อยให้คันหมุ่ขึ้นรกในขณะข้าวกำลังงอกงาม
ทุกแห่งถ้าปลูกข้าว ๓ ส่วนต้องมีหมุ่แซกแซงเสีย ๓ ส่วน ผล
ที่ได้จะมีจึงไม่สมบูรณ์ ก็อีกข้อหนึ่งชาวนาไม่ทำคันทนากันน้ำไว้
หล่อเลี้ยงคันข้าว เมื่อฝนไม่ตกคันข้าวจึงมีน้ำไปหมด ด้วยเหตุผล
เหล่านี้ จึงเห็นควรให้ออกกฎหมายหรือหาทางใด ๆ ใ้รักษา
ให้สะอาดปราศจากคันหมุ่และให้ทำคันทนากันน้ำไว้หล่อเลี้ยงคันข้าว

อธิบดีกรมเกษตกรรมและการประมงกล่าวว่า การทำคันทนามีทั้ง
คุณและโทษ เพราะเหตุว่าถ้าฝนตกเกินกึ่งการคันทนากันน้ำไว้
จะทำให้ข้าวเสียหาย จึงจำเป็นที่จะหาหนทางระบายน้ำออก ถ้าฝน
ตกน้อยจึงควรขังน้ำไว้ได้ ที่นาแห่งใดเป็นกลุ่มก็จำเป็นจะต้อง
ทำคันทนากันน้ำ จะมีประโยชน์ก็แต่เฉพาะที่ค่อน หากจะใช้
กฎหมายบังคับ ก็จะต้องบังคับเฉพาะที่ค่อน และจะต้องสำรวจคันทนา
ทั้งหมดว่า ที่ใดค่อนที่ใดกลุ่มกันนี้ ส่วนการรักษาให้สะอาดนั้น
การทำนาในประเทศไทยใช้ที่ดินมาก ราษฎรทำอย่างหยาบเพื่อไม่
ต้องใช้แรงงานให้เห็นอยู่เกินไป หากจะบังคับแล้วขอมไม่ถูกหลัก

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นพ้องด้วยคำมาคำชี้แจงของอธิบดีกรมเกษตกรรมและ
การประมงเห็นอนให้ระงับการออกกฎหมายบังคับ.

ข้อความเข้าใจเรื่องราชฎมบุกรุก

จับของถือกรรมสิทธิ์ที่ดินซึ่งเป็นที่จับสัตว์น้ำ

ของกรมเกษตร์และการประมง

ในหัวข้อข้อชี้แจงจุดประสงค์ คือ การบุกรุกทำนาหรือจับ
ของที่ดินซึ่งเป็นที่จับสัตว์น้ำ เป็นการนำมาซึ่งความเสื่อมศุนย์แห่ง
พันธุ์สัตว์น้ำจืด เพราะว่าทำให้ที่ ๆ สัตว์น้ำได้อาศัยเลี้ยงตัวนั้นลด
น้อยเป็นลำดับ เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องขอเสนอต่อที่ประชุม
ว่า เมื่อปล่อยเช่นนี้แล้ว ก่อไปภายหน้าพันธุ์สัตว์น้ำจืดจะมีแต่เสื่อม
ศุนย์ไปทุกที่ ที่ ๆ จะทำการกสิกรรมนั้นจะหาได้ง่าย แต่ที่ ๆ จะเป็น
ที่สัตว์น้ำจืดอาศัยอยู่ แล้วนั้นจะมีแต่ศุนย์ไป จึงเสนอขอความดูแล
และการปกครองของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เป็นผู้กวดขันห้ามและ
จับไล่ผู้ที่บุกรุกเพื่อทำนา และการกสิกรรมอื่น ๆ หรือที่ระงับของถือ
กรรมสิทธิ์เสีย

ข้าหลวงประจำจังหวัด สกลนคร และสุราษฎร์ธานี ขอให้ไม่มีหลัก
เขตที่แสดงที่จับสัตว์น้ำ หากไม่มีหลักเขตที่เมื่อราชฎมบุกรุกก็ไม่มี
หลักฐานที่จะฟ้องร้องได้

ข้าหลวงประจำจังหวัดสงขลาขอให้ตั้งงบประมาณชุดห้วยหนอง
คลองบึงบางเพราะคนเขินทุกวัน ทำให้ที่จับสัตว์น้ำน้อยไป

กรมเกษตร์และการประมงรับว่า ทั้ง ๒ ข้อนี้อยู่ในความคำ
แล้ว จะพยายามทำไปเท่าที่การเงินจะอำนวย.

เรื่องที่ ๗๘

ข้อความเข้าใจเรื่องที่จับสัตว์นา
จะตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชนโดยเล็งกฎหมาย
ของกรมเกษตร์และการประมง .

เรื่องน้เกยวเนองจากเรื่องที่ ๗๗ กล่าวคือ ผู้ที่บุกรุกเข้าไป
ทำนาในที่จับสัตว์นา เช่นหนอง บึง ค้างเงินอากรค่านา เจ้าหน้า
ที่กรมการอำเภอเกษตรวิสัย ถ้าไม่มีพอกที่ยกที่ดินนั้นออกขายทอด
ตลาด เพื่อให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัติลักษณะเกี่ยวกับเงินค่านา
เมื่อใด มีการขายทอดตลาดเช่นนั้นแล้ว ที่ดินซึ่งถูกขายด้วยนั้นก็ตก
เป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชนไป และการขายนั้นในทางการปกครอง
แล้วก็ย่อมถือว่าเป็นการสมบูรณ์ตามกฎหมาย เพราะเจ้าหน้าที่
เป็นผู้ขาย ถ้าพิจารณาอีกทางหนึ่งแล้วที่จับสัตว์นาก็เป็นที่ของ
แผ่นดิน การให้ผู้อื่นมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินของแผ่นดินแล้วก็ต้องทำ
เป็นพระราชบัญญัติ ฉะนั้นถ้าพิจารณาแล้วเป็นทางที่ทำให้
ผู้ต้องการประโยชน์ในส่วนตัวแล้วหาทางที่ใด ที่ดินของแผ่นดิน มา
เป็นกรรมสิทธิ์โดยใช้วิธีการตั้งเสนอน โด โดยอนุโลม จึงขอเสนอ
ไว้ ต่อที่ประชุมขอให้ทรงวินิจฉัยในกรณีดังกล่าวนี้.

ที่ประชุมรับทราบ.

ข้อความเข้าใจเรื่องกำหนดค่าเครื่องมือจับสัตว์น้ำ
 การกำหนดใช้เครื่องมือในท้องที่บางแห่งและการ
 กำหนดห้ามทำอันตรายสัตว์น้ำในท้องที่บางแห่ง
ของกรมเกษตรและการประมง

ในหลักการบำรุงพืชพันธุ์สัตว์น้ำให้เสื่อมสนั่นนั้น ต้อง
 บำรุงโดย ๒ วิธี ๑. โดยวิธีป้องกันศัตรูพืชทุกถ่วง ๒. บำรุงโดย
 ทัศนคติที่เป็นที่สงวนเพื่อเพาะเลี้ยง แต่วิธีที่ ๒ นั้นเป็นวิธีที่เกิน
 กาลถึงเงินลงทุน ต้องค่อยทำค่อยไป วิธีที่ ๑ เป็นวิธีที่ประสาน
 กับวิธีที่ ๒ ถ้าขาดแล้วก็เป็นกรรที่ทำให้พืชพันธุ์สัตว์น้ำลดน้อย
 ลง ฉะนั้นการป้องกันศัตรูพืชข้างต้น ต้องร่วมมือกับเจ้าหน้าที่
 ฝ่ายปกครองท้องที่ ราษฎรเป็นแต่ประสงค์จะได้จับสัตว์น้ำให้
 มากที่สุดไม่ว่าทุกขณะทุกชนชาติ และมีใ้กักที่จะเหลือไว้เพื่อค่อ
 พันธุ์สำหรับยุวชนชั้นหลังต่อไป จึงต้องเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะ
 ต้องกำเนินการป้องกันและการนี้ต้องอาศัย ความซื่อสัตย์ และ ความ
 ช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องที่

ข้าหลวงประจำจังหวัดสงขลาขอให้เลิกให้เอกชนผูกขาดห้วย
 หนอง คลอง บึง บาง สำหรับจับปลา พืชพันธุ์ปลาดูแลไว้

กรมเกษตร์และการประมงทอขว่า ใ้ทำริจะเล็ก แต่ต้อง
ค้อยเป็นค้อยไป จะเล็กทันทีที่ไ้กระเป้เป็นการคักอาชีพรของราษฎร
ข้าหลวงประจำจังหวัดหนองคายขอให้ยื่กกำหนดการจับปลาให้
ขาวออกไปอีก

กรมเกษตร์และการประมงทอขว่า ใ้สั่งการไปแล้ว

ข้าหลวงประจำจังหวัดจันทบุรี ขอให้สอยสวนเรื่องปลาเก้ยอีก
ครั้งหนึ่งว่า ไ้ไ้จริงหรือไม่ กรมเกษตร์และการประมงรับรอง.

กรมเกษตร์และการประมงทอขว่า ใ้สั่งการไปแล้ว
ข้าหลวงประจำจังหวัดจันทบุรี ขอให้สอยสวนเรื่องปลาเก้ยอีก
ครั้งหนึ่งว่า ไ้ไ้จริงหรือไม่ กรมเกษตร์และการประมงรับรอง.

๒๘๘

เรื่องที่ ๘๑

ข้อหาหรือเรื่องสร้างทำนบเพื่อประโยชน์แก่การทำนา
ของจังหวัดลพบุรี

จังหวัดลพบุรีเห็นว่า เห็นควรสร้างทำนบถาวรเพื่อประโยชน์
แก่การทำนาในจังหวัดลพบุรีรวม ๓ แห่ง คือ ๑. ที่ตำบลพรหมมาศ
๒. ที่ตำบลยางคี่ ๓. ที่คลองสาย ห้วยแก้ว หากมีทำนบทั้ง ๓ แห่งนี้
แล้วจะเป็นประโยชน์แก่ทำนาในจังหวัดสงขลบุรี จังหวัดนครสวรรค์และ
จังหวัดลพบุรีด้วย กล่าวคือ เงินอากรค่าทำนบของรัฐบาลจะเพิ่มขึ้น
ทำนบที่กล่าวนี้ ขอให้มียุทธูปถัมภ์ ๒ ปีกระชายน้ำได้

มติของที่ประชุม

กรมชลประทานขอรับไปเพื่อเรือกักน้ำจังหวัดลพบุรี โดย ทรง
เพราะเป็นอันยุติเพราะท้องที่.

ข้อหาหรือเรื่องระเบียบการป่าไม้ส่วนภูมิภาค
ของกรมป่าไม้

กรมป่าไม้เสนอว่า

๑. กระทรวงเกษตรธิการมีความประสงค์จะให้การทำงานของกรมป่าไม้แจก ปลั๊กกระดาษป่าและจัดการใช้ป่า เพื่อประโยชน์แห่งรัฐและประชาชน เข้ารวมอยู่ในความรับผิดชอบ ของคณะกรรมการจังหวัดและกรมการอำเภอแก่นี้ต่อไป ในชั้นนี้ขอให้ยืนยันเท่านั้นว่าการงานที่เกี่ยวข้องกับบรรดาไม้กระยาเลยต่าง ๆ ก่อน เพราะเหตุที่ว่าป่าไม้สักนั้น ส่วนใหญ่รัฐบาลได้ให้มีผู้ถือสัมปทานรับเช่าทำไปแล้ว และที่เหลืงรวมรัฐบาลก็จัดการทำเสียเอง ให้กรมป่าไม้ยังคงมีบัญชา โดยตรง ไปพลาง ก่อนจนกว่าจะถึงคราวเปลี่ยนแปลง โครงการเรื่องทำไม้สักต่อไป.

๒ การรวมการงานดังกล่าวแล้วในข้อ ๑. กระทรวงเกษตรธิการจะได้สั่งให้กรมป่าไม้ดำเนินการทันที แต่โดยที่ในท้องที่บางจังหวัดบางอำเภอยังระงับการจัดการให้เป็นการสะดวกมิได้ เพราะเหตุว่า ที่ทำการป่าไม้บางจังหวัดหรืออำเภอ อยู่ ห่างไกล จากศาลากลางจังหวัดหรือที่ว่าการอำเภอ หรือใหญ่ไม่สะดวกอื่น ๆ เช่น ทั่วเจ้าหน้าที่ทางป่าไม้ยังไม่มีความพร้อมทุกวันทุกจังหวัดหรืออำเภอ หรือ

กิจการงานในบางหมวดบางกองเช่นท่านภาษีไม้ต่าง ๆ ฯลฯ ยังไม่เป็นการสะดวกที่จะรวมกันได้ กรมป่าไม้จะได้อำนาจระเบียบการเสียใหม่ให้เป็นการสะดวกต่อไป แล้วจึงค่อยรวมกัน และในชั้นนี้บรรดา กิจการงานที่พนักงานป่าไม้ต้องปฏิบัติ ตามอำนาจและหน้าที่ ในพระราชบัญญัติและกฎข้อบังคับข้างระเบียบวิธีจัดการรักษาป่าพุทธศักราช ๒๔๕๐ นั้น ให้พนักงานป่าไม้ปฏิบัติในทำนองเป็นเจ้าหน้าที่ในคณะกรรมการอำเภอหรือคณะกรรมการจังหวัดนั้นเอง.

๓. นอกจากพนักงานป่าไม้ประจำอำเภอและประจำจังหวัดแล้วยังมีพนักงานป่าไม้ อีกตำแหน่งหนึ่ง คือ เจ้าพนักงานป่าไม้ภาคภาคใดภาคหนึ่งจะมีเขตที่เท่าใด จะแจ้งกำหนดให้ทราบ ป่าไม้ภาคจะเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานป่าไม้ประจำอำเภอและประจำจังหวัดในทางระเบียบและวิธีการ ส่วนการบังคับบัญชาในทางธุรการและปกครองนั้นก็ให้เป็นไปตามระเบียบที่กรมต่าง ๆ ใช้อยู่ ป่าไม้ภาคจึงตรงต่อกรมป่าไม้

๔. การงานป่าไม้เช่นนี้ ถือหลัก ๓ ประการดังต่อไปนี้ เป็นจุดหมาย:—

- (๑) การป้องกันรักษาป่า ให้พ้นอันตรายต่าง ๆ นอกเหนือไปจากการตัดไม้โดยได้รับอนุญาต
- (๒) การบำรุงส่งเสริมความเจริญของป่า และ
- (๓) การจัดทำให้ป่าไม้เป็นประโยชน์มากที่สุดต่อรัฐ และประชาชนภายในแบบโครงการอันที่ได้กำหนดหรือจะกำหนดขึ้น .

๕. กิจการทางกรรมข้ำไม้จะได้แบ่งเป็นกองสำคัญ ๆ ๓ กอง และกองเหล่านั้นแยกออกเป็นแผนก ๆ ดังต่อไปนี้:-

(๑) กองปลูกครองข้ำไม้ หรือ พนาบาลแยกเป็นแผนก

(ก) การสำรวจข้ำไม้ทั่วไปว่าข้ำไม้ใดมีสถานะเป็นอยู่อย่างไร รัฐบาลควรสงวนสิทธิเหนือข้ำไม้ไว้เท่าใด และควรจะอนุญาตให้ราษฎรมีสสิทธิไ้ประการใด.

(ข) การวางแผนการจักทำข้ำไม้ทั่วไปนอกรากไม้สักซึ่งมีโครงการณพอใช้ไ้อยู่แล้ว เพื่อหาประโยชน์ในทางที่อนุญาตให้ราษฎรทำไม้เป็นสินค้า หรือรัฐบาลควรทำเองบ้าง แผนการเหล่านี้ให้มีรายการละเอียดสำหรับ ถึงปฏิบัติไ้ อย่างน้อยชั่วยุคหนึ่งเป็น เวลา ๓๐-๔๐ ปี และ

(ค) การควบคุมรักษาการที่ะให้ขึ้นไปตามแผนนั้น ๆ ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบพอดับการด้วย

กิจการ เหล่านี้ เป็นงาน ที่ต้องทำ เกี่ยวพัน กับประโยชน์ ของราษฎรณท้องถิ่นที่ข้ำไม้ตั้งอยู่ ให้พนักงานข้ำไม้ทำร่วมไปกับคณะกรรมการอำเภอฝักฝักที่ปฏิบัติอยู่ณเวลานั้น พนักงานข้ำไม้ประจำอำเภอให้ความรู้ กับเจ้าหน้าที่ แผนกอื่น ๆ ไ้ สำหรับ พิจารณา บัญหารของข้ำไม้ และเป็นเจ้าหน้าที่โดยครร สำหรับการวางแผนนี้.

(๒) กองวิชาการ มีหน้าที่ที่ะทำการ

(ก) ข้ำไม้ต้นเสริมสถานะของข้ำไม้ทั่วไป โดยใช้หลักวิชา

เข้าช่วย บ้าใดควรซ่อมควรแก่งอย่างใดเพื่อจะได้เป็นคุณประโยชน์
ที่ยิ่งในเวลาภายหลัง หรือจะที่ใดควรจะปลูกบ้านใหม่ด้วยพันธุ์
ไม้ชนิดใด มีปริมาณมากน้อยเท่าใด

(ข) ตรวจค้นประโยชน์ของสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในบ้านที่ยังมี
อยู่ อีกเป็นอันมาก เพราะเหตุว่าของ บ้าก็เป็นสินค้าสำคัญของ
ประเทศสยามเหมือนกัน เพื่อเป็นการส่งเสริมการอาชีพของราษฎร
ตามชนบทให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

(ค) ขยายความรู้ ในวิชาพฤกษศาสตร์และสัตววิทยา อัน
จะเป็นคุณค่าในการปลูกรักษาบ้าต่อไป และ

(ง) อบรมพนักงานหนุ่ม ๆ ไว้เป็นกำลังของทางราชการ
ต่อไปสำหรับแทนผู้ ที่ต้องถูกปลดเพราะรับราชการมานาน หรือ
แก่เฒ่า ที่พาลภาพ หรือหย่อนความสามารถในหน้าที่เป็นต้น
บางคนถึงสมัยแล้วที่ผู้ ที่จะเข้า ราชการในกรมบ้าไม้ ทั่วไปทุก ๆ
นายจะต้องเป็นผู้ ที่ได้รับการอบรมศึกษาวิชาการให้ถูกทางมาก่อน
และภายใน พ.ศ. นี้ กรมบ้าไม้จะได้ จัดตั้งโรงเรียน ฝึกหัดพนักงาน
งานขึ้น

(๖) กองรัฐพาณิชย์ มีหน้าที่ทำบ้าไม้โดยรัฐบาลอย่าง
ที่ทำอยู่บ้างแล้วขณะนี้ เพราะการบ้องกันรักษาบ้าและการส่งเสริม
ความสมบูรณ์ของ บ้าจะทำได้โดยนักคิดพร้อมกษัตริย์ ทวีประโยชน์ที่
รัฐบาลได้รับหากการทำบ้าของประเทศเอง.

กิจการในกอง (๒) และ (๓) นี้ไม่ต้องทำร่วมรั้งผิดชอบ
กับคณะกรรมการอำเภอและจังหวัด ให้กรม ข้าราชการโดยตรง
แต่เมื่อจะมีการไปทำอะไรทางใด เมื่อใด เมื่อเห็นสมควรจะแจ้ง
ให้เจ้าของท้องที่ทราบไว้ด้วย กรม ข้าราชการในพระนครนั้นให้หัว
หน้ากองรั้งผิดชอบก่ออธิบดีเป็นต้น ๆ ไป ทุก ๆ กองให้มุ่งส่งเสริม
กิจการในกองที่ ต้องรั้ง ผิดชอบให้ คำเนิน ก้าวหน้า เป็นประ
โยชน์ต่อประเทศชาติสมสมัย ส่วนทางหัวเมืองให้ ข้าราชการรั้ง
ผิดชอบการงาน ข้าราชการทั่วไปทุกกรม พนักงาน ข้าราชการประจำอำเภอ
และจังหวัดร่วมรั้งผิดชอบกับคณะกรรมการอำเภอและจังหวัด ข้าราชการ
ไม่ภาคเป็นที่ปรึกษาของข้าหลวงประจำจังหวัดทุก ๆ จังหวัดที่รวม
อยู่ในภาค ข้าราชการ ในเรื่อง ข้าราชการทั่วไปทั้งหมด และเป็นเจ้าหน้าที่
สาขาของกองวิชาการ และกองรัฐพาณิชย์ ข้าราชการกรม ข้าราชการ
สำนักงานโดยตรง.

ข้อหาข้อนี้ ถ้าที่ประชุมเห็นชอบด้วยแล้ว กระทรวงเกษตรรา
ชการจะได้ เร่งรีบหาทางให้ ได้ ใช้ถือปฏิบัติเป็นทางการโดยเร็ว

ข้าหลวงประจำจังหวัดทุกครุฑก็ตกลงว่า เห็นด้วยกับความ
คำวิจารณ์ของกรม ข้าราชการ และในไม่ช้าก็จะมี เกษกรอำเภอขึ้นแล้ว ถ้า
จะให้ เกษกรอำเภอทำหน้าที่ ข้าราชการด้วย จะทันเจ้าหน้าที่อื่นอีก

อธิบดีกรม เกษกรและการประมงบอกว่า งาน ข้าราชการมีงาน
ของกรม เกษกร เป็นงานเทคนิคคนละอย่าง จะให้ทำไปด้วยกันไม่ได้

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นชอบด้วยกับข้อหา^๕ของกรมป่าไม้ เป็นอันให้
ดำเนินการต่อไปได้

เรื่อง

ที่ประชุมเห็นชอบด้วยกับข้อหา^๕ของกรมป่าไม้ เป็นอันให้
ดำเนินการต่อไปได้

ที่ประชุมเห็นชอบด้วยกับข้อหา^๕ของกรมป่าไม้ เป็นอันให้
ดำเนินการต่อไปได้

ที่ประชุมเห็นชอบด้วยกับข้อหา^๕ของกรมป่าไม้ เป็นอันให้
ดำเนินการต่อไปได้

ที่ประชุมเห็นชอบด้วยกับข้อหา^๕ของกรมป่าไม้ เป็นอันให้
ดำเนินการต่อไปได้

ที่ประชุมเห็นชอบด้วยกับข้อหา^๕ของกรมป่าไม้ เป็นอันให้
ดำเนินการต่อไปได้

เรื่องที่ ๘๓

ข้อหาหรือเรื่องการรักษาคนไข้ล่าช้าและป่าไม้

ของจังหวัดตาก

จังหวัดตากเสนอว่า กระเหรี่ยงหรือชาวซอขอยอยู่ตามเขา ทำไร่ข้าวบนภูเขา วิธีทำไร่ได้ถางป่าโค่นต้นไม้ใหญ่่น้อยแล้วใช้ไฟเผาทำอยู่ ปีหนึ่งสองปีก็ย้ายไปทำในที่อื่นอีก การกระทำเช่นนั้นนอกจากเป็นอันตรายแก่ไม้ในป่าแล้ว ยังทำให้น้ำในลำธารแห้งน้อยไป

จังหวัดตากได้พยายามชักชวนพวกกระเหรี่ยงให้ลงมาจากภูเขาเพื่อประกอบอาชีพในที่ราบ โดยหวังจะให้กระเหรี่ยงหายากเป็นคนป่าคนคอย ทั้งจะได้เป็นประโยชน์แก่ไม้ในป่าไม้ก็จะต้องถูกทำลายประกอบกับน้ำในลำธารทั้งหลายก็จะได้ไม่แห้ง

จึงขอเสนอข้อหาหรือว่า

๑. ควรจะกวาดจับพวกกระเหรี่ยงไม่ให้กักฟันไม้ตาม พระราชบัญญัติรักษาป่าไม้ โดยหาที่รายให้ทำการเพาะปลูกหรือยัง

๒. ถ้าการบังคับ เช่นนี้ จะทำให้ เกิดครันและ ถึง กับระอพยพ ออกนอกพระราชอาณาเขตก็ควรจะมีส่วนน้อย เพราะทางเขตที่พม่ากวาดจับเครื่องครันในเรื่องตัดฟันไม้, การเผาป่าลดทอนการยิงสัตว์ยิ่งกว่าในเขตของสยาม

๓. ขอให้กระทรวงมหาดไทยเรวจากับกระทรวงเศรษฐการให้มีเจ้าพนักงานป่าไม้ประจำกวาดตราในเขตที่กระเหรี่ยงประกอบอาชีพ

๕. ทุกจังหวัดที่มีกระทรวงควรให้ เหมือนกันหมด เช่น
เซียงใหม่, ลำปาง, ลำพูน, แม่ฮ่องสอน, กาญจนบุรี เป็นต้น

อธิบดีกรมป่าไม้กล่าวว่า เท่าที่เห็นมาแล้ว เจ้าหน้าที่ฝ่าย
ปกครองและพนักงานกรมป่าไม้ได้พยายามกระทำการชั่งกัน ไม้ให้
เป็นการรุนแรงนัก เวลานี้ยังขาดกำลังสำหรับทำการจับกุมผู้ทำลาย
ป่าไม้ ถ้าจะทำกันจริงก็ต้องหาตำรวจเพิ่มขึ้นอีกแต่เท่าที่ชั่งกระทรวง
มาได้ ศาลลงโทษปรับเพียงรายละ ๑๐ บาท รู้สึกว่าค่าปรับก็ค่าเพิ่ม
พนักงานจะไม่คุ้มกัน แต่อย่างไรก็ดีเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับนโยบายที่ระต้อง
ดำเนินการต่อไปภายหน้า หากกรมป่าไม้จะขอรับข้อหารือไว้พิจารณา
จะเห็นอย่างไร

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมตกลงให้มอบเรื่องแก่กรมป่าไม้รับไปพิจารณา

กระทรวงเศรษฐการ

เรื่องที่ ๘๔

เรื่องขอบันทึกความเห็นคิขมการไปรษณีย์โทรเลข
ของกรมไปรษณีย์โทรเลข

กรมไปรษณีย์โทรเลขใคร่จะไ้บันทึกความเห็นของข้าหลวง
 ประจำจังหวัดทุกจังหวัดคิขมการไปรษณีย์โทรเลข ฯลฯ ในท้องดิน
 จังหวัดนั้น ๆ ว่าก็ช่วยอย่างไร ทั้งในส่วนกิจการและส่วนเจ้าหน้าที่
 ถ้าสมควรแก้ไขหรือคักแปลงหรือเพิ่มเติมอย่างไร ก็ไปรคให้ทราบ
 กัวย บันทึกนักรมไปรษณีย์โทรเลขวิบรรองระวิศึกษาเป็นความลับ
 ที่ประสูมรวิบรรอง และระไ้เสนอบันทึกความเห็นตรงกักรม
 ไปรษณีย์โทรเลข

ข้อหา หรือเรื่องขายโครงการนี้ไปรษณีย์

ของกรมไปรษณีย์โทรเลข

กัวยการไปรษณีย์ โทรเลขรวมทั้งขนาดที่และออมสินเท่าที่เป็น
อยู่ และมีอยู่ในขั้นนี้ ปรากฏว่าไม่เพียงพอกับความต้องการทั้งของ
รัฐบาลและประชาชน ทั้งจะเห็นได้ว่ามีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ทั้งกระทู้ ตามเนื้อ ๆ ว่า เมื่อไรจะมีทางสายโทรเลขไปอำเภอไหน
อำเภอไหน เมื่อไรการไปรษณีย์ ขนาดที่ และออมสินจะแพร่ทั่วทุก
อำเภอ ฯลฯ ทางกรมไปรษณีย์ โทรเลขเองก็ได้รับคำร้องจากพ่อค้า
ประชาชนบ้าง จากคณะกรรมการจังหวัดบ้าง เกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้
อยู่ เนื้อ ๆ

การที่จะขยายงานเหล่านี้ ถ้าแม้กรมไปรษณีย์จะเข้าไปโดยพล
ตนเอง ก็จะต้องลงทุนกันอย่างมากมาย ไม่มีทางจะสำเร็จได้ในเร็ว
วัน ตัวอย่างเช่นจะสร้างทางสายสักแห่งหนึ่ง หรือจะตั้งที่ทำการ
ไปรษณีย์ของกรมขึ้นใหม่ ก็ต้องคิดแล้วคิดอีกว่าจะมีรายได้คุ้มราย
จ่ายควรที่จะลงทุนหรือไม่ ถ้าไม่แน่ใจก็ไม่กล้าดำเนินการ เหตุนี้
จึงทำให้การไปรษณีย์ โทรเลข ฯลฯ ก้าวหน้าไปอย่างล่าช้าไม่ทัน
กับความต้องการของประชาชนและของรัฐบาล ฉะเพาะอย่างยิ่ง ใน
ทางการปกครอง

เมื่อประมาณสัก ๕ ปีมานี้ ทางราชการได้มีนโยบายขยายการไปรษณีย์ โดยจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์ประเภทรับอนุญาตขึ้น (Licensed Post Office) ได้ขยายตัวออกไปโดยรวดเร็วจนมีที่ทำการไปรษณีย์ประเภทนี้ เกือบทั่วทุกตำบลและอำเภอทั่วพระราชอาณาจักร แต่รับทำการไปรษณีย์อย่างเกี่ยว ขวางแห่งที่อยู่ใกล้ทางสายโทรเลขก็จัดให้มีการรับส่งโทรเลขทางโทรศัพท์ด้วย ส่วนการธนาคารออมสิน ไม่อาจจะให้ทำการได้เพราะเกี่ยวกับการเงินเป็นจำนวนมากครั้นต่อมาการปรากฏว่า วิธีไปรษณีย์อนุญาตนี้ส่วนมากผลได้ไม่เท่าเสีย บางที่ขายไปรษณียากรได้เกือบหนึ่ง ๆ ไม่คุ้มกับค่าจ้างทำการเสียด้วยซ้ำไป รายจ่ายเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากแม้แต่รายได้ไม่เพิ่มเท่าเทียมกัน ยิ่งกว่านั้นยังปรากฏจากสถิติว่าเหตุทุรวิธต่าง ๆ เช่น กัดหรือลักลอบเปิดไปรษณีย์ภักดิ์ทำให้เกิดมีขึ้นเนือง ๆ จนไม่น่าไว้วางใจในความสุขวิธ การไปรษณีย์ประเภทนี้จึงค่อย ๆ หดตัวลงคงให้มีแต่เฉพาะท้องที่เห็นว่าเป็น กระนั้นก็ยังไม่วางใจที่จะให้รับทำการอื่นได้นอกจากการไปรษณีย์และโทรเลขเป็นบางแห่งก็จักกล่าวแล้วข้างต้น ส่วนนโยบายการสร้างทางสายโทรเลข โทรศัพท์ให้ติดต่อกันได้ทุกอำเภอทั่วพระราชอาณาจักรนั้นกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงพาณิชย์ และคมนาคมได้เคยตกลงจะร่วมมือกัน ดำเนินการให้สำเร็จในเร็ววัน โดยมหาดไทยเป็นทุน และพาณิชย์เป็นแรงแก่มาซึ่งก็เสียเมื่อคราวการเงินตกต่ำ

ยักนั้น กรมไปรษณีย์โทรเลขมองเห็นช่องทางที่จะดำเนินการ
ขยายงานเหล่านี้ให้ลุ่ลงไปได้โดยลงทุนน้อย และไม่เปลืองรายจ่าย
ประจำมากนัก แต่จำต้องขอความอนุเคราะห์ร่วมมือของกระทรวง
มหาดไทย ทั้งจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

๑. การไปรษณีย์ (และธนาณัติออมสิน)

ได้กล่าวแล้วเบื้องต้นว่า กรมไปรษณีย์โทรเลขขยายงาน
โดยจำกัดที่ทำการของกรมเองไม่ได้ เพราะระลึนเปลืองรายจ่ายประจำ
เช่น เงินเดือนพนักงานบุรุษ ค่าสร้างหรือค่าเช่าที่ทำการและ ฯลฯ
ยิ่งกว่ารายได้ ครั้นจะขยายโดยจำกัดที่ทำการไปรษณีย์ประเภทรับ
อนุญาต ก็ปรากฏมาแล้วว่าไม่ได้รับผลสมความมุ่งหวัง จึงเห็นว่า
ถ้าฝากการไปรษณีย์ให้กรมการอำเภอ รับทำอีกประเภทหนึ่ง เฉพาะ
ในท้องที่ที่ยังไม่มีที่ทำการของกรม (แยกไปรษณีย์อำเภอในครั้ง
กระนั้น) ก็คงจะได้ประโยชน์มากหลาย คือ

- ก. ที่ทำการไปรษณีย์จะมีได้ทุกอำเภอทั่วพระราชอาณาจักร
- ข. การจ่ายไปรษณีย์ภักดิ์ จะทุนรายจ่ายที่ไม่ต้องมีไปรษณีย์
บุรุษประจำ เพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือคนเกินอายุ
ติดต่อกับอำเภอมีอยู่แล้ว พอจะมอบภาระอันนี้ให้ทำได้
โดยมีรางวัลจ่ายให้บ้างตามสมควร

ค. ปัญหาเรื่อง การ เคนเมิ้ล ซัน ใน ทาง เกี่ยว กัน ระหว่าง
มหาภคไทยกับไปรยณีย์ (มีมาก ในมณฑลภาคอิสาน)
ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเคยตั้งกระทู้ถามว่า เป็นการ
สิ้นเปลืองสองชาติโดยไม่จำเป็น นั้น ก็จะเป็นอันระงับไป

ง. การขนาดค้ำและออมสิน ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญของการค้า
ขายและเศรษฐกิจ อันรัฐบาล ต้องการให้ขยายอย่างขยับนั้น
ก็จะเป็นอันดำเนินการได้ เช่น ที่ได้เปิดมาแล้วโดยความ
ร่วมมือของกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงการคลัง

จ. ที่ทำการไปรษณีย์อำเภอหนองแผละจะเป็นสิ่งช่วยให้มีการสร้าง
สายโทรเลข หรือโทรศัพท์ไปสู่ อันเป็นความประสงค์
ของทางการปกครอง

๒. การสร้างสายโทรเลข โทรศัพท์ให้อำเภอติดต่อกับ

จังหวัด

ในระหว่างปีสองปีมานี้ กรมไปรษณีย์โทรเลขได้รับคำขอร้อง
จากคณะกรรมการจังหวัดต่างๆ ขอให้สร้างสายโทรเลขหรือโทรศัพท์
ไปยังอำเภอหลายแห่งด้วยกัน โดยทางฝ่ายบ้านเมืองวิริยะช่วยเหลือ
และแรงคนในการสร้าง กรมไปรษณีย์เองก็พิจารณาอย่างขยับที่จะ
จัดสร้างให้ แต่ยังมีอุปสรรคบางอย่าง คือ

ก. อำเภอที่จะสร้าง ทางสาย โทรเลข หรือโทรศัพท์ไปสู่ นั้น
ไม่มีที่ทำการไปรษณีย์เลยแม้แต่ประเภทบริเวณอนุญาต เมื่อสร้าง

แล้วก็หารายได้มิได้เลย นอกจากสำหรับใช้ราชการทางฝ่าย
บ้านเมืองโดยเฉพาะ นอกจากไม่มีทางหารายได้และต้องลงทุนสิ่ง
ของเครื่องใช้แล้ว กรมไพรินทรีย์ยังระก้องรักคนไว้คอยบำรุง
รักษาอีก เมื่อมีแต่ทางเสียเรื่อยไปเช่นนั้น ก็จำเป็นอยู่เองที่จะต้อง
ระงับไว้เราหาเรื่องไพรินทรีย์อำเภอก็คงตกลงกันเสียก่อน

ข. ที่แล้วมายังมีอุปสรรคด้วยเรื่องเงินอยู่อีก เพราะไม่ได้
ทั้งขยประมาณเงินทุนไว้ โดยมากการสร้างสายโดยฝ่ายบ้านเมือง
รัชชช่วยนั้นมักจะเห็นเรื่องเกิดขึ้นกระทันหัน (Unforeseen) ถึง
กระนั้น กรมไพรินทรีย์ก็เรียกเงิน ค่าใช้ สอย ทัศนสร้าง เสรีไปหลาย
ทางแล้ว ส่วนสำหรับ พ.ศ. ๒๔๗๗ ได้ทั้งขยประมาณเงินทุน
ไว้สำหรับสร้างเพิ่มเติมอีก ๓๓ ทางสาย และทั้งไว้อีกอีกอันหนึ่ง
สำหรับ (Unforeseen) เมื่อแห่งไหนเห็นสมควรสร้างโดยฝ่าย
บ้านเมืองรัชชช่วยเสาะและแรงคน ก็จะได้ทัศนสร้างไว้ทันที เพราะมี
ไพรินทรีย์อำเภอรอทำอยู่แล้ว

หนึ่ง ในการสร้างทางสายโทรเลขหรือโทรศัพท์ โดยฝ่ายบ้าน
เมืองรัชชช่วยเสาะและแรงคนนั้น กรมไพรินทรีย์โทรเลขเห็นสมควรจะทำ
ความตกลงกันในหลักการบางอย่างเสียด้วย คือ

เสาะ ปรากฏว่าที่แล้ว ๆ มา เสาะที่บ้านเมืองคึกคักใ้เห็น โดย
มากมักจะไม่เป็นเสาะแก่กันที่ได้ ขนาดแลลักษณะก็พอ คงทนอยู่ไม่
นานก็หัก ก็คงซ่อมคงเปลี่ยนเป็นการดินเปลืองค่าบำรุงรักษา

บึงนิก ทั้งนี้ก็นำเห็นไอยู่ว่า การเกณฑ์หรือขอแรงราษฎรก็ดี การ
ใช้คนที่ไม่เสียรัชชูปการก็ดี หรือการใช้แรงงานโทษก็ดี เมื่อไม่มี
สินน้ำใจจ่ายให้ผู้ ออกแรงหรือผู้ ควบคุมแล้ว ก็เป็นกรรมกาอยู่เอง
ที่เขาเหล่านั้นยอมระชาความปราณีเขาใจใส่ เพราะฉะนั้น ท่อไป
กรมไยรษณีย์โทรเลข ยินดีจ่ายเงินรางวัล สำหรับเสาค ที่บ้านเมืองคัก
ช่วย เป็นรายคั้น ๆ ละพอสมควร (เช่น ๒๕ สตางค์) ทางการ
ฝ่ายบ้านเมืองจะนำไปจ่ายผู้ ควบคุมหรือผู้ ออกแรง หรือจะจึกทำประ
การใดก็สุดแท้แต่จะพิจารณาเห็นสมควร กระทรวงเศรษฐการ
ประสงค์อย่างเดียวกันให้ ได้เสาคันมีต กษณะดีได้ไม้ชนิดและขนาด
ตามต้องการ ซึ่งจะได้แจ้งให้คณะกรรมการ จังหวัดทราบเป็นแห่ง
เป็นรายที่จะจึกสร้างตามกาล

การรักษ กรมไยรษณีย์โทรเลขมีเจ้าหน้าที่รักษาสายคั้งไว้
เป็นหย่อม ๆ ตามที่ที่มีชุมสายหรือ เป็นทางสายสำคัญทั่วพระราช
อาณาจักร ถ้าสายอำเภอที่ จึกสร้างขึ้นใหม่อยู่ ไม่ห่างกัขหมุ่ รักษา
สายจนเกินไยนัก กรมไยรษณีย์ก็จะไยรับรักษา แต่ถ้าห่างเกินสม
ควรก็จะไยพิจารณาจึก ทั้งคนรักษาขึ้นใหม่ ในเมื่อเห็นจำเป็น และคุ้ม
ประโยชน์ แต่ถ้าไม่คุ้มหรือไม่สู้ จำเป็นที่จะต้องมีคนรักษาเป็น
ประจำก็จะขอฝากให้ ฝ่ายบ้านเมืองส่งกำนันผู้ ใหญ่บ้าน และราษฎรช่วย
ดูแลให้ เมื่อเห็นสายขาดหรือเสาค้มก็จะไยนำความมาแจ้งแก่คณะ
กรรมการอำเภอหรือเจ้าพนักงานไยรษณีย์เพื่อจึกการแก้ไขท่อไป เรื่อง
รักษาสายนี้ จะต้องพิจารณาเป็นแห่ง ๆ ไป ที่กล่าวไว้นี้ก็เพื่อให้
ทราบหลักถาวรไว้ เป็นเลา ๆ เท่านั้น

อนึ่ง ทางเสาสายที่ผ่านไปป่าในคองนั้น ตามธรรมดาจะต้อง
 ว่างทางสายกันเสมอ เพราะถ้าปล่อยไว้ต้นไม้กิ่งไม้เคี้ยวโคชันก็ปก
 คลุมหรือหักทักขี้สายขาดใช้การไม่สะดวก หรือใช้ไม่ได้เนื่อง ๆ ทาง
 สายที่สร้าง โดยความอนุเคราะห์ ของบ้านเมืองนั้นหวังว่าจะได้ริชความ
 เอื้อเพื่อช่วยเหลือในเรื่อง ขอแรงทางสายเช่นเดียวกัน

อนุญาตให้ทางราชการฝ่ายบ้านเมืองใช้สายในการสื่อสาร

แต่เดิมมาไม่มีข้อตกลงกันในเรื่องนี้ เป็นแต่ว่าเมื่อกระทรวง
 เศรษฐการ หรือกรม ไปรษณีย์ โทรเลข พิจารณาเห็นสมควร ให้ทาง
 ราชการบ้านเมือง อาศัยผูกโทรศัพท ในทางสายที่บ้านเมืองอนุเคราะห์
 ให้เสาค้ำแรงคน ก็กระเวลาอนุญาตให้ผูกได้โดยไม่ก็ต้องเสียเงินวัน
 ละ ๓ - ๒ ชั้วนาฬิกา ในตอนเช้าก่อนใช้สาย ทำการรับ ส่งสื่อสารตาม
 ปกติ กรมไปรษณีย์ โทรเลขเห็นว่า เพียงเท่านั้นยังหาสมกับบุญคุณ
 ของฝ่ายบ้านเมืองไม่ จึงใคร่จะวางหลักการอำนวยความสะดวกให้
 ช่างขึ้นเพื่อถือใช้เป็นบรรทัดฐานต่อไป ไม่ก็ต้องขอร้องกันทุกครั้ง
 อย่างที่เคย คือ ทางสายทุกทางที่มีอยู่ แล้วก็ได้หรือระจัดสร้างขึ้น
 ใหม่ก็ถ้าทางสายใดได้ริชความอนุเคราะห์ของฝ่ายบ้านเมืองช่วย
 เสาค้ำแรงคนจัดสร้าง (รวมทั้งการวางทางก่อนจัดสร้างและใน
 ระยะบำรุง รักษาด้วย) ก็อนุญาตให้ทางราชการฝ่ายบ้านเมืองใช้
 โทรเลขหรือโทรศัพทได้ตลอดทางสายนั้นตลอดเวลา แต่ถ้าข้ามไปทาง
 สายอื่น ๆ ก็จำกัดขอกิจการค้าหรือค่าเช่าผูกตามระเบียบ ตัวอย่าง

เช่น มีไปรษณีย์อำเภอและมีโทรศัพท์ที่อำเภอหล่มเก่าอันเป็นทาง
สายสร้างต่อจาก อำเภอวัดป่าไปสู่ โดยผ่านเมืองช่วยเสนาและแวง
คน (จะสร้างปีหน้า) ทางราชการอำเภอหล่มเก่าและอำเภอวัดป่า
ยอมได้รัย อนุญาต ให้ทุก ข้าราชการ กันได้ เสมอ โดยไม่ต้อง เสียค่า
ธรรมเนียม แต่ถ้าอำเภอหล่มเก่าจะพุดไปตั้งเพ็ชรบูรณ์หรือเพ็ชรบูรณ์
ประสงค์จะพุดกับหล่มเก่าหรือวัดป่าเช่นนี้ ก็ต้องเสียค่าธรรมเนียม
โทรศัพท์ ทางไกล ถึงอัตราธรรมดาตามระเบียบ

๓) หน้าที่ของนายอำเภอซึ่งรับทำการไปรษณีย์

หน้าที่โดยย่อๆ มีดังนี้

ก. การไปรษณีย์ จำหน่ายตราไปรษณียากร ขากร
แสตมป์ รัชฝากไปรษณีย์ภัณฑ์ และพัสดุทั้งประเภท
ธรรมดาและลงทะเบียน ปักเปิดถุงเมล็ด และถ่าย
ไปรษณีย์ภัณฑ์ให้ประชาชน

ข. การโทรเลขโทรศัพท์ ทุกอำเภอที่มีทางสาย
สร้างไปสู่ จะได้กักตั้งเครื่องโทรศัพท์ให้ เพื่อใช้
สื่อสารแทนโทรเลข เมื่อประสงค์จะส่งโทรเลข ก็
ให้โทรศัพท์บอกค่าที่โทรเลขไปยังที่ทำการที่มี
โทรเลข

เพื่อจัดส่งต่อไปและในการวิจัยเช่นเดียวกัน ที่ทำการ
กันทาง คือ ไปรษณีย์อำเภอแห่งนั้นมีหน้าที่เรียกเก็บ
ค่าธรรมเนียมจากประชาชนผู้ ประสงค์จะฝากโทรศัพท์
หรือจะฝากส่งโทรเลข

ก. การขนานติ เมื่อพิจารณาเห็นว่าแห่งใดสมควร
ให้มีการขนานติ ก็จะได้เปิดการขนานติขึ้น วิธี
ปฏิบัติการเช่นเดียวกับการขนานติอำเภอที่ กระทรวง
มหาดไทยและกระทรวงการคลังร่วมมือจัดทำมาแล้ว
นั้นทุกประการ เจ้าพนักงานอำเภอที่ทำหน้าที่ไปรษณีย์
คงทำหน้าที่เช่นเดียวกับนายไปรษณีย์

ง. การออมสิน เมื่อมีการขนานติแล้ว การออมสิน
ก็เปิดตามได้ เพราะหม่อมอุปสรรคในเรื่องการเงิน

จ. พัสดุเก็บเงินปลายทาง การนี้อาศัยการขนานติ
เป็นอุปกรณ์สำคัญ ฉะนั้นแห่งใดเจริญพอก็อาจจะให้
ทำการประเภทนี้ด้วย

ก่อนให้ลงมือ จัดทำการประเภทโทรศัพท์ให้ เจ้า
หน้าที่กรม ไปรษณีย์ โทร เลขไป อธิบาย วิธี การ โดย
ละเอียดให้เข้าใจซัดกันทั้งทุกแห่งไป

ชั้นของที่ทำกา^๕รและค่าจ้างทำกา^๕รค่าส่วนลด

จะ^๕ได้^๕แบ่ง^๕ที่^๕ทำ^๕กา^๕ร^๕ออก^๕เป็น^๕ ๓ ^๕ชั้น^๕ ตาม^๕เก^๕ณ^๕ฑ^๕ของ^๕ประ^๕เภท^๕งาน^๕ คือ^๕

ที่^๕ทำ^๕กา^๕ร^๕ไป^๕ร^๕ม^๕ณ^๕ย์^๕อ^๕ำ^๕เ^๕ก^๕อ^๕ช^๕ัน^๕ ๑ ทำ^๕กา^๕ร^๕อย่าง^๕น^๕อ^๕ย^๕ ๓ ประ^๕เภท

คือ^๕ แ^๕ก^๕. ฉ^๕. ค. หรือ^๕ ฉ^๕. ง. กรม^๕ไป^๕ร^๕ม^๕ณ^๕ย์^๕ไ^๕ท^๕ร^๕เล^๕ข^๕จะ^๕ร^๕ะ^๕จ่าย^๕ค่า^๕ทำ^๕กา^๕ร^๕
ให้^๕แห่ง^๕ละ^๕ ๒๐ บาท^๕ค^๕่อ^๕เก^๕อ^๕น

ที่^๕ทำ^๕กา^๕ร^๕ไป^๕ร^๕ม^๕ณ^๕ย์^๕อ^๕ำ^๕เ^๕ก^๕อ^๕ช^๕ัน^๕ ๒ ทำ^๕กา^๕ร^๕ประ^๕เภท^๕ ก. และ^๕ ข

จะ^๕ร^๕ะ^๕จ่าย^๕ค่า^๕ทำ^๕กา^๕ร^๕ให้^๕แห่ง^๕ละ^๕ ๕ บาท^๕ค^๕่อ^๕เก^๕อ^๕น

ที่^๕ทำ^๕กา^๕ร^๕ไป^๕ร^๕ม^๕ณ^๕ย์^๕อ^๕ำ^๕เ^๕ก^๕อ^๕ช^๕ัน^๕ ๓ ทำ^๕กา^๕ร^๕ค^๕ระ^๕เพ^๕าะ^๕ประ^๕เภท^๕ ก.

ประ^๕เภท^๕เก^๕ย^๕ว^๕ไม่^๕มี^๕เ^๕ิน^๕ค่า^๕ทำ^๕กา^๕ร^๕ คง^๕จ่าย^๕แ^๕ก^๕ส่วน^๕ลด

ค่า^๕ส่วน^๕ลด นอก^๕จาก^๕ค่า^๕ทำ^๕กา^๕ร^๕อ^๕น^๕เป็น^๕เ^๕ิน^๕ก็^๕จะ^๕ร^๕ะ^๕จ่าย^๕ให้^๕ประ^๕จ^๕ำ^๕แล้ว

กรม^๕ไป^๕ร^๕ม^๕ณ^๕ย์^๕ไ^๕ท^๕ร^๕เล^๕ข^๕ยัง^๕จะ^๕ร^๕ะ^๕จ่าย^๕เ^๕ิน^๕ค่า^๕ส่วน^๕ลด^๕ให้^๕ทุก^๕ประ^๕เภท^๕อ^๕ีก^๕ด้วย
คือ

การ^๕ไป^๕ร^๕ม^๕ณ^๕ย์ ให้^๕ค่า^๕ส่วน^๕ลด^๕ใน^๕การ^๕จำ^๕หน^๕าย^๕ค^๕ง^๕ค^๕ว^๕า^๕ไป^๕ร^๕ม^๕ณ^๕ย์^๕กำ^๕ร

ร้อยละ ๕ (อา^๕กร^๕แ^๕ส^๕ก^๕มี^๕เป็น^๕ร^๕าย^๕ไ^๕ค^๕ของ^๕ส^๕ร^๕ร^๕พ^๕า^๕กร^๕ไม่^๕มี^๕ส่วน^๕ลด^๕)

หน^๕ง^๕ส^๕อ^๕ลง^๕ท^๕ะ^๕เ^๕ียน^๕ค^๕ม^๕บ^๕ั^๕ละ^๕ ๓ ส^๕ก. ค^๕อ^๕บ^๕ร^๕บ^๕ั^๕ ๒ ส^๕ก. พ^๕ัส^๕ศ^๕ไป^๕ร^๕ม^๕ณ^๕ย์

ห^๕อ^๕ละ^๕ ๓ ส^๕ก.

การโทรเลขหรือโทรศัพท ^๕ ถ้าเป็นโทรเลขฉบับละ ๕
 สตางค์ ถ้าเป็นค่าธรรมเนียมผูกโทรศัพทให้ดังนี้ ก. เป็นต้น
 ทางผูกโทรศัพททางไกลครั้งละ ๕ สตางค์ ข. เป็นปลายทางจำ
 ต้องถามคนมาผูกโทรศัพททางไกลครั้งละ ๕ สตางค์ ค. สาธารณ
 โทรศัพทร้อยละ ๓๐ ของรายได้

การชานาณัติ ละเพาะประเภทรับเพื่อส่งไปยังที่ทำการอื่น
 ให้พันละ ๑ บาท

การออมสิน จะพิจารณาภายหลัง

พัสดุเก็บเงิน รวมอยู่ในการชานาณัติ เพราะผู้รับพัสดุปลายทาง
 ทางระบ้องส่งเงินทางชานาณัติ

ทั้งนี้ ข้อมระพิจารณาเห็นได้ว่า มีค่าจ้างและค่าส่วนลกเป็น
 เงิน เพียงพอที่ฝ่ายบ้านเมืองระจกจ้าง พนักงาน เพื่อ ทำการไปรษณีย์
 โดยละเพาะหรือถ้าการงานไม่สู้ มากนักจะจ่ายเป็นรางวัลให้พนักงาน
 คนใดคนหนึ่งที่มีหน้าที่อันประจำอยู่ แล้วแต่ระบ้องระทำ การไปรษณีย์
 อีกหน้าที่หนึ่งก็ได้สุกแต่จะพิจารณาเห็นสมควร

การควบคุมบังคับบัญชา

การไปรษณีย์อำเภอจะดำเนินไปได้ด้วยดีและปลอดภัย ก็ต้องให้คณะกรรมการอำเภอทำหน้าที่ควบคุมการงานและสอดส่องดูแลโดยทั่วถึง เช่น เกี่ยวข้องงานที่เกี่ยวข้องกับการเงินและความสุจริต ประเภทอื่น ๆ หากไม่แล้วก็จะได้รับผลตรงกันข้ามที่ได้รับมาแล้วจากไปรษณีย์ประเภทอื่นอนุญาต

ทั้งนี้ กรมไปรษณีย์ โทรเลขหวังอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์ร่วมมือ จากกระทรวงมหาดไทย เพื่อ ความเจริญรุ่งเรืองแห่งการสื่อสารของชาติด้วยความเห็นใจ ได้ทั้งงบประมาณสำหรับกิจการไปรษณีย์อำเภอไว้ ในศกหน้าแล้ว ถ้าไม่มีอุปสรรคอย่างใดก็จะได้เริ่มดำเนินการนาคันคัก .

สรุปข้ออภิปราย

๑. ที่ประชุมขอให้ นายไปรษณีย์ เข้าร่วมคณะกรรมการ หารายวิชา เพื่อหวังให้เป็นเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือตรวจตราแนะนำในการนี้ อธิบดีไปรษณีย์แถลงว่า นายไปรษณีย์ มีงานเต็มมือมีสามารถปลีกตัวไปทำงานไปรษณีย์ได้ดำเนินอย่างรัฐพาณิชย์ จำเป็นต้องคอยรับช่วยเหลือประชาชนที่ระมาอีกขอให้ได้รับความสะดวกรวดเร็วทุกขณะ การตรวจตราแนะนำไม่ควรต้องวิฤก เพราะกรมไปรษณีย์มีเจ้าหน้าที่เรียกว่า นายไปรษณีย์หมวดคอยตรวจอยู่ ทั่วไปแล้ว.

๒. ที่ประชุมมีความเข้าใจว่าความรับผิดชอบในกรณี ไพร่ประณีย์ ซึ่งอำเภอระไทร์รับผิดชอบไปทำนั้นมิเพียงใด อธิบดีกรมไประณีย์ชี้แจงว่า ความรับผิดชอบส่วน ใหญ่ก็มีอยู่ แต่ ไประณีย์ภักดีทลง ทะเบียนประเภทเก็บ ซึ่งถ้าสูญหายไป กรมไประณีย์จะต้องใช้ค่าทำขวัญขึ้นละ ๒๐ บาท และถ้าอำเภอทำหายก็จะต้องรับผิดชอบ กรมไประณีย์ แต่การสูญหายจะเกิดขึ้นไม่ได้ง่าย ๆ เมื่อได้ รับผิดชอบควบคุมรักษาโดยที่แล้ว ก็แต่เวลาที่ ไท้เปิด ดุง เขา ไประณีย์ภักดีทลงทะเบียนออกจนถึงเวลาทำให้ผู้รับไป หรือถึง แต่เวลาที่ไค้บรรจุไประณีย์ ภักดีทลงดุงประทัย ครา ส่ง ค่อ ไป เรียบ รับผิดชอบ กรมไประณีย์ขอเสนอว่าความรับผิดชอบ ในเรื่องนั้นาย ไประณีย์อนุญาตกก็ นายสถานีรถไฟก็ ซึ่งเป็นผู้รับทำการ ไประณีย์ไค้โดยตรงไปครมมาแล้ว ยังมีเคยไค้รับความอึกหนาระอาใจ แม้แต่สักแห่งหนึ่ง.

๓. ที่ประชุมขอทราบว่า การกิดค่อระหว่างไประณีย์ของกรม กับไประณีย์อำเภอจะทำอย่างไร อธิบดีไประณีย์ตอบว่า เรื่องนี้กรม ไประณีย์ไค้จักให้มีผู้ ทำสัญญา รับผิดชอบ ส่งระหว่าง ไประณีย์ อนุญาตก กับไประณีย์ของกรมอยู่แล้ว.

๔. ที่ประชุมแสดงความเข้าใจว่า ทางกรมการอำเภอ ไม่มีเจ้าหน้าที่พอเรียกจ่ายไว้ทำกรนี้ ครั้นระจำงคน เป็นพิเศษก็เกรง ว่ารายไค้ไม่พอรายจ่าย อธิบดีไประณีย์ตอบว่า ค่าทำกรและส่วน ตกที่ไค้กำหนดให้ ไค้คำนวณจากผลของงานที่ระก้องทำพอเหมาะแก่

ท้องถิ่นอยู่แล้ว กรมการอำเภอจะนำเงินนี้ไปแบ่งปันอย่างใดก็ได้
กรมไปรษณีย์รู้สึกได้ว่า ถ้าได้กระหนักรัดในประโยชน์ส่วนใหญ่
แล้ว ข้าหลวงประจำจังหวัดคงจะมองเห็นดีทางที่จะให้โครงการนี้
ไปรษณีย์อำเภอนี้สำเร็จไป แม้จะต้องทำงานหนักขึ้นอีกสักหน่อย
ก็ยังได้ชื่อว่าได้ช่วยเหลือราษฎรจริง ๆ .

๕. บรรดากระเบียดปฏิบัติกิจการคลองถนนแบบ พิมพ์ และ วิจิตรวิชัย
กรมไปรษณีย์รับจะรักทำขึ้นอย่างง่าย ๆ เพื่อสะดวกแก่ผู้ที่จะต้อง
ปฏิบัติทุกสิ่งทุกอย่าง ขออย่าได้มีความประวิติกล ในชั้นนี้ขอ
เพียงว่าได้ไปทบทวนโครงการนี้ไปก็ทำส่วน วิจิตรวิชัยดำเนินการต่อไป
อย่างใดนายไปรษณีย์ หมวกหรือนายไปรษณีย์ประจำท้องถิ่นจะได้คิด
ต่อกับกรมการอำเภอโดยตรง.

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมมีความเห็นแยกออกเป็น ๒ ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเห็นว่า
รับทำได้ อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่ารับทำไม่ได้ ผลที่สุดได้ตกลงกัน
ให้แต่ละจังหวัดไปปรึกษารองใหม่ หากจังหวัดใดรับทำ ก็ให้
เสนอข้อตกลงกระทรวงการไปรษณีย์โทรเลข.

๑ ๑
เรื่องที่ ๙๗

ข้อความเข้าใจเรื่องการรถไฟ
ของกรมรถไฟ

๑. ผู้บัญชาการรถไฟได้ขอร้องให้ข้าหลวงประจำจังหวัดต่าง ๆ ช่วยอนุเคราะห์และให้ความอารักขา เพื่อความปลอดภัยแก่ขบวนรถทางรถ และสถานีที่ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

ก. ผู้ร้ายทำลายทางรถไฟ หรือสะพาน โดยมีเจตนาประสงค์ผลอันใดอันหนึ่ง

ข. ผู้ร้ายทำการขวาง ข่าขบวนรถให้ ได้รับความเสียหาย ซึ่งบางรายทำให้ผู้โดยสารได้รับความเจ็บ

ค. ผู้ร้ายลักแกะตัวเลขอาลมีเนียมที่ติดเสาโทรเลขตามทางรถไฟ ลักกิ่งสายโทรเลขโทรศัพท์ ทำลายเครื่องอาณัติสัญญาณ และเครื่อง หัวกุญแจและเครื่องประจําหัวกุญแจ

ง. ผู้ร้ายลอบขโมยขบวนรถสินค้า เพื่อลักสินค้าที่บรรทุกอยู่ในรถ และเวลาลงจากรถยังทำลายเครื่องอุปกรณ์ของรถ เช่น คัทท้ออย่างบุคคล เป็นต้น

จ. ราษฎรพากันมาแย่งน้ำ จากรถจักร ตามสถานี ที่รถหยุด เพื่อเอาไปขีวโภค ซึ่งเป็นการกีดขวางต่อการสัญจรของขบวนรถและใกล้ที่อันตรายทั้งเป็นชนวนให้ก่อการวิวาทด้วย

ฉ. ราษฎรนำสัตว์พาหนะไปเลี้ยง หรือปล่อยให้ขึ้นโปงเดินบนทางรถไฟเป็นเหตุให้ถูกรถไฟชนและทัชทาย ได้รับความเสียหายทั้งกรรมรถไฟและเจ้าของสัตว์

ช. ราษฎรขอขาคับทางรถไฟเป็นทางรกราว และอาศัยเป็นที่หลบร้อนในเวลาทำกิน โดยไม่หวาดหวั่นและเกรงกลัวก่อนกราย เป็นเหตุให้ถูกรถไฟที่ผ่านไปมาทัชถึงตาย นับว่าเป็นการเสี่ยงภัยอย่างยิ่ง

เมื่อได้มีการอภิปรายกันแล้ว ไม่มีข้าหลวงประจำจังหวัด ผู้ใดขัดข้อง ยินดีจะช่วยเหลือเพื่อป้องกันความเสียหายในทรัพย์สินของรัฐบาลทั้งกล่าวแล้วโดยทั่วกัน.

๒. เมื่อ ราก การ ที่ จะ ให้ ความ อนุเคราะห์ทั้งกล่าว ใน ข้อ ๑ แล้วเสร็จผล ข้าหลวงประจำจังหวัด ขอ ร้อง ให้ กรรมรถไฟผ่อนผันให้ ได้ โดยสารรถไฟโดยไม่ต้องเสียเงินใด บ้างเป็นพิเศษ ผู้บัญชาการรถไฟขอรับเรื่องนี้ไปพิจารณา ก่อน ในที่สุดได้ไปพิจารณาแล้ว ขอ ทำความตกลงไว้ ดังนี้

ก. เมื่อจะไปในกิจการทั้งกล่าวแล้วในข้อ ๑ ก็ให้ ข้อ ก. วรรค ๓ ความ สิบสี่ ชั้นที่หนึ่ง ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้ กำหนดไว้ ให้ สำหรับข้าราชการของกระทรวงมหาดไทย.

ข. เมื่อเสร็จธุระเดินทางกลับมาแล้ว ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดออกวงไปยังผู้บัญชาการรถไฟ ขอคืนเงินค่าตั๋วซึ่งได้ซื้อ

ไปนั้น พร้อมด้วยชี้แจงเหตุผลของไป และผลที่ได้ รัยจากการสืบสวน และให้บอกเลขที่ของตัวที่ขอเดินทางไป บอกวันที่เดินทาง และบอก สถานที่ขึ้นสถานีลงด้วยเสรี

ก. เมื่อผู้บัญชาการรถไฟ ได้พิจารณาเห็นเป็นคำรสมควร แล้ว ก็ระคืนเงินจำนวนนั้นให้ และแจ้งให้ทราบ.

๓. เพื่อให้ความร้องขอในข้อ ๑ เป็นผลสำเร็จ ผู้บัญชาการรถไฟได้วางอัตราเงินสินบนในการรับทานประเภทการกระทำผิดของผู้ร้ายไว้ดังต่อไปนี้

ก. รับผู้ร้ายทำลายทาง สะพานรถไฟไว้ ให้ ๕๐๐ บาท

ข. รับผู้ร้ายลอบขโมยไปจนรถสินค้าไว้ ให้ ๓๐๐ บาท

ค. รับผู้ร้ายกักขัง โทรเลข โทรศัพท์ ทำลายเครื่อง อาณัติสัญญาณไว้ ให้ ๒๐๐ บาท

ง. รับผู้ร้ายลักแกะตัวเลขอาณัตินิยมที่กักเส้าโทรเลข รับผู้ร้ายขวางฆ่าขบวนรถ รับผู้ร้ายขวางปากระเบื้องหัวกุกูญแก็ไว้ให้ รายละ ๓๐ บาท.

เงินรางวัลที่ระจ่ายให้ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ ระจ่ายให้ คอเมื่อได้ตัวผู้ ร้ายมาฟ้องให้ศาลพิพากษาลงโทษแล้วทุกรายไป และให้ถือว่าอัตรานี้เป็นอัตราขั้นสูง ซึ่งการจับกุมผู้ ร้ายนั้น ต้อง ทำการสอบสวนด้วยควมกล้าหาญ โดยเป็นเรือเล็กลัดขี้นหรือ จะก็ต้องใช้ชู้บายไหวพริบเป็นพิเศษ จึงระจ่ายให้ตามอัตราข้างบน

นั้น หากการจับกุมได้กระทำไปโดยสะดวก เงินรางวัลในการจับ
ก็สมควรจะตกลงบางส่วน แล้วแต่ข้าหลวงประจำจังหวัดจะเห็น
สมควรจ่ายเป็นจำนวนเท่าใด

อนึ่งการจับผู้กระทำความผิดนั้น ถ้าผู้จับเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ
ซึ่งได้รับเงินเดือนตั้งแต่ ๘ บาทขึ้นไปแล้ว กรมรถไฟจะไม่จ่าย
เงินรางวัลให้ ตามข้อตกลง ซึ่งมีไว้กับอธิบดีกรมตำรวจแต่เดิมนั้น
นอกจากนี้จ่ายให้ทั้งสิ้น

๔. ผู้บัญชาการรถไฟขอรับรองว่า ในกาลต่อไป ถ้ามีการประ
ชุมของคณะกรรมการจังหวัดหรือกรมการอำเภอแล้ว ถ้ากิจการที่
ประชุมนั้น มีข้อข้องเกี่ยวกับข้อพิพาทซึ่งมาถึงกรมรถไฟ ก็ขออย่าให้
เรียกเจ้าหน้าที่รถไฟมาเข้าร่วมประชุมด้วยเลย

ที่ประชุมรับรองขอให้ขึ้นไปตามนี้

๕. ผู้บัญชาการรถไฟชี้แจงว่า อุบัติเหตุต่างๆ ที่ทำให้รถไฟ
โผล่ถาวรนั้น แยกออกได้เป็น ๒ กรณี คือ

ก. เกิดจากความบกพร่องของเจ้าหน้าที่รถไฟที่ไม่ปฏิบัติตาม
ให้เคร่งครัดตามกฎหมายข้อบังคับ

ข. เกิดจากมีบุคคลแก่งทำอันตรายอย่างใดอย่างหนึ่ง จน
เป็นเหตุให้รถไฟถาวร

ที่ประชุมได้ตกลงกันว่า ฉะนั้นอุบัติเหตุในข้อ ข. เท่านั้น
เมื่อเกิดขึ้นแล้ว เจ้าหน้าที่รถไฟจะร้องแจ้งให้คณะกรรมการอำเภอ
เจ้าของท้องที่ทราบ เพื่อพิสูจน์ให้เห็นของจริงก่อนที่ทำการซ่อม

แถมหรือยกกรณีอื่นมา เมื่อคณะกรรมการอำเภอได้ทราบเรื่อง
แล้วจะต้องรีบไปพินิจและสอบสวนโดยเร็วที่สุด ส่วนอุบัติเหตุ
ในข้อ ก. นั้น เจ้าหน้าที่รถไฟจะดำเนินการซ่อมแซมได้ทันที โดยไม่
ต้องรอให้คณะกรรมการอำเภอทำการสอบสวนแก่อย่างใด

๖. ผู้บัญชาการได้พิจารณาในที่ประชุมว่า มีความประสงค์
จะแสดงข้อความเกี่ยวกับเรื่องที่กรมรถไฟจ่ายรถบรรทุกให้พ่อค้าไม่
ได้เต็มที่ จนเป็นเหตุให้บรรดาพ่อค้าเป็นจำนวนมากพากันร้องทุกข์
ว่ากรมรถไฟจ่ายรถให้ไม่พอกับความต้องการ ผู้บัญชาการรถไฟ
เห็นว่า สมควรที่ข้าหลวงประจำจังหวัดต่าง ๆ จะรีบกราบไว้ด้วย
เพื่อว่าถ้ามีบุคคลใดมาร้องเรียน จะได้ชี้แจงให้ทราบได้ถูกต้อง
จึงได้ตกลงบอกประชุมดังนี้

ในระยะ ๓ ปีที่ล่วงมาแล้ว เป็นสมัยที่การค้าขาย ฝืดเคือง
การจ่ายรถบรรทุกของกรมรถไฟนี้ว่าพอกับความต้องการของพ่อค้า
ในบางครั้งรถบรรทุกที่กรมรถไฟจ่ายไปตามสถานีต่าง ๆ กลับเกิน
ความต้องการของพ่อค้าก็มี แต่มีคืนการค้าขายฟื้นตัวขึ้น บรรดา
พ่อค้าต่างกว้านสินค้าไว้มาก และพยายามรีบส่งสินค้ามายังท้อง
ตลาดโดยเร็ว จึงระดมขอรถบรรทุกกันอย่างขนานใหญ่ เกินกว่า
จำนวนรถบรรทุกที่กรมรถไฟมีอยู่ ทั้งนี้เป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง
ที่กรมรถไฟจะจ่ายรถบรรทุกให้พอกับความต้องการของพ่อค้าไม่ได้
เพราะความต้อการนั้นมีปริมาณมาก และค้างก็ต้องการให้ได้ใน
ระยะเวลาอันสั้นด้วยกันทั้งนั้น กรมรถไฟไม่สามารถจะหมุนเวียนทำ

การขนส่งให้ทันความต้องการภายในกำหนดเวลานั้นนั้นได้ เนื่องจากเครื่องล้อเลื่อนที่ใช้ในการลากวิ่งไม่พอ แต่ทั้งนี้กรมรถไฟมีที่
 นิ่งนอนใจ ได้พยายามรักษาแก้ไขโดยบุคคลอิทธิฤทธิ์ที่สุด เพื่อให้
 พ้อคำได้ รับผิดชอบต่อความปลอดภัยในการจ่ายรถทั่วหน้ากัน กล่าวคือได้
 วางระเบียบการจ่ายรถตามลำดับเวลาการขอก่อนและหลัง ประกอบ
 กับจำนวนรถจำนวนสินค้าตามส่วนมากและน้อย และพยายามที่จะ
 ขยายขีดความซัดซังต่าง ๆ ให้สูญสิ้นไปโดยเร็วที่สุด โดยวิธีการ
 ดังต่อไปนี้ คือ

ก. เร่งรักษาเดินรถและการขนสินค้าลงให้เร็วว่าที่เป็นอยู่
 โดยปกติ

จ. ถอนเขารถบรรทุกจากทางสายใต้มาใช้ในทางสายเหนือแล้ว
 เขารถบรรทุกของรถไฟสำหรับหลายมาใช้ในทางสายใต้ตอนใกล้โชค
 แคนแทนรถที่ถอนมา

ค. รถบรรทุกที่เคยใช้บรรทุกสิ่งของเครื่องใช้ของกรมรถไฟ
 ในเวลานี้ได้จำกัดจำนวนให้น้อยที่สุด เพื่อกันเอามาใช้ในการบรรทุก
 สินค้า

ง. หมุนเวียนเขารถบรรทุกทุกหินและฟัน มาใช้บรรทุกข้าวใน
 บางคราว

จ. ให้โรงงานมักกะสันเร่งเร่งซ่อมรถที่ชำรุด โดยจัดทำ
 ทั้งกลางวันและกลางคืน เพื่อประสงค์จะให้รถที่ชำรุดออกใช้การได้
 เร็วที่สุด

ฉ. ได้ตกลงสั่งรัดรักร์และรัดขรทุกเข้ามาใช้เพิ่มเก็บอีก
 สรุปรวมความว่า กรมรถไฟได้พยายามเป็นอย่างมากที่จะ
 ช่วยเหลือค่าไถ่รัดขรทุก เพื่อทำการขนส่งสินค้าพอกับความคั่ง
 การ และหวังว่าภายในเวลาอีกไม่นาน เหตุขัดข้องในแวงรัด
 ขรทุกไม่พอว่าจะคงระหมดไป

๓. นอกจากนี้ ได้มีการอภิปรายกันระหว่างข้าหลวงประจำ
 จังหวัดต่าง ๆ กับผู้บัญชาการรถไฟ แต่เป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ
 และปัญหาอันไม่ไ้ใช้ ยึดถือเป็นหลักฐานอย่างใด จึงมิได้บันทึกไว้

เรื่องท ๙๙

ข้อหาหรือเรื่องการเจ้าหน้าที่

ของกรมเจ้าท่า

๑) เรื่องขยายการจดทะเบียนเรือ

ตามความในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ ซึ่งได้แก้ไขความในมาตรา ๓๓๕ ว่าด้วยการจดทะเบียนเรืออันเป็นของบังคับให้บรรดาเรือที่ใช้อยู่ในน่านน้ำสยามนอกจากเรือที่ใช้เดินในแม่น้ำโขง ทั้งจดทะเบียนรับใบอนุญาต ฯลฯ นั้น ทางกรมจึงจะได้ขยายการจดทะเบียนเรือยนต์ เรือกลไฟ และเรือเล็กต่าง ๆ ตามนัยแห่งพระราชบัญญัติฯ ไปทั่วพระราชอาณาจักร ซึ่งจะได้เริ่มทำการในราวเดือนกันยายน ค.ศ. ในเรื่องนี้ จะคงอาศัยความช่วยเหลือ ทางฝ่ายเจ้าหน้าที่ผู้ปกครองท้องที่เข้าร่วมมือช่วย หลักการที่ของประสงค์มุ่งต่อไป

ก. การคงที่ทำการจดทะเบียน

ถ้าวิไว้ว่าจะทำการเร็วขึ้นไปในท้องที่ต่าง ๆ ทั่วไป โดยแยกกองออกทำการเป็นกิ่งต่าง ๆ ตามสาขาคงนี้

๑. สายลำนน้ำเจ้าพระยา
๒. สายลำนน้ำแควป่าสัก
๓. สายลำนน้ำบางปะกง
๔. สายลำนน้ำนครไชยศรี
๕. สายลำนน้ำราชบุรี
๖. บั๊กษ์ไค้ฝ่งตะวันออก
๗. บั๊กษ์ไค้ฝ่งตะวันตก
๘. อ่าวสยามฝ่งตะวันออก

ส่วนคำแปลที่คงนิจักของประกอบด้วย

๑. ที่ชุมนุมเรือหรือท่าเลียมเรือมากหรือ
คำแปลที่คงนิจักทางจังหวัดที่จะเรียกเรือมารวมไค้โดย
สะดวกแก่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของเรือ

๒. ใกล้เคียงว่าการอำเภอและตำรวจ เพื่อ
ความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่และสะดวกในการส่ง
เงินรายไค้ ซึ่งทางการจะตกลงยกกระทรวงการ
คลังขอส่งทางอำเภอ ความหลักการที่กรมเจ้าท่า
ปฏิบัติอยู่ในที่ซึ่งที่ขึ้นในแล้ว

ข. กำหนดเวลาทำงานในตำบลหนึ่ง ๆ

๑. จัดตั้ง ทราบ จำนวน เวล^๕ที่ ต้อง ระบ^๕
เขียนโดยประมาณ

๒. ระยะทางจาก ตำบลหนึ่ง ไปยังอีกตำบล
หนึ่ง เพื่อกำหนดเวลาที่จะตั้งทำการ

ค. การคมนาคม

๑. การไปมาในการขกกอง จำต้องทราบ
ความสะดวกของการคมนาคมระหว่างท้องที่

๒. พาหนะที่จะใช้ควรเป็นพาหนะอย่างใด

ง. การสอบไล่ นายเรือ, นายท้ายสำหรับเรือ

ต่างจังหวัด

การตรวจสอบสายตา ทางกรมเจ้าท่าจะ
จัดทำเครื่องมือในการตรวจสอบ แต่ขอให้
นายแพทย์หรือสาธารณสุขจังหวัดเป็นผู้ สอบ

๒) การควบคุมการเดินเรือ

ตามความในมาตรา ๖๘ ที่แก้ไขใหม่ให้อำนาจแก่เจ้าท่าหรือข้าหลวงประจำจังหวัดในท้องถิ่นที่ไม่มีเจ้าท่า ออกข้อบังคับควบคุมการเดินเรือในแม่น้ำลำคลองใด ๆ ซึ่งอยู่ในเขตท้องที่ของคนที่

มาตรา ๓๐๒ ซึ่งเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแก่เรือ นายเรือ หรือนายท้ายจักต้องรายงาน

มาตรา ๓๓๘ การเรียกคืนหรือวิโยชอนุญาตเรือที่ไม่มีความพิทักษ์รักษาและความสะอาดเรียบร้อยเพียงพอสำหรับการที่จะใช้

มาตรา ๓๓๘ อำนาจในการกักเรือที่ไม่มีความสมบูรณ์ และไม่เป็นที่ไว้วางใจสำหรับการเดินทางที่จะใช้เรือนั้น

มาตรา ๒๗๔ ผู้ควบคุมเรือ เครื่องจักร จักต้องเก็บประกาศนียบัตรสำหรับตัวไว้ในเรือ และเมื่อเจ้าของจะเปลี่ยนผู้ควบคุม ให้นำใบอนุญาต เรือพร้อม ทั้งประกาศนียบัตร ไปให้นายทะเบียนหมายเหตุที่ทำการ เจ้าท่าท้องถิ่นที่เรือนั้นขึ้นทะเบียน

มาตรา ๒๗๓ อำนาจในการสั่งกักหรือเรียกคืนประกาศนียบัตร นายเรือ คันหน ส้วง ใ้กัังนายท้าย คนถือท้าย คันกล หรือคนใช้ เครื่องจักรที่กระทำผิด

ตามความในมาตราต่าง ๆ แห่งพระราชบัญญัติก็กล่าวมาแล้ว
 นี้ สำหรับเรือที่เดินหรือใช้อยู่นอกเขตที่ท่ากรุงเทพฯ เป็นการสม
 ควรที่จะมอบอำนาจให้ข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นผู้ควบคุม เพราะ
 อย่างไรก็ดีในระหว่างนี้ทางการของกรมเจ้าท่ายังไม่ทำเรื่องเจ้าท่าท้อง
 ที่ขึ้น จึงจำเป็นต้องฝากงานทั้งนี้ ให้อยู่ในความควบคุมของข้า
 หลวงประจำจังหวัดไปก่อน แต่ทางการจักต้องประกาศทั้งข้าหลวง
 ประจำจังหวัดต่าง ๆ เป็นเจ้าท่าท้องที่ ทั้งเช่นที่เคยประกาศมา
 แล้วในการนี้ควรประกาศทั้งเสียใหม่โดยยกเลิกประกาศเก่า เพราะ
 การมอบอำนาจยังไม่สมบูรณ์ตามความประสงค์ของพระราชบัญญัติ

ในการตรวจตราบรรดาเรือบรรทุกคนโดยสาร สินค้า และเรือ
 รุงต่าง ๆ ที่เดินประจำทางภายในเขตจังหวัดก็ดีหรือเดินผ่านเขตจังหวัด
 ก็ดี ทางกรมเจ้าท่าจักได้แนะนำวิธีปฏิบัติการให้ทราบในเมื่อได้
 ประกาศทั้งเป็นเจ้าท่าแล้ว

อนึ่ง อำนาจในการลงโทษ ปรียแก่จำนวนในความผิดต่อพระ
 ราชบัญญัติการเดินเรือ ซึ่งมีแต่โทษปรียอย่างเดียวไม่เกิน ๒๐๐ บาท
 นั้น สำหรับจำนวนที่กระทำผิดในต่าง จังหวัด ก็ควรมอบอำนาจแก่ข้า
 หลวงประจำจังหวัดซึ่งได้ประกาศทั้งเป็นเจ้าท่าแล้วเช่นเดียวกัน

๓) การใช้เรือราชการประจำจังหวัด

- ก. ความจำเป็นของทางจังหวัดที่ก้องใช้เรือเป็นพาหนะ
 ข. เรือชนิดใด ขนาดใด จะเหมาะสมแก่ท้องที่แห่งจังหวัดนั้น ๆ
 ค. จังหวัดใดมีเรือมากเกินต้องการ จะถอนไปให้จังหวัดที่
 ไม่มี

๔) การสอบไล่คนประจำเรือราชการหัวเมือง

เนื่องจากความในมาตรา ๒๗๗ บัญญัติไว้ว่า "ผู้ควบคุมเรือ ๑ ลำ
 หรือผู้ควบคุมเครื่องจักรของเรือ ต้องเป็นผู้ที่สอบไล่มีประกาศ
 นียบัตรสำหรับความรู้ในหน้าที่" นั้น

เรือหัวเมืองบางลำนายท้าย คนใช้เครื่อง ไม่มีประกาศนียบ
 ัตรสำหรับความรู้เป็นการฝึกหัดพระราชบัญญัติ ๑ จึงจำเป็นต้องให้ส่งไป
 สอบไล่ หรือมีเจตนาที่จะปลดออก บรรดาคนที่มีประกาศนียบัตร
 แทน.

มติของที่ประชุมเรื่องขยายกำรจดทะเบียนเรือ

๑. กรมเจ้าท่าควรพิจารณาก่อนนำไปยังจังหวัดต่าง ๆ ในเรื่องว
 ละแยกที่ก้องการทราบหรือก้องการให้จังหวัดช่วยเหลือถาม ข้อหา
 รือข้างต้น

๒. ที่ประชุมรับรองว่า การตรวจสอบสายตานายเวื่อนายท้าย
สำหรับเรือค่างจังหวัด จะให้สาธารณสุขจังหวัดช่วยตรวจ แต่
กรมเจ้าท่าจะต้องจัดหาเครื่องมือในการตรวจส่งไปให้

เรื่องควบคุมการเดินเรือ

๑. การประกาศทั้งข้าหลวงประจำจังหวัด เป็นเจ้าท่าท้องถิ่น
กรมเจ้าท่ารับรองจะเป็นผู้ดำเนินการโดยพิจารณาทั่ว ๆ ไป เมื่อ
เห็นว่าจังหวัดใดสมควรก็จะได้ประกาศทั้งต่อไป

๒. การออกข้อบังคับการเดินเรือในท้องถื่น ซึ่งพระราชบัญญัติ
ให้อำนาจเจ้าท่าหรือข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นผู้ออกได้ในเขตต์ของ
คนนั้น ข้าหลวงประจำจังหวัดอาจได้รับความลำบากที่จะออก ข้อ
บังคับได้ เพราะไม่มีความรู้ในวิชาเดินเรือ กรมเจ้าท่ารับรอง
จะส่งหัวข้อเป็นหลักการไปยังจังหวัดค่าง ๆ สำหรับใช้เรียบเรียง
ข้อบังคับแล้วส่งมาให้กรมเจ้าท่าพิจารณา โดยจะเป็นฝ่ายช่วยเหลือ
ในส่วนเทคนิคทั่วไป ท้องที่ใดที่จังหวัดขอร้องให้ส่งผู้ชำนาญทาง
เทคนิคไปตรวจสอบ หากกรมเจ้าท่าเห็นสมควรก็จะจัดส่งไปให้

๓. กรมเจ้าท่ารับที่จะทำข้อเสนอแนะส่งไปจังหวัด เพื่อให้
สามารถทราบผู้บังคับของเรือ กำลังของเครื่อง อาวุธสัญญาณ
และอื่น ๆ

๔. กรมเจ้าท่าทำวิริยะแก่ กฎหมายให้อำนาจข้าหลวงประจำจังหวัดหรือเจ้าท่าท้องที่ ออกข้อบังคับปฏิบัติการของรัฐบาลหรือควบคุมท่าเรือ โดยปรากฏว่าท่าเรือมีส่งคนโดยสารตามท้องที่ต่าง ๆ เวลานั้นไม่มีการควบคุมอย่างใด บริษัทหรือเจ้าของเรือจักหาท่าเรือเอง ซึ่งไม่เป็นการแปลกก๊วย และกระทบกระเทือนกัน เพราะแย่งแข่งขันกันเนื่อง ๆ

เรื่องการใช้เรือราชการประจำจังหวัด

๑. การซ่อม การซ่อมเรือมีงบประมาณตั้งไว้ทางกรมเจ้าท่า เมื่อจังหวัดสามารถระทำการซ่อมเอง (ไม่ใช่ซ่อมประจำปี) โดยไม่ต้องส่งเรือไปกรุงเทพ ฯ ให้ขอ อนุญาตต่อกรมเจ้าท่าก่อน

๒. การย้ายสับเปลี่ยนเรือจากจังหวัดหนึ่ง ไปให้แก่อีกจังหวัดหนึ่ง ให้กรมเจ้าท่าขอกระทรวงมหาดไทย เพื่อออกคำสั่งไปยังจังหวัด

๓. จังหวัดตราดและจังหวัดชลบุรีต้องการเรือใช้ จังหวัดละ ๑ ลำ เพราะไม่สามารถจะส่งเรือที่มีอยู่ เก็บกักกันไปได้ เวลานั้นทางทหารเรือกำลังซื้อเรือตรวจการประมง สำหรับใช้ตรวจทางชายทะเลทั่วไป เมื่อจังหวัดต้องการใช้เกี่ยวแก่การจับผู้ร้าย ระขอเรือเหล่านั้นไปช่วยเหลือไว้.

ข้อหาหรือเรื่องการเดินเรือรับส่งคนโดยสาร
ของจังหวัดชัยนาท

การเดินเรือรับส่งคนโดยสาร ใครอยากจะทำก็ทำได้ เพราะ
ยังไม่มีการควบคุม เป็นเหตุให้ราษฎรแย่งกันเดินเรือจนเกิด
วิวาทเป็นที่หวาดเสียวแก่ประชาชน จึงเห็นควรให้มีสัมปทาน
การเดินเรือรับส่งคนโดยสารเพื่อความเรียบร้อยต่อไป

ผู้รักษาการแทนอธิบดีกรมเจ้าท่ากล่าวว่า โดยฉะเพาะ
เรื่องความปลอดภัยในการเดินเรือ กรมเจ้าท่าได้ตั้งกรมการขึ้น
ชุดหนึ่งสำหรับพิจารณาอยู่แล้ว ส่วนเรื่องที่จะให้มีสัมปทาน
การเดินเรือน่าจะลำบาก โดยผู้มั่งทุนมากจะแย่งการเดินไปจาก
ผู้มั่งทุนน้อย ซึ่งจะทำให้ผู้มั่งทุนน้อยขาดการอาชีพ แต่อย่างไร
ก็ดี กรมเจ้าท่าได้กำริระจำกักจำนวนเรือรับส่งคนโดยสารไม่ให้มี
จนล้นหลาม ส่วนในกาลก่อนไปจะมอบหน้าที่ให้ แก่เทศบาลเป็นผู้
จัดทำ

มติของที่ประชุม

ที่ประชุม เห็นพ้อง ทั่วย กับ ความเห็นของ ผู้รักษา การ แทน
อธิบดี กรมเจ้าท่า หมายความว่ายังไม่ควรจัดให้มีสัมปทานการ
เดินเรือขึ้น

ข้อหารือเรื่องสำรวจภาวะแห่งการค้าและเศรษฐกิจ
ของกรมพาณิชย์

เรื่องการสำรวจสินค้าและภาวะของการค้าและเศรษฐกิจใน
จังหวัดต่าง ๆ เป็นงานที่กระทรวงเศรษฐกิจได้เริ่มทำมาแต่ พ.ศ.
๒๔๖๘ โดยมอบให้แผนกสรรพากรจังหวัดเป็นเจ้าหน้าที่ ทำการ
สำรวจและส่งรายงานให้ แต่ผลของการสำรวจตามรายงานที่แผนก
สรรพากรส่งมาให้นั้น ยังมีการคลาดเคลื่อนและห่างไกลจากความเป็น
จริงอยู่มากเป็นอันว่า ตัวเลขอันเกี่ยวแก่จำนวนสินค้าที่เกิดขึ้น
หรือที่ใช้ในจังหวัด ฯลฯ เหล่านี้ จะถือเอาเป็นหลักสำหรับพิจารณา
ไม่ได้ แต่ก็ยังมีบางข้อ เช่น ราคาสินค้า อัตราค่าจ้าง ค่าเช่า
ค่าขนส่งของและอัตราดอกเบี้ยเหล่านี้ พอจะยกเป็นสถิติและถือเป็น
หลักพิจารณาได้บ้าง เท่าที่เป็นอยู่ในเวลานี้กระทรวงเศรษฐกิจต้อง
เลือกคดีเอาแต่บางสิ่งบางอย่างที่เห็นว่าพอจะเชื่อถือได้ นับว่าการ
สำรวจยังได้ผลน้อยมาก

เรื่องนี้ ถ้าหากคณะกรรมการจังหวัดร่วมมือกันช่วยเหลือทำ
การสำรวจให้ได้ผลใกล้เคียงความจริงได้ทุก ๆ ข้อแล้ว จะเป็นประโยชน์
แก่ราชการของกระทรวงเศรษฐกิจเป็นอันมาก กรมพาณิชย์ขอ

เสนอเรื่องต่อกระทรวง เพื่อทราบถึง คณะกรรมการจังหวัดว่า อนุมัติ
 ทางกวดขันให้การสำรวจภาวะของการค้าและเศรษฐกิจ ในจังหวัด
 ต่าง ๆ ได้ผลเต็มที่และได้ความจริงประการใดบ้าง ได้เสนอแบบ
 สำรองและแบบคำถามที่ได้เคยมอบให้แผนกสรรพากร ทำการสำรวจ
 และรายงานรวม & แยกมาเพื่อพิจารณาพร้อมกัน

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมชี้ชัดถึง กระทรวงเศรษฐกิจขอรับไปพิจารณาใหม่.

เรื่องที่ ๗๑

ข้อหาหรือเรื่องคลังสินค้า

ของจังหวัดร้อยเอ็ด

จังหวัดร้อยเอ็ดเสนอว่า รัฐบาลควรตั้งคลังสินค้ารับซื้อพืช
 ผลชนิดที่เก็บไว้ได้นาน แล้วช่วยขายแก่ผู้ซื้ออีกทอดหนึ่ง จะเป็น
 วิธีที่ดีคนกลางและช่วยส่งเสริมการค้าขายในทำเลที่ยังไม่เจริญ จะ
 เป็นทางชักจูงให้ราษฎรประกอบพืชผลมากขึ้น

ผู้แทนกรมพาณิชย์กล่าวว่า การตั้งคลังสินค้าเป็นปัญหา
 ใหญ่ จะพิจารณากันในเวลากระชั้นถึงกันเห็นจะไม่สำเร็จ กระทรวง
 เศรษฐการใคร่ขอรับไปพิจารณาจะเห็นอย่างไร

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมไม่ขัดข้อง เป็นอันให้มอบข้อหาข้อไว้ให้กระทรวง
 เศรษฐการพิจารณาต่อไป.

กระทรวงการคลัง

เรื่อง ที่ ๙๒

ข้อหาหรือเรื่องแก้ไขวิธีเก็บเงินของรัฐบาล

ของจังหวัดอุดรธานี

๓. เนื่องจากการเก็บเงินของรัฐบาลซึ่งตกอยู่ในฐานะที่ลำบากและไม่ไต่กรวดวันแทบทุกประเภทเป็นลำดับมา ถ้าให้คำริแก้ไขวิธีเสียบ้างก็น่าจะเขยิบขึ้นได้ เช่น

ก. เงินรัชชูปการเวลานี้มีค่ามากโดยทั่วไป ถ้ายังไม่มีนโยบายที่จะเปลี่ยนเป็นอย่างอื่นแล้ว ข้าพเจ้าเห็นควรเปลี่ยนเก็บเป็นรายย่อยบ้าง เช่น จะเก็บเดือนละครั้งหนึ่ง หรือ ๓ เดือนต่อครั้ง ถ้าเสียครั้งเดียวตลอดปีก็ได้รับถาวรลดหย่อนลง แต่ถ้าเสียเป็นงวดควรเรียกเต็มโดยไม่มีการลดหย่อน เช่น ผู้ที่ซื้อเสียปีละ ๖ บาท ก็ให้เสียได้เป็นงวด ๆ ละ ๕๐ สตางค์ ถ้าเสียครั้งเดียว ๖ บาท ก็ลดลง ๑-๒ บาท ดังนี้

ส่วนการเก็บ ถ้าจะให้กรมการอำเภอเก็บรายย่อยก็จะเป็นภาระมากนัก ควรจ่ายกองแสดมย์ให้กำหนด ผู้ใหญ่บ้านนำไปเก็บ โดยจ่ายใบเสร็จที่เขียนนามผู้ที่จะต้องเสียไปให้เสร็จ เมื่อผู้ใดนำเงินมาชำระแล้วก็ออกใบเสร็จปิดแสดมย์ที่ควานำให้แล้วรับเงินรวมมาส่งอำเภอ เดือนละครั้งในเวลาประชุม ส่วนคราวต่อ ๆ ไปก็ให้นำใบเสร็จมา

กำหนดผู้ใหญ่บ้านอยู่แล้ว โดยผู้ที่จะต้องเสียเงินไม่สามารถนำเงินไป
 เสียจึงมอบรวมไว้ให้ที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน การเก็บเงินไม่ได้หมาย
 ถึงเก็บเป็นคราว ๆ หมายถึงเก็บเป็นงวด รายละเติกละน้อยและยอม
 ให้เลื่อนเวลาได้ การที่ราษฎรต้องเสียเงินคราวละมาก ๆ ย่อมเป็น
 การยากที่จะหาไปชำระเลยเก็บไม่ได้ แล้วเลยทำให้การเงินของ
 รัฐบาลตกต่ำไป การมอบแสดมย์ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านรักษาไว้
 ไม่ใช่ มอบตัวเงิน สมมุติว่า แสดมย์นั้นจากศุนย์หาย ไปได้ไม่ใช่
 เงินหาย คงเป็นแค่ส่วนราคาค่าจ้างพิมพ์ชาติไป ซึ่งไม่เป็นราคาแพง
 เท่าใดนัก ส่วนการรู้หนังสือหรือไม่รู้หนังสือของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
 ไม่เป็นข้อสำคัญ เพราะมีใบเสร็จเป็นหลักอยู่แล้ว กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
 อาจวานเค็กหรือครู ประชาบาลอ่านให้ฟังในเมื่อสงสัย โดยเฉพาะ
 เรื่องบ้านที่ยอมเป็นธรรมคา เมื่อรายได้มากขึ้นควรจะต้องจ่ายให้บ้าง
 พอสมกัน

ผู้แทนกระทรวงการคลังกล่าวว่า กระทรวงการคลังใคร่จะขอ
 รัยความเห็นเรื่องนี้ไว้พิจารณา จะเห็นอย่างไร

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมอนุมัติ

เรื่องที่ ๙๓

ขอหารือเรื่องแก้ไขพระราชบัญญัติอากรแสตมป์

ของจังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองคายเสนอว่า มาตรา ๔ และบัญชี ก. ข้อ ๗
ใบมอขอำนาจมีว่า

ก. มอขอำนาจให้บุคคลคนเดียวหรือหลายคนกระทำการครึ่ง
เดียว ค่าอากรแสตมป์ ๑ บาท

ข. มอขอำนาจให้บุคคลคนเดียวหรือหลายคนกระทำการกว่า
ครึ่งหนึ่ง อากรแสตมป์ ๕ บาท ตัวอย่างเช่น เจ้าของโคชายโค.

๑ โค มอขอำนาจให้คนอื่นทำแทนต้องเสียอากรแสตมป์ ๑ บาท
ถ้าชายโคแก่ ๒ โคขึ้นไป มอขอำนาจให้คนอื่นไปทำแทนถือว่าการ
กระทำ ๒ ครั้ง ในคราวเดียวกันนี้ ต้องเสียอากรแสตมป์ ๕ บาท

การเลี้ยงสัตว์พาหนะไว้จำหน่ายนั้นจึงไม่สะดวก กล่าวคือ
พระราชบัญญัติอากรแสตมป์เรียกเงินค่ามอขอำนาจแพงมาก ถ้า
ชายโคเมีย ๑ โค ราคาอย่างแพงเวลานี้ตัวละ ๑ บาท เจ้าของก็ก
ซัทมาโอนไม่ไ้ก็ต้องเสียค่าแสตมป์ ๑ บาท ค่าโอนอีก ๕๐ สตางค์
คงเหลือ ๑.๕๐ บาท ถ้าชายโค ๒ โคราคา ๑ บาท ต้องเสียค่า
อากรแสตมป์ ๕ บาท ค่าโอน ๑ บาท เงินราคาโคหมดไปแล้ว
ครึ่งจะเกินทางเข้ามาทำที่ว่าการอำเภอด้วยตนเอง ระยะทางก็ห่าง

ไกล บางแห่งทิ้งไปและลดมี ๖ วัน เป็นการเสียเวลาทำมาหากิน
จึงขอรวบรวมกันหลาย ๆ คนขายแล้วมอบให้คนเที่ยวทำแทน ถ้า
ไม่มีหลายคนขายก็ตกลงขายไม่ได้ เพราะเจ้าของโดยบางคนแก่
ชราเสียบ้าง หรือป่วยบ้าง จำต้องมอบฉันทะให้บุตรหลานมาทำแทน

จึงเห็นว่า ควรแก้ไขราคาอากาศนครศรีธรรมิยะเพราะแก่การมอบตัว
พิมพ์สัปดาห์ลงเป็นว่ามอบครั้งเที่ยว ๒๕ มอบก็ตัวก็คามครั้งละ ๒๕
สทวงค์ เพื่อให้ราษฎรได้จำหน่ายซื้อขายโดยสะดวก จึงขอ
ปรึกษาในที่ประชุม

มติของที่ประชุม

มอบให้กระทรวงการคลังรับไปพิจารณา.

เรื่องที่ ๙๔

ข้อหาหรือเรื่องคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
ไม่ยอมให้นายตรวจสรรพสามิตเบิกค่าจ้าง คน ท้าบ หาม ใน
เวลา ออกตรวจราชการ
ของจังหวัดหนองคาย

แต่เดิมมานายตรวจสรรพสามิตเมื่อออกไปตรวจราชการตาม
ท้องที่ เคยเบิกเงินค่าจ้างคนท้าวหามได้ ๒ คน บัดนี้กรรมการ
ตรวจเงินแผ่นดินภาค ๓ ทักท้วงว่า นายตรวจสรรพสามิตมีหน้าที่
สืบเสาะตรวจตราจับกุมผู้กระทำความผิดของเกี่ยวกับนายสิบทหาร, ตำ
รวจประจำกองปราบปราม ซึ่งมิระบียบราชการไม่ให้เบิกเงินค่าจ้าง
คนท้าวหาม ให้เรียกเงินคืน เห็นว่าการทำเช่นนี้ไม่ถูกต้อง เพราะ
ไม่เป็นการเสมอภาค ข้อหาข้อที่ประชุมว่าจะสมควรประการใด

ผู้แทนกระทรวงการคลังแจ้งแถลงว่า ตามระเบียบของกระทรวง
การคลัง ในเรื่องจ้าง คนท้าวหามอันเกี่ยวข้องกับ นาย ตรวจสรรพสามิต
นั้น ถ้าต้องควบคุมหรือติดตามผู้กระทำความผิด หรือควบคุมของหลวง
ในเวลาเดินทาง ยอมให้เบิกค่าท้าวหามได้ตามกฎของกระทรวงการ
คลัง ส่วนการเดินทางตรวจตราเหตุการณีสถานปกติไม่ยอมให้เบิก
ค่าจ้างคนท้าวหาม ส่วนการเบิกเงินนั้นให้ข้าหลวงประจำ จังหวัด
เป็นผู้ สั่งการตามสมควรแก่เหตุ ระเบียบนี้เช่นระเบียบใหม่ได้ส่งไป
เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๔๗๗ นี้เอง

ข้าหลวงประจำจังหวัดหนองคายเห็นว่า แม้จะมีระเบียบเช่น
กล่าวแล้วก็ยังไม่เสมอภาค ควรให้เหมือนข้าราชการแผนกอื่น ๆ

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นว่า ระเบียบใหม่ผ่อนผันให้ยอมเบิกค่าจ้างคนหา
หามาได้แล้วโดยให้ข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นผู้ สั่งอนุญาต เป็นอัน
ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดใช้ดุลยพินิจตามสมควร หากรายใดเห็น
ว่าจำเป็นก็ให้สั่งจ่ายได้.

เรื่องที่ ๙๕

ข้อหาหรือเรื่องขอให้นายตรวจสรรพสามิต
ใช้ม้าเป็นพาหนะในการไปตรวจท้องที่ได้
ของจังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองคายเสนอว่า นายตรวจสรรพสามิตที่ออกไป
ตรวจราชการตามท้องที่ มีระเบียบของกระทรวงการคลังไม่ยอมให้
ใช้ม้าเป็นพาหนะ ส่วนสมุหบัญชีแผนกสรรพากร กระทรวงการ
คลังยอมให้ใช้ม้าเป็นพาหนะในเวลาออกตรวจราชการได้ กับยังให้
คนหาขามอีก ๓ คน เห็นควรแก้ไขโดยยอมให้นายตรวจสรรพ
สามิตใช้ม้าเป็นพาหนะได้ เช่นเดียวกับสมุหบัญชีแผนกสรรพากร
เพราะฐานะแห่งตำแหน่งอยู่ในระดับเดียวกัน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า ข้อหาหรือเรื่องนี้
ลักษณะคล้ายกันกับเรื่องขอค่าจ้างคนหาขาม ทางกระทรวงการ
คลังก็ได้วางระเบียบไปแล้ว ควรจะลองใช้ระเบียบใหม่ดูก่อน

ผู้แทนกระทรวงการคลังชี้แจง และกล่าวต่อไปว่า เรื่องนี้ก็
เช่นเดียวกับเรื่องที่ ๙๔ เมื่อนายตรวจสรรพสามิตมีความจำเป็น
หรือมีเหตุพิเศษก็ให้ใช้ม้าได้ ไม่ใช่ระหัดมไม่ให้ใช้เลยก็เกี่ยว
เว้นแต่ในการตรวจท้องที่ตามปกติจึงไม่ยอมให้ใช้

เรื่องที่ ๗๖

ข้อหาหรือเรื่องเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ
ของจังหวัดปรจจันบุรี

จังหวัดปรจจันบุรีเสนอว่า ลักษณะการทิ้งไม่ให้เบิกเงิน
ค่าเช่าบ้าน ตามบัญชีแห่งหนึ่งคือที่ ๒๓๔/๓๓๒๘ แผนกสมุหบัญชี
ลงวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ ถือว่าข้าราชการครั้งแรก
ในท้องที่ใด นับว่าเป็นผู้มีภูมิลำเนาในท้องที่นั้น ทางกรมไม่
อนุญาตให้เบิกเงินค่าเช่าบ้าน ระเบียบนี้ข้าพเจ้าเห็นว่าเหมาะแก่
เฉพาะบางจังหวัด เช่นพระนครและธนบุรี เพราะจังหวัดทั้งสอง
สะดวก มีทางคมนาคมและขบวนพาหนะไปมาได้สะดวก แม้
จะอยู่บ้านไกลจากที่ทำงาน ก็สามารถไป มาได้ ทันกับ เวลาเปิดปิด
สำนักงาน

แต่ตามจังหวัดต่าง ๆ นอกจากจังหวัดพระนครและธนบุรีแล้ว
ยังมีการคมนาคมไม่สะดวกแก่การไปมา หากว่าผู้สมัครเข้า
รับราชการในจังหวัดนั้นจะมีภูมิลำเนาเดิมของตนเป็นที่พักอาศัยอยู่
จริง แต่ก็ห่างไกล เช่น อยู่คนละอำเภอกับที่สำนักงานของตน
ตั้งอยู่ ถ้าจะอยู่บ้านของตนเองก็ทำงานไม่ทันตามเวลา โดย
เฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการตำรวจและข้าราชการทหารนั้น มีหน้าที่
เตรียมพร้อมในการรวมกำลัง เพื่อทำการในเมื่อมีเหตุเกิดขึ้นเสมอไม่
ว่าเวลาคึกก้นเพียงคืน หากว่าข้าราชการตำรวจจะไปอยู่บ้านของตน

เอง ซึ่งอยู่ห่างไกลกับสำนักงานก็คงไม่สะดวกที่จะทำงานกันหน้า
 ใต้กันทางที่ เรืองนี้ เมื่อพิจารณาถึงความเดือดร้อนของข้าราชการ
 ชั้นผู้น้อย เช่น พลตำรวจโทไถ่เลื่อนฐานะขึ้นเป็นนายสิบ โดยมีความ
 ชอบที่อุทิศสภาระบายเหง้อคางนัว จนได้เข้าอัครนายสิบแล้ว แต่พล
 ตำรวจประเภทนี้ก็ยังเสียค่าเช่าบ้านของตนเอง เพราะถือว่าเดิมมีภูมิ
 ลำเนาอยู่ ในจังหวัดที่เข้ารับราชการ แต่ขอให้ทางราชการกรุณา
 ระลึกถึงอัคราเงินเดือนของนายสิบ ๓๖ บาทครึ่ง ถ้าต้องชักเงินจำนวน
 นี้เป็นค่าเช่าบ้านเสีย ๓ บาท ส่วนที่เหลือจะพอแก่การใช้จ่ายในครอบครัว
 หรือไม่ ถ้ากรุณาหยิบยืมปัญหาที่ว่าเข้ารับราชการในจังหวัดใด ไม่
 ถือว่ามีภูมิลำเนาในจังหวัดนั้น เป็นเหตุให้จัดการเบิกเงินค่าเช่าบ้านอย่าง
 กว้าง ๆ เช่นนี้ออกเสีย พอจะยกเบาความเดือดร้อนได้บ้าง คือ ยก
 ให้คณะกรรมการจังหวัดเป็นผู้พิจารณาว่า บ้านของผู้ผู้น้อยที่ไหนจะ
 มาทันทำงานตามหน้าที่ได้หรือไม่ ถ้าหากมีภูมิลำเนาอยู่ใกล้เคียง
 สามารถมาทันได้ จึงควรยกเบิกเงินค่าเช่าบ้าน จึงใคร่ขอยกเลิกระเบียบ
 เดิมของกระทรวงการคลังชั้นนี้เสีย

ผู้แทนกระทรวงการคลังแถลงว่า ตามข้อบังคับเรื่องเงินค่าเช่า
 บ้าน อนุญาตให้เบิกเฉพาะผู้ที่ไม่ได้อยู่ในท้องถื่นนั้น ถ้ายอมให้ผู้ที่
 อยู่ในท้องถื่นนั้นเบิกค่าเช่าบ้านได้ด้วยจะเปลืองเงินอีกมาก รายใดถ้า
 ย้ายไปต่างจังหวัดแล้วย้ายกลับมาโดยไม่มีบ้านส่วนตัวก็ยอมให้เบิกได้

ข้าหลวงประจำจังหวัดปราจีนบุรีเห็นว่า คำว่า "ท้องถื่น" ใน
 ข้อบังคับกว้างมาก ขอให้แก้ไข

ผู้แทนกระทรวงการคลังกล่าวว่า ขอให้ขึ้นไปตามข้อบังคับเดิมก่อน เพราะถ้าแก้ไขข้อบังคับแล้ว ไม่ใช่จะเป็นผลแก่ในต่างจังหวัด แม้ในพระนครก็จะต้องได้รับความเสมอภาคเช่นเดียวกัน เวลานี้ฐานะการเงินของประเทศเป็นอย่างไรก็ย่อมทราบกันอยู่แล้ว

มติของที่ประชุม

ตกลงให้ขึ้นไปตามเดิม.

เรื่องที่ ๙๗

ข้อหาหรือเรื่องกล่าวหาหนะย้ายครอบครัว

ของจังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองคายเสนอว่า ข้อกล่าวหาหนะย้ายครอบครัวของข้าราชการพลเรือนตามกฎกระทรวงการคลังลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๗๕ บัญชีหมายเลข ๖ และหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ ๘๗/๒๕๓๐ ลงวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๔๗๖ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่บรรพบุรุษดเนิน

ข้อที่กำหนดไว้ั้นเหมาะสำหรับจังหวัดหรืออำเภอที่ทางรถไฟไปมาถึงสถานทีที่ระยราชการ แต่สำหรับจังหวัดที่ทางรถไฟไปไม่ถึง จำเป็นต้องใช้พาหนะรถหรือเรือหรือเกวียนโดยตรง หรือใช้พาหนะรถหรือเกวียนหรือเรือต่อจากพาหนะรถไฟอีกทอดหนึ่ง ข้อมขลุกลักไม่สะดวกหลายประการ เพราะการคึกคักน้ำหนักคึกคักเพราะรถไฟส่วนรถหรือเกวียนหรือเรือตามธรรมชาติคึกคักเนื้อที่ ๆ พวงบรรทุกเครื่องครัวเครื่องเรือนไปไ้ไ้ไม่ให้เป็นการเสียหาย หากเป็นขวงที่ไม่กินเนื้อที่ข้บรรทุกไ้มาก ถ้าเป็นสิ่งขวงที่กินเนื้อที่ เช่น ทุนอน หมอน มุ้ง โตะ เก้าอี้ ข้ใส่เสื้อผ้า ข้ใส่หนังสือ ก็บรรทุกไ้ค้ข้ โดยเพราะ ข้ โตะ เก้าอี้ ข้ เป็นสิ่งขวงที่กินเนื้อที่ในการบรรทุกและจำเป็นค้ข้ขอมห้ไป ถ้าจะให้ขายเสียก่อนก็เป็นความล้ขาล้ข้ไปหาซื้อในที่ ๆ ไปรับราชการใหม่ เพราะสิ่งขวงเหล่านี้ไม่ใช้ระมีข้ข้ข้ไป แต่ถ้าจะค้ข้ข้เงินส่วนค้ข้ข้ไป หรือไปหาซื้อเองใหม่ก็เห็นจะเหลือค้ข้ข้ เพราะไม่แน่ว่าวันค้ข้ข้ปีใดทางราชการระให้ไปรับราชการในค้ข้ข้ข้

ต่อไป ข้าราชการส่วนมากไม่รู้อะไร ไต่ เก้าอี้ เป็นความจำเป็นที่
 ข้าราชการจะควรมีไว้ รัย แยกต่างตามฐานะ และมีไว้สำหรับทำงานที่
 ไม่สามารถจะทำให้เสร็จในสถานที่ราชการ หรือเป็นราชการส่วนที่
 ต้องทำในยามจำเป็นก็จำต้องหอบงานไปทำตามที่พัก

ส่วนว่าสำหรับการบรรทุกสิ่งของ ก็กล่าวแล้วโดยย่อ หรือเกวียน
 หรือเรือ ควรบรรทุกให้ตามความจำเป็น และให้อยู่ในลักษณะที่จะช่วย
 กันประหยัดอย่างที่สุด แต่ถ้าจะขอให้เป็นอย่างเดิมนักขอให้มี
 เครื่องเรือนประจำที่พักของข้าราชการตามหัวเมืองให้พอเพียงกับฐานะ
 และตำแหน่งของข้าราชการนั้น จะก็ได้ไม่กังวลเสียของไปตามที่ได้
 กระทำอยู่ ในเวลานี้ คิดว่าถ้าได้กระทำความความเห็นก่อนทายนี้นี้ได้แล้ว
 ในการเบิกจ่ายค่าบรรทุก ก็อาจลดน้อยลงแน่ ๆ

ผู้แทนกระทรวงการคลังกล่าวว่า กระทรวงการคลังเห็นความ
 ไม่สะดวกในเรื่องข้อบังคับการย้ายครอบครัวเหมือนกัน เวลานี้กำลัง
 อยู่ ในความกำริที่ระแวกใจ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า ในเรื่องเครื่องนุ่ง
 บ้านข้าราชการ รัฐบาลมีนโยบายอยู่ เช่นเดิมนั้น และอาจมองจะให้
 เทศบาลเป็นผู้จัดขึ้นในภายหลัง แต่ถ้าวินัยได้ก็ยังมีอีกตามนโยบายไม่ได้
 ก็คงยังปฏิบัติตามที่เดิมไว้ก่อน

มติของที่ประชุม

มอบเรื่องให้กระทรวงการคลังรับไปพิจารณา.

เรื่องที่ ๑๗

ข้อหาหรือเรื่องหนังสือสำคัญ

แสดงการจ่ายเงินเดือนครั้งที่สี่ (แบบ ๔)

ของจังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองคายเสนอว่า ตามข้อบังคับกระทรวงพระคลังมหาสมบัติว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนข้าราชการในการย้ายตำแหน่ง ลงวันที่ ๓๕ กรกฎาคม ๒๔๘๗ ระเบียบที่วางไว้ยังไม่สะดวกและเป็น การถือครั้น แก่ข้าราชการ ที่ย้ายจากจังหวัดหนึ่ง ไปรับราชการอีก จังหวัดหนึ่ง โดยถือแบบ ๔ ซึ่งจังหวัดต้นทางออกให้ เพื่อแสดงว่า ได้รับเงินเดือนครั้งที่สี่เมื่อวัน เดือน ปีใด ครั้นมาถึงจังหวัดปลายทาง คือ จังหวัดที่ไปรับราชการใหม่ ยังเบิกเงินเดือนไม่ได้ เพราะต้องรอนกว่ากระทรวงการคลังจะส่งจ่าย ซึ่งบางรายย้ายอยู่ ถึงต้องโทรเลขเดือนมายังกระทรวงมหาดไทย เป็นการถือครั้น ไม่น้อย เพราะข้าราชการส่วนมากมักได้เดือนหกเดือน

เห็นว่า เมื่อมีแบบ ๔ จากจังหวัดต้นทางแล้วก็ควรเบิกจ่าย เงินเดือนได้ทั้งจังหวัดปลายทาง ส่วนที่กระทรวงการคลังจะส่งจ่าย เมื่อใดก็ได้แล้วแต่ ระเบียบของกระทรวงการคลัง นี้ที่ดำเนินการย้าย โดยเพิ่มเงินเดือน ก็ควรเบิกจ่ายได้เท่าเดิมไปก่อน. อนึ่ง สำหรับ ข้าราชการที่ย้ายไปจากกระทรวง ควรตกลงกับกระทรวงการคลัง

สั่งจ่ายเงินเดือนไปในคราวที่ย้าย หรือเมื่อไปถึงจังหวัดที่ไปรับ
ราชการใหม่ ก็ให้ เขิก จ่าย เงิน เดือน ใต้ความ ที่ปรากฏ เงิน เดือน ใน
หนังสือหรือคำสั่งส่งตัวข้าราชการผู้นั้น แล้วแต่ทางใดจะสะดวก
อย่าให้ต้อง ใต้รับความเดือดร้อนอย่างที่เป็นมาแล้วอีกเลย

ผู้แทนกระทรวงการคลังกล่าวว่า เหตุที่ขัดข้องอาจเป็นเพราะ
ไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับฯ โดยส่งแบบ ๔ ไปอย่างเคี้ยว ความระเบียบ
ให้ส่งสำเนาคำสั่งย้ายแนบใบเขิก ไปด้วย

ข้าหลวงประจำจังหวัดสิงห์บุรีเสนอว่า แม้จะปฏิบัติตาม
ระเบียบข้อบังคับทุก ๆ อย่างแล้วก็ตาม แต่คลังจังหวัดก็ถือว่าเมื่อ
กระทรวงการคลังไม่สั่งจ่าย ก็ไม่ยอมจ่ายเงินเดือนให้

ผู้แทนกระทรวงการคลังรับว่า จะแจ้งเรื่องนี้ให้กรมบัญชี
กลางทราบ และจะใ้ชี้แจงสั่งการไปให้ใต้รับความสะดวกยิ่งขึ้น

มติของที่ประชุม

เท่าที่ผู้แทนกระทรวงการคลังรับรองจะจัดการ เป็นการชวย
แล้ว ให้ผ่านเรื่องนไปใต้.

๓๔๕

เรื่องที่ ๑๙๑

ขอความเห็นเรื่องฝิ่นและสุราเถื่อน

ของกระทรวงการคลัง

กระทรวงการคลังขอให้พิจารณาว่า จะมีทางทำอย่างไรให้
คณะกรรมการอำเภอและกำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ร่วมมือกันปราบฝิ่นและ
สุราเถื่อน

มติของที่ประชุม

ข้าหลวงประจำจังหวัดจะให้ความเห็นในเมื่อกลับจังหวัดแล้ว
โดยส่งความเห็นตรงไปยังกรมสรรพสามิต

เรื่องที่ ๑๐๐

ข้อหาเรือ

เรื่อง ผู้รับอนุญาตจำหน่าย

สุราต่างประเทศในเขตต์ ๒๕ กิโลเมตร

จำหน่ายสุราที่คัมภีร์ทางฝั่งซ้ายไม่มีความผิดตามกฎหมาย
ของจังหวัดหนองคาย

ด้วยเวลานี้ปรากฏว่า มีร้านรับอนุญาตจำหน่ายสุราต่างประเทศประเภทที่ ๒ จำนวน พ.ศ. ๒๔๘๗ ในท้องที่จังหวัดหนองคาย ซึ่งอยู่ในเขตต์ ๒๕ กิโลเมตร นำสุราที่คัมภีร์ทางฝั่งซ้ายเข้าทำการจำหน่ายในร้านเป็นการแข่งขันกันกับร้านจำหน่ายสุราโรงเตาสุราของรัฐบาลอยู่ สุราที่กล่าวนี้มีคัมภีร์อย่างสูงถึง ๘๐ เปอร์เซ็นต์ และขายราคาถูกลง เพราะมีคัมภีร์ที่คองเสียภาษี มีผู้นิยมเสพย์มากทำให้สุราโรงของรัฐบาลที่จัดเป็นรายเทและมีคัมภีร์ต่ำ ราคาแพงนั้นจำหน่ายไม่ออก เป็นการกักตุนผลประโยชน์ที่รัฐบาลควรจะได้ นั้นไปเสีย จึงอยู่ในเขตต์ ๒๕ กิโลเมตรยอมเปิดสิทธิให้นำสุราเข้ามาได้โดยปลอดภาษี และแม้กาลก่อนนี้ยังไม่มีร้านรับใบอนุญาตจำหน่ายสุราต่างประเทศนำเข้ามาขาย ก็มีผู้นำเข้ามาใช้ขายแบ่งปันกันรับประทาน ทำให้ร้านจำหน่ายสุราของโรงเตาสุรารัฐบาลจำหน่ายได้ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วยอยู่ข้างเหมือนกัน แต่ที่ยอมให้เป็นไปเช่นนั้น

ก็ไทยยังมีข้อผูกพันอันกับต่างประเทศอยู่ แต่กับคน เมื่อเกิดมี
 วิชาบัญญัติกำหนดสุราต่างประเทศขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๖๔ ผู้รับ
 อนุญาตได้นำมาจัดแก่ทำการซื้อขาย ทำความสะดวกให้แก่ผู้ต้อง
 ประสงค์ยิ่งขึ้นนั้น จึงไม่ก้องสงสัยเลยว่า จะเป็นการเสียหายต่อผล
 รายได้ของรัฐบาลท้องถิ่นเพียงไร พฤติการณ์ที่กล่าวนี้ ชราภคว
 ไม่มีขตกฎหมายโทษห้ามปรามและกำหนดโทษไว้ เป็นอันว่าผู้กระทำ
 หามิความผิดไม่ เพราะผู้จำหน่าย ๆ ไทยมีใบอนุญาต สุราที่
 จำหน่ายก็เป็นสุราที่ไม่ผิดกฎหมาย

เรื่องนี้ข้าพเจ้าเห็นว่ารัฐบาลไม่ควรระเบิดช่องโหว่ไว้ให้ผลราย
 ใต้ชักคดไปไทยใช้เหตุเลย หากจะบ่งกั้นก็ทำเป็นดังแก่คอง
 แก้วไขเพิ่มเติมกฎหมายอย่างไรไม่ เป็นแต่เพียงไขข้อความในใบ
 อนุญาตก็จะใช้ได้ เพราะใบอนุญาตที่ใช้อยู่เวลานี้ยังไม่มีข้อความ
 ชัดเจนว่า อนุญาตให้จำหน่ายสุราชนิดใด และสุรานั้นเป็นสุราที่เสีย
 ภาษีแล้วหรือยังไม่เสียภาษี คงมีข้อความในใบอนุญาตเพียงแต่ว่า
 "ให้เปิดโรงสำหรับขายสุราปลักหรือส่ง" ได้เท่านั้น จึงทำให้เรื่อง
 ที่กล่าวนี้หลุดรอดพ้นจากความผิดไปได้ และนอกจากนี้ เนื่องจาก
 ข้อความแห่งใบอนุญาตไม่ละเอียดพอ ได้เคยมีเรื่องฟ้องร้องกันอยู่
 เสมอในเรื่องวิชาบัญญัติจำหน่ายสุราโรงและนำเอาสุรากำลังประเทศ
 ไปจำหน่าย แก่ลงท้ายผลของคดีก็ก้องแพ้จำเลย เพราะจำเลยได้
 วิชาบัญญัติจำหน่ายสุราแล้ว ก็เห็นเห็นว่าควรระแก้ไขข้อความใน
 ใบอนุญาตจำหน่ายสุรานั้นเสียใหม่ กล่าวคือ ใบอนุญาตให้บ่งให้ชัดว่า

ให้จำหน่ายสุราชนิดใด สุราโรงหรือสุราท่างประเทศ ให้เว้นไว้
สำหรับถวกรอกซื้อความที่กล่าวนี้ลงไป แล้วพิมพ์ไว้เป็นการตายตัวใน
ใบอนุญาตที่ออกให้ไปอีกว่า ที่ใดเสียภาษีขาเข้าหรือภาษีชั้นในแล้ว
ดังนี้ ในเรื่องดังกล่าวมากี่หาซ้หรือครอกพันจากความผิดไปไม่ได้ไม่
เพราะสุราก็กล่าว แล้วเป็นสุราที่ไม่ได้เสียภาษีขาเข้าหรือภาษีชั้นใน
เมื่อผู้รับอนุญาตนำมาจำหน่ายก็เป็นการผิดต่อใบอนุญาต ย่อมมี
ความผิด สงเคราะห์ที่เข้าไปในฐานจำหน่าย สุราโดยไม่ได้รับอนุญาตก็
ระไกร เพราะใบอนุญาตให้จำหน่ายเฉพาะแต่สุราที่ได้เสียภาษี
ขาเข้าหรือภาษีชั้นในแล้วเท่านั้น ตามที่กล่าวมาแล้วนี้ เห็นพอจะ
แก้ความขัดข้องของกัน ผู้คิดจะเอาเปรียบรัฐบาลได้ก็อยู่ ings
เสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณา

ผู้แทนกระทรวงการคลัง กล่าวว่า ตามความเห็นของจังหวัด
หนองคายนั้นก็ชอบอยู่ แต่ว่ากระทรวงการคลังเห็นว่าจะเป็นการ
กระทบกระเทือนถึงใบอนุญาตในเขตอื่น ๆ เพราะตามหลักการที่
บัญญัติอยู่ในเวลานี้ที่กำหนดทางที่ระบ่งกันอยู่แล้ว ทั้งจะแสดง
ต่อไปนี้คือ -

๑. การออกใบอนุญาตเป็นอำนาจของ ทาง การ คาม พระ ราช
บัญญัติก็ให้พิจารณาว่าสมควรหรือไม่ ถ้าเห็นว่ามีเหตุไม่สมควร
ทำให้รัฐบาลเสียหายทั้งได้กล่าวมาแล้วนี้ก็อนุญาตไม่ได้

๒. ผู้รับจำหน่ายสุราประเภท ๓ ต้องทำสัญญาให้ไว้ต่อเจ้าพนักงานด้วยว่า จะจำหน่ายแค่สุราโรงของรัฐบาลเท่านั้น เมื่อผู้รับอนุญาตกระทำการผิดสัญญาจำหน่ายสุรากลางประเทศด้วย เจ้าพนักงานก็มีอำนาจถอนใบอนุญาตได้ ถึงแม้ว่าศาลจะไม่ลงโทษ เพราะพิจารณาว่าไม่ได้ทำผิดพระราชบัญญัติก็

๓. ในเรื่องการจำหน่ายสุราในเขต ๒๕ กิโลเมตร กระทรวงการคลังได้มีท้องตราสั่งห้ามไปแล้ว และให้ชี้แจงแก่ผู้ที่มีความประสงค์จะจำหน่ายสุราในเขต ๒๕ กิโลเมตรทราบว่า เจ้าพนักงานจะยังไม่ออกใบอนุญาตแก่ผู้ตั้งร้านขายสุรา กล่าวคือ ทวายใดที่กระทรวงการคลังยังมีคำสั่งให้ขายสุรา เจ้าพนักงานจะออกใบอนุญาตให้ร้านจำหน่ายสุราในเขต ๒๕ กิโลเมตรนั้นจากทางฝั่งซ้ายของลำแม่น้ำโขงไม่ได้ เนื่องจากเจ้าพนักงานมีทางขอร้องกันมิให้เกิดความเสียหายทั้งที่กล่าวมานี้ จึงเห็นว่าเป็นทางควบคุมได้เพียงพอแล้ว ไม่จำเป็นต้องแก้ไขแบบใบอนุญาตอย่างไร นอกจากนั้นปัญหาที่เกิดขึ้นในจังหวัดหนองคายเป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังกำลังโต้คชกับจังหวัดอยู่แล้ว จึงขอเสนอว่าถ้าจะดำเนินการเป็นการภายในจะสะดวกกว่า

มติของที่ประชุม

เมื่อเป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังกำลังเจรจายุติกับจังหวัดหนองคายแล้ว ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องพิจารณาในที่ประชุมนี้

เรื่องที่ ๑๐๑

ขอหารือเรื่องแก้กฎข้อบังคับระเบียบการคลัง
 ความความในกฎเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
 ซึ่งได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๑
ของกระทรวงการคลัง

กฎข้อบังคับเดิม ข้อ ๒๔ ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรให้มิเวรประจำการ ก็ให้จัดเสมียนพนักงานในสังกัดกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ สก
 ๓๒ อย่างน้อย ๒ นายผลัดเปลี่ยนกันเป็นเวรประจำ
 การและ กำกับยาม รักษาการที่ ทำการคลัง จัง
 หวัดทุกคืน เวรประจำการ และกำกับ ยาม
 รักษาการ ที่ใดให้มีคน นั้นต้อง ไปถึง ทำการคลัง
 แก่ ๑๗ นาฬิกาและ ต้องประจำอยู่ ที่นั้นตลอดจน
 ๖ นาฬิกาจึงกลับได้ ให้ผู้อยู่ เวรประจำการ
 และ กำกับยามรักษาการ นั้นลงนาม และเวลาไปถึง
 ที่ทำการคลังและกลับไว้ในสมุดเบิกปิดที่ทำการ
 กว๊ว

กฎข้อบังคับ ข้อ ๒๔ ให้ข้าหลวง ประจำจังหวัด จัด
 ที่ขอแก้ เสมียนพนักงานซึ่ง ทำการอยู่ ร่วมศาลากลางทุก

ละอย่างน้อย ๒ นายผลัดเปลี่ยนกันเขียนแวนและกำกับยามรักษาการ ที่ทำการคลังจังหวัดทุก ๆ
คืน ฯลฯ

เหตุผลที่ขอแก้

๓. กฎข้อบังคับ ที่วางไว้ มิได้บังคับลง ไป
ว่า ให้มีแวน ประจำการ และ กำกับ ยามรักษาการ
ให้สุดแล้วแต่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะเห็นสมควร
ดังนี้ เป็นเหตุให้ จังหวัดปฏิบัติ การไปไม่
เป็นระเบียบเดียวกัน เช่น บางจังหวัดก็
จัดให้มีแวน บางจังหวัดก็ไม่ได้จัดให้มีแวน
ส่วนจังหวัดที่จัดให้มีแวน บางจังหวัดก็จัด
เสมือนพนักงาน ที่ร่วมสภานที่ราชการ ทั้ง เกี่ยว
กันอยู่ แวนทุกแผนก บางจังหวัดคงให้เสมือน
พนักงานในสังกัดกระทรวงการคลังอยู่ แวนตาม
กฎข้อบังคับ ด้วยเหตุนี้ คนหนึ่ง ในเดือนหนึ่ง
จะได้อยู่ แวนหลายครั้ง เพราะมีตัวคนน้อย
ย่อมเป็นการเดือดร้อน ซึ่งมีการร้องทุกข์อยู่
เสมอ ๆ เห็นว่า

ก. การอยู่ แวนยังไม่เป็นการเสมอภาคทั่ว
ทุกคน .

ข. การรักษาพระราชทรัพย์ ยัง ไม่ เป็น
ระเบียบเดียวกันทุกจังหวัด

ค. พระราชทรัพย์ไม่ได้รักษาคุณแลรักษา
 ไม้คองพอ

๒. เป็นเหตุให้ผู้อยู่เวรร้องเรียนขอ
 ความเสมอภาคอยู่เสมอ ๆ เรื่องนกระทรวงการ
 คลังก็เห็นพ้องด้วย ได้เคยหารือไปยังกระ
 ทรวงมหาดไทยตามหนังสือที่ ๓๗๓๐/๒๓๒๐๘ ลง
 วันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๕ แต่กระทรวง
 มหาดไทยแจ้งมาว่าเกินอำนาจที่จะสั่งได้ เพราะ
 ภายในศาลากลางจังหวัดนั้นมิใช่ราชการต่าง
 กระทรวงรวมอยู่ด้วย (หนังสือที่ ๒๓๗๐/๓๓๗๓๖
 ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๕) รายงานของผู้
 ที่ขอร้องขอความเสมอภาคในเรื่องอยู่เวรนี้ คือ

ก. จังหวัดจันทบุรี เสนอพนักงานคลัง
 ขอเลิกการอยู่เวร หรือมีมตินั้นก็ให้ข้าราชการ
 แคนก่อนตั้งอยู่เวรด้วย

ข. จังหวัดตราด เสนอพนักงานคลัง
 ร้องขอเช่นเดียวกับจังหวัดจันทบุรี

ค. จังหวัดร้อยเอ็ด ข้าราชการสังกัด
 กระทรวงการคลัง ร้องขอเช่นเดียวกับจังหวัด
 จันทบุรี

ณ. จังหวัดขอนแก่น เสมียนพนักงาน
ร้องขอเช่นเดียวกับจังหวัดจันทบุรี

ง. จังหวัดเลย โยบออกข้าหลวงประจำ
จังหวัดนำ คำร้อง เสมียน พนักงาน ใน สังกัด กระ
ทรวงการคลังร้องขอให้ข้าราชการแผนกอื่นอยู่
เวรด้วย

จ. โยบออกข้าหลวงประจำจังหวัดสุพรรณ
บุรี ขอแก้กฎข้อบังคับเพื่อให้เสมียนพนักงานทุก
แผนกอยู่เวรประจำเผ้าคลัง

ฉ. จังหวัดลพบุรี เสมียน พนักงาน
ในสังกัด กระ ทรวง การคลัง ร้องขอเช่นเดียวกับ
จังหวัดจันทบุรี

ช. จังหวัดชัยภูมิ โยบออกข้าหลวงประจำ
จังหวัดแจ้งเรื่อง เสมียน พนักงาน สังกัด กระ
ทรวงการ คลังร้องเช่นเดียวกับ จังหวัด จันทบุรี

ประโยชน์ของ
การแก้

๑. ระเบียบ การ ที่ปฏิบัติ ะคำ เนิ่นไป
โดยวิธีเดียวกัน ทุกจังหวัด คือ ะต้องมีเวร
ประจำการ และ กำหนด ะรักษากฎจังหวัดทุก
จังหวัด ะมีข้างไม่มีข้างอย่างเก่าก่อนไม่ได้

๒. ให้ความเสมอภาคแก่ข้าราชการ
 โดยทั่วไป คือ ต้องอยู่เวรทั่วทุกคน ไม่เฉพาะ
 แผนกนี้ แผนกนั้น และบันทึกความเคลื่อนไหว
 คนผู้^๑ ที่ต้องอยู่เวร^๒ มากครั้ง^๓ ใน^๔ เค^๕อ^๖แห่ง^๗
 ๓. ข้อง^๘ก^๙ันการ^{๑๐}ร้อง^{๑๑}เรียน^{๑๒}
 ๔. เพื่อความ^{๑๓}มั่นคง^{๑๔}และ^{๑๕}เรียบร้อย^{๑๖}ของ

พระราชทรัพย์แผ่นดินทั่วทุกจังหวัด

กฎข้อบังคับ
 เดิม

ข้อ ๒๕ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัก
 เจ้าพนักงานชั้นสัญญาบัตรในสังกัดกระทรวงพระ
 คลังมหาสมบค^๑นายหนึ่ง^๒ พร้อม^๓ก^๔ว^๕นาย^๖ร้อย^๗หรือ
 นายสิบ^๘ตำรวจ^๙นายหนึ่ง^{๑๐} ผล^{๑๑}ส^{๑๒}ค^{๑๓}เป^{๑๔}ล^{๑๕}ย^{๑๖}น^{๑๗}ก^{๑๘}ัน^{๑๙}เป็น
 เว^{๒๐}ร^{๒๑}ค^{๒๒}ร^{๒๓}ว^{๒๔}ก^{๒๕}า^{๒๖}ร^{๒๗} เว^{๒๘}ร^{๒๙}ค^{๓๐}ร^{๓๑}ว^{๓๒}ก^{๓๓}า^{๓๔}ร^{๓๕}น^{๓๖}ี^{๓๗}ห^{๓๘}า^{๓๙}ท^{๔๐}ไป^{๔๑}ค^{๔๒}ร^{๔๓}ว^{๔๔}
 ท^{๔๕}ำ^{๔๖}ก^{๔๗}า^{๔๘}ร^{๔๙}ค^{๕๐}ล^{๕๑}ง^{๕๒}ใน^{๕๓}เว^{๕๔}ล^{๕๕}า^{๕๖}ป^{๕๗}ัก^{๕๘}ท^{๕๙}ำ^{๖๐}ก^{๖๑}า^{๖๒}ร^{๖๓}ค^{๖๔}า^{๖๕}ม^{๖๖}ว^{๖๗}ัน^{๖๘}ห^{๖๙}ย^{๗๐}ค^{๗๑}ร^{๗๒}า^{๗๓}
 ก^{๗๔}า^{๗๕}ร^{๗๖}ก^{๗๗}ร^{๗๘}ว^{๗๙}น^{๘๐}ี^{๘๑}ท^{๘๒}ร^{๘๓}ว^{๘๔}ก^{๘๕}ล^{๘๖}า^{๘๗}ว^{๘๘}ัน^{๘๙}ค^{๙๐}ร^{๙๑}ง^{๙๒}ท^{๙๓}ง^{๙๔}ก^{๙๕}ล^{๙๖}
 ค^{๙๗}น^{๙๘}ค^{๙๙}ร^{๑๐๐}ง^{๑๐๑}ท^{๑๐๒}ง^{๑๐๓} เว^{๑๐๔}ร^{๑๐๕}ค^{๑๐๖}ร^{๑๐๗}ว^{๑๐๘}ก^{๑๐๙}า^{๑๑๐}ร^{๑๑๑}ค^{๑๑๒}อ^{๑๑๓}ง^{๑๑๔}ล^{๑๑๕}ง^{๑๑๖}า^{๑๑๗}ม^{๑๑๘}แ^{๑๑๙}ล^{๑๒๐}
 ท^{๑๒๑}ไป^{๑๒๒}ค^{๑๒๓}ร^{๑๒๔}ว^{๑๒๕}ไ^{๑๒๖}ว^{๑๒๗}ใน^{๑๒๘}ส^{๑๒๙}ม^{๑๓๐}ค^{๑๓๑}เป^{๑๓๒}ก^{๑๓๓}ป^{๑๓๔}ัก^{๑๓๕}ท^{๑๓๖}ำ^{๑๓๗}ก^{๑๓๘}า^{๑๓๙}ร^{๑๔๐} และ^{๑๔๑}ให้^{๑๔๒}
 บ^{๑๔๓}น^{๑๔๔}ท^{๑๔๕}ัก^{๑๔๖}ไ^{๑๔๗}ว^{๑๔๘}ท^{๑๔๙}ว^{๑๕๐}ย^{๑๕๑}ว^{๑๕๒}า^{๑๕๓} การ^{๑๕๔}ร^{๑๕๕}ัก^{๑๕๖}ย^{๑๕๗}ำ^{๑๕๘}เ^{๑๕๙}น^{๑๖๐}การ^{๑๖๑}ร^{๑๖๒}ะ^{๑๖๓}ย^{๑๖๔}ี^{๑๖๕}ย^{๑๖๖}
 หรือ^{๑๖๗}ไม่^{๑๖๘} ถ้า^{๑๖๙}ป^{๑๗๐}ร^{๑๗๑}าก^{๑๗๒}ฎ^{๑๗๓}ว^{๑๗๔}่า^{๑๗๕}ก^{๑๗๖}ฎ^{๑๗๗}ย^{๑๗๘}เ^{๑๗๙}ห^{๑๘๐}ง^{๑๘๑}หรือ^{๑๘๒}ค^{๑๘๓}ร^{๑๘๔}า^{๑๘๕}ท^{๑๘๖}ั^{๑๘๗}ป^{๑๘๘}ระ^{๑๘๙}
 จำ^{๑๙๐}ไ^{๑๙๑}ว^{๑๙๒}่^{๑๙๓}ท^{๑๙๔}ก^{๑๙๕}ฎ^{๑๙๖}ย^{๑๙๗}แ^{๑๙๘}ช^{๑๙๙}ำ^{๒๐๐}ร^{๒๐๑}ค^{๒๐๒}ก^{๒๐๓}ก^{๒๐๔} มี^{๒๐๕}ร^{๒๐๖}อ^{๒๐๗}ย^{๒๐๘}ว^{๒๐๙}่า^{๒๑๐}มี^{๒๑๑}ผู้^{๒๑๒}พ^{๒๑๓}ย^{๒๑๔}
 ย^{๒๑๕}า^{๒๑๖}ม^{๒๑๗}จะ^{๒๑๘}เ^{๒๑๙}า^{๒๒๐}ไป^{๒๒๑}ใน^{๒๒๒}ท^{๒๒๓}อ^{๒๒๔}ง^{๒๒๕}ท^{๒๒๖}ี่^{๒๒๗}เก^{๒๒๘}ย^{๒๒๙}ก^{๒๓๐}ก^{๒๓๑} หรือ^{๒๓๒}มี^{๒๓๓}เหตุ^{๒๓๔}ค^{๒๓๕}อน

ใด ๆ อันควรสงสัยว่า ได้มีหรืออาห มีความอัน
ทรายแก่เงินในคลังก็ดี เมื่อขึ้นทักขัความนั้น
ไว้แล้ว ให้รีบรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
เพื่อไต่สวนทันที

ที่ขอแก้

ให้ข้าหลวงประจำจังหวัด จัด เจ้าพนักงาน
ชั้นหัวหน้าแผนก หรือประจำแผนก ซึ่งทำการ
อยู่ในร่วมศาลากลางนายหนึ่งพร้อมด้วยนาย ร้อย
หรือนายสิบตำรวจนายหนึ่งผลัดเปลี่ยนกันเป็นเวร
ตรวจการ ฯลฯ

เหตุที่ขอแก้

จัดแก้ข้าราชการชั้นสัญญาบัตรเฉพาะ
ในสังกัดกระทรวงการคลังเท่านั้น ยังไม่
เป็นการเสมอภาค

ประโยชน์ของ
การแก้

๑. ให้ความเสมอภาคแก่ ข้าราชการ ชั้น
สัญญาบัตรเป็นผู้ตรวจ โดยต้องมีหน้าที่ตรวจ
ทั่วทุกตัวคน

๒. การรักษาพระราชทรัพย์จะเป็นที่เรียบร้อย
และมั่นคงยิ่งขึ้น

๓. การรักษาพระราชทรัพย์จะเป็นระเบียบ
เกี่ยวกันทุกจังหวัด.

เสียงส่วนมากที่อภิปรายกันในที่ประชุมสรุปไว้ว่า การที่จะ
ให้ข้าราชการแผนกอื่นๆ ไปนอนเวรเฝ้าคลัง ไม่เป็นความยุติธรรม
และทั้งไม่มีประโยชน์ เพราะมียามเฝ้าอยู่แล้ว เมื่อเขา
เสียนพนักงาไปนอนเวร เท่ากับให้ไปคุมยามอีกคนหนึ่ง

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมไม่ตกลง กระทรวงการคลังขอรับไปพิจารณาใหม่.

กระทรวงการต่างประเทศ

เรื่องที่ ๑๐๒

ข้อความเข้าใจเรื่องเจ้าหน้าที่ฝ่ายสยาม

จับกุมผู้กระทำผิดในเขตต์ฝรั่งเศส

ของกระทรวงการต่างประเทศ

ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศกล่าวว่า บัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ฝ่ายสยามได้ขอรุกเข้าไปจับกุมผู้กระทำผิดกฎหมายและของกลางในดินแดนฝรั่งเศส ซึ่งเป็นการละเมิดข้อบังคับ เช่น เจ้าหน้าที่อำเภอเขมราฐเข้าไปจับฝิ่นของนายทิกพันในเขตต์ฝรั่งเศส และเรื่องกรมการอำเภอกิ่งชานุมาน อำเภอเขมราฐเข้าไปจับฝิ่นเดือนที่คอนซอโนคในเขตต์ฝรั่งเศส เป็นต้น ต่อไปขอให้ระวังยิ่งขึ้นอย่าให้มีเรื่องเช่นนั้นเกิดขึ้นอีก

ข้าหลวงประจำจังหวัดหนองคายชี้แจงว่า เขตต์แดนตอนท่ว่นี้เป็นลำน้ำ และในลำน้ำนั้นตำรวจชายแดนต่างฝ่ายต่างไปมาได้ บัญหาเรื่องอำนาจล่วงล้ำเขตต์แดน ข้าหลวงใหญ่ได้เคยทำความเข้าใจเส้นอไว้ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว หากตกลงกันได้จะสะดวกก็

ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศกล่าวว่า อำนาจกติกามณูผู้กระทำผิดของตำรวจในลำน้ำมีอยู่แล้ว แต่ในเรื่องนี้ไม่เกี่ยวแก่การจับกุมในลำน้ำ เกี่ยวแก่การล่วงล้ำเข้าไปในดินแดนทางบก

ที่ปรึกษากระทรวงการต่างประเทศรับสั่งว่า ในอนุสัญญาเวียด
 ลาน้ำว่าเป็นแม่น้ำเขตกั้นกัน ภาษาฝรั่งเศสว่าฟรอนเตียร์
 (Fruide Frontière) หมายความว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้ง ๒ ฝ่าย
 มีอำนาจจับกุมได้ทั้ง ๒ ฟากแม่น้ำ ส่วนการคิดค่าผู้ร้ายจากลำน้ำ
 ไปบนบก ก็มีสิทธิ์ที่จะทำได้โดยอาศัยอำนาจการคิดค่าผู้ร้าย แต่
 ในกรณีที่เกิดขึ้นเพียงใดเชื่อว่าจะมีผู้นำฝิ่นเถื่อนมา เจ้าหน้าที่ที่ใจร้อน
 ไปหน่อย จึงล่องลำเข้าไปในकिनแดนทางบก ซึ่งเป็นการละเมิด
 ขั้วกติกาสง ค่อไปขอให้ระวาง

ที่ประชุมรับทราบ

เรื่องที่ ๑๐๓

ขอมความเข้าใจเรื่องขอให้เจ้าหน้าที่ชายแดน
 สอดส่องบทบัญญัติใหม่ ๆ ของประเทศใกล้เคียง
 แล้วโฆษณาให้ประชาชนทราบ
ของกระทรวงการต่างประเทศ

ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศกล่าวว่า เรื่องคนในสังกัด
 ชาวไทยนำสินค้าเข้าไปในเขตฝั่งฝรั่งเศส แล้วถูกเจ้าพนักงานฝรั่ง
 ไล่ไปลงโทษและริบสินค้าพร้อมด้วยยานพาหนะ โดยข้อหาฐาน
 กระทำผิดกฎหมายศุลกากรของฝรั่งเศส เรื่องเช่นนี้ปรากฏว่าเกิด
 ขึ้นอยู่เนือง ๆ กระทรวงการต่างประเทศเข้าใจว่า คงเป็นเพราะ
 บุคคลเหล่านั้นไม่รู้กฎหมายของฝรั่งเศส ฉะนั้นจึงเห็นว่า ถ้ากระ
 รวงมหาดไทยจะ บังคับเจ้าหน้าที่ชายแดนให้ สอดส่อง ในเรื่อง บท
 บัญญัติใหม่ ๆ ของอินโดจีน ที่เกี่ยวกับ ประโยชน์ ของ คน ไทย แล้ว
 โฆษณาให้ราษฎร ไทยทราบไว้เนือง ๆ ก็จะเป็นประโยชน์ แก่พ่อค้า
 ของเรา และเป็นทางบังเอิญมิให้เรื่องเช่นนี้เกิดขึ้นได้ในภายหน้า

ข้าหลวงประจำจังหวัดปราจีนบุรีรายงานว่า เมื่อมีเรื่องเกิดขึ้น
 แล้ว แม้จะไต่ประกาศผลของคดีให้เป็นที่เรียบร้อย แต่ก็ไม่ใช่ผล
 เพราะมีกฎหมายออกใหม่ไม่มีสินสุกและมักจะไม่มีการทราบ

ที่ปรึกษากระทรวงการต่างประเทศทรงแนะนำว่า ข้าหลวง
 ประจำจังหวัดควรศึกษาต่อทางเรลถึง ขวทำความตกลงโดยอริยาศัย
 ไมตรีว่า ถ้าได้ออกขบวนขบวนหรือขบวนขบวนอะไรใหม่ ขอให้ส่งสำ
 เนามาให้ทราบ ส่วนฝ่ายเราก็จะส่งสำเนาให้แก่ฝ่ายเขาเช่นเดียวกัน
 เชื่อว่าเขาคงจะยินดีก็กระทำ ทางกระทรวงการต่างประเทศก็ได้สั่ง
 กงสุลไทยให้ส่งขบวนขบวนเข้ามาเหมือนกัน แต่จะได้เฉพาะพระราช
 ขบวนที่สำคัญ ส่วนขบวนขบวนหรือขบวนขบวนเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้คิด
 ต่อกันเองจะง่ายกว่า

ที่ประชุมรับทราบ.

เรื่องที่ ๑๐๔

ข้อความเข้าใจ

เรื่องขอให้ข้าหลวงประจำจังหวัดหรือผู้แทนเป็นผู้กำกับการ
และทำสำจจาธิฐานในการแปลงชาติ
ของกระทรวงการต่างประเทศ

ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศกล่าวว่า เรื่องผู้กำกับการ
กระทำสำจจาธิฐานในการแปลงชาติ ตามประกาศว่าด้วยผู้กำกับถือ
นำคำมพระราชบัญญัติแปลงชาติลงวันที่ ๘ มกราคม ร.ศ. ๓๓๐ นั้น
บัญญัติให้ข้าหลวงเทศาภิบาลและปลัดมณฑลเป็นผู้บังคับกำกับการนี้
ต่อมาเมื่อตำแหน่งทั้ง ๒ ไข่มุขเลิกแล้ว กระทรวงการต่างประเทศ
เคยอนุโลมตำแหน่งข้าหลวงประจำจังหวัดเทียบตำแหน่งเดิมนั้น กระทรวง
การต่างประเทศ จึงใคร่ทำความตกลงกับกระทรวงมหาดไทย
ขอให้ข้าหลวงประจำจังหวัดหรือผู้แทนเป็นผู้กำกับการกระทำสำจจาธิ
ฐานในการแปลงชาติต่อไป และเพื่อความสะดวกขอให้ลงตำแหน่ง
ของผู้บังคับ และลงวันที่กระทำสำจจาธิฐานในคำสั่งจจาธิฐานนั้น
ด้วยทุกรายไป

ที่ประชุมรัชมัยทราบ.

กระทรวงธรรมการ

เรื่องที่ ๑๐๕

ข้อความเข้าใจเรื่องการศึกษา
แผนกโรงเรียนรัฐบาลและประชาบาล
ของกระทรวงธรรมการ

ปลัดกระทรวงธรรมการข้อความเข้าใจเรื่องโรงเรียนรัฐบาล
และโรงเรียนประชาบาล เป็นใจความดังนี้

โรงเรียนรัฐบาล

๑. การจัดตั้งโรงเรียนมัธยมสามัญรัฐบาล ขึ้นตามท้องที่ และ
อำเภอต่าง ๆ ในขณะนี้ขอให้จังหวัดคำนึงและพิจารณาถึงการศึกษา
ฝ่ายอาชีพเสียก่อนว่า ท้องดินนั้น ๆ จะเหมาะกับวิชาชีพประเภทใด
ถ้าเมื่อมองไม่เห็นทางใดเหมาะแล้ว จึงค่อยคำนึงถึงการเปิดมัธยม
สามัญขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะทางการไม่ประสงค์จะเปิดชั้นมัธยมคอน
กันขึ้นให้มากแห่งนัก อันหาจะเป็นภัยแก่ประเทศ โดยที่มีผู้
เรียนรู้อันใด ๆ กลาง ๆ แล้วหางานทำไม่ได้

๒. การโยกย้ายครูระหว่างจังหวัดต่อจังหวัดเพื่อประโยชน์แก่
ราชการก็ดี หรือเพื่อแลข้อขัดข้องจำเป็นส่วนตัวก็ดี ขอให้จังหวัด
ทำการติดต่อกันและตกลงระหว่างกันเอง เมื่อตกลงแล้วกระทรวงจะได้
จัดการให้

ครูที่มีวุฒิคำ เป็นอันว่าเพียงชั้นความรู้นั้น ๓-๔ หรือต่ำกว่า ขอให้จังหวัดพยายามเตรียมสถานที่สอนตามโรงเรียนประชาบาล ส่วนครูที่ระสอนแทนนั้น จะขอได้ในคราวพิจารณาปรับปรุ้งครูและชั้นเรียนก่อนต้นปี

๔. การพิจารณาการขอเพิ่มครูนั้น กำหนดไว้ว่าจะได้พิจารณาพร้อมกันทุกจังหวัดในต้นปีพร้อมกันคราวเดียว นอกจากนั้นแล้วจะไม่พิจารณาให้ทันกว่าจะถึงรอบปีอีก นอกจากจะมีกรณีพิเศษหรือที่เกี่ยวกับกาณ์การจำหน่ายครูในระหว่างปี.

โรงเรียนประชาบาล

ขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองทั้งหมดในเรื่องช่วยจัดหาสถานที่พอให้เล่าเรียนกันได้ ไม่คั่งซึ่งลงทุนสร้างแพง ๆ โดยไม่จำเป็น ควรเอาเงินจ้างครูเพิ่มขึ้นให้พอกับจำนวนนักเรียน หรือถ้าครูคนใดได้งานใดก็การดีก็เพิ่มเงินเดือนให้มิ ถ้าตั้งใจทำงานต่อไป

การรับผู้ใดเข้าเป็นครูโรงเรียนประชาบาลนั้น ขอให้ช่วยเลือกคนที่มีความรู้พอเป็นครูได้ และเลือกผู้ที่ไม่เคยมีมลทินความเสียหาย มีหตุสัการที่ตีเป็นคดีหรืออย่างอยู่ในพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์แล้ว

ช่วยให้ครูประชาบาลมีสมรรถภาพดีขึ้นโดยวิธีอบรม ปีกล่าวนั้น กรมศึกษาได้เรียกครูใหญ่โรงเรียน ประจำจังหวัดเข้ามาอบรมหลายสิบจังหวัดแล้ว และจะได้เรียกต่อไปจนทั่วถึงกัน ครูใหญ่เหล่านั้น

ข้อหาหรือเรื่อง แก่ไขพระราชบัญญัติประถมศึกษา
ของจังหวัดพังงา, มหาสารคาม, เพ็ชรบูรณ์, ลพบุรี และหนองคาย

จังหวัดพังงา, มหาสารคาม, เพ็ชรบูรณ์, ลพบุรี และ หนองคาย
เสนอความเห็นขอให้แก้ไขพระราชบัญญัติประถมศึกษา คือ

๑. ควรชักเวลาบังคับเด็ก ที่ยังอ่าน และเขียน ภาษาไทยไม่ได้
ตามความในมาตรา ๘ ไปจนกว่าจะสอบไล่ได้ชั้นประถม ๔ หรือจน
กว่าเด็กจะมีอายุ ๑๗ ปี จึงให้พ้นการเรียน ส่วนเด็กหญิงควรยกเว้น
เพราะเป็นสาว

๒. ควรให้มีขัณฑ์บัญญัติว่า เด็กคนใดขาดเรียน ๓ วันจะต้อง
รับโทษ

๓. ให้หาทางบังคับเด็กที่ไปหลบอยู่ตามทาง กล่าวคือ พอ
ได้เวลาก็ไปโรงเรียน แต่ไปไม่ถึงโรงเรียน พอโรงเรียนเลิกก็กลับ
บ้าน ซึ่งจะเอาโทษแก่ผู้ปกครองฐานปล่อยเด็กให้ขาดเรียนก็ไม่ฉันท

๔. การบังคับเด็กให้เข้าเล่าเรียนโดย นัยอายุเด็กแต่วันเกิดจน
ถึงวันเข้าโรงเรียน ทำให้เด็กเข้าเรียนไม่พร้อมกัน เห็นควรแก้ไข
โดยวิธีบังคับให้เข้าเรียนพร้อมกัน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า เวลาที่กระทรวง

กรรมการกำกับร่างพระราชบัญญัติประถมศึกษาใหม่แล้ว ความขอ
ข้อหาหรือเหล่านี้ให้กระทรวงธรรมการวิจัยพิจารณาประมวลเข้าในร่าง
พระราชบัญญัติฉบับใหม่ จะเป็นประโยชน์มาก

มติของที่ประชุม

เป็นอันให้มอบข้อหาหรือให้กระทรวงธรรมการไว้ พิจารณาจัดการ
ต่อไป.

เรื่องที่ ๑๐๗

ข้อความเข้าใจเรื่องที่กรณีสงฆ์

ของกระทรวงธรรมการ

อธิบดีกรมธรรมการข้อความเข้าใจที่ประชุมเป็นใจความว่า
กิจการในหน้าที่แผนกศาสนสมบัติทางจังหวัดต่างๆ นั้น ทางกรม
ได้วางระเบียบให้จังหวัดปฏิบัติการอยู่แล้ว แต่ยังมีงานบางอย่างซึ่ง
บางจังหวัดได้ดำเนินการจัดทำอยู่แล้ว แต่บางจังหวัดยังมีไม่จัด
การอย่างไร จึงนับว่ายังคงปรองอู่ คือ

๑. เรื่อง การสำรวจวัด และที่ธรณีสงฆ์ ของวัด ต่าง ๆ ทาง
จังหวัดซึ่งยังคงอยู่ หรือจังหวัดสำรวจยังไม่เสร็จก็ควรกำเนิน
การสำรวจส่งมาขึ้นทะเบียนตามระเบียบ

๒. เรื่อง วัดร้าง ก็ควรให้ จังหวัด พยายาม ออกสำรวจ อาณา
เขตวัดร้างให้เป็นหลักฐานไว้เสีย เพื่อของถนอมยุคคลรกล้า

๓. วัดที่ ธรณีสงฆ์หรือวัดร้างก็ตาม ถ้าถูกทางรถไฟ
ตัดผ่านกินเนื้อวัดเท่าไร ก็ต้องสำรวจตรวจสอบที่จะค้ำค้ำแข็ง ให้
กรมรถไฟได้ละเพราะที่จำเป็นต้องใช้ ราชการด้วยกินถึง ๒ ฝ่าย ถ้ามี
ในท้องที่จังหวัดใด ขอให้ทำเรื่องแจ้งมาทางกระทรวงธรรมการ

ข้าหลวงประจำจังหวัดระยองและนครนายก แสวงความข้องใจ
เรื่องกรรมสิทธิ์ วัดร้างที่ เหลือแต่ที่คั่นว่างเปล่าว่าจะ เป็นของใครแน่
และจะใช้ทำประโยชน์ได้บ้างหรือไม่

อธิษฐานกรรมธรรมการคอบว่า ที่วัดร้างนั้นแม้จะเหลือแต่ที่คนรุก
 ร้างว่างเปล่าก็ตาม แต่กรรมสิทธิ์ก็ยังตกเป็นของศาสนสมบัติตาม
 พระราชบัญญัติปกครองคณะสงฆ์ ถ้าจะใช้ให้เป็นประโยชน์แก่
 แผ่นดิน เจริญสมาคมไม่เคษขัดข้อง แต่ขอให้แจ้งไปยังพระ
 สภาสมาคมก่อน เหตุที่ขอให้สำรวจก็เพื่อจะได้ตรวจสอบว่า ที่ประเภทนั้นมี
 มากน้อยเพียงใด และท้อไปอาจจะมอบให้เทศบาลใช้ทำประโยชน์บ้าง
 ที่ประชุมรับทราบ.

สำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่องที่ ๑๐๘

ข้อเสนอเรื่องแห่งไตรรงค์

ของจังหวัดนครราชสีมา

เลขาธิการคณะรัฐมนตรีกล่าวว่า เรื่องของจังหวัดต่าง ๆ อันเกี่ยว แก่กิจการ ในหน้าที่ ของสำนักนายกรัฐมนตรี ไม่มีในระเบียบวาระประชุม เพราะเป็นข้อซึ่งควรระคอบมากกว่าที่จะให้เป็นข้อหาหรือ

จังหวัดนครราชสีมาเสนอความเห็น ว่า บรรดาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายอันเป็นหลักของประเทศไทย ซึ่งปวงชนชาวสยามค้องเคารพยำเกรง และเทอดทูนไว้ ในที่สูงนั้นมี ๔ ประการ คือ

๑. ชาติ
๒. ศาสนา
๓. พระมหากษัตริย์
๔. วิสุทธิธรรมนุญ

ในหลัก ๒-๓ และ ๔ นั้นบรรดาประชาชนและพระสงฆ์ตลอดจนข้าราชการฝ่ายทหารและพลเรือนได้พร้อมใจกันร่วมปฏิญาณมาแล้วเป็นอย่างดี

ส่วนชาตินั้นยังมีใ้มีการส่งเสริมจนเป็นที่เชิดชู เลื่อมใสอย่างไร
จึงเห็นเป็นการสมควรที่จะช่วยเหลือเป็นผู้นำประชาชนให้รู้สึกในความ
รักชาติที่บังขึ้นโดยใช่ ของไตรรงค์เป็นที่ขเคเห็นยว จักการแห่งพร้อม
ด้วยขบวนต่าง ๆ ไปตามถนนสายสำคัญ ๆ ในวันที่ ๓ ของปีใหม่นี้ปี
ละ ๓ ครั้งเยี่ยงการแห่งรัฐธรรมนญ ในเรื่องนทางจังหวัดนครราชสีมา
ได้กระทำแล้ว ปรากฏว่าราษฎรมีความเลื่อมใสดีมาก จึงใคร่
เสนอว่า ถ้าได้กระทำกันทั่วประเทศแล้ว จะกระทำให้ปวงชน
ชาวสยามมีความรู้สึกซนอีกมาก

คำตอบ

เลขาธิการคณะรัฐมนตรีตอบว่า เรื่องนี้เกี่ยวกับนโยบายส่วน
รวม จึงได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน
ศกนี้ คณะรัฐมนตรีมีความเห็นว่า เรือการแห่งไตรรงค์เป็น
การทั่วไป ความที่เสนอมานี้เห็นว่าอาจจะเกิดการขัดข้อง และ
อาจจะไม่สมเกียรติยศ เป็นคั้นว่าบางจังหวัดไม่มีกองทหาร ไม่มี
ตำรวจประจำกองลูกเสือหรือโรงเรียน ก็ไม่อาจจะประกอบพิธีแห่งให้
ครบครันได้ นอกจากนั้นการกระทำเช่นนั้นจะเป็นผลในการปลุกใจ
ให้เกิดความรักชาติไม่สู้แน่นอนเท่านี้ แต่อย่างไรก็ดี ถ้าจังหวัด
ใดมีความประสงค์และพร้อมที่จะทำกิจซ้อเสนอโดยจักให้สมเกียรติยศ

แล้วก็ยอมปฏิบัติให้ การปลุกใจให้รักชาติที่จะให้เป็นผลกันนั้นต้อง
ปลุกใจยุวชน ซึ่งคณะรัฐมนตรีก็นอบเรื่องให้กระทรวงธรรมการ
พิจารณาดำเนินการต่อไปแล้ว

คณะรัฐมนตรีเห็นว่า ทานที่จังหวัดต่าง ๆ ได้ปฏิบัติมาแล้วและ
ผลเพาะอย่างยิ่งในจังหวัดนครราชสีมา นั้น เป็นนโยบายอันควรส่งเสริม
เสวย เพราะเหตุว่าถึงแม้จะไม่ให้ผลมากก็จะเป็นผลอยู่บ้าง แต่
การที่จะบังคับกันทั่ว ๆ ไปนั้นไม่เหมาะ

เรื่องที่ ๑๐๘

ข้อเสนอเรื่องธงชาติ

ของจังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองคายเสนอว่า ประเทศทุก ๆ ประเทศที่ปรากฏอยู่ในโลก โดยมากนิยมให้มีธงประจำชาติของคน ที่ต้องมีธงสำหรับชาติ ก็เพื่อจักได้แสดงถึง ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ยิ่งกว่านั้น ธงชาติเป็นวัตถุอันหนึ่งที่ถูกจักสร้างขึ้นเพื่อนำมาซึ่งความระลึก และ เคารพ ให้แก่ประชาชาติของประเทศนั้น ๆ มีความแน่นแฟ้นคงต่อชาติของคนยิ่งขึ้น ดังเช่น ประเทศสยามของเราก็ได้ให้มีธงสำหรับชาติมาตั้งแต่โบราณกาล ชงในบัดนี้ ก็ได้ประจักษ์กันอยู่โดยทั่ว ๆ ไปแล้วว่า ธงชาติของเรา มีสี่สรรพลักษณะ หมายความว่า ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อยู่อย่างพร้อมมูล วัตถุอันใหญ่ยิ่งที่ให้มีธงสำหรับชาติ ก็คือ เพื่อให้ชนต่างชาติ ให้ประชาชนของชาติ ไถ่หนักและระลึกได้ว่า ธงนั้น เป็นธงของชาติไทยภาษาไหนเหล่านี้เป็นกัน

เมื่อเป็นที่ทราบกันแล้วเช่นนั้นว่า ธงชาติ เป็นเครื่องหมายแสดงถึง ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และทั้งข้อมติอันนี้ว่า เป็นวัตถุอันหนึ่งที่จะระลึกและเคารพเช่นนั้นแล้ว ก็ควรที่ทางการของรัฐบาลจักต้องส่งเสริมสนับสนุน ให้ประชาชนราษฎรของชาติได้

รู้สึกถึงคุณค่าและประโยชน์ของธงชาติยิ่งขึ้น ที่เห็นว่าทางการควร
 ระสนับสนุนเหลือवलส่ง เสริมในเรื่องธงชาติ ให้มากขึ้นกว่าเท่าที่เป็น
 อยู่ในขณะนี้ ก็เพราะว่า เท่าที่สังเกตเห็น สถานที่ราชการ
 หรือห้างร้าน หรือสถานที่สำคัญ ๆ ซึ่งเป็นของชาติไทย ไทยมาก
 มักไม่ค่อยจะพบธงชาติ ซึ่งควรชักขึ้นไว้เป็นประจำ ยิ่ง
 กว่านี้ ในเวลาที่มงานพระราชพิธีหรืองานของชาติก็คื คามห้างร้าน
 ตลอดจนบ้านราษฎร มักจะไม่ค่อยจะเอาใจใส่ต่อการชักธงชาติขึ้น
 ไว้ เพื่อเป็นเครื่องหมายแสดงถึงวันอันสำคัญของชาติเลย ทั้งนี้คง
 เนื่องมาจากความนิยมในเรื่องธงชาติมีไม่เพียงพอนั่นเอง

อาศัยเหตุที่กล่าวมาแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่ทางการของรัฐบาล
 ควรจะเอาใจใส่ส่งเสริมเสียบ้าง เพราะการสิ่งใดที่ระชักธงใจให้
 ราษฎรประชาชนคำนึงความนิยมไปให้โดยทั่วถึงแล้ว ก็จะต้องอาศัย
 ทางการของรัฐบาลเป็นผู้นำเสียก่อน

อนึ่ง เท่าที่ราษฎรทราบอยู่ ณ บัดนี้ว่า ทางราชการยังมีได้
 วางระเบียบ และข้อบังคับไว้ อย่างไรก็ดี สำหรับการชักธงชาติ ไว้ประจำ
 สถานที่ราชการทุก ๆ วัน ถ้าแม้ว่าทางการของรัฐบาลจะวางกฎข้อ
 บังคับให้สถานที่ราชการ หรือสถานที่สำคัญ ๆ ของชาติและประเทศ
 ใดชักธงขึ้นไว้เป็นประจำทุกวัน ๆ วันแล้ว หรือแม้แต่เพียงสถานที่
 ราชการเท่านั้น จะเป็นที่พักของข้าหลวงประจำจังหวัดก็ ก็ควร
 อย่างยิ่งที่จะให้ธงชาติชักขึ้นไว้ ทั้งนี้เพื่อเป็นเครื่องหมายให้เห็นว่า

เป็นสถานที่ราชการของชาติโดยคนไทย และเป็นเครื่อง เกณฑ์
 เกณฑ์ของพลเมืองไทยที่ประสพ จะให้หลวงระดมเงินชากิน เป็นวิธี
 ทางแห่งรัฐประศาสน์นโยบายของชาติส่วนหนึ่ง

หากจะคำนึงถึงเงินที่ระดมไปใช้จ่ายเพื่อรักษาของแก่จ่ายไปตาม
 สถานที่ราชการหรือที่พักชำระประจำจังหวัดทุก ๆ จังหวัดแล้ว
 ก็คิดว่า จะไม่ถึงกับต้องกระทบกระเทือนถึงการเงินของชาติมากมาย
 เท่าไรนัก.

คำตอบ

เลขาธิการคณะรัฐมนตรีตอบว่า ข้าพเจ้าเห็นชอบในข้อหารือ
 ของจังหวัดหนองคาย เรื่องของชาตินี้ตามพระราชบัญญัติแก้ไขพระ
 ราชบัญญัติธง พ.ศ. ๒๔๖๐ มาตรา ๓ ซึ่งยังคงใช้อยู่เวลานี้
 ความว่า "ธงชาติสยาม รูปสี่เหลี่ยมมุมฉากกว้าง ๒ ส่วน
 ยาว ๓ ส่วน มีแถบสีน้ำเงินแก่กว้าง ๓ ส่วน ซึ่งแบ่ง ๓ ของ
 ขนาดกว้างแห่งธงอยู่กลาง มีแถบขาวกว้าง ๓ ส่วน ซึ่งแบ่ง ๖
 ของขนาดกว้างแห่งธงข้างละแถบ และมีแถบสีแดงกว้างเท่าแถบ
 ขาวประกอขยับขึ้นนอกอีกข้างละแถบ ธงสำหรับชาตินี้ให้เรียกว่าธงไตร
 รงค์สำหรับใช้ชักในเรือพ่อค้าทั้งหลายและในที่ต่าง ๆ ของสาธารณ
 ชนบรรพกาลที่เป็นชาติสยามทั่วไป ฯลฯ" ทั้งนี้เป็นแต่เพียงบัญญัติ

ถึงลักษณะชนาขององชาภิภยสถานทีที่ระชกของชาภิที่ำนัน ส่วนการชก
 องชาภินั้นระชก ในโอกาสเช่นไคหาได้มีบทกฎหมายบัญญัติและควบคุม
 ไว้ไม่ แต่เท่าทีเป็นมามีกระชกของชาภิหรือองไครงคักันในโอกาส
 ทีมีงานพิธีค่าง ๆ เช่น งานเฉลิมพระชนม์พรรษาเป็นคัน ซึ่งสุค
 แล้วแต่สมัยและโอกาส และมีกระเป็นไปในทางสมคร์ใจเสียโดยมาก
 นอกจากสถานทีนั้น ๆ ะเป็นสถานทีราชการ การชกของชาภิจึง
 ะเป็นการทั่วถึง

ภายหลังทีประเทศสยาม ได้เปลี่ยนแปลงการปกครอง รากราชา
 ธิปไตยมาเป็น การปกครองระบอบรัฐธรรมนูญแล้ว การชกของชาภิ
 ุค่อยรคักมขึ้น โดยทางราชการได้เอาใจใส่ในเรื่องนี้ คั้งทีปรากฏ
 ตามเรื่องทีมีทางกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีว่า เมื่อวันที่ ๒๗
 มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ ผู้รักษาพระนครฝ่ายทหารได้มีหนังสือถึงปลค
 ทลฉลองกระทรวงมหาดไทยให้โทรเลขคว่นไปยังทุก ๆ มณฑลและ
 จังหวัด ให้ราษฎรและสถานทีทำงาน ของรัฐบาลยกองชาภิให้ทั่ว
 กันเพื่อเป็นการแสดงความยินดีเนื่อง ในถวทีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่
 ุหวได้ไคปรคเกิด้า ให้เปิดสภาผู้แทนราษฎรณพระที่นั่งอนันคศมาคม
 อนันเป็นปฐมฤกษ์ ซึ่งเป็นประวัติคักาลของประเทศสยาม ค่อมา
 ในงานฉลองรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๔๗๖ คณะรัฐมนตรีก็ได้ลงมติให้
 กระทรวง ทบวง การค่าง ๆ ตกแต่งองและจุคโคมไฟทำองงาน

เฉลิมพระชนม์พรรษา การตกแต่งธงให้แต่งทั้ง ๕ วัน แต่ส่วนการ
 รุกโกมไฟให้รุกเพียง ๓ วันเท่านั้น ตามบ้านเรือนราษฎรที่อยู่ริมถนน
 ก็ได้ขอให้กระทรวงมหาดไทยขอร้องให้ ตกแต่งและรุกโกม อย่าง
 น้อยก็ขอให้ มีธงชาติสัก ๓ ธง แม้ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนม์
 พรรษาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๗ ที่แล้วมา คณะรัฐมนตรีก็ได้ลงมติให้สถาน
 ที่ราชการต่าง ๆ ตกแต่งทิวธงที่มีที่ ส่วนการตกแต่งประทีปนั้นให้
 กระทรวงต่าง ๆ ตกแต่งและตามประทีปตามสมควร และให้กระทรวง
 มหาดไทยขอร้องแก่ราษฎรให้ตกแต่งธงทิวธงทั่วกัน ส่วนการตก
 แต่งประทีปนั้นแล้วแต่ใจสมัคร เหล่านี้แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลได้เอา
 ใจใส่ในเรื่องการชักธงอยู่ไม่น้อย นอกจากจะได้มีหนังสือไปยัง
 กระทรวง ทบวงราชการต่าง ๆ แล้ว ยังได้ประกาศทางวิทยุกระจาย
 เสียง ให้ราษฎรทราบเพื่อจะได้ปฏิบัติโดยทั่วกันด้วย

การชักธงชาติไว้ประจำสถานที่ราชการนั้น ทางราชการเคย
 ได้ให้กระทรวงต่าง ๆ และกองพันทหารชักธงชาติไว้ ส่วนสถาน
 ที่ราชการอื่น ๆ ที่มีสถานที่เหมาะสมและสมควรที่จะชักธงชาติก็กระทำ
 ได้ตามสมควร จะเห็นได้จากที่กระทรวงกลาโหม กองพันทหาร
 ค่าย ๆ และส่วนงานโฆษณาการ เป็นต้น

ฉะนั้นในเรื่องนี้ สถานที่ราชการหรือที่พักข้าหลวงประจำจังหวัด
 จะมีการชักธงชาติไว้เป็นประจำทุก ๆ วันก็ไม่ชักข้อ เพราะอยู่
 ในนโยบายของรัฐบาลเหมือนกัน

ตามข้อเสนอของ จังหวัดหนองคาย แม้รัฐบาลจะได้เอาใจใส่และ
 ทำเนิการให้ดีขึ้นกว่าแต่เดิมอยู่ แล้วยังดี แต่มีได้กำชัษกันเป็นพิเศษ
 อย่างใด คงให้ทำกันเท่าที่จะทำได้ แต่ถ้าจะส่งเสริมให้ยิ่งขึ้น
 อีกนั้นก็ทำให้คึกคักกันขึ้นมาก นับว่าเป็นประโยชน์ สำนึก
 นายกรัฐมนตรีขอถือโอกาสขอร้องให้ข้าหลวงประจำจังหวัดต่าง ๆ ร่วม
 มือในเรื่องนี้ด้วย ส่วนทางสำนัคนายกรัฐมนตรีจะได้แจ้งไปยัง
 กระทรวงต่าง ๆ ในเรื่องนี้เหมือนกัน

รวมความว่า การสนับสนุนที่จะให้มีการระลึกถึงชาติโดยวิธี
 ต่าง ๆ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการชักธงชาติเท่าที่ได้ตกลงมาแล้วเป็น
 ที่พึงประสงค์ของรัฐบาล และรัฐบาลได้เอาใจใส่อยู่เสมอ ทั้งสำนั
 งานโฆษณาการก็ดำเนินการอยู่แล้ว ส่วนจังหวัดใดที่สามารถทำได้
 ให้เป็นการเหมาะสมกับรูปการจริง ๆ คือ มีสถานที่ที่จัดการชักธง
 และลงก็ควรวางระเบียบและเวลาชักธงขึ้นลงเป็นแห่ง ๆ ได้ ที่ใดมี
 แตรขอให้บรรเลงเพลงในเวลา ชักธงขึ้นลง เพื่อเพิ่มความ ศักดิ์สิทธิ์ขึ้น
 อีก ท่อไปรัฐบาลจะได้วางระเบียบให้ปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน.

ข้อเสนอเรื่องการเคารพและยกย่องเพลงชาติ

ของจังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองคายเสนอว่า ทั้งแก่วิชาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ประกาศให้ใช้เพลงชาติ ตามที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ ๕๓ ตอนที่ ๒๕ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ มาแล้ว เท่าที่สังเกตเห็นความนิยมความยกย่องความเคารพต่อเพลงของชาติในบรรดาพลเมืองของประเทศเราแล้ว รู้สึกว่าเพลงชาติของเรา ยังไม่มีอิทธิพลพอที่จะให้เกิดความเคารพยกย่องชื่นในวงของพลเมืองของประเทศได้เพียงพอ ทั้งนี้ ย่อมแสดงการกุ่มิณเพลงชาติกลายเป็น เพราะตามธรรมดา เพลงซึ่งเป็นเพลงประจำของชาติต่าง ๆ เช่น เพลงชาติฝรั่งเศส อังกฤษ ญี่ปุ่น เหล่านี้เป็นต้น เมื่อปรากฏว่าได้มีการบรรเลงขึ้นแต่ที่ใดแล้ว หากชนชาวของเขาได้ยินเข้า เขาก็ต้องปฏิบัติตนด้วยการยืนตัวตรง ถ้ามีหมวกก็จะต้องถอดออกทันที นี่เป็นการแสดงถึงความยกย่องและความเคารพในเพลงชาติของเขาซึ่งคล้ายกับเมื่อคนไทยได้ยินเพลงสรรเสริญพระบารมี ก็ต้องกระทำการเคารพ ในสมัยที่ประเทศสยามอยู่ในระบอบประชาธิปไตยขึ้นเห็นเป็นการจำเป็นอย่างยิ่ง ที่คนไทยทุก ๆ คน จะต้องรู้จักเพลงชาติว่าเป็นเพลงที่สำคัญยิ่ง ไม่น้อยกว่าเพลงสรรเสริญพระบารมี เพราะเพลงชาติเป็นเพลงที่กระทำให้ผู้ที่ร้องและได้ฟัง ระลึกถึงชาติ เราใจให้รู้สึก

รักประเทศชาติของคนยิ่งกว่าเพลงใด ๆ และจำเป็นอย่างยิ่งที่คนไทย
 ทุก ๆ คน จะต้องเคารพยกย่องเพลงชาติของคนไทยเคร่งครัด ฉะนั้น
 เพื่อที่จะให้เพลงชาติได้ มีอิทธิพลกระทำให้ชนชาวสยามได้ระลึกและ
 เคารพยกย่องกันกว่าเท่าที่เป็นอยู่ ณ บัดนี้ เห็นเป็นการสมควรอย่าง
 ยิ่งที่ทางราชการ เช่น ทางราชการแผนกฝ่ายปกครอง ควรจะส่งเสริม
 สนับสนุนให้ อิทธิพลของเพลงชาติได้ เป็นที่ เคารพยกย่องของชาติไทย
 ยิ่ง ๆ ขึ้นไป และสิ่งที่ทำให้เพลงชาติเป็นที่ นิยมยกย่องเคารพยิ่งขึ้น
 เห็นว่า ทางราชการควรจะออกกฎหมายบังคับให้ใช้ใช้โดยทั่ว ๆ
 ไป กล่าวคือ ในที่ประชุมชนหรือตามโรงมหรสพก็ดี เมื่อปรากฏว่า
 ได้มีการบรรเลงเพลงชาติขึ้นขณะใด ทุก ๆ คนที่อยู่ในที่นั้น ควร
 ที่จะอภัยกระทำการเคารพต่อเพลงชาติทันที คำว่าจงเป็นเครื่องมือใน
 การที่จะส่งเสริมเพลงชาติได้มากกว่าอย่างอื่น อย่างไรก็ดี เห็นเป็น
 การสมควรโดยแท้ ที่ทางราชการรัฐบาลควรจะเร่งรัดให้พลเมืองได้
 สำนึกถึงคุณค่าและความศักดิ์สิทธิ์ของเพลงชาติโดยเร็ว เพราะ
 ถึงวาระอันสมควรแล้วที่พลเมืองของชาติไทย จะต้องมีสำนึก
 กันขึ้นเพื่อนำชาติให้ก้าวไปสู่ แนวอารยะชาติ.

คำตอบ

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี คอบว่า หลักเกณฑ์การบรรเลง
 เพลงชาตินั้น เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
 เมื่อวันที่ ๓๕ เมษายน ค.ศ. ๒๔๗๖ ว่า การบรรเลงเพลงชาติได้บรรเลง
 กันคลกกัน และประชาชนมิได้แสดงความเคารพในเวลาบรรเลงเพลง

จะควรพิจารณาว่าหลักเกณฑ์อย่างไรในเรื่องนี้หรือไม่ คณะ
รัฐมนตรี ได้ประชุมปรึกษา ลงมติให้ที่ปรึกษา สำนักนายกรัฐมนตรี
ทรงทำบันทึกว่าสมควรจะบรรเลงในกรณีใดบ้าง

ที่ปรึกษาสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ทรงทำบันทึกกราบทูลเสนอ
คณะรัฐมนตรีมีใจความว่า

๑. ในการประกวดเพลงชาตินั้น คณะกรรมการได้วางหลัก
ไว้ ๒ ประการ คือ

(๑) จะต้องเป็นเพลงที่ปลุกใจพลเมือง และ

(๒) จะต้องเป็นเพลงที่มีจังหวะสำหรับเดินแถวทหาร

๒. คณะกรรมการ ได้พิจารณาสภาพแห่ง เพลงชาติ แล้วว่า
มีสภาพเป็นแอนthem (Anthem) หรือเป็นซอง (Song) พระเจน
กุญชรผู้แต่ง ได้ชี้แจงว่า เป็นเพลงซึ่งอังกฤษเรียกว่า Patriotic
Song ทำนองเพลง Rule Britannia พระเจ้าบรมวงศ์เธอได้
ชี้แจงว่าใน โอกาสที่นักเรียน นายเรือ ไปเยี่ยมเมืองท่าต่างประเทศใคร่
จะให้มีเพลงเช่น Rule Britannia บรรเลงด้วย

๓. คณะกรรมการ จึงได้ถือว่าเพลงทำนอง Patriotic Song
ซึ่งทหารหรือนักเรียนจะได้ร้องในเวลาเดินแถวก็ได้ หรือชุมนุมชน
ใดในเมืองมีการชุมนุมกันก็ร้องได้ เพราะฉะนั้น ในประกาศที่ได้
ประกาศเมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๔๗๗ (ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๖ สิงหาคม

๒๔๗๗ เล่ม ๕๐ หน้า ๑๕๕๓) จึงมีข้อความว่า เป็นเพลงชาติอัน
จะฟังบรรเลงและร้องได้ในโอกาสอันสมควร แต่มีใ้กำหนดลงไปว่า
โอกาสอย่างใดจึงจะเป็นอันสมควร

๔. ถ้าจะคงให้เป็น Patriotic Song เช่นนี้ต่อไป การที่
ได้ประกาศไว้นั้นก็ใช่นอนเพียงพอแล้ว ในเวลานี้ อาจารย์บรรเลงและร้อง
กันก็ทั่วไป แต่ทั้งนี้คงเป็นเพราะยังไม่ค่อยมีข้อไปคงจะบรรเลงและ
ร้องกันในกรณีที่มีการชุมนุม เช่น ในหมู่ทหารหมู่ นักเรียนหรือ
ในหมู่ราษฎรทั่วไป เป็นต้น ถ้าเป็นการชุมนุมที่ไม่ใช่พิธีก็ คงจะนั้
ร้องกันเป็นกลุ่ม ๆ หรือถ้าเป็นการพิธีก็ คงจะย่นเอง ถ้าครู
หรืออาจารย์คุ่มนักเรียนร้องก็ คงจะย่นร้อง ส่วนผู้ที่อยู่นั้นแล้ว ถ้า
ไม่เป็นการพิธีก็ คงนั้ฟัง ถ้าเป็นพิธีก็ คงย่นจนกระทั่งทำความเคารพ
เพื่อที่จะให้ เป็นระเบียบเรียบร้อย จะให้ทางฝ่ายปกครองและตำรวจ
ตลอดทั้งครู อาจารย์ช่วยชี้แจงก็ได้

๕. แต่เพลงชาตินี้อาจจะให้เป็น Anthem คือเพลงชาติซึ่ง
ฝรั่งเคสเรียกว่า Hymne ก็ได้ เช่น เพลงพัลลภคีร์เป็นตัวอย่าง
ที่ปรึกษาสำนักนายกรัฐมนตรี ได้สอบถามทูตอิตาลีแล้ว ปรากฏว่า
เพลงพัลลภคีร์นั้นมีข้อบังคับให้บรรเลงควบกันไปด้วย เพลงสรรเสริญ
พระบารมี และบรรเลงในโอกาสเดียวกัน คือ บรรเลงเพลงสรร
เสริญพระบารมีใน ทอนตัน บรรเลงเพลงของพัลลภคีร์ในทอน ท้าย

ฝรั่งเศส เพลงสรรเสริญพระบารมีนั้น มีกันเรียกว่า Hymne Royale
 -Royal Anthem เพลงฟาสซิสต์เรียกว่า Hymne Fasciste
 Fascist Anthem เมื่อรวมกันเข้าจึงเป็น Hymne National-
 National Anthem

๖. ถ้าเรา ถือ ว่า เพลง สรรเสริญ พระ บารมี ตรง กัน Royal Anthem แล้วมีเพลงชาติเป็น National Anthem อีกเพลงหนึ่งที่ได้ หากถือเช่นนั้นแล้วก็ควรบัญญัติว่า ควรบรรเลงเพลงสรรเสริญพระ บารมีเฉพาะโอกาสที่เกี่ยวกับพระองค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ส่วนในงาน พิธีอื่นให้บรรเลงเพลงชาติและให้ถือว่าเป็นเพลงขลัง คือ Anthem เหมือนกัน แต่โดยปกตินิยมแห่งประเทศที่มีพระมหากษัตริย์นิยมว่า เพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นเพลงที่จะให้เกียรติยศแก่ชาติด้วย

เรื่องนี้ที่ปรึกษาสำนักนายกรัฐมนตรีครั้งทรงเห็นว่า ควรจะหารือ คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ด้วย

๗. ในระหว่างนี้ก็ย่อมถือว่าเพลงชาติมีสภาพเป็น Patriotic Song เท่านั้น ในประเทศจึงมิได้มีขบถโทษประการใด แต่เป็น ประการที่บอกให้ทราบกันไว้เท่านั้น

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมามีว่า เพลงชาตินั้นในพิธี ราชการควรบรรเลงอย่างยาว และแสดงความเคารพเวลาบรรเลง ถ้าพิธีถึงราชการหรือสโมสรสันนิบาตควรบรรเลงอย่างสั้น ซึ่งกรม

เลขาธิการ คณะรัฐมนตรี ได้ทูลที่ปรึกษาสำนัก นายกรัฐมนตรี ไปแก่
วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๔๗๘ ให้ทรงร่างระเบียบการบรรเลงเพลงชาติ
อย่างยาว และอย่างสั้นแยกต่างไปแล้ว

ฉะนั้น จะเห็นได้ว่าตามข้อความที่จังหวัดหนองคาย เสนอมานั้น
อยู่ในความเอาใจใส่และดำเนินการของคณะรัฐมนตรีอยู่แล้ว เรื่องที่
แถลงมานั้นก็ยาวนานก็ เพราะฉะนั้น ขอสรุปความดังนี้ ในนานา
ประเทศ เช่น ในประเทศอังกฤษมีเพลงที่เรียกว่า เพลงสรรเสริญ *
เพลงชาติ * อย่างแยกของเรา ในประเทศอิตาลีก็มี * เพลง
เวลานั้นแยกออกเป็น * แล้ว คือ ฟัสซิสต์ * เพลงสรรเสริญ * และ
เพลง สรรเสริญคอนตัน กับฟัสซิสต์ คอนปลาบ รวมเข้าด้วยกัน เป็นอีก
เพลง * ลักษณะเพลงชาติของไทยยังเป็นเพลงทำนองปลุกใจ ส่วน
กำหนดที่จะควรแสดงในโอกาสเช่นใด คณะรัฐมนตรีกำลังพิจารณา
และระไว้วางระเบียบไว้ ให้เป็นแนวทางเพื่อปฏิบัติในภายหลัง.

ข้อความเข้าใจเรื่องการเมืองการ

ของสำนักงานโฆษณาการ

๑. การสื่อข่าวในจังหวัดต่าง ๆ

วัตถุประสงค์ของการสื่อข่าว

วัตถุประสงค์โดยละเอียดของการสื่อข่าว ๓ ประการ คือ การทราบข่าวเคลื่อนไหวและเหตุการณ์ความเป็นไปทั่วประเทศ ทั้งนี้เพื่อที่จะนำข่าวที่ได้รับจากจังหวัดต่าง ๆ มาเผยแพร่อำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนอีกทอดหนึ่ง การแพร่ข่าวนี้ ถ้าหากประชาชนทราบถึงความเป็นไปทั่วประเทศแล้ว ก็ย่อมจะทำให้หูตาสว่างขึ้น รู้สึกสนใจในความเป็นอยู่ของท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งอยู่ห่างคนออกไปประการหนึ่งมิใช่ว่าคนจะได้ทราบข่าวเพียงในคำบลหรือใกล้ก็ขี้คำขอสักคนอยู่เท่านั้น เหตุการณ์สำคัญซึ่งเกิดขึ้นในท้องถิ่นห่างไกลคนก็ทราบได้เป็นอย่างดี เหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในความเพ่งเล็งและสนใจของประชาชนนั้น มิใช่แต่จะมีอยู่โดยเฉพาะภายในกรุงเทพฯ เท่านั้นแต่ตามที่ได้ ข่าวย่างระบิลของทางจังหวัดก็จะเป็นข่าวที่ทำให้เกิดความรู้ ความคิดแก่ชนทั่วไปเหมือนกัน เช่น ข่าวการปราบปรามโจรสลัด ข่าวเกี่ยวกับการอาชีพ การศึกษา การสาธารณสุข ฯลฯ เป็นต้น เพราะฉะนั้นเมื่อข่าวใดที่จะเป็นประโยชน์และอำนวยความสะดวก

รัฐให้แก่ประชาชนแล้ว ทางจังหวัดควรระงับการส่งมาให้ทางสำนักงานโฆษณาการพิจารณา ในอันที่ระโฆษณาเผยแพร่ต่อไป.

วัตถุประสงค์ซึ่งปรารถนานั้น ถ้าทางจังหวัดต่าง ๆ เข้าร่วมมือกับสำนักงานโฆษณาการแล้ว ก็จะเป็นผลสำเร็จได้ และในการต่อไปก็ย่อมเป็นเครื่องสนับสนุน ให้ประชาชนทั้งหลายเกิดความพอใจในการเคลื่อนไหวก้าวหน้าแห่งท้องที่ของตนยิ่งขึ้น.

จำนวนข่าวจากต่างจังหวัด

ในเวลานี้ ถ้าจะพิจารณา ถึงจำนวนข่าวที่ทาง สำนักงานโฆษณาการได้รับจากจังหวัดต่าง ๆ นอกจากจังหวัดพระนครและธนบุรีแล้ว รู้สึกว่า ทางสำนักงานนี้ยังหาได้รับข่าวมากพอสมควรไม่และข่าวบางชนิดก็ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของสำนักงานโฆษณาการจึงไม่สามารถที่จะแพร่ข่าวให้ได้อันนี้ บางคราวก็เป็นข่าวที่สายเกินไปซึ่งไม่เหมาะแก่เวลาที่ระโฆษณาได้ในเวลาเช่นนั้น เพราะฉะนั้นเพื่อจะเพิ่มความเข้าใจ ในเรื่องการจัดวางระเบียบ ของ การ ส่ง ข่าว จาก จังหวัดต่าง ๆ โดยทางโทรเลขและทางหนังสือให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นสำนักงานจึงได้เรียบเรียงประเภทและลักษณะต่าง ๆ ของข่าวเสนอมายังท่านนี้ เพื่อจะได้เป็นเครื่องพิจารณาในการที่ทางจังหวัดจะเลือกรวบรวมบรรดาข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งถูกต้องตามประเภทและลักษณะที่ได้วางไว้ ส่งมาเผยแพร่ต่อไป.

ประเภทและลักษณะต่าง ๆ ของข่าว

การส่งข่าวทางโทรเลข

ข่าวต่าง ๆ ซึ่งผู้ส่งข่าวต่างจังหวัดควร โทรเลข แจ้งมายัง
สำนักงานโฆษณาการนั้น ควรอยู่ในลักษณะดังนี้ คือ.

๑. เป็นข่าวที่คนโดยมากสนใจ หรือเป็นเรื่องที่น่ารู้ น่าฟังแก่
ประชาชนเช่นข่าวอุบัติเหตุอันเนื่องมาจากแผ่นดินไหว อุทกภัย การ
ปราบปรามผู้ร้ายสำคัญ ๆ เป็นต้น

๒. เป็นเหตุการณ์ซึ่งได้เกิดขึ้นโดยแท้จริง โดยมีหลักฐาน
มิใช่ความเห็น

ข่าวทั้งสองนี้ต้องเป็นข่าวสด มิใช่ข่าวล่าช้าที่ค้าง และเมื่อ
ทราบวันที่ควรรีบแจ้งมาในวันนั้น

ในการส่งข่าวทางโทรเลขนี้ เพื่อความสะดวกและสมประสงค์
ดังกล่าวแล้ว สำนักงานโฆษณาการได้กระทำการตกลงกับกระทรวง
การคลัง และกรมไปรษณีย์โทรเลขแล้วว่า ค่าค่าโทรเลขข่าวสาร
ซึ่งส่งจากผู้ส่งข่าวต่างจังหวัดถึงสำนักงานโฆษณาการ ในคำย่อว่า
"โฆษณา กรุงเทพฯ" นั้น ให้คิดอัตราอย่างค่าระยะ ๕๐ สตางค์
มิค่าไม่เกิน ๒๕ คำ ถ้าเกินให้คิดเพิ่มค่าละ ๒ สตางค์ แต่อย่างไรก็ดี
โทรเลขจะมีหนึ่งไม่ควรมีค่าเกินกว่า ๕๐ คำ โทรเลขข่าวสารนี้ ไม่
ต้องเรียกเก็บเงินสดทางต้นทาง ทางสำนักงานโฆษณาการจะเป็นผู้
เสียให้เอง.

การแถลงข่าวเพื่อป้องกันการใช้ผิด

นอกจากการโทรเลขบอกข่าวครั้งกล่าวล้วนแล้วนั้น ผู้สื่อข่าวจังหวัดโก
ฮาเกสโตมิเอระหรือเรื่องอื่นใดอันควรแถลง ให้ประชาชนทราบ
เพื่อป้องกันการใช้ผิดก็อาจมีจดหมายแถลงการณ์มายังสำนักงาน
โฆษณาการ เพื่อจักได้คัดลอกข้อมูหนึ่งสื่อพิมพ์ต่อไป แถลงการณ์ทั้ง
ว่าจักต้องมีข้อความบอกเล่าเรื่องหรือเหตุการณ์นั้นๆ โดยละเอียด

ข่าวทั่วไป

ข่าวทั่วไป ซึ่งสำนักงานโฆษณาการมีประสงค์ที่จะได้ไว้แจก
จ่ายแก่หนังสือพิมพ์นั้น อาจแยกประเภทออกได้ดังนี้

- ๑) การบริหาร หมายถึงกิจการอันเกี่ยวกับการปกครอง ซึ่ง
ได้ดำเนินไปแล้วหรือกำลังดำเนินอยู่ หรือคิดที่จะดำเนินต่อไป ฉะเพาะ
ในสิ่งที่ควรระเียบค เช่น การอนุวรรคนคามกฏหมายตลอดจนสถิติใน
กิจการต่าง ๆ อันจะเียบประโยชน์ในทางให้ความรู้แก่ประชาชน เป็นต้น
- ๒) โภคการ เช่นการประภอบอาชีพต่าง ๆ ตลอดจนการค้า
และการเงิน รวมทั้งสถิติของการนั้นๆ เป็นต้น
- ๓) การศาสนา รวมทั้งข่าวและสถิติอื่น ๆ อันไม่เียบปฏิบัติ
ต่อความสงบเรียบร้อยภายในบ้านเมือง
- ๔) การบำรุงต่าง ๆ เช่นการศึกษา การสาธารณสุข เทศบาล
และการลูกเสือ เป็นต้น
- ๕) การวิสาสะ การสมาคม เช่น การมงคลและการต้อนรับ
เป็นต้น

๖) อุบัติเหตุต่าง ๆ นอกจากเรื่องโรยผู้ร้ายและเหตุอุกฉกรรจ์
ธรรมดา

๗) สภาวะการณ^๕ของหมู่คณะต่าง ๆ ทั้งทางการเมืองและทาง
นิติบุคคล และเอกชนอันเป็นสาธารณประโยชน์

๘) การไปมาของบุคคลสำคัญ ระบุเป็นในราชการหรือส่วนกั
ก็ตาม อันควรเปิดเผยได้

๙) เหตุการณ์อื่น ๆ นอกจากที่ระบุไว้ ซึ่งต้องด้วยลักษณะ
ข่าว ๒ ประการดังกล่าวข้างต้นนี้.

๒. การส่งเจ้าหน้าที่ออกไปแสดงปาฐกถา

การส่งเจ้าหน้าที่ออกไปแสดงปาฐกถาในต่างประเทศนั้น สำนัก
งานโฆษณาการได้เริ่มปฏิบัติมาแก่กัน ปีพุทธศักราช ๒๔๗๖ แล้ว
แต่ด้วยหากว่ามีเจ้าหน้าที่สำหรับกิจการนั้นน้อยเกินไป จะทำให้ทั่ว
ประเทศสยามโดยเร็วมิได้ แต่กระนั้นก็ได้ทำในภาคอีสานเกือบจะ
เรียกได้ว่าทั่วแล้ว สำหรับจังหวัดอื่น ๆ นั้น จะได้เร่งรีบทำต่อไป
ในปีนี้ และถ้าหากไม่มีเหตุขัดข้องอย่างใดแล้ว เจ้าหน้าที่แผนก
ปาฐกถาของสำนักงานโฆษณาการจะได้เริ่มงานตั้งแต่วันที่ ๒๐ มิถุนา
ยน เป็นต้นไป แต่อย่างไรก็ดี แผนกปาฐกถาของสำนักงาน
โฆษณาการรู้สึกว่ ในการเดินทางไปแสดงปาฐกถาตามต่างประเทศ
เช่นนี้ หากมิได้รัฐบาลร่วมมือช่วยเหลือจากคณะกรรมการจังหวัด
ต่าง ๆ แล้ว การนี้คงจะมีสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเป็นแน่ กระนั้นจึง
ขอเสนอข้อความบางอย่างให้ทราบไว้ คือ

๑. การส่งผู้แทนราษฎรออก ไปแสดง ปรากฏาเฉพาะแต่ การปัก
 ครอบระยอบรัฐธรรมนูญในนามขอสำนักงานโฆษณาการ ซึ่งได้เคย
 ทำแล้วเมื่อกันปี พ.ศ. ๒๔๗๗ นั้น ระเบียบอันนี้ไม่มีข้อไป

๒. สำนักงานโฆษณาการจะส่งเจ้าหน้าที่ออกไปแสดงปรากฏา
 เองทุก ๆ จังหวัด ส่วนการจะไปจังหวัดใด เมืองใด นั้น จะได้
 แจ้งให้คณะกรรมการจังหวัดนั้น ๆ ทราวล่วงหน้าเสมอ เพื่อจะได้มี
 เวลาเตรียมตัว

๓. ในการส่งเจ้าหน้าที่ออกไปแสดงปรากฏาเช่นนี้ สำนักงาน
 โฆษณาการจำกัดขอร้องให้คณะกรรมการ จังหวัดช่วยเรื่องให้ความ
 สะทอนแก่เจ้าหน้าที่ตลอดจนคุ้มครองให้ความปลอดภัยด้วย

๔. การไปแสดงปรากฏากวไปนี้ ไม่ประสงค์จะเสกแก้อา
 ราชการ นอกจากขารศรีข้างโอกาสอื่นแล้วแก่เหตุการณ์ เพราะถึง
 ว่าบรรดาข้าราชการทั้งรัฐและก้อเนียบมอยู่แล้ว โดยละเพราะข้า
 ราชการพลเรือนก็มีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนไว้
 สำนักงานโฆษณาการมีความประสงค์อันใหญ่ยิ่งที่จะแสดงปรากฏากว
 ราษฎรเท่านั้น และถ้าหากเห็นว่าจะมีวิธีอื่นจะทำได้ดีกว่าการแสดง
 ปรากฏาแล้ว ก็จะได้กำเนินการต่อไป

๕. การนับประชุมราษฎรให้มาฟังปรากฏานั้น สำนักงาน
 โฆษณาการไม่ถือเอาจำนวนมากนักเป็นสิ่งสำคัญ แต่ถึงเอาประโยชน์

หากการที่ผู้มาฟังจะสามารถเข้าใจและรอกำนำไปเล่าสู่เพื่อนบ้านได้เป็น
 เกณฑ์ ฉะนั้นในข้อนี้จึงขอเสนอให้ทนายไว้ด้วยว่า ไม่ควรนำเด็ก
 นักรียนเล็ก ๆ ซึ่งยังไม่มีความรู้ ความคิดอย่างใดมาขึ้นฟังด้วย
 เลย อย่างน้อยนักเรียนที่ขึ้นมาประชุมฟังปาฐกถาควรเป็นนักเรียน
 ชั้นประถม & ส่วนราษฎรอื่น ๆ นั้นก็ควรเป็นผู้ใหญ่ทั้งนั้น อนึ่ง หอ
 แก้ว ๆ ตามชนบทก็ไม่ควรระแวงให้มาฟังด้วย

ทุก ๆ ครั้งที่มีการแสดงปาฐกถาขอให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองได้
 ไปรอกำจัดผู้ขึ้นแสดงจำนวนผู้มาฟังปาฐกถา แยกเป็นประเภท เช่น
 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครูประชาบาลและราษฎร ว่ามีจำนวนเท่าใด

อนึ่ง ในขณะที่มีการแสดงปาฐกถาทุกครั้งควรให้มีเจ้าหน้าที่คอย
 ควบคุม ขอให้มีการส่งเสียงฮือฮา หรือความไม่เรียบร้อยเรียบร้อย
 ระวังอันตรายทำให้ผู้ที่ตั้งใจฟังพลอยไคว้กับความรำคาญไปด้วย.

เพื่อความสะดวกในการไปแสดงปาฐกถาออกไป สำนักงาน
 โฆษณาการโค้วขอร้อง คณะกรรมการ จังหวัดต่าง ๆ ช่วยเหลือแจ้งราย
 การบางอย่างก็ควรไปนี้ให้ทนายไว้ภายในเงื่อนไขดูนายระก้างาก คือ

๑. การเดินทาง ระหว่าง อำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดสะดวกเพียงไร
 จะใช้พาหนะชนิดใดได้บ้างหรือสะดวกและเร็วที่สุด การเดินทางใน
 ฤดูใบไม้ผลิเป็นต้นฤดูใบไม้ร่วงเป็นต้นฤดูใบไม้ผลิ

๒. ถ้าจะเดินทางไปแสดงปาฐกถาทุก ๆ อำเภอ (หมายถึงความ
 ถึงที่ทั้งอำเภอ) และทุก ๆ หมู่บ้านที่ใหญ่ ๆ แล้ว จะกั้วใช้เวลา

สักเท่าใด (การที่จะไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ทั่ววันนี้ ขอให้อยู่ใน
 ทุลยพินิจของคณะกรรมการจังหวัดว่าแห่งใดควรไป แห่งใดไม่ควรไป
 เพราะ ถ้าจะไปทุก ๆ แห่งแล้ว คงจะต้องใช้เวลานานเกินสมควร
 เป็นแน่)

การกำหนดวันแสดง ปรากฏา และการเดินทางนี้ ขอให้กำหนดพอ
 เหมาะ อย่าให้กระชั้นนัก เพื่อเจ้าหน้าที่แสดงปรากฏาจะได้มีเวลา
 พักผ่อนบ้าง และทรงกันขี้มคือ ขอให้มีความว่างเหลืออยู่มากเกิน
 ไป อนึ่งขอให้บอกให้ชัดแจ้งด้วยว่า ระหว่างไปแสดงปรากฏานั้น
 จะต้องมีที่พักแรมอยู่ที่ใดบ้าง และควรจะมีเครื่องสัมภาระอันจำเป็นเช่น
 ทุนอน และเครื่องครัวไปด้วยหรือไม่.

๓. การเดินทางถ้าใช้พาหนะเช่นนั้น ๆ ทั่วทั้งจังหวัดแล้ว จะ
 ต้องเสียค่าใช้จ่ายเท่าใด ขอให้บอกให้ชัดแจ้งด้วยว่าค่าจ้างสำหรับ
 พาหนะชนิดนั้นมิใช่รถยกในสถานที่นั้นเท่าใด เช่น วันละเท่าใด
 หรือเที่ยวละเท่าใด และถ้าจะต้องใช้พาหนะชนิดนั้นตลอดไปทั้งจังหวัด
 หรือเกือบทั้งจังหวัดแล้ว การจ้างเหมารวมจะเป็นการสมควรหรือไม่
 จะได้ค่าจ้างถูกลงสักเท่าใด

๔. เมื่อแสดงปรากฏาเสร็จจากจังหวัดนั้นแล้ว จะต่อไปยัง
 จังหวัดใดบ้าง

๕. ราษฎรในท้องที่จังหวัดนั้นจะฟังภาษาไทยภาคกลางเข้าใจ
 หรือไม่ หรือจะต้องใช้ภาษาอะไรจึงจะเข้าใจ

๖. ขอให้คณะกรรมการจังหวัดต่าง ๆ แจ้งให้ทราบด้วยว่า
ในจังหวัดของตนนั้น ควรจะไปแสดงปาฐกถาในที่ใดบ้าง

การบรรยายสภาพของจังหวัดต่าง ๆ

และขอแผนที่ละเอียดสำหรับจังหวัดนั้น ๆ

เนื่องด้วยสำนักงานโฆษณาการมีนโยบายอย่างจริงจังที่เผยแพร่
ให้ประชาชนชาวสยามได้รู้จักสภาพความเป็นอยู่ ของจังหวัดต่าง ๆ
ในประเทศของตนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เรื่องสภาพความเป็นอยู่
ของจังหวัดนั้น เชื่อแน่ว่าไม่มีใครรู้ ได้ดีกว่าคณะกรรมการจังหวัด
ฉะนั้น สำนักงานโฆษณาการ จึงใคร่ขอร้องให้คณะกรรมการจังหวัด
เรียบเรียงสภาพความเป็นอยู่ ของจังหวัดนั้น ๆ ขึ้น เอาแต่เฉพาะ
ความสำคัญให้ละเอียดที่สุดเท่าที่สามารถทำได้ และขอให้ทำ
เรื่องราวที่ปราศจากหลักฐานพอจะยืนยันได้ว่าเป็นความจริงออกเสีย
ก่อน ด้วยคำสำนวนก็ไม่ควรให้ฟุ่มเฟือยนัก เพราะสำนักงาน
โฆษณาการมีแผนเอกสารสำหรับเรียบเรียงให้เข้ารูปตามความมุ่ง
หมายอยู่แล้ว เรื่องสภาพของจังหวัดต่าง ๆ ที่คณะกรรมการ
จังหวัดได้เรียบเรียงส่งมานี้ จะได้จัดการนำออกโฆษณาทางวิทยุ
กระจายเสียงเป็นคราว ๆ หรือพิมพ์ขึ้นเป็นสมุดสำหรับแจกจ่าย
หรือขายด้วยราคาอันถูก สุกแล้วแต่จะเห็นสมควรว่าเหมาะสมใด
สภาพของจังหวัดที่ขอให้รวบรวมขึ้นนี้ สำนักงานโฆษณาการ

ต้องการให้มีเรื่องต่อไปนี้เป็นส่วนสำคัญ แต่ทั้งนี้เห็นสมควรเพิ่มเติม
เรื่องใดขึ้นอีกก็ได้ เพราะสภาพของจังหวัดต่าง ๆ ย่อมไม่เหมือนกัน
หัวข้อที่คณะกรรมการซึ่งได้เสนอมาให้กราบเรียนเป็นแต่หัวข้อทั่วไป คือ.

๑. ประวัติศาสตร์
๒. โบราณวัตถุ
๓. ภูมิศาสตร์ (เช่น ที่ตั้ง, อาณาเขต, จำนวนพลเมือง, เกษะ, แม่น้ำ, ทะเลสาบหรือหนองบึง, ภูเขา, อากาศ, สัตว์, พืชผลต่าง ๆ ฯลฯ เป็นต้น)
๔. การปกครอง (เช่น แบ่งออกเป็นกี่อำเภอ กี่ตำบล กี่หมู่บ้าน ราชการบริหารส่วนภูมิภาคมีอะไรบ้าง ฯลฯ เป็นต้น)
๕. รายได้ รายจ่ายของจังหวัด
๖. การเทศบาล
๗. การคมนาคม
๘. การทำมาหากินของพลเมือง ทางอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การบริการ การประมง การเดินเรือ (แต่ควรให้เห็นด้วยว่ากอบอยู่ในมือคนไทยหรือคนต่างชาตินั้นเพียงไร)
๙. ฐานะของพลเมืองในทางเศรษฐกิจ
๑๐. นิสัยใจคอของพลเมือง ขนบธรรมเนียมและประเพณี ประเพณีที่ควรถือ
๑๑. การศึกษา
๑๒. การศาสนา

๓๓. ภาษาและมนุษยชาติในจังหวัด

๓๔. การช่าง คนตรีและการละเล่นต่าง ๆ

อนึ่งถ้าสามารถให้ภาพถ่ายเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ได้แล้ว จงยื่น

การพิมพ์

นอกจากขอร้องให้เรียบเรียงสภาพความเป็นอยู่ ของจังหวัดแล้ว
สำนักงานโฆษณาการใคร่ขอร้องให้ทำแผนที่ละเอียดเฉพาะจังหวัดให้
ด้วย เรื่องแผนที่เข้าใจว่าคงไม่ทำความลำบากให้นักด้วยเหตุว่า
ข้าหลวงประจำจังหวัดคงเคยทำไว้เป็นหลักฐาน เพื่อประโยชน์ในการ
ปกครองและการตรวจท้องที่แล้ว ในแผนที่ควรแสดงสิ่งเหล่านี้ไว้
ด้วย คือ

๑. หมู่บ้านทุกหมู่บ้าน

๒. ภูเขา

๓. แม่น้ำและลำคลอง

๔. ถนนที่เชื่อมกันที่ระหว่างอำเภอ ตำบล และหมู่บ้านต่าง ๆ

๕. พื้นที่ว่างเปล่าหรือป่าหรือป่าดงดิบ

๖. ป่า

เรื่องสภาพความเป็นอยู่ และแผนที่ของจังหวัดต่าง ๆ นั้น ถ้า
สามารถทำให้ได้ภายในระยะเวลา ๒ เดือนนี้จะเป็นการพิมพ์

(หมายเหตุ เรื่องสภาพความเป็นอยู่ ของจังหวัดต่าง ๆ นั้น ได้มี
หนังสือเชิญชวนข้าหลวงฯ ให้เขียนคำบรรยายแล้ว)

๓. การเก็บสถิติ

การเผยแพร่ความรู้เท่าที่ได้ปรากฏมาแล้วจนถึงเวลานี้ ทุก ๆ ประเทศในโลกต่างก็หาวิธีกระทำกันต่าง ๆ โดยฝึกฝนแตกต่างกัน ตามความรู้ ความสามารถ ตามประโยชน์และความต้องการของผู้กระทำแห่งประเทศนั้น ๆ เพื่อชักจูงโน้มน้าวน้ำใจประชาชนให้เลื่อมใสรักใคร่ประเทศชาติของตน

ในขั้นตอนนี้ การเผยแพร่ความรู้และการโฆษณา นับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง ประเทศต่าง ๆ ได้ลงทุนมากมายในกิจการเหล่านี้

วัตถุประสงค์ของแผนการแสดงเบ็ดเตล็ดในกองเผยแพร่ความรู้แห่งสำนักงานโฆษณาการนี้ ก็เพื่อนำวัตถุประสงค์หรือสิ่งของหรือภาพสถานที่สำคัญ ๆ จากที่หนึ่งแห่งหนึ่งไปเผยแพร่ยังที่อื่นอีกแห่งหนึ่ง ให้ประชาชนได้รู้เห็นโลกผลและศิลปการ ตลอดจนประวัติกวีศาสตร์ และภูมิศาสตร์ของประเทศด้วย

กิจการซึ่งทำไว้เป็นหน้าที่ของแผนกนี้ คือ

๑. แสดงภาพแผนที่และภาพสถานที่สำคัญ ๆ ของจังหวัดต่าง ๆ เป็นจังหวัด ๆ ไป เพื่อเป็นการชักจูงใจให้ประชาชนได้ไปชมภูมิประเทศของจังหวัดนั้น ๆ ทั้งนี้จะทำให้ประชาชนจังหวัดต่าง ๆ ได้มีความสัมพันธ์กันยิ่งขึ้น ซึ่งสำคัญก็เพื่อทำให้คนไทยใส่ใจในความเบื่อนอยู่แห่งชาติกัน อันจะเป็นเหตุอันดีมาให้ระลึกและปฏิบัติกันเพื่อความรุ่งเรืองแห่งประเทศ

๒. แสดงตัวอย่างสินค้าเฉพาะที่ประภคิยุขึ้นในประเทศ เพื่

เผยแพร่และรู้อใจประชาชนให้ได้รับ เห็นและนิยมในสิ่งนี้ ๆ ที่ประ
 พยายามให้ได้แลกเปลี่ยนกันได้รับ เห็นทั่วทั้งพระราชอาณาจักร ที่นี้
 เพื่อเป็นอนุบาย ที่ระชกุงนำใจ คนไทยให้รักชาติและนิยมในสิ่งที่ชาติ
 ของกนม

๓. การแสดงศิลปแห่งอาชีพสำคัญภายในประเทศ ซึ่งจะได้
 กระทำขึ้นเท่าที่ทำได้ เช่น รมมีการแนะนำให้ประกอบกรช่างบาง
 อย่างเป็นกัน การนี้ทำเป็นวงษ์ ให้เห็นคุณประโยชน์อันระเกิดมีแก่
 ผู้กระทำและแก่ประเทศชาติเนื่องจากการนี้ ๆ การแสดงศิลปนี้ระ
 กำหนดให้แน่นอนลงไปมิได้ เพราะจำอ้อพิจารณาถึงความก่อการ
 ของประเทศคามยุคคามสมัย ซึ่งอาจระเปลี่ยนแปลงไปและประกอบ
 กับการศึกษาของพลเมือง

๔. การแสดงพิพิธภัณฑท์ไทยเปิดห้องโชว์ สิ่งของและทัวอย่าง
 สิ้นค้าที่ได้มาจากจังหวัดต่าง ๆ ในชั้นนั้นจะกระทำเป็นบางอย่างและ
 สมควรที่จะจัดทำมาได้

๕. ภัทฺหาเครื่องแสดงอื่น ๆ

กิจการของแผนกนี้ย่อมกระทำไปโดยแสดงด้วยภาพบ้าง ของ
 ริงบ้าง ด้วยภาพยนตร์บ้าง ด้วยงานเสียงและด้วยวาจาบ้าง ทั้งนี้
 ต้องแล้วแก่สถานที่ ๆ ะไปแสดงนั้น.

กัที่ใดกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของแผนกการแสดงแยกแต่ละใน

กองเผยแพร่ความรู้ แห่งสำนักงานโฆษณาการนี้แล้ว สำนักงาน
โฆษณาการจึงใคร่ขอความช่วยเหลือจากข้าหลวงประจำจังหวัด เพื่อ
ช่วยร่วมมือในงานของแผนกนี้ด้วย คือ ขอให้จัดส่ง

๑. แผนที่และภาพที่สำคัญ ๆ รวมทั้งภาพดาววิฤกษ์และภาพ
โบราณวัตถุ ซึ่งมีชื่อเสียงในจังหวัดนั้น
๒. ตัวอย่างอุตสาหกรรมที่เจริญขึ้นในจังหวัดนั้น ๆ
๓. พืชผลที่เกิดขึ้นเฉพาะในจังหวัดนั้น ๆ หรือหากจะมีใน
จังหวัดอื่นบ้างก็เป็นส่วนน้อย

พร้อมด้วยคำอธิบายและแนะนำโดยละเอียด ทั้งนี้เพื่อประ
โยชน์ที่เจ้าหน้าที่ทางสำนักงานโฆษณาการจะได้ทำการแสดงได้โดย
ถูกต้องกับสิ่งที่ได้ส่งมาให้นั้น.

เรื่องที่ ๑๑๒

ข้อเสนอเรื่องการจัดตั้งสำนักงานโฆษณาการขึ้นทุกจังหวัด
ของจังหวัดสิงห์บุรี

จังหวัดสิงห์บุรีเสนอว่า การปกครองสมัยรัฐธรรมนูญนั้น การชักนำให้ประชาชนก้าวหน้า เป็นของจำเป็นยิ่ง การเคลื่อนไหวของประชาชนเป็นผลถึงความเจริญหรือความเสื่อมแห่งประเทศชาติแล้วแต่จะเคลื่อนไหวไปในทางที่ถูกต้องหรือผิด เท่าที่รัฐบาลให้มีการโฆษณาทางวิทยุกระจายเสียง ผลที่ได้มีบ้างก็มีเฉพาะบ้านที่มีเครื่องวิทยุซึ่งส่วนมากมักเป็นผู้มีฐานะหรือปานกลาง ส่วนคนยากจน ชาวไร่นาหามีส่วนได้ทราบไม่ กล่าวโดยเฉพาะในจังหวัดหนึ่ง ๆ ก็กิจการแห่งรัฐและประชาชนย่อมมีความสัมพันธ์กันมาก เท่าที่สังเกตดูในเวลานี้ รู้สึกว่าการโฆษณาของทางราชการมักปิดไว้ ตามไร่นาหมู่บ้าน ศาลาวัด ซึ่งบางคราวประชาชนไม่ทราบว่าเรื่องอะไรกันเป็นต้น

คำตอบ

สำนักงานโฆษณาการขอตอบว่า

๑. การโฆษณาเรื่องการเมืองให้ประชาชนทราบนั้น เวลานี้ยังหาบุคคลที่ไว้เนื้อเชื่อใจไม่พอจำนวน

๒. การตั้งสำนักงานโฆษณาการทุกจังหวัดเป็นการหมกเปลืองค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็นนัก ผลที่ได้ก็จะไม่เท่าเสีย และ

๓. รัฐบาลได้ตั้งกรมการโฆษณาแห่งชาติเพื่อพิจารณาหาทางแก้ไขอยู่แล้ว จึงขอทบทวนปัญหาข้อนี้.

เรื่องที่ ๑๑๓

ข้อเสนอเรื่องควรมีผู้โฆษณาประจำตำบล
และมีเครื่องรับวิทยุสำหรับจังหวัดและอำเภอ

ของจังหวัดชัยภูมิ

จังหวัดชัยภูมิเสนอว่า เวลาที่ย่อมทรายนกันแล้วว่ารัฐบาลมีความประสงค์อันแรงกล้าที่จะบำรุงส่งเสริมความเจริญของ ประเทศในทางอาชีพ ฯลฯ ของพลเมืองมีการเกษตรกรรมและการสาธารณสุข ฯลฯ เป็นต้น กิจกรรมนี้รัฐบาลได้ดำเนินไปมากแล้วซึ่งจะเห็นได้จาก คำแถลงการณ์ของสำนักงานโฆษณาการ คำแนะนำเกี่ยวกับการบำรุงสีกรรมของกระทรวงเกษตรฯ และเกี่ยวกับการสาธารณสุขของกระทรวงมหาดไทย ฯลฯ ส่งไปให้จังหวัดและอำเภอประกาศชี้แจง ซึ่งเข้าใจว่าจะมากเพิ่มขึ้นทุกที การประกาศชี้แจงให้พลเมืองทราบ และปฏิบัติตามคำแนะนำนั้น เมื่อตกลงคำขอลต่าง ๆ ก็เป็นหน้าที่ของกำนัน เป็นผู้โฆษณาชี้แจง ตามคำแนะนำให้ราษฎร ทราบแต่ในทางการปฏิบัติย่อมเป็นการแน่ว่ากำนันไม่สามารถจะดำเนินการให้เกิดผลดีตามความมุ่งหมายของรัฐบาลได้เต็มที่ เพราะไม่ท้องถนัดว่าก็ย่อมทราบแล้วว่า กำนันมีหน้าที่มากเหลือมออยู่แล้ว ทั้งผลประโยชน์ก็ได้รับเพียงเล็กน้อย และกำนันโดยมากไม่ใช่ผู้ชำนาญในเรื่องที่ให้กระทำ หากจะมีกำนันบางคนกระทำก็บ้างก็ไม่มีเวลาทำได้เต็มที่สมกับเจตนาของรัฐบาล เพราะมีงานประจำต้องทำมากทั้งกล่าวแล้ว

เพื่อให้ได้ผลสัมความมุ่งหมายของรัฐบาล และดำเนินไปโดย
 เรียบร้อยปราศจากอุปสรรค เห็นควรให้มีตำแหน่ง ผู้ช่วย กำนัน
 ขึ้นนอกตำบลละ ๑ คน เรียกว่าผู้ โฆษณาการประจำตำบล ทั้งขึ้น
 โดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ เลือกหรือให้ราษฎรคัดเลือกเป็นผู้ เลือก
 ก็ได้ แล้วพิจารณาเกี่ยวกับภาษีอากรบางอย่างให้ ให้มีหน้าที่
 คณะโฆษณาส่งตามคำแนะนำของรัฐบาล (ตามแต่จะมีเรื่องอะไร
 ที่ควรมอบให้ประกาศโฆษณา) และโฆษณาเผยแพร่นโยบายการปก
 ครองความระบอบรัฐธรรมนูญ ก็มีหน้าที่รายงานเสนอความเห็นใน
 กิจการเกี่ยวแก่การ เกษตรและการสาธารณสุขในท้องที่ให้ คณะ กรม
 การอำเภอทราบ

อนึ่ง เพื่อให้การส่งข่าวและประกาศคำแนะนำ ฯลฯ ของรัฐบาล
 จากกรุงเทพฯ ไปยังจังหวัดต่าง ๆ เป็นการสะดวกยิ่งขึ้น เห็นควร
 ให้มีเครื่องวิทยุขึ้นตามจังหวัดและอำเภอต่าง ๆ เพราะจะอาศัย
 เครื่องวิทยุของเอกชนจะไม่เป็นการสะดวกเสมอไป ส่วนเงินค่า
 ใช้จ่ายในการนี้ ถ้าใช้เงินค่าใช้สอย ซึ่ง مبلغประมาณอยู่แล้วก็จะ
 สะดวกมาก

คำตอบ

สำนักงาน โฆษณาการขอตอบว่า ให้ถือคำตอบของจังหวัด
 สิริบุรีเป็นคำตอบของจังหวัดชัยภูมิด้วย

แต่ส่วนในเรื่องวิทยุประจำจังหวัดและอำเภอ รัฐบาลได้ตั้ง
 กรรมการพิจารณาซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจเป็นประธาน
 กรรมการ เวลานั้นคณะกรรมการตกลงตามข้อเสนอลแล้ว อย่างไรก็ตาม
 ก็ที่ท่านข้าหลวงประจำจังหวัดสิงห์บุรีและชัยภูมิได้แสดงเจตนาอันคิ
 งาม สำนักงานโฆษณาการขอแสดงความขอบคุณ.

เรื่องที่ ๑๑๔

ข้อความเข้าใจเรื่องการประมวลสถิติพยากรณ์

ในทางเศรษฐกิจ

ของสำนักนายกรัฐมนตรี

ในการประมวลสถิติพยากรณ์มีหลักสำคัญอยู่ ๔ ประการ
ตามลำดับดังนี้คือ

๑. การสำรวจตรวจสอบและเก็บตัวเลขจากที่ต่าง ๆ
  ๒. การรวบรวมตัวเลขที่ได้รับมา
  ๓. การวิจารณ์สถิติซึ่งได้รวบรวมแล้ว
  ๔. การพิมพ์โฆษณาสถิติต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชน
- หลัก ๔ ประการดังกล่าวมานี้ สำหรับข้อ ๒ ถึงข้อ ๔ ของ

ประมวลสถิติพยากรณ์มีเจ้าพนักงานอยู่พร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ แต่
หลักในข้อ ๑ ถ้าพึงคาดเพาะเจ้าพนักงานในกองประมวลสถิติพยากรณ์
แห่งเดียวไม่สามารถระงับทำได้ทั่วถึง เนื่องจากไม่มีเจ้าพนักงานเพียง
พอ ฉะนั้นเพื่อให้การจัดทำสถิติของประเทศได้เป็นคุณประโยชน์แก่
ประชาชนและประเทศชาติยิ่งขึ้น กองประมวลสถิติพยากรณ์จึงใคร่ที่
จะขอความร่วมมือจาก ข้าราชการประจำจังหวัด ให้ช่วยเหลืองานของกอง
นี้ในหลักการข้อแรก กล่าวคือการสำรวจตรวจสอบและเก็บตัวเลขที่ค้อง
การจากจังหวัดหนึ่ง ๆ นำส่งยังกองประมวลสถิติพยากรณ์เป็นคราว ๆ
(ดูบันทึกเรื่องวิธีและองค์การณีกองประมวลสถิติพยากรณ์ข้อ ๒)

สถิติที่กองประมวล สถิติ พยากรณ์ ต้อง การ รวบรวม จัด ทำขึ้น
ปรากฏในบันทึกเรื่องกิจการประจำในวงงานสถิติของกองประมวลสถิติ
พยากรณ์นั้นแล้ว แต่ในชั้นที่เริ่มงานนี้ประสงค์จะขอความร่วมมือจาก
ข้าหลวงประจำจังหวัดให้ช่วยเก็บรักษา และตรวจสอบตัวเลขเฉพาะ
บางอย่างที่สำคัญแก่การ เศรษฐกิจของประเทศ อันเกี่ยวแก่สถิติวิ
จรรมชาติ สถิติเกษตรกรรม, และสถิติประเภทการค้าพาณิชย์ และ
อุตสาหกรรม ทั้งจะได้กล่าวต่อไป

๑. พันกันและการใช้ประโยชน์ในพันกัน ความประสงค์คือจะ
ทราบว่าในจังหวัดใดมีเนื้อที่เท่าใด ใช้ประโยชน์อะไร หรือมี
ลักษณะอย่างไร เช่นที่สวน ที่สวน ไร่ นา บ้าง ลุ่มน้ำ ที่
รายน เป็นต้น

๒. การเพาะปลูกพืชพรรณ และการกำเนิดผล เช่นข้าว
ยาสูบ พริกไทย ยาง มะพร้าว ฝ้าย นุ่น เป็นต้น รวมทั้งการกำเนิด
ผลของของป่า และวัตถุธรรมชาติอื่น ๆ ด้วย เช่นครั่ง น้ำมันยาง
เกลือ และโลหะต่าง ๆ ทั้งนี้ต้องการรู้ว่าจังหวัดใดทำการ
เพาะปลูกอะไรบ้างเป็นเนื้อที่เท่าใด และได้ผลเท่าใด ทั้งนี้เป็นตัวอย่าง

๓. การเลี้ยงสัตว์เช่น ช้าง ม้า โค กระบือ สุกร เป็ด ไก่ เป็นต้น

๔. การจำหน่ายสินค้าอันเกิดจากการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์
และวัตถุธรรมชาติสัตว์ป่า ของป่าต่าง ๆ ความประสงค์คือจะ

ทราบว่าสินค้าอย่างใดจำหน่ายออกไปที่ไหนจำนวนและราคาเท่าไร วิธีการขนส่งเป็นอย่างไร และค่าระวางบรรทุกสินค้าไปไหนเป็นราคาเท่าใด ทั้งนี้รวมทั้งสินค้าที่ส่งเข้ามาจำหน่ายในจังหวัดภาคอื่น ๆ ด้วย

รายละเอียดของสถิติประเภทหนึ่ง ๆ ที่ต้องการจะได้จัดทำส่งเป็นแบบพิมพ์ไปยังจังหวัดในภายหลัง

ทั้ง ๕ ข้อนี้ เป็นความประสงค์ขั้นแรกที่จะเผยแพร่ฐานะการเศรษฐกิจของประเทศด้วยการสถิติพยากรณ์ แม้ว่าในขั้นต้นจะยังไม่ได้ตัวเลขละเอียดสมบูรณ์พอที่จะแสดงฐานะการเศรษฐกิจของประเทศตามที่เป็นอย่างแท้จริงก็ตาม แต่ก็จะเป็นประโยชน์เพิ่มพูนความรู้ซึ่งจะนำมาใช้ เป็นหลักประกอบการพิจารณาปัญหาเศรษฐกิจของประเทศได้มาก มีผู้รู้อย่างท่านได้เคยวิพากษ์ถึงการสถิติพยากรณ์ของประเทศสยามว่า จะนำมาใช้ประโยชน์อะไรมิได้ เพราะตัวเลขที่แสดงนั้นอาจคลาดเคลื่อนจากความจริงเป็นอันมาก จริ่งอยู่ การผิดพลาดในการสถิติพยากรณ์ย่อมจะเกิดขึ้นได้ไม่ว่าเวลาหนึ่งเวลาใด เนื่องจากอุปสรรคบางอย่างอันเป็นการ สุกวิสัยที่จะแก้ไข ได้ทันทีทั้งในขณะที่เหมาะสมสถิติกันนั้น แต่ถ้า ๑. การผิดพลาดได้เป็นไปโดยมีเหตุผล ๒. การตรวจตรวจสอบเกี่ยวกับตัวเลขได้กระทำด้วยความระมัดระวังให้ผลที่ได้ใกล้เคียงความจริงที่สุด และ ๓. แก้ไขสิ่งที่คลาดเคลื่อนให้ถูกต้องยิ่งขึ้นในเมื่อมีโอกาสดแล้ว วัตถุประสงค์ของการสถิติพยากรณ์เรียกว่า สมบูรณ์ทุกประการ ทั้งนี้เพราะว่าการสถิติพยากรณ์แสดง

แก้หลักฐาน และความจริง แห่งความเป็นอยู่ ของประชาชน ส่วนรวม
โดยปริมาณเท่านั้น

เนื่องจากการเก็บรักษาและตรวจสอบตัวเลขเป็นครั้งแรกเริ่มของ
งานประมวลสถิติพยากรณ์ ถ้าครั้งแรกผิดพลาดผลลัพท์ที่แสดงต่อ
ประชาชนในคนที่รู้สึกขมกลืนเคลื่อนไปก็วย และการมีสถิติที่คลาก
เคลื่อนโดยปราศจากหลักฐานนั้น เป็นผลร้ายแก่ประชาชนและประเทศ
ชาติยิ่งกว่าการไม่มีสถิติเสียเลย ฉะนั้นในการขอความร่วมมือ
จาก ข้าหลวง ประจำจังหวัด นั้นของประมวลสถิติพยากรณ์ จึงมีความ
ประสงค์เป็นอย่างยิ่งที่จะให้กำหนดการไปโดยอาศัยหลักและวิธีการ
ซึ่งกล่าวข้างบนนั้นโดยเคร่งครัด ถ้าแม้ข้าหลวงประจำจังหวัดได้
เอื้อเพื่อเอาใจใส่ตรวจตราให้สถิติที่ได้มาใกล้เคียงความจริงที่สุด เพื่อ
ให้การประมวล สถิติพยากรณ์ เป็นผลสำเร็จแล้วและก็ได้ชื่อว่า ย่นสั้น
ที่ได้ทำประโยชน์ส่วนหนึ่งให้แก่รัฐบาลและประชาชนโดยทั่วไป.

เรื่องการประมวลสถิติพยากรณ์ในทางเศรษฐกิจ

เรื่องการสถิติพยากรณ์ในทางเศรษฐกิจนั้น กรมเลขาธิการ
 คณะรัฐมนตรี มีความเห็นว่าสถิติ เกี่ยวกับการค้าหรือเศรษฐกิจ เป็น
 การสำคัญยิ่งในการดำเนินการทางเศรษฐกิจของประเทศ ประเทศ
 อีกลำเวลานี้มีกองสถิติกลางขึ้นตรงต่อคณะรัฐบาล กระทรวง
 รวบรวมสถิติจากสถิติโดยละเอียดของทะเบียนการค้าต่าง ๆ ตลอดจน
 นอกวงราชการ ส่วนประเทศเราเวลานี้มีการสถิติของทะเบียนการค้าต่าง
 ๆ ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอย่าง แยกย้ายกันอยู่ ตามกระทรวงต่าง ๆ
 และเท่าที่เห็นอยู่ วิจัยดำเนินการยังไม่สะดวกในการที่คณะรัฐมนตรีจะ
 ท้องการทราบได้ในทันทีขณะพิจารณาปัญหาในทางเศรษฐกิจ เพราะใน
 การวินิจฉัยปัญหาเศรษฐกิจต่าง ๆ นั้นโดยปกติคณะรัฐมนตรีจะต้อง
 ทราบสถิติประกอบทุก ๆ คราว ถ้าให้มีกองสถิติขึ้นต่อคณะรัฐมนตรี
 แล้ว ทุก ๆ เรื่องที่เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา เจ้าหน้าที่สถิติจะ
 ได้บันทึกสถิติของเรื่องนั้นแนบไปด้วยเป็นการสะดวกและรวดเร็วในการ
 บริหารราชการแผ่นดิน ด้วยเหตุนี้คณะรัฐมนตรีจึงลงมติให้กรมเลขา
 ธิการคณะรัฐมนตรีศึกษาปรึกษากระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ
 สถิติและให้วางโครงการเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ในเรื่องนี้
 กระทรวงเศรษฐกิจมีความเห็นพร้อมด้วยว่า ถ้าจะทำให้การงาน
 รวดเร็วและได้ผลดีมีความมุ่งหมาย ย่อมเกี่ยวข้องกับอำนาจสั่งการให้

เจ้าหน้าที่แผนกสถิติต่าง ๆ ร่วมมือส่งรายละเอียดมา เพราะเวลานี้
 ข้างหลังส่งล่าช้ามาก และคณะกรรมการนี้ยังเป็นการทำให้แผนกสถิติ
 ของกระทรวงต่าง ๆ เร่งมือไปในตัวด้วย เจ้าหน้าที่กรมเลขาธิการ
 คณะรัฐมนตรีจึงได้วางโครงการนี้พร้อมด้วยร่างพระราชบัญญัติการ
 สถิติพยากรณ์เสนอลงคณะรัฐมนตรีพิจารณา

ความประสงค์ที่ออกพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้อำนาจเจ้าหน้าที่ใน
 การรวบรวมค้นหาสถิติให้ถูกต้องอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้นในวงราชการ
 และนอกวงราชการ พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติลงโทษเจ้าหน้าที่
 ที่โยกของสถิติที่เปิดเผยตัวเลขของห้างร้านอันไม่ควรจะเปิดเผย และมี
 บทลงโทษผู้บอกกล่าวไม่ให้คำตอบแก่เจ้าหน้าที่ เมื่อเจ้าหน้าที่สอบถาม
 หรือให้คำตอบอันเป็นเท็จ

ประโยชน์ของการสถิติพยากรณ์เปรียบประดุจแว่นส่องทางไกล
 ของนักศึกษานักการเมืองและประชาชนทั่วไป เพราะว่าเอกชนโดย
 ลำพังย่อมเห็นเหตุการณ์ได้แต่สิ่งที่อยู่ใกล้เฉพาะหน้า หรือเห็น
 เฉพาะในวงแคบเพียงสักหนึ่งเสี้ยวหนึ่งของประชาคม และใช้เหตุการณ์
 เหล่าที่เห็นนั้นมา เป็นหลักเปรียบเทียบในการวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ แต่
 การวินิจฉัยของเอกชนโดยลำพังนั้นเป็นความเห็นโดยอัตตโนมิต ซึ่ง
 อาจไม่แน่นอนในสิ่งที่คิดว่าควรและไม่ควร หรือสำคัญและไม่สำคัญ
 ต่าง ๆ ได้ สถิติพยากรณ์ทั่วไปอย่างเกี่ยวเท้านี้จะเป็นหลักช่วยใน
 การวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้แน่นอนแน่นอนยิ่งกว่าการคาด

คณะปริมาณการโดยอัครโณมัตของเอกชน ฉะนั้นจึงเห็น เป็นการ
สมควร ที่จะให้มิจงานสถิติพยากรณ์ กลางชนทำการสืบสวน ค้นคว้าหา
ความจริงทั่วไปต่าง ๆ ที่ยังซ่อนเร้นอยู่ ทำเป็นหลักฐานแน่นอนยิ่งขึ้น
โดยการเปลี่ยนองค์การระเบียบวิธีคำนวณและปฏิบัติงาน สถิติพยากรณ์
จากที่เป็นอยู่ ในเวลานี้ และโดยการตราพระราชบัญญัติคุ้มครอง
การจัดทำสถิติพยากรณ์ออกใช้ตามนัยที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เพื่อ
ให้งานประเภทนี้ได้เป็นประโยชน์จริงแก่ราชการต่อไป

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเรื่องนี้เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม
๒๔๗๗ ลงมติรับหลักการและให้คณะกรรมการกฤษฎีกา
พระราชบัญญัติการสถิติพยากรณ์ซึ่งประธานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กำลังพิจารณาอยู่ ซึ่งจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ มิให้
เป็นการเพิ่มภาระทำความเดือดร้อน หรือ เสีย หายแก่ ประชาชน โดย
เกินสมควรว่าความจำเป็นของราชการ

โครงการนี้ที่จะดำเนินงานการ สถิติพยากรณ์ให้เป็นไป ตาม
ความมุ่งหมาย ข้างต้นนั้น ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดประมวล
สถิติพยากรณ์ ขึ้นในกรมเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี ตามที่ ปรากฏใน
พระราชกฤษฎีกาที่วาง ระเบียบ ราชการสำนักงาน และกรมในสำนัก
นายกรัฐมนตรีแก้ไขเพิ่มเติม พ. ศ. ๒๔๗๗ แล้ว

เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน พ. ศ. ๒๔๗๗ คณะรัฐมนตรีได้ประชุม
ปรึกษาลงมติให้ตั้งกรมการขึ้น ๒ คณะ คือ คณะกรรมการบริหาร
งานการประมวลสถิติพยากรณ์ในทางเศรษฐกิจมี น. ท. หลวงอำรง

นาวาสวัสดิ์ เป็นประธาน หลวงวรพาศย์พินิจ หม่อมเจ้าอิทธิพงศ์
 เกษมศรี นายประมวล ชูรณโชติ และนายศิริ ชุนตระกูล เป็น
 กรรมการ ม.ร.ว. กุศฎีกิศ กิศกุล เป็นเลขานุการ คณะ
 กรรมการนี้มีหน้าที่รวบรวมสถิติเพื่อโฆษณาเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ
 ต่อไปเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาการประมวลสถิติพยากรณ์ในทาง
 เศรษฐกิจ และคณะกรรมการนี้มีอำนาจติดต่อกับกระทรวงทบวง
 กรมต่าง ๆ เพื่อรวบรวมสถิติได้โดยตรงตลอดจนการเข้าร่วมมือ
 กับเจ้าหน้าที่ของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ เพื่อเก็บตัวเลขให้ทัน
 ความประสงค์ของทางราชการ

ส่วน คณะ กรรมการ ที่ปรึกษาการ ประมวล สถิติพยากรณ์ใน
 ทางเศรษฐกิจนั้น มี น.ค. หลวงอำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นประธาน
 ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรราธิการ ปลัดกระทรวง
 อธิการ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัด
 กระทรวงเศรษฐกิจ หม่อมเจ้าสกลวรรณกร วรวรรณ พระยาไชย
 ยศสมขัติ หลวงคำวิศิษฐานุวรรต นายทวีแรงขำ หม่อมเจ้า
 อิทธิพงศ์ เกษมศรี เป็นกรรมการ นายประมวล ชูรณโชติ
 เป็นเลขานุการ คณะกรรมการนี้มีหน้าที่พิจารณาวางโครงการณ์
 ของกอง ประมวล สถิติพยากรณ์ ตลอด จนพิจารณา การ งาน ที่คณะ
 กรรมการบริหารงานการประมวล สถิติพยากรณ์ ใน ทาง เศรษฐกิจ
 เสนอมา ทั้งนี้เพื่อให้การงานเสมอกันทุก ๆ กระทรวงทบวงกรม
 ที่เกี่ยวข้องในการทำสถิติพยากรณ์ในทางเศรษฐกิจ

หน้าที่การประมวลสถิติพยากรณ์ในขั้นต้น

ในระยะเวลาเริ่มต้นและระหว่างที่ยังมิได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการสถิติพยากรณ์ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกากำลังพิจารณาอยู่นี้ คณะกรรมการบริหารงานการประมวลสถิติพยากรณ์ในทางเศรษฐกิจมีความเห็นว่า โครงการของกองประมวลสถิติพยากรณ์ที่ระกิดทำนั้น ควรเป็นดังนี้ -

๑. นโยบายทั่วไปชั่วคราวของกองประมวลสถิติพยากรณ์

๑. ทำการสืบสวนแสวงหาความรู้ต่าง ๆ เพื่อรวบรวมทำขึ้นเป็นสถิติพยากรณ์โดยละเอียด
๒. ให้ความรู้ต่าง ๆ ในการสถิติแก่รัฐบาลและประชาชนทั่วไปทั้งในและนอกประเทศ
๓. พิมพ์สมุดรายงานสถิติพยากรณ์ต่าง ๆ ของประเทศขึ้นเพื่อโฆษณาถึงพิมพ์รายงานสถิติของนานาประเทศ
๔. จัดตั้งห้องสมุดรวบรวมรายงานเอกสารต่าง ๆ ในเรื่องสถิติพยากรณ์และเรื่องอื่น ๆ
๕. จัดทำการสำรวจหรือจัดวางวิธีกาณและควบคุมการสำรวจอื่น ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการสถิติพยากรณ์และเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากการสำรวจสำมะโนครัวซึ่งเป็นหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยอยู่แล้ว

๒. วิธีและองค์การปกครองประมวลสถิติพยากรณ์

๑. กองประมวลสถิติพยากรณ์จะดำเนินงานโดยมีองค์การที่เรียกว่า Centralization in Principle กล่าวคือ เป็นศูนย์กลางแห่งการประมวลสถิติคำ ๆ ที่เป็นสิ่งสำคัญในทางเศรษฐกิจอื่นจะได้จัดทำและรวบรวมจากที่ต่าง ๆ ทั้งในและนอกวงราชการ

๒. การเก็บตัวเลขใช้วิธีเก็บตรงจากที่ต่าง ๆ หรือใช้มีเจ้าหน้าที่ทำการเก็บรวบรวมแล้วส่งตรงยังกองประมวลสถิติพยากรณ์ เพื่อทำการคำนวณรวบรวมและจัดทำ เป็นสถิติพยากรณ์ต่อไป

๓. การเก็บตัวเลขในวงราชการเท่าที่ขึ้นอยู่กับเวลานั้นยังเป็นการไม่สะดวก ฉะนั้นเพื่อให้การเก็บตัวเลขสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น จึงจะได้ ขอความช่วยเหลือจากคณะกรรมการ ที่ปรึกษา การ ประมวล สถิติ พยากรณ์ ซึ่งส่วนมากเป็นผู้ แทนของกระทรวงต่าง ๆ อยู่แล้ว ให้เร่งรัดในการส่งตัวเลขข้อความที่ข้งการและอื่น ๆ

๔. กองประมวลสถิติพยากรณ์มีหน้าที่เก็บรวบรวม สถิติประเภทเฉพาะที่กรมกองต่างๆ ของรัฐบาลได้จัดทำอยู่ ซึ่งแล้วแต่จะเห็นสมควรว่าจะจัดทำพิมพ์ขึ้นเป็นหลักฐานการสถิติพยากรณ์ เพื่อประโยชน์ ในราชการของรัฐบาลและประชาชนทั่วไป

๕. บรรดาสถิติประเภทเฉพาะของส่วนราชการต่าง ๆ อันอยู่ในลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน แต่ละสมควรถูกจัดทำขึ้นเป็นสถิติส่วนรวมอันเดียวกันในเรื่องนี้จะได้ กำหนดวิธีทำให้เป็นแบบ

รายการและระเบียบเดียวกัน และจะขอให้ส่วนราชการนั้น ๆ จัดทำ
สถิติ ส่ง ยัง กอง ประมวลสถิติ พยากรณ์ ตาม แบบ และ วิธีการทั้งนี้
เหมือนกันหมด แต่หัวหน้าส่วนราชการใดประสงค์จะเพิ่มเก็บข้อความ
รายการอีกเป็นพิเศษต่างหาก จากที่ได้กำหนดไว้ เพื่อความสะดวกใน
การปฏิบัติราชการของส่วนราชการหนึ่ง ๆ นั้น สังกัดด้วยก็ได้

๖. ส่วนราชการต่าง ๆ ขอรัฐบาลมีหน้าที่ช่วยเหลือร่วมมือ
กับกองประมวลสถิติพยากรณ์ ในเมื่อ ได้ถูกขอร้องให้ช่วยกระทำการ
เก็บตรวจสอบและรวบรวมรายการสถิติที่น่าสนใจและอื่น ๆ

๗. การเก็บ คิวเลขเพื่อการสถิติ จากนอกวง ราชการยัง กิจชก
อยู่เป็นอันมาก เพื่อความสะดวกในการนี้ ได้ร่างพระราชบัญญัติ
การสถิติพยากรณ์ ส่งไปให้คณะกรรมการ กฎฎีกา ตรวจสอบแล้ว
พระราชบัญญัติเช่นว่านี้ ได้ร่างขนตามแนวทางที่นานาประเทศได้ปฏิบัติ
กันอยู่ในเวลานี้

๓. กิจการประจำในวงงานสถิติของกองประมวลสถิติพยากรณ์

กองนี้จะได้จัดทำสถิติในทางเศรษฐกิจทั้งข้อไปนี้ โดยวิธี
ค่อยทำค่อยไปตามกำลังความสามารถ

๑. สถิติประเภทวัตถุดิบธรรมชาติ Natural Resources เช่น
ภูมิประเทศ แหล่งน้ำ ขี้เถ้า โลหะธาตุ สัตว์น้ำ สัตว์ป่า ของป่า
ต่าง ๆ อุกุณิยม และอื่น ๆ ในประเภทเดียวกัน รวมทั้งพินคินและการ
ใช้ประโยชน์ ในพินคิน เป็นต้น

๒. สถิติประเภทเกษตรกรรม Agricultural Statistics

เช่น การเพาะปลูกพืชพรรณที่สำคัญของประเทศและผลที่ได้ สถิติสัตว์เลี้ยง รวมทั้งผลอันเกิดจากสัตว์เลี้ยงนั้นด้วย

๓. สถิติประเภทการค้า พาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม Trade, Commerce and Industry เช่น สินค้าเข้าออก สินค้าพื้นเมือง ทุนทรัพย์ในการค้า การซื้อ และจำหน่ายราคา ตลาด และทำนุ การค้า สถิติอุตสาหกรรม รวมทั้งการคมนาคมขนส่ง การเงิน และอื่น ๆ ในประเภทเดียวกัน

๔. สถิติประชากรในทางเศรษฐกิจ Social Statistics เช่น บุรุษชนกับการศึกษา การศาล การอาชีพ กำลังเครื่องจักร จำนวนกรรมกร สถานที่ทำงาน สำนักที่อาศัยและการอนามัย ค่าจ้างแรงงาน ค่าเช่า สินทรัพย์รายได้ มาตรฐานการอยู่กิน และราคาค่าเลี้ยงชีพเป็นต้น

สถิติข้าง ๆ ดังกล่าวข้างบนนี้ ได้จัดทำอยู่บ้างแล้วในเวลานี้ แต่ในปี พ.ศ. ๒๔๗๗ นี้จะแก้ไขขยายและจัดทำให้ละเอียดยิ่งขึ้น ส่วนสถิติใดที่ยังมิได้จัดทำเลยเนื่องจากการไม่มีพระราชบัญญัติการสถิติพยากรณ์ออกใช้ ก็จะได้ค่อยจัดทำไปทีละอย่างเมื่อพระราชบัญญัตินั้นได้ออกใช้แล้ว.

เรื่องที่ ๑๑๕

ข้อหาหรือเรื่องเครื่องหมายคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
ของสำนักงานนายกรัฐมนตรี

ยังมีข้าราชการหลายท่านที่ไม่เข้าใจยุคประสงค์ในการตรวจ
เงินแผ่นดินว่ามีหน้าที่โดยบัญญัติไว้ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะ
กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๐ ยุคประสงค์ของการตรวจ
ก็คือ เพื่อระงับฐานะการเงินของสำนักงานที่รับตรวจเหล่านั้นว่า
เป็นอยู่อย่างไร และถ้าเป็นไปได้ในทางที่ไม่ถูกหลักวิชาแล้ว คณะ
กรรมการตรวจเงินแผ่นดินก็ย่อมระแนะนำให้มีวิธีที่ดีถูก ยิ่งไป
กว่านั้นคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเมื่อเห็นสมควรอาจจะลงมือทำ
ให้งานอันนั้นเป็นผลสำเร็จไปได้ เพื่อประโยชน์ของชาติเป็นส่วน
ใหญ่ขอให้เลิกเข้าใจว่า คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นผู้มา
คอยจับผิด ความจริงเป็นผู้มาคอยช่วยเหลือให้งานของชาติ
สำเร็จไปดังได้กล่าวข้างต้นนี้ เพราะฉะนั้นเมื่อท่านเห็นเจ้าหน้าที่
แห่งสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินไปหาท่าน จงเข้าใจ
ว่าเป็นหม่อมมาปลายลของความสุข ไม่ใช่เป็นนักสืบคอยตรวจจับ

ในเรื่องเครื่องหมายของกรรมการตรวจเงินแผ่นดินผู้ซึ่งมาทำ
การตรวจนั้น คณะกรรมการขอหาหรือว่าจำเป็นจะต้องมีหรือไม่
เพราะว่าการที่จะให้หนังสือ นำตัวหรือ บอกล่วงหน้าไป ทุก ๆ การที่
กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน คนใดคนหนึ่ง จะไปตรวจ ยังจึง ทว่าดังนี้

จังหวัดใด หรืออำเภอหนึ่งอำเภอใดนั้นย่อมเป็นการไม่สะดวกแห่ง
 ราชการ แต่ถ้าจะหวนมาคำนึงถึงว่า การในการพิสูจน์ว่าผู้นั้น
 เป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดินหรือไม่นั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับกรรมการ
 ตรวจเงินแผ่นดิน แต่ขึ้นอยู่กับผู้รับตรวจ เพราะเหตุว่ากรรมการ
 ตรวจเงินแผ่นดินได้ถูกประกาศตั้งขึ้นโดยอาศัยกฎหมาย แต่เพื่อให้
 กรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้ทำการตรวจได้สะดวกโดยไม่มี ผู้ใดชัก
 ขวาง จึงอยากหารือในที่นี้ว่า สมควรจะให้มีเครื่องหมายหรือบัตร
 ประจำตัวหรือไม่ก็ยังมีอะไรเลยอย่างไร ถ้าที่ประชุมข้าหลวงประจำ
 จังหวัดเห็นว่าจะต้องมีอย่างไร คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินก็
 จะใคร่จัดทำขึ้น แล้วส่งทูลไปยังให้ทราบ

มติของที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นว่า คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินควรมีเครื่อง
 หมาย ส่วนรูปสัญลักษณ์แห่งเครื่องหมายจะเป็นอย่างไรนั้น ขอให้
 ทำความตกลงกับกระทรวงมหาดไทย แล้วขอให้กระทรวงมหาดไทย
 ส่งทูลไปยังเครื่องหมาย ไปให้จังหวัดทราบทั่วกัน

คำปีดประชุม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้กล่าว ปีดประชุมเป็นใจ
ความว่า

ท่านทั้งหลาย ปัญหาและเรื่องต่าง ๆ ที่ใคร่ปรึกษาหารือกัน
ก็เป็นอันหมดสิ้นแล้ว ข้าพเจ้าขอขอบคุณท่านทั้งหลายที่ได้ใช้ความ
อุตสาหะวิริยะภาพพากันมาด้วยความเห็นใจเห็นชอบตลอดเวลาประชุม
อันมีกำหนดถึง ๖ วันเต็ม ทุก ๆ ท่านเมื่อใดเดินทางกลับไปยัง
จังหวัดแล้ว โปรดทำความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ที่ตลอดตนประสาน
พลเมืองว่า การที่รัฐบาลได้เปลี่ยนแปลงการปกครองก็ด้วยความ
มุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดระบอบประชาธิปไตย โดยหวังที่จะระดมบำรุง
ประเทศชาติเป็นใหญ่ การประชุมข้าหลวงประจำจังหวัดที่จัดขึ้นเป็น
ครั้งแรกนี้ แม้ข้าหลวงประจำจังหวัดต่าง ๆ จะยังไม่รู้จักกันทั่ว
ถึงทั้งหมดก็ แต่ก็ใคร่รู้จักกันแล้วเป็นส่วนมาก นับว่าการ
ประชุมครั้งนี้ได้เป็นการเชื่อมสัมพันธ์ภาพและ สันติระไมตรี เป็นอย่าง
ดี อนึ่ง การที่ได้มาร่วมประชุมกันทำให้ได้ช่วยกันออกความคิด
ความเห็นต่าง ๆ นับว่าเป็นประโยชน์ต่อราชการเป็นอันมาก ส่วนใน
เวลาต่อไปหากข้าหลวงประจำจังหวัดมีปัญหาและข้อข้องใจเกิดขึ้นอีก
นอกจากที่จะเขียนหนังสือหารือกันมาเป็นทางราชการแล้ว ข้าหลวง
ประจำจังหวัดจะมาพบปะเพื่อหารือกันด้วยตนเองก็ไม่ขัดข้อง ข้าพเจ้า
และเจ้าหน้าที่ในกระทรวงมหาดไทยมีความยินดีและพร้อมที่จะช่วยทำ
ความเข้าใจให้แก่ท่านอยู่ทุกขณะ

ที่สุกนี้ ข้าพเจ้าขอปิดประชุมและขอขอมใจท่านทั้งหลายด้วยความ
ความจริงใจอีกครั้งหนึ่ง ขออวยพรให้ท่านเดินทางกลับไปยังหัว
ท้ายความสวัสดิภาพ ขอให้ประสบความสำเร็จความเจริญบริบูรณ์ด้วย
กำลังความคิดและสมรรถภาพ ในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ ให้ก้าว
หน้าและเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติยิ่งขึ้นไปอีก.

พระบริหารทัศนิตี ผู้พิมพ์โฆษณา

พิมพ์ที่โรงพิมพ์สุโขทัย ถนนมหาชัย

วันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๘

